

POGLED U TIŠINI

EDIN OKANOVIĆ

Autor
Edin Okanović
Roman
Pogled u tišini

Uredila
Sabina Burdžović
Lektorirala
Indira Turkušić

Naslovnica
Senada Osmanbašić
(na naslovnici *Anisa Husnić*)
Dizajn i art obrada
Amir Okanović
Prijelom i grafička obrada
Elmas Okić

Recenzija
Anka Slonjšak

Pripremu knjige podržali
Mr. sc. Miljenko Kurobasa
Prof. dr. sc. Nenad Hlača
Dr. sc. Marinko Lazzarich

Pomagali u pripremi knjige
Jasmina Adilić
Sunčana Stipić
Ivana Lovrečić
Nadina Talić
Irena Tkalčić
Amela Žlibanović

3 stranica

Pogled u tišini / Edin Okanović

Edin Okanović

Pogled u tišini

4 stranica

Pogled u tišini / Edin Okanović

Posvećeno Harisi

Ponekad nam u životu najviše treba iskrenost,
dok nam je tanka granica između istine i boli od nje.
Malo je takvih prijatelja koji su uvijek iskreni prema nama
i pritom nam nikad neće nanijeti bol. Makar ne namjerno.
Seko moja draga, hvala ti na uvijek iskrenom prijateljstvu
i svakom trenutku uz mene, ma koliko god me boljelo.

Voli te zauvijek tvoj prijatelj, tvoj braco Edo

6 stranica

Pogled u tišini / Edin Okanović

Prva riječ

Vjerujem da ste čuli kako negdje postoje osobe kraj kojih nam riječi nisu potrebne, dovoljan je pogled. Samo jedna ili više njih, to ovisno o našem pogledu na ljubav kao neponovljivom osjećaju kojeg istinski možemo imati samo jednom tijekom cijelog svog života. I, naravno, samo prema jednoj osobi... Ili pak, gdje su one, također potpuno ovisi o našem pogledu na cijeli svijet kao jednom globalnom mjestasu koje, unatoč svim golemim prostranstvima i životnim raznolikostima, ne nudi baš previše razlike u pogledu na ljubav i potragu za "onom jednom osobom rođenom baš za nas"... "Ona" nas može samo pogledati u oči i u tišini njenog predivnog pogleda osjetimo mnogo, mnogo više nego što nam tisuće izgovorenih riječi mogu reći... Potpuna tišina, ona samo šuti i gleda nas najnježnijim dubokim pogledom, govori nam neke od najdivnijih riječi koje tako jako želimo čuti... Jeste li ikad razmišljali što će nam ona tada reći? Što ako nam ta njezina tišina kaže nešto što nismo zamišljali, nešto što nismo htjeli čuti?

Nažalost, život se gotovo nikada ne "piše" onako kako smo si mi to zamišljali i radovali mu se. Jednako kao što se svi snovi ne ostvare i sve molitve ne usliše, dogodi se da se njima ne ispune i sva naša očekivanja... "Kako" ili pak "Zašto bar jednom nije baš onako kako sam želio", pitanja su koja će nas vjerojatno pratiti sve dok si ne priznamo da život nije bajka napisana radi sretnog završetka, onako kako mi mislimo da je to fer. Bajka može "proći", ali život u skladu s očekivanjima ne. Jako je to jednostavno, život nije fer i što to prije prihvatimo biti će nam mnogo lakše... Zato zaboravimo očekivani trenutak, zaboravimo očekivanu osobu, zaboravimo očekivani pogled... I, što nam je

jedino ostalo? Pa valjda očekivana ljubav. Naime, možda i ne postoji životna bajka ali ljubav ne postoji samo u bajci... Ljubav možda ponekad i nije sasvim fer ali je bajka sama po sebi i od života može učiniti da se osjećamo jedinstvenim, posebnim... Barem u očima one jedine za nas, one koju volimo.

Na kraju razmislimo ,ako je šutnja dio ljubavi i taj njen duboki pogled u tišini dio našeg očekivanja, a vjerujemo i nadati se da je to jedino iskreno i pošteno za oboje, onda i ono što će nam ona reći njena je istina barem neće ostati prešućivanom tajnom. Naravno, nepotrebno mi je ponavljati ono "neizgovorene tajne manje bole" ili "prešutjeti istinu ne znači ne slagati"... Ili se mi to barem samo naivno zavaravamo da je tako?

Edin Okanović

Riječ urednice

Čitajući ovo djelo autora Edina Okanovića razmišljam o mnogočemu...učinih maleni osvrt na njegova ranija djela i način pisanja...iz razloga kako bih mogla potvrditi svoje mišljenje i zaključke zajedno sa svima vama jer svakom svojom knjigom ovaj mladi autor prepoznatljiv je svojim načinom pisanja. Ono što prednjači pred svime to je njegov osebujni i emocionalni pristup čitateljima. Zašto? Ponekad nam sam način pisanja i bogat vokabular u knjizi ne čini samo djelo dobrim. To je ono nešto što samog autora čini posebnim i prepoznatljivim a njegova djela rado čitanim.

Ono zbog čega sam svaki put oduševljena djelima Edina Okanovića, ono što im je ujedno i zajedničko, u svakoj knjizi,pjesmi,prozi...su upravo emocije,iskrenost,čovijek, ljubav prema Bogu,familiji...zapravo, zaboravim sve na što bih mislila u tom trenu zbog jednostavnosti pristupa njegova života i ljudima u njemu. Primjetiti ćete neke poveznice autorova života i njegovih djela i upravo taj dio ovog autora čine posebnim i izdvojenim. Prepoznatljiv stav u djelima prati nas i kroz ovo djelo. Koliko god tema bila emocionalno zahtjevna i nadasve danas ljudima komplicirana,sam autor nas oslobadja predrasuda,krivog mišljenja,daje nam svoje poglede na život,ljude ali i mjesta da sami nađemo nešto svoje.

Zašto me se ovo djelo posebno dojmilo? Osim same radnje koja je bliska mnogim ljudima,lako se poistovjetiti s likovima

i samim djelom. Moram izdvojiti to što sam imala osjećaj da me autor vodi kroz jednu vrstu kušnje! Živimo životom koji pomalo gubi životne prioritete. Naravno, svatko ima pravo gospodariti svojim životom ali mnogi od nas izgube put kojim su krenuli. Ljudi su zaboravili određene vrijednosti života. Zato mi je drago što nas osim kroz djelo i likove ovaj autor podsjeća na te iste vrijednosti koje su najbitnije i koje ostavljaju trag iza svakog čovjeka kao i činjenicu da smo svi jedinka za sebe.

Spomenula sam kušnju! Čitajući ovo djelo moram priznati da sam se vratila u neku prošlost, u prošlost svoga života kada sam na život gledala sličnim očima kao i sam autor. Prateći samu radnju često sam se pitala gdje je nestala ta osoba što smatram da će svatko od vas. Zato je ovo djelo moja osobna kušnja mene kao čovjeka, mene kao osobe koja živi, voli, djeluje....Možda nećemo dijeliti svi jednako mišljenje o samoj radnji i likovima koje je sam autor prilagodio svim čitateljima ali svakako ćemo imati pristup nečijim iskrenim i dubokim emocijama i samim borbama! Na kraju i lekciji! Ako se i ne prepoznate u nekom liku, što i ne morate. Ako se ne prepoznate u nekom događaju, mislima...vjerujem da ćete biti oduševljeni činjenicom da nas je sam autor uvukao u svoj svijet svojih misli, likova i pokazao nam drugu stranu života. Vjerujem da je i za to potrebna velika hrabrost i iskrenost.

Možda nisam skrenula previše pažnje na samo djelo i radnju ali učinih to namjerno jer želim da ga svaki čitač pročita ne znajući što ga čeka. Sa svim emocijama s kojima se susrećemo

ono što bih svakako izdvojila jeste to što kroz samu priču glavni lik moralizira današnje društvo, ljude, samoga sebe. Ako se i pitamo "što je pisac htio reći" on je tu da nam ne samo objasni već da nam pruži iskren i emocionalan prikaz života kakav on zaista i jeste i kako ga on vidi. Glavni adut u ovom djelu, kao i u mnogim drugim jeste ljubav. Posebnost ovog autora jeste u tome što tu ljubav nije ograničio samo na muškarca i ženu, već i na mnoge druge vrste ljubavi. Ušao je u sve njene vrste i segmente....razoružao nas snagom vjere, posramio predanošću i podsjetio vrijednostima! Čitajući ovo djelo često sam se sjetila one rečenice "čovječe pazi da ne ideš malen ispod zvijezda"! Zasigurno mogu reći da je ovaj autor svoje mjesto pod zvijezdama kao i ovim nebom zaslužio svojom iskrenom predanošću ljudima i ljubavi i nesebično to podijelio s nama. To ja zovem hrabrost i zahvalna sam što nam je podario bar jedan "pogled u tišini".

Sabina Burdžović

Recenzija

... autor u svom desetom romanu živi naoko jednostavan život svog glavnog lika, vodeći ga kroz različite životne situacije i složene odnose koji ga potiču na preispitivanje sebe i drugih, odmjeravanja sebe prema drugima s nadasve bogatom osjećajnom pratnjom.

Koliko je ta priča njegova lika osobna, jedinstvena, pa i autobiografska toliko je i opće ljudska. Premda se kroz cijeli roman prepoznaje taj svojevrsni obračun sa sobom kroz preispitivanje sebe u odnosima s drugima i drugih prema sebi, glavni lik se ne prepušta očajanju u situacijama najdubljih razočaranja sobom ili ljudima oko sebe. On živi jednostavne, ali ispunjene dane života, ali ipak "ograđene invaliditetom", slabostima tijela i nemoći da izvodi radnje koje su drugima dane same po sebi, opisujući tako "... neke sasvim bezazlene i nebitne, tako uobičajene radnje koje su većini ljudi sasvim "normalne" postaju mi teške i komplicirane operacije..". Ipak, pravu vrijednost nalazi u odnosima snažnog emocionalnog naboja koji nisu lišeni razočaranja, ali iz njih crpi snagu davanja sebe drugima, spoznajući kolika je vrijednost kad je čovjek nekome potreban.

Vrijednim se doimlje njegovo samoopažanje koje kao sjena prati te dinamične životne slike i radnje, taj sveprisutan ponavljajući strah - od samog sebe, od boli, samoće, od straha...

Unatoč svemu, kao nit vodilja cijelog romana ipak ostaje vjera u dobrotu i ljubav. Autor nas zapravo lakoćom vodi kroz životnu priču glavnog lika, toliko blisku svima, oslikavajući slobodno svoja unutaranja stanja - od tjeskobe, sumnji i strahova

do praštanja i dobrote koja za njega nije nedosežan ideal, nego stvarna i opipljiva realnost: on dobrotu traži, nalazi, izvlači iz svih ljudskih odnosa, ali i iz sebe samog. Oslikava i svu raskoš ljudskih odnosa i dubinu osobnih emocionalnih previranja iz kojih uvijek iznova izranjaju povjerenje, dobrotu, praštanje i bezuvjetna ljubav, ali i ta bol kao vjerni pratitelj njegovih misli i osjećaja koji prepoznajemo u sljedećoj rečenici: ..”postoje mnogo bolnije stvari u ovom životu od fizičke invalidnosti i veće nemoći od slabih pokreta dijelova našeg tijela..”.

Autor se duboko bavi strahom koji priječi njegovom liku da spontano uživa, koji ne dopušta da ga radost i ushit ponesu, ne dajući srcu da se otvori, pitajući sebe: ne prenosimo li svoj strah nesvjesno onima koji su srcu najbliži. Nije li upravo taj strah utkao u ljubav svog života; nije li strahom od napuštanja, neuspjeha, razočaranja i samoće obeshrario onu koju je volio više no samog sebe, pa kaže: “... A ponekad me strah samog sebe i toga da u strahu da tog nekog ne izgubim, zaboravim to cijeniti. Mislim, znam da svi mi imamo svoje strahove i ponekad se plašimo samog osjećaja straha, više nego što se bojimo toga od čega nas je strah ..”. Autorov lik iz književnog djela zna da ga strah priječi da bude spontan, otvoren novim iskustvima – pitajući se hoće li moći i znati prepoznati ljepotu jednog trenutka ako ga prekrije strah. Unatoč težnji da mu život ne bude odrediv samo njegovim invaliditetom, o njega se neprekidno spotiče u svojim razmišljanjima, on ga “vidi” u pogledu drugih. Nije li svejedno hoda li uspravno uz onu koju voli ili ga ona gura u invalidskim kolicima ako ona jednako voli njega?

Invaliditet ga ne priječi da sanja, da voli i da njeguje dobrotu u sebi i vjeruje u zajedništvo.

Snazna autorova poruka leži u spoznaji da može doseći svoje snove, osobnu slobodu i samostalnost i da kroz životne teškoće uporno i hrabro traga za vlastitim prilikama, spremno dajući priliku drugima. Ta spoznaja ogleda se u sljedećem zapažanju: “.. Samostalan život u tom stanu bili su moji najveći uspjesi u životu i uz moju obitelj i prijatelje uz mene, bili su uvijek taj tračak optimizma koji me neprestano ohrabrivao da mi nitko nema pravo govoriti da nemam pravo na svoje snove i davati sve od sebe da ih ostvarim, a pogotovo ne uvjeravati me da oni išta manje vrijede. Kad čovjek živi život s ovakvim fizičkim ograničenjima, tijekom vremena to prihvati i postane svjestan istinske radosti i najmanjih, svakodnevnih nam sitnica. Život je upravo u tim običnim, svakodnevnim nam radnjama i našoj radosti da ih samostalno možemo napraviti. Ako smo mi toga svjesni i ako pritom volimo, cijenimo one koji su svaki dan uz nas i ne bojimo se biti zahvalni Bogu, doista smo privilegirani. Ako nam pritom zatreba pomoć i imamo kraj sebe nekog tko to čini iz dubine svog srca, onda smo doista blagoslovljeni...”

Upravo to autorovo nježno oslikavanje života glavnog lika u kojem se izmjenjuju bol, razočaranje, praštanje, toplina, ljubav i nada u zajedništvo, čine ovaj roman jedinstvenim.

Anka Slonjšak
pravobraniteljica za osobe s invaliditetom

Roman "Pogled u tišini"

Kad čovjek nešto radi, a stalo mu je da to bude kako je najbolje mogao i da se ponosi na rezultate svog truda, potrebno je dati sve od sebe. Kod nas koji pišemo književna djela to znači dati maksimalno sebe u svaku riječ koju napišemo. To ne samo da je "naših ruku djelo" nego je tu ipak uloženo srce samog autora i svaki vaš osmijeh, zamišljeno lice ili suza koje vam naše riječi izazovu, mi to osjećamo. Naše riječi, misli, osjećaji...

Meni je jedino bitno biti iskren. u svojim knjigama, slobodan, nesputavan i bez ograničenja, jedino je to što mogu biti iskren moj uspjeh. Mogu biti što iskreno hoću, mogu sanjati što iskreno želim, mogu reći sve što iskreno mislim... Najveći uspjeh za svakog književnika je da njegove knjige budu čitane. Moj interes kao književnika naspram svojih knjiga jesu oni osmijesi, zamišljena lica i suze mojih čitatelja dok "osjećaju" snagu mojeg srca kojim sam ih pisao. Moj interes kao književnika, rekao bih jedina istinski bitna nagrada za sav trud i rad, je onaj osjećaj ponosa i uvjerenja da vrijedim kao osoba koja ima dobro srce svaki put kad saznam da su riječi napisane u mojim knjigama uspjele iznjedrili osmijeh, zamišljena lica i suze u očima onih koji su ih pročitali. U čitateljevoj reakciji je iskrenost, ja si laskam da im ja dajem barem neki mali poticaj na nju...

I konačno nekoliko riječi o romanu koji se nalazi pred vama... "Pogled u tišini" emotivna je drama čija priča govori o životnim sudbinama koje, iako su naizgled potpuno različite, imaju nešto zajedničko – kad im život krene putovima kojima nisu htjeli ići i kada se užasno plaše svoje nemoći ikakvog utjecaja ako se "to" završilo onako kako nikad nisu htjeli, svima im je zajednički

onaj zamišljeni pogled u prazninu svega ispred njih i ona sablasna tišina dubokih im uzdisaja bola i bespomoćnosti. Ovo nije tužna priča, nikako... Roman je dijelom izmišljen, možda sebičnim unošenjem onog "što bi bilo kad bi bilo", dok je ona dijelom realan prikaz emotivnih trenutaka, želja koje su se ostvarile i snova koji nikad neće. Imena, mjesta i opisi trenutaka nisu ni bitne, ono u nama i naše emocije jesu. Uostalom, glupo je pitanje ima li ova priča barem dijelom autobiografski karakter kad ona govori o čovjeku razočaranom i povrijeđenom u ljubavi – nismo li to barem jednom bili svi? Poruke romana su ponovno mnogobrojne, veoma različite i potpuno prepuštene individualnom shvaćanju svakog pojedinog čitatelja. Invalidnost kao takva ni ovdje nije tema, mislim da ona čak nije niti jedna od poruka, osim možda da postoje mnogo bolnije stvari u ovom životu od fizičke invalidnosti i veće nemoći od slabih pokreta dijelova našeg tijela. Ostaje nam strah od života, naravno, i vjerujte mi da tu nikakva invalidnost nije ni najmanje bitna... Svi mi imamo neke svoje strahove u ovom našem životu.

Autor

Prvo poglavlje; Početak istine

Početak. Na ovom našem svijetu sve što postoji ima svoj početak. Tako naravno i mi. Naše rođenje, početak života. Sunce izlazi, početak vedrog dana. Mlad mjesec na nebu, početak predivne noći. Širok osmijeh samo za nas, početak zadovoljstva da nam se netko raduje. Ma i samo mrvica sreće, početak želje da pronademo nekog s kime ćemo je podijeliti. Dubok pogled ravno u oči i tople usne koje nježno šapću da vole jedino i uvijek samo nas, početak ljubavi. Početak ljubavi, neponovljiv život udvoje. Na kraju, svaki novi početak je možda samo cijelim srcem svojim nadati se početku nečeg dobrog i da ubrzo će sve biti bolje, lakše, ljepše... Tko zna, možda nam udvoje zajedno i bude.

Jutros je grad bio prazan i ulice puste bez ijednog ranojutarnjeg prolaznika koji nema kome ići, samo eto ide u jutarnju šetnju da malo uživa u miru i tišini svojih razmišljanja. Baš ga briga za vrijeme, pa on ionako nikome ne polaže račune... Već u autu je bilo jako vruće, čak iako još nije bilo ni 6.30h. Klima nije bila upaljena. Naravno, Roman kaže da mu je Romana rekla da su klime na malim relacijama jako loše za srce i da je nikako ne smije paliti, a on valjda glumi dobrog šoferčića koji sluša svoju šeficu. Meni su sve to morbidne gluposti pa se previše i ne obazirem. Uostalom, još smo se sinoć dogovorili kako ćemo nas dvojica ujutro na pregled u bolnicu kod mog doktora, a kako će Romana svojim autom otići u ured i tamo ćemo se naći kasnije. Za mene je to značilo da ću jutros komotno moći slušati narodnjake u autu, bez njenog mrštenja i kolutanja očima jer ona je inače alergična na njih i ne podnosi ih. Naravno, ponekad ih pristane slušati kad

smo zajedno ali kako znam da ih ona stvarno ne voli i onda ih sluša samo radi mene, bude mi je žao i osjećam se pokvarenim.

- Romane, je ti Romana sinoć rekla šta o onom tipu dolje iz Sarajeva? – sjedivši na stražnjem sjedalu, podigao sam glavu i u unutarnjem retrovizoru gledao odraz njegovog lica.

- Nije šefe, mi gotovo da se sinoć nismo ni vidjeli... - odgovarao je skrećući pogled trenutak na cestu ispred, trenutak na moj odraz lica u ogledalu istog unutarnjeg retrovizora.

- Ne zovi me tako... - nasmijao sam se - Kad si ti sinoć otišao kući? – htio sam mu pogledom dati do znanja da ću iz izraza njegovog lica moći vidjeti odgovara li mi iskreno.

- Malo prije 22.30h...

- Romana je došla prije 22.00h...

- Šefe, ti to mene malo... Ah? – imao je šaljiv glas i kad je pogledao u ogledalo na retrovizor, na licu je imao "zafkrantski" osmijeh na licu.

- Romane... - sad sam se i ja nasmijao htjevši da on primijeti šaljiv ton mog glasa – Da ti to mene ne pokušavaš muljati?

- A daj sad... Nisi fer, znaš da ja moram slušati šeficu! – trudio se da primijetim ponovno šaljiv ton i osmijeh na licu.

- Tvoj šef sam ipak samo ja – malo sam se uozbiljio.

- Da ali ona je šefica tvog srca... – nasmijao se i pogledao me kao da očekuje neku reakciju kojom bih to potvrdio. Zapravo, više je to bilo kao pitanje "Je li još uvijek tako?".

- Znači, nešto si ipak čuo, ah? Ajde, pa znaš da meni možeš sve reći... Ajde, neću nikome reći!

- Stari, govorimo o istoj stvari? – pogledao me kao da se čudi.

- Iz tvog začuđenog pogleda rekao bih da govorimo o istome, a tvoje čuđenje je vjerojatno zato što nisam deprimiran time, ah?

- Ne, stvarno Davide, drago mi je da se ne zamaraš s takvim glupostima – sad se uozbiljio – Znaš ti i bolje od mene da na ovom svijetu ima puno ljudi koji su spremni na nevjerojatne gluposti samo da bi nekog iskoristili. Romana možda ponekad poklekne i pogriješi ali ona nije glupa...

- E moj Romane, znam ja da ona nije glupa ali ima dobro srce i život joj je pružio... - zastao sam i uozbiljio se. Duboko sam uzdahnuo - ... A nekima je tako lako iskorištavati... - rekao sam to pustivši duboko uzdah.

- Da prijatelju, a nemoj nikad zaboraviti da su pogreške jednako moguće i onima koje imaju dobro srce. Ne govorim ti to samo zato što mi je sestra, stvarno se kaje... - govorio je ozbiljnog glasa i ne pomičući pogled s ceste ispred, kao da me nije htio pogledati u oči. Tada bih i ja njemu vidio oči, a u njima se najlakše vidi je li čovjek iskren...

- Znam ja to dobro, inače ne znam kako bih to podnio... - rekavši to, još jednom sam duboko uzdahnuo i nagnuo glavu prema naslonu na sjedalu. Na CD plajeru je svirao jedan poznati narodnjak "Kleo bih te što si me izdala ali da ti se što dogodi, umro bih za tobom". Uzeo sam daljinski i pojačao. Sklopio sam oči... "Bio sam heroj, bio sam junak, nizio pobjede. Muški podnosio kada me rane i kada me povrijede. Jer imao sam tebe, svijetlost što me vodi, ono zbog čega ni bol ne vrijeđa... Ali kad sam bio sam protiv svih i ti si me napala s leđa... Kleo bih te izdajice moja, što mi život odnese sa sobom al' ne daj Bože nešto da ti bude, za dva dana umro bih za tobom... "

Zaustavivši auto ispred glavnog ulaza u bolnicu, Roman je izašao i izvadio moja kolica iz prtljažnika. Rasklopio ih je, dogurao kraj zadnjih vrata i uzevši me u naručje, prenio u njih. Dodao mi je

fascikli s medicinskom dokumentacijom. Kada mi je počeo govoriti kako ide parkirati, prekinuo sam ga rekavši da me samo odgura do lifta i neka me čeka u autu, a ja ću ga mobitelom zvati kad završim. Odgurao me i ostavio pred liftom na prizemlju. Nakon što sam se popeo na kardiologiju na trećem katu, izlazeći iz lifta na drugom kraju hodnika ugledao sam malenu curicu, obučenu u svilenkastu haljinicu snježnobijele boje s veselim uzorkom šarenih cvjetića svuda preko nje i obuvenu u bijele čarapice i svijetle zelenkaste sandalice. Malena je bila sva razigrana, veselo dijete s širokim osmijehom na rumenom licu i crvene špangice u gustoj crnoj kosici. Gledao sam je s hodnika nasuprot onog gdje ona stoji s majkom i tugaljivog izraza na licu pitao se što će tako vedro i veselo dijete u ovoj bolnici, čiji bijeli zidovi nastoje sakriti sve suze i jauke onih koji su nekada njima prošli, a široki ventilatori na stropovima neugodni miris lijekova i smrti svih onih koji više nikada neće tu proći... Lice njene majke bilo je tako mirno i spokojno, gotovo prozirno blijedo i potpuno izmoreno od meni nepoznatih patnji. Istovremeno, iza naizgledne krinke, kojom je možda sakrivala bol i strah od svojeg milog djeteta i njenih nevinih okica, krio se nepodnošljiv bijes i strah da bi svakog trenutka mogla neutješno zaplakati i jaukati u grcanju svojih suza, kako bi, opet možda, sva ta ogromna bol bila utopljena u potocima bistrih suza i strah za nepredvidivom budućnosti otjeran, preplašen snažnim jaucima osobe koja se ne plaši čak više niti same smrti već upravo izgovaranja riječi da će umrijeti. Jednom rukom nježno je gladila malenu po kosici dok se ona čučajući pored nje igrala s plišanom bubamarom i ispuštajući "zzz..." zvukove pri kojima je bubamara u dječjoj mašti, raznosila sreću ljudima sa tužnim i zabrinutim licima oko nje. Drugom rukom majka je naizgled

sasvim slabašno držala zapaljenu cigaretu i svakih par trenutaka je sporim pokretom približavala usnama kako bi povukla koji dim. Dim iz njenih usta visoko nad glavom malene prividno je na trenutke stvarao obrise malene aureolice iznad djeteta koje se tijekom svoje igre smiješilo kao maleni anđeo.

Gledajući ih tako i ne poznavajući ih, ne znajući ni tko su ni koji su razlozi njihovog boravka u bolnici, razmišljao sam jedino kako tako maleno dijete nije zaslužilo tratiti svoje djetinjstvo u ovakvim mjestima i kako niti jedna majka nije zaslužila skrivati pogled pun suza u strahu da ne povrijedi svoje dijete, a njega ionako boli i ono pati... Pitam se tko je onda tu zapravo anđeo, to maleno dijete s nevinim osmijehom na svom veselom lišću ili ta njegova majka kojoj je toliko stalo do njega da bi s istim osmijehom na svom licu rado podnijela svu i najužasniju bol umjesto njega? Ne znam koliko je to nesebična sreća i neopisivo zadovoljstvo, a koliko je to nešto normalno i uobičajeno, no ako se ponovno vratimo na početak naše priče, svaki naš početak lakši je kad kraj sebe imamo nekog tko je uvijek potpuno spreman biti uz nas. Naša majka je jedina istinski takva osoba i uvijek biti ponosan osmijeh na njenom voljenom licu, početak je naše ljubavi. Ne bih volio da ovo bude 'kliše' ili "pravilo koje potvrđuje postojanje nekih iznimaka" - majka je uvijek tu kraj svog djeteta, u svakom nam početku, ma koliko on težak bio...

Pored mene se postepeno okupljalo sve više ljudi, jednako kao i ja čekajući da se bijela vrata na ulazu ordinacije otvore i medicinska sestra izađe prozivajući njihova imena. Onako neprimjetnim pogledima na brzinu, kako ne bih bio "uhvaćen" u

neprirođeno buljenju, promatrao sam ih i pritom se zamislio kako bi vjerojatno svatko od njih mogao napisati svoju priču zašto su ovdje. Ipak, mislim da priča o tome kakav neugodan osjećaj budi samo pogled na prekrížene ruke i pognutu glavu čovjeka koji sjedi na jednoj od ovdašnjih plastičnih stolaca, vjerojatno budi jednako neugodne uspomene koje želimo što prije zaboraviti, pa neću o tome... Uz neugodnu škripu starih parketa na pragu ispred njih, vrata se konačno otvore. Na ulazu se pojavila mlađa medicinska sestra u plavoj uniformi. Pogledala je uokolo, najprije nekoliko trenutaka gledajući ravno ispred sebe, zatim ulijevo, pa udesno.

- Pa dobro jutro gospodine Sever – pogledala je u mene i srdačno se nasmiješila u znak ljubaznosti – Dugo nam niste bili... - pomaknula se par koraka od vrata i prišla mi bliže - Kako ste mi?

- Dobro jutro, sestro – i ja sam uzvratilo širokim osmijehom, dijelom zbog uzvraćanja pristojnosti, a dijelom jer sam bio doista oduševljen vedrinom njenog osmijeha ovako rano ujutro i po ovoj vrućini – Dobro sam, ide nekako... Pijem svoje tablete i čuvam se stresa, polagano ko' neki penzić! – ponovno sam se nasmijao, iako ni onaj prijašnji nije još bio potpuno ni nestao s lica – A kako ste vi? Kako podnosite gužvu i ovu vrućinu?

- Ah, malo se otvara prozor, malo radi klima, malo hladne vode... A s našim pacijentima uvijek strpljenja... - dok je govorila smješkala se i imala vedar ton glasa ali jedno dva puta je duboko uzdahnula. Nije joj baš lako, to sigurno. Rad s ljudima zna biti dosta naporan, a pogotovo na mjestima poput ovog gdje ljudi znaju biti izmoreni iščekivanjem nadane pomoći i isfrustrirani promatranjem nemoći ili neznanja da im se pomogne. Barem na brzinu, ne...

- Idemo mi unutra, doktor Turina će vas odmah primiti... Pustite, ja

ću vas povesti unutra – primila me za ručke mojih kolica i ugurala.

- Hvala – uzvratio sam osmijeh. Sestra me uvezla u sobu i s mojih koljena prenijela onaj plavi fascikl s nalazima na njegov stol. On je sjedio za masivnim drvenim stolom kraj velikog prozora, povučениh zastora zelene boje i otvorenog na kipu.

- Dobro jutro Davide, drago mi je da vas vidim... - ustao je sa stolca i pružio mi ruku. Osmijeh na njegovom licu bio je dosta umjetan i sasvim proziran privid ljubaznosti – Dobro mi izgledate jutros! – pojačao je taj lažni osmijeh na svom licu.

- Dobro jutro doktore – prišao sam i pružio mu ruku. Naravno, kako je moja ispružena ruka bila dosta ispod razine njegovog dlana jer ipak je on uspravno stajao, morao se nagnuti preko stola kako bi se rukovali.

- I, kako ste mi? Dugo vas nije bilo, to vam baš i nije jako dobro... - sjeo je na stolac i otvorio fascikl koji je sestra maloprije uzela s mojih koljena i stavila mu na stol.

- Dobro sam, pijem lijekove i nastojim se pridržavati svega što ste mi rekli... Nisam osjećao nikakve bolove u prsima ili otežano disanje pa onda valjda i nisam smatrao potrebnim dolaziti i gnjaviti vas – nasmijao sam se, iako sam pretpostavio da će me on sad pogledati nekako mrko i da će mu to nevoljko "sjesti" - Zapravo, ne bih ja ni sada dolazio da me Romana nije natjerala, he he...

- Da, gospođica je jedna pametna mlada dama kojoj je mnogo stalo do vas pa vam to i govori radi vašeg dobrog... - dok je govorio imao je "pametnjakovički" izraz lica – Uostalom, mi kavaliri moramo uvijek slušati svoje dame! – sad se i on široko nasmijao.

- Ma vjerujte doktore, pomalo mi je već previše ovakvih mjesta i mislim da je sve mnogo bolje samo dok sam što dalje od njih...

- Ma potpuno vas razumijem Davide, no pametan čovjek poput

vas koji je prošao doista mnogo u svom životu, vjerujem shvaća da često puta ono što možda i kratkoročno zvuči bolje, nije uvijek takvo dugoročno gledano... Koliko vidim prema posljednjim nalazima, mada su i oni stari skoro pola godine dana i bilo bi ih dobro ponovno izvaditi, sve je manje-više u redu i ova vaša aritmija srca je svedena u okvire normale. Vidim da redovito pijete lijekove, znakova nekakvog napora ili umora srca nema, a vi dobro znate da je svaki veći poslovni i emotivni stres ono što vam najviše može štetiti – gledao me ozbiljnog izraza na licu, povremeno gledajući me u oči, a povremeno u razbacane papire na stolu ispred sebe i u svojim rukama.

- To znači da ja mogu svojim reći da je sve u redu i pritom im neću lagati? – čim sam izgovorio to pitanje i čuo kako ono glupo zvuče, pokajao sam se odgovora koji mi slijedi.

- Ako biste rekli da je baš sve u redu, bojim se da biste lagali. Naime, od prvog dana liječenja aritmije vašeg srca, otvoreno sam vam rekao koje su opasnosti i koji rizici da do njih ne dođe. Dao sam vam terapiju i rekao kako da se ponašate, a vidim da se vi toga pridržavate i za sad je sve pod nadzorom. Kada bih vam rekao da je sve u redu, riskirao bih da se s vremena na vrijeme opuštate, a to bi moglo imati kobne posljedice... – gledao me kao kad potpuno samouvjereno dokazujete da ste bili u pravu.

- A ako bih im samo malo prešutio istinu i ne rekao im da baš sve nije u redu? Onda im ne bih lagao... - joj, koja sam ja budala, tu raspravljam o nekakvim moralnim vrijednostima s tipom kojeg vidim možda par puta godišnje i kojemu sam vjerojatno već dosadan s tim svojim pitanjima. A najbolje je što ionako znam da su to samo utješna pitanja na koja već znam da mi nikakav njegov odgovor neće biti od prevelike pomoći.

- Dragi Davide, možda prešutjeti istinu i nije tako strašno kao slagati ali ljudi često kažu da je spas jedino u istini... - gledao me ozbiljnog izraza lica, imajući gotovo neprimjetno malen osmijeh.

Znate već kako ja počinjem sva svoja razmišljanja... Pa dobro, krenut' ću onda od početka i odmah si postaviti dva pitanja; što je šutnja i zašto ljudi ponekad šute? Tišina je jako relativan pojam koji je pomalo nezahvalno pokušavati definirati. Ponekad je traži tolika sreća da ne mogu ni progovoriti ili se možda bojim da bi je neke suvišne riječi uplašile i otjerale od mene. Ponekad tišina dolazi nakon tolike tuge da od sve te boli u mom srcu ne mogu doći do ikakvih riječi. To ili barem takvih riječi koje bi mi pružile najmanju utjehu i prekinule tu tišinu u meni koja me polako razdire iznutra. A ponekad mi se dogode i takvi trenuci kada život jednostavno hoće tišinu sam za sebe, neka svoja razmišljanja i donošenje odluka za koje ću kad-tad morati snositi odgovornost. Ako pred nikim drugim onda sam pred svojom savješću, vjerojatno kajanjem i možda krivnjom za nečim pogrešno učinjenim. Moje pak drugo pitanje bilo je zašto ljudi imaju potrebu da u takvim trenucima šute? Heh, vjerujte i kad vam kao ogroman "brbljator" kažem da je ponekad doista potrebno ušutjeti. U životu se dogode stvari bez ikakvog razloga ili nečije krivnje, pogotovo naše i nekako je razumljivo ušutjeti. Mirnog tijela, srca koje hoće puknuti i duše koja želi vrištati od agonije i očaja... I čemu to odmah poimati kao dobro ili loše? Zašto uopće definirati svaku tišinu tako da je odmah stavljam u neke okvire svojih očekivanja i misli? Ne, mislim da smo se svi malo previše "ufurali" u to da si sve moramo objašnjavati i sve razumjeti. Pa ne služi li tišina baš zato da neke stvari ne budu rečene, objašnjene i shvaćene? A zapravo najveće

i možda najbitnije pitanje kada razmišljam o tišini je; ima li barem mrvica iskrenosti u našoj šutnji? Kako kažu da je u istini spas, možda je naša šutnje ono od čega nas nitko ne može spasiti te se ni ne treba truditi uzaludno pokušavati... Sada bih tu najradije pitao može li ponekad šutnja biti jedino iskreno od nas i kako nas tada spasiti?

Završivši pregled izašao sam na hodnik i krenuo prema liftu. Romana nisam još htio zvati, ionako sam imao električne kotače na kolicima pa mi se nije bilo teško gurati samom. Prolazeći hodnikom pogledom sam tražio onu ženu i curicu od prije ali ih nisam vidio... Došavši do lifta, dok sam stiskao tipku za pozivanje na metalnoj ploči pored vrata, na satu na svojoj lijevoj ruci vidio sam da će skoro 9.00 sati. Kada je lift došao i vrata otvorila, bio je prazan i ušao sam unutra. Pritisnuo sam tipku za prizemlje. Spustivši se u prizemlje krenuo sam u bolničku kantinu nešto prigristi jer nisam doručkovao i moram popiti tablete. Čim sam ušao primijetio sam ih kako sjede za jednim od stolova uz bočni zid... Otišao sam do šanka i uzeo nekakav topli sendvič i bočicu od 0.5 l juica od narandže. Jedna od cura koja je radila za šankom ljubazno me upitala da mi odnese sendvič i sok do stola ali sam joj se s jednakim osmijehom na licu zahvalio i rekao da mogu sam. Stavio sam na koljena kupljene stvari i odgurno se do stola kraj njih dvije. Kada sam prilazio stolu i rukom pokušao odgurati stolicu kako bih se "parkirao", žena je ustala i odmaknula je za jedan od stolova pokraj moga.

- Evo ja ću, nemojte se mučiti – lagano mi se nasmiješila, iako je imala nevjerojatno tužan izraz na prelijepom, prozirnoblijedom licu kakvog, vjerujem, imaju samo anđeli. Kad je izmaknula stolicu

i dok sam se uvlačio na njeno mjesto, ona je s mojih koljena podigla sendvič i sok na stol, a zatim povukla rubove blijedo-crvenog stolnjaka i onda nježno prešla dlanovima preko njih kako bi ih poravnala...

- Hvala – odgovorio sam pomalo sramežljivo i nasmijao joj se.

- Ma nema na čemu, ako vam mogu još kako pomoći slobodno me zovite – ponovno se nasmiješila. Imala je osmijeh u kojem vidite ljudsku dobrotu. Rijetko je to danas...

- Hvala, baš ste ljubazni – ponovno sam joj se nasmijao. Odmah sam pomislio kako je ovo sad bila glupa izjava. "Ah, ko' neki dječarac koji se sav zbuni pred lijepom curom..."

- Ma ne trebate se zahvaljivat'... Stvarno, nije to ama baš nikakav problem i nemojte da vam išta sad bude neugodno ili nešto tako... Pa i vi biste isto učinili za mene, jel' da? – božanski osmijeh nije nestajao s njenog lica. Uspravila se i pogledala u malenu za stolom pokraj – Ja sad idem do kćerkice, jede sladoled pa se sva umrljala i moram je ići obrisati. Vi stvarno, ako bilo šta trebate, nemojte se ništa ustručavati zvat' me. Tu sam, odmah stol do vas... - nakon što me pogledala u oči, onim pogledom kao kad majka uvjerava svoje dijete da se ne boji i sve će biti 'okej', okrenula se i otišla do svoje malene za stol pokraj. Kad je sjela kraj nje, iz malene ženske torbice izvadila je paket papirnatih maramica. Otvorila ih je i izvukla nekoliko njih te brisala malenu.

- Oprostite... - pričekao sam da obriše dijete pa im se okrenuo – Rekli ste da ako mi nešto treba vas mogu pitati pa bih vas ja htio zamoliti... - zastao sam i gledao je u oči.

- Recite, slobodno... - ponovno mi se onako čarobno nasmiješila – Ne trebate nas se bojati, malo smo ovako strašne ali ne grizemo... - ... Htio bih vas zamoliti ako biste mi tako dvije lijepe mlade dame

htjele praviti društvo na nekoliko minuta dok ne pojedem ovaj sendvič? – upitao sam malo sramežljivo, a čak mi se i lice malo zacrvenilo. Ne znam zašto, od prvog trenutka kada sam ih ugledao osjetio sam nešto posebno u njima i jako ih želio upoznati...

- Pa... - sad se još oduševljenije nasmiješila – Nije baš preporučljivo biti s nepoznatim čovjekom za istim stolom dok jede ali vidim neku istinsku dobrotu u vašim očima pa ćemo napraviti iznimku ovaj put... - s jednako vedrim osmijehom na licu ustala je, uzela malenu za rukicu i prešla za moj stol.

- Upoznajmo se onda! David Sever, drago mi je – nasmijao sam se i pružio ruku, najprije malenoj, a onda njoj.

- Ja sam Ema, imam 3 godine i velika sam cura! – dječji se vedro nasmijala, pružila rukicu i stisnula moju šaku, gotovo jednako slabašno kao i što je moj stisak bio. Nema veze, glavno da smo se nas dvoje rukovali...

- Hana Hajderhodžić, i ja sam velika cura! – opet onaj njen osmijeh i ja na trenutak ostanem bez daha – I nama je veoma drago...

- Ma vjerujte mi, čast je isključivo moja... Pa ne sreću se tako velike cure svaki dan! – sada smo se nasmijali svo troje zajedno i u očima nam se mogao jasno vidjeti iskreno oduševlje jedno drugim. Baš je to ugodan osjećaj...

Kada razmišljam o istinskoj vrijednosti našeg života, svega što ga čini stvarnim i nama posebnim, dragocjenim, s vremenom shvatimo da je život jedino u ljudima koji su oko nas, do kojih nam je stalo. Naš život vrijedan je jedino toliko koliko i mi sami vrijedimo u očima onih ljudi koji nas gledaju svojim srcem i vide ravno u naše. Vječna nam pitanja tipa "Što je život?", "Zašto

je on ovakav?" ili "Koliko on uopće vrijedi?" samo su povod za beskrajna razmišljanja i naivne misli koje nemaju vrijeme ni mjesto kada bi nam, samo možda, bile stvarne. Čak i da znamo sve odgovore na takva pitanja, ne znam opet koliko bi nam ona pomogla u stvaranju drugačijih, boljih razmišljanja. Tko zna, možda i bi. Ako ne, uvijek nam ostaju utješna razmišljanja "eh, kad bih barem mogao, sve bi bilo mnogo drugačije, bolje..."

Negdje nakon otprilike 20-tak minuta druženja s mojim novim prijateljicama, rekle su mi da moraju ići na treći kat jer Ema ima dogovoren termin za neki pregled. Kada su me pozdravile, ustale su i otišle. Ostao sam sam... Iz džepa bijele košulje na sebi izvukao sam mobitel i, nakon što sam pronašao Romanino ime u imeniku, stisnuo tipku sa zelenom telefonskom slušalicom te ga prislonio na desno uho. Nekoliko trenutaka slušao sam onaj "beep, beep, beep..." zvuk zauzete telefonske linije. Spremio sam mobitel natrag u džep i krenuo prema izlazu. Tada mi je mobitel zazvonio i ja sam ga usporenim pokretima izvadio. Ne pogledavši tko je, ponovno sam prislonio mobitel na uho...

- Molim? – javio sam se.

- Ej mali... - nasmijala se odmah čim mi je čula glas – Kako je bilo kod doktora?

- Hej. Dobro, sve je u redu... - odgovorio sam pomalo bezvoljno.

- Što je Davide, nekako mi baš ne zvučiš... - glas joj se naglo uozbiljio i zastala je – Ljubavi, je sigurno sve bilo u redu? Da ti nisu možda nešto rekli... Znaš da meni možeš sve reći...

- Ma ne Romana, ne brini... Sve je u redu, doista! Nemaš razloga nepotrebno se brinuti, rekao sam ti da neće grom u koprive... - na kraju sam se lagano nasmijao, možda samo zato da nekako

otjeram tu zabrinutost u njenom glasu, a možda dijelom zato što sam pomislio na one doktorove riječi o prešućivanju istine i izgovaranju laži.

- Što je onda, čujem ti u glasu da nešto nije u redu? – nastavila je ozbiljnim glasom.

- Ah, život često nije u redu Romana... Ali ti to već dobro znaš, jel' da? He he, ako ne ništa, shvatila si to uz mene... - govorio sam zamišljeno, a ovo zadnje "ispalo" mi je tako cinično.

- Davide, tebe nešto muči... Opet ono? – glas joj je bio tako tih, drhtavo tužan – Znam da sam učinila nešto grozno i to si nikada neću oprostiti ali te molim... - zaplakala je. Prekinuo sam je rekavši da ćemo kasnije razgovarati.

Dok me Roman vozio nazad u ured, valjda u mirnoći vožnje luksuznog Mercedesa s neprimjetnim radom tihog motora i u pozadini lagane glazbe lokalne radiostanice te obzirom da me Roman već duže vremena poznavao i znao je prepoznati kada sam zamišljen i neraspoložen za čavrljanje ili, još gore, odgovaranje na bezvezna pitanja postavljena onako "reda radi"... Razmišljao sam o Emi i Hani. Kako ih nisam poznavao otprije i kako Hana vjerojatno nema nekog povjerenja u mene, razumijem da nije bila potpuno otvorena prema meni. Na kraju krajeva, nije ni trebala – otvorenost je ipak nešto što imamo samo prema bliskim osobama, a budući da sam joj do jutros bio potpuni neznamac, mogu joj biti zahvalan već i ako je bila iskrena prema meni. Ja nekako vjerujem da jest, ipak je iskrenost nešto što se vidi odmah u očima... Saznao sam da su nedavno došle iz Zenice iz Bosne i Hercegovine zbog, kako mi je Hana rekla, više okolnosti. Jedna od njih, gotovo jedina o kojoj mi je htjela govoriti, je Emino zdravstveno stanje. O ostalim okolnostima radi kojih je možda i

pobjegla u Rijeku, poput ratnih stradavanja na tom području i bolnih sjećanja koja nosi iz tog nedavnog razdoblja, neimaštine i sirotinje koje su tamo prisutne, agonije zbog nepronalaska krivca i frustracije zbog toleriranja toliko nanesene nepravde te njen propali brak i nestajanje svih iluzija da i ona ima pravo na mrvicu sreće u svom životu, Hana nije htjela previše razgovarati. Ja sam to poštivao. Od svega toga rekla mi je samo ukratko da nema roditelja, da nije zaposlena i živi kao podstanarka te je "sretno" razvedena samohrana majka kojoj je njena malena kćerkica sve što ima u životu. Gotovo u suzama i s tako nježnim, drhtavim tonom glasa, gledala je svoje dijete onim ponosnim sjajem u očima, govorila mi je kako je spremna dati sve i posljednju kap svoje krvi samo kako bi malenoj bilo bolje. U njenim očima gledao sam snagu vrijednu strahopoštovanja, snagu koju ima samo majčinska ljubav i ništa više u ovom našem životu... Ema ima jednu relativno izlječivu manu rada srca. Mislim, koliko sam shvatio jer nisam doktor i ne razumijem se u tu medicinsku terminologiju, postoji više operacija kojom bi se malenoj moglo pomoći no sve su skupe i nedostižne Haninom materijalnom stanju. Za sada, jedino moguće i jako dobro za malu bilo je preseliti se u kakav primorski grad i voditi je u duge šetnje kraj mora. Dolaskom u Rijeku to je i učinila, sve drugo joj je preskupo. O ciframa nismo govorili... Rekao sam da imam neka poznanstva tu u bolnici pa da ću vidjeti kako im mogu pomoći, da se barem tako odužim za njenu pomoć jutros i onaj iskreni osmijeh jednostavnosti ljudske dobrote i želje za pomoći onom slabijem od sebe. Na kraju sam uzeo njen broj i obećao se javiti kad nazovem neke ljude koji bi im možda mogli pomoći... Sjećam se oduševljenog, sramežljivog osmjeha na njenom licu pritom.

Često u životu nema krivca, nema osobe u koju bi uperili prst i prozvali je krivcem za sve loše što nam se događa. Čak kada i postoji taj netko tko će preuzeti krivnju, mala je to utjeha za ono loše što nam se dogodilo i kažnjavanjem njega kao da samo nanosimo još veću bol sebi. Ljudi koji osjete neku bol, a barem jednom je osjetimo svi, bez obzira koliko nam je ona druga osoba kriva za nju, mi ne želimo osjećati se krivim za nanošenje takve boli njima. Moje pitanje je "Čini li nas to dobrim i plemenitim ili smo samo bijedne kukavice koje nemaju ponosa i dostojanstva?"... Jako bih volio da mi netko pomogne pronaći odgovor jer ja ga ne znam...

Stigli smo na parking ispred zgrade u kojoj je Romanin i moj ured nešto prije 11.00 sati. Njen auto je bio parkiran odmah preko puta, a tu su još kao i ostalih jutara bili parkirani auti naše tajnice Maje, asistentice Lejle i suradnice iz Centra za socijalnu skrb, Ivane.. Roman me prenio u kolica i ugurao u zgradu. Na ulazu ispred velikih ostakljenih vrata podigao je kolica preko malenog praga. Odgurao me do lifta i pritisnuo tipku za pozivanje. Dok su lampice iznad vrata dizala svijetlile kako se i on spuštao, pogledao me očekujući odgovor. Kada se lift spustio i vrata otvorila, malo sam se pogurao naprijed kako se vrata ne bi zatvorila i pogledavši ga rekao mu da sad može ići kući i vidimo se sutra ujutro, kasnije ne treba dolaziti jer ću se kući vratiti s Romanom. On se vedro nasmijao i podigavši ruku rekao da onda ide na more pustiti "sve čet'ri" u zrak". "Nemoj se utopit!", odgovorio sam i ušao u lift. Vrata su se zatvorila...

- Hej Davide! – čim su se vrata otvorila na petom katu izgurao sam se van i na hodniku ugledao Maju s povećom hrpom fascikala u

rukama. Nasmiješila se i vedrim glasom pozdravila. Ona je uvijek bila vedra i nasmijana, ponekad sam joj znao reći da me ta njena vedra osobnost baš veseli i često mi godi biti u njenom opuštenom, nekako mi smirujućem, društvu. Inače, Maja je jedna simpatična djevojka koja kod mene radi već gotovo dvije godine, od trenutka kada sam otvorio samostalan ured psihologa za mladež i obiteljsko savjetovalište te počinjao ispočetka – Baš sad govorim Romani da me onaj dečko iz Delnica zove već sto puta i ja više ne znam što bih mu rekla... Dobro da si konačno došao! 'Si bio kod doktora, što kaže? – najprije je kratko zastala, zatim napravila par koraka uz mene jednakom brzinom kojom sam ja gurao kolica, a onda mi, bez nekog posebnog pitanja, na koljena stavila fascikle koje je nosila u rukama, primila me za gumene ručke na pozadini kolica i pogurala.

- Ah, uobičajena doktorska pametovanja, ništa novo... - nasmijao sam se, pomalo ironično i na kraju s manjim uzdahom – Ako ovaj lik bude ponovno zvao, spoji mi ga... Mislim da ću ga malo razveseliti, imam dobre vijesti za njega! – ovaj put nasmijao sam se onako utješno, kao da sam učinio nešto posebno pozitivno za nju i sad očekujem da me pohvali za to, valjda.

- Ma super, samo mi ga malo skini s vrata! – ovo je rekla pomalo nasmijana, a pomalo i ljuta. Ušli smo u predsoblje, sobu gdje je Majin radni stol i s lijeve strane ulaz u moj ured, s desne u Romanin, a naprijed je velika soba koju koristimo za sastanke, sklapanje dogovora i ostale susrete s više stranaka.

- Dobar dan, gospodine Sever. Evo baš primam telefaks s podacima za onaj slučaj s troje djece... - iza Majinog kompjutera stajala je Lejla, mlada djevojka koja nepunih mjesec dana radi kao naša asistentica. Ona je bila tako sramežljiva, još je djelovala kao

preplašena i zbunjena dolaskom u novu sredinu među ljude s kojima će upoznavati rad u struci.

- Dobro jutro Lejla. Možeš ti slobodno ući u ured iako mene nema i obavljati poslove na miru, ne moraš se uokolo gnjaviti – govorio sam joj što vrednijeg glasa jer sam htio da se cura opusti i makne taj plašljivi izraz s lica kao da ćemo je pojesti.

- Hvala. Ma nije mi problem ni ovdje, Maja mi pomaže pa se nekako snalazim...

- ... Da, vidiš ti kako ti je Maja dobra... - ubacila se, nasmiješena kao i prije – Ja sam ti toliko dobra da za ovu crkavicu od plaćice za nas 'eseses' radnice, pomažem i 'veeses' radnicama, a sve to za dobrobit našeg voljenog šefa!

- Što bi voljeni šef trebao i nagraditi... – rekao sam to kao nastavak njenog govora.

- Ali sve se to isplati kad imaš pametnog šefa! – joj, kako je to veselo odgovorila!

- Hm, voljeni i pametan... Pa to stvarno treba nagraditi! – nasmijao sam se jednako vedro – Kako ćemo to Lejla, što ti predlažeš? – pogledao sam je.

- Ne znam ja ništa, ja sam zadovoljna svojom plaćom i svojim šefom, bar za sada! – malo se ohrabрила u svom odgovoru, valjda se opuštala s nama ovakvima ali u glasu joj se još osjećala mala, skrivena sramežljivost.

- ... Ma vidi ove male, pa tebi se stvarno vidi da si skroz 'friška' i da te moram još štošta podučit'... Kad te šef pita što bi za nagradu, nikad ne spominji malu plaću jer baš sad lovnu od njega nećeš baš tako lako dobiti... Radije ga traži ručak – Maja se ponovno ubacila, a cijelo vrijeme dok je govorila jedva se suzdržavala da ne prasne u smijeh. Pogledao sam je onako

začudenim izrazom lica s osmijehom – Što, pa ovako vrijedne radnice moraju jesti jer sve to zdušno zalaganje za rad troši puno energije!

- Okej okej! Lejla, evo ti lova pa 'ajd odi dolje kupi nešto za nas petoro – izvadio sam novčanicu od 200 kuna i dao joj.

- Za četvoro... - Maja će.

- Zašto samo četvoro? – zbunjeno sam je upitao.

- Nema Ivane...

- Kako nema? Auto joj je tu dole – približio sam se prozoru koji je gledao na parking i još jednom pogledao.

- Ma došla je jutros... Sad u podne je naručeno s malim kod okuliste – sad je pogledala sat na svojoj ruci.

- A što ću kupiti? – upita Lejla, gotovo krenuvši pa zastane kraj izlaznih vrata.

- Čevape! – odgovorio sam "ko' iz topa".

- A-a-a, pa ćemo svi biti debeli, a ako se udebljamo biti ćemo lijeni, a ako ćemo biti lijeni onda nas šef neće voljeti, a ako nas šef neće voljeti onda ćemo biti tužne... - Maja je to "sipala ko' iz rukavice", a pritom se onako "zajebantski" smijući.

- A dobro, pobijedila si, jest ćemo travu! Kupi nam neke vaše salate... - rekavši to, nasmijao sam se i uzdahnuo kako bih naglasio da mi je teško borit' se s njima ženama. Lejla je izašla, a ja sam pitao Maju gdje je Romana. Rekla mi je da je u svom uredu, pregledava neke spise. Maja je primijetila da je nešto muči i da je tužna. Rekla je da je unutra zatvorena od jutros...

Ušao sam u njen ured i zatvorio vrata za sobom. Soba joj je bila zamračena, rolete spuštene da tople zrake užarenog sunca ne ulaze unutra i klima-uređaj uključen da održava ugodnu temperaturu. Ona je sjedila za radnim stolom s lijeve strane sobe,

imajući upaljen kompjutor ispred sebe i printajući nešto, barem po zvuku koji je uređaj puštao. Gledala je u hrpu papira ispred sebe...

- Hej, ljubavi – podigla je glavu i nasmiješila se, laganim smiješkom i pomalo tužnog pogleda.

- Jako si zaposlena? – ovo pitanje je bilo malo ironično – Zato valjda nisi imala vremena sad izaći ispred...

- Čula sam vas ali... - zastala je duboko uzdahnuvši – Nisam znala želiš li me vidjeti...

- Otkud sad to? – prišao sam stolu i pogledao je u oči – Mislio sam da smo to riješili...

- Ja sam htjela vjerovati i nadala se tome... ali iz ovog razgovora od maloprije ne znam – uzela je moju ruku, primila me za dlan i gledala u oči – Davide, ti si mi to oprostio?

- Romana... - okrenuo sam glavu prema prozoru samo da skrenem pogled s njenih očiju.

- Učinila sam glupost, znam to Davide – oči su joj se natopile suzama, a glas sasvim utihnuo – Molim te priliku da to ispravim...

- Romana, samo trebam malo vremena... - nastavio sam gledati u zatvoren prozor, izbjegavajući pogled u njene suzne oči.

- Bojim se... - prošaptala je.

- Čega? – upitao sam je jednako tihog glasa.

- Toga što me više ne možeš ni pogledati u oči... - tako tiho, izgovorila je to nježnim glasom tuge i zaplakala. Spustila je glavu na moja rane i duboko uzdahnula. Zagrlio sam je...

Žalosno je to reći i tako tužno da to moram čak i prihvaćati, no strah je sastavni dio naših života. Opet onaj famozni početak svega, tako i počinjem shvaćati kako ću se uvijek imati bojati za nešto. Odmah kada prvi put vidim, prvi put čujem i prvi

put osjećam, kada prvi put zavolim nekog - strah da to ne izgubim, naravno... A ponekad me strah samog sebe i toga da u strahu da tog nekog ne izgubim, zaboravim to cijeliti. Mislim, znam da svi mi imamo svoje strahove i ponekad se plašimo samog osjećaja straha, više nego što se bojimo toga od čega nas je strah. Nemoć utjecaja na sve loše što nam se događa, nezaustavljiva prolaznost vremena, svijest da se naše želje neće nikad moći ostvariti, gubitak jedine osobe koju ste zvali svojom i za koju ste vjerovali da će uvijek biti kraj vas... Strahovi su manji ili veći, neki su brzo prolazni, dok neki traju cijeli život. Ovi posljednji su najteži i kako već nikad neće prestati ili se barem umanjiti, nadamo se da ćemo se s vremenom naviknuti na njih. Zaboraviti ih, to se nemojte truditi, to neće ići. Vjerujte mi, ja jako dobro poznajem osjećaj takvog straha... Moj najveći strah oduvijek je od samoće i sve ću podnijeti od života, samo se bojim da nikad ne ostanem sam. Jedino to ne bih podnio... Eh, nakon dužeg vremena živeći sa svojim strahom i znajući da on nikad neće prestati, shvatiš da možda ni svaki strah nije uvijek tako loš. Ipak on traži neku odgovornost od nas i trud da budemo bolji ljudi. Isto, ako si ponekad prešutimo da se nečeg bojimo, to ne znači da nas nije strah. Na kraju krajeva, nemaju samo kukavice i plašljivci strahove, dok je dobro ponekad priznati da ima stvari kojih nas je strah. Doduše, naš strah time neće biti ništa manji ali vjerujte mi da će nam biti lakše ako ga podijelimo s nekim. Vrijedi pokušati...

Poslijepodne, nekih sat vremena prije nego što nam je završavalo radno vrijeme, Romana je ušla u moj ured i sjela do mene. Ja sam, sav ozbiljan i pomalo namršten, gledao u nekakve papire razbacane po stolu ispred sebe...

- Imam nešto za tebe! – lagano se nagnula laktovima na stol, pogledala me u oči i dražesno nasmiješila.
- Romanice... - pokušavajući biti ozbiljan, pogledao sam je i uzdahnuo ali onda sam se lagano nasmiješio. Vidio sam tugu, vjerujem i sram, u njenim očima, a ipak je došla do mene i nasmiješila se. Da li je to hrabrost i upornost ili možda samo trik na koji je znala da ću "pasti", nije ni bitno – meni je to znak da joj je stalo do mene i želi se iskupiti.
- ... Samo me nemoj odbiti prije nego pogledaš što je, molim te! – oči su joj svjetlucale kao u razigranog djeteta koje svo radosno traži nešto.
- Misliš da sam zaslužio? – osmijehom na licu "dao sam joj do znanja" da pristajem na tu njenu igru.
- Uvijek... - rekla je tako nježnim glasom. Okrenula se i podigla bijelu kartonsku vrećicu s crvenim ružama na sebi na kojoj je pisalo: "S ljubavlju, od mog srca tvom". Stavila ju je na stol, izvadila dvije malene kartonske kutije iz nje, jednu malo veću, a ovu drugu veličine kutije cigareta. Otvorila je prvu, ovu malo veću i iz nje izvukla plišano pile žute boje. Inače, mene prijatelji znaju zezati takvim nadimkom, a ja znam jesti one kukuruzne pahuljice s mlijekom ujutro za doručak pa onda Romana doda da sam ja pravo malo pile. Ja sam se nasmijao i krenuo nešto prokomentirati, a ona mi je stavivši prst na svoje usne pokazala da ne govorim ništa, "ima još". Otvorila je onu drugu kutijicu i iz nje izvukla jednako malen plišani ćevap smeđe boje. Uzela ga je i prislonila pod krilo onog plišanog pileta. Taj dio je vjerojatno zato što već svi znaju da bih se ja "gušio" u ćevapima i da su svi u uredu već ljudi samo i na spomen njih. Ja sam se na to baš onako oduševljeno nasmijao i kad sam krenuo nešto komentirati,

ponovno je prislonila prst na svoja usta i pokazala mi da šutim, "ima još". Iz džepa hlača izvadila je mobitel i na mp3 plajeru pustila narodnjak "Pile moje". Ostao sam iznenađen, gledajući je i pritom se lagano smiješeći. Romana baš i ne voli ćevape i jede ih samo kad smo negdje zajedno, a narodnjake baš mrzi i ne podnosi ih ali je, eto, i jedno i drugo spojila radi mene – ako to nije dovoljan znak da joj je stalo do mene i da joj je žao, ne znam što bih više mogao tražiti od nje. U tom Maja pokuca na vrata i uđe...

- Opa miki, ovdje se zabavlja... - nasmijala se i pogledala u ono žuto pile na mom stolu i ćevap pod krilom mu. Pogleda je najprije Romanu pa onda mene, s onim pogledom "Neću ni pitat' što se ovdje događa" i upita me – Davide, zvala je tvoja majka da te pitam hoćete večeras doći do njih? Pogledao sam Romanu, ona se samo lagano smiješila i čekala moj odgovor.

- Okej, javi joj da ćemo doći tamo poslije večere, a onda i ti možeš polako kući, Majo...

Dok smo se navečer vozili u Romaninom autu na putu prema kući mojih roditelja, ona me pogledala pomalo zabrinuta, tužnog izraza lica...

- Davide, ti nisi ništa govorio svojim o... o ovom između nas, jel' da? – upitala je tako tihim, sramežljivim tonom glasa.

- Što ti misliš, Romana? – pogledao sam je ozbiljnog lica – Znaš da sam ja uvijek potpuno iskren prema njima i to im, nakon svega što čine za mene, dugujem... Što misliš ti, jesam im rekao?

- Ne znam Davide, voljela bih da nisi... - gledala me tužnim pogledom – Molim te, reci da nisi...

- Nisam Romana... - imajući i dalje ozbiljan izraz na svom licu, uzdahnuo sam – Nisam im rekao ništa ali to ne radi tebe i zato što bi tebi bilo neugodno ili nešto, nego zbog njih i mirnog vjerovanja

da im dijete živi sretno i zadovoljno... - lagano sam se nasmiješio – Na kraju, pa zato su se trudili cijeli svoj život i uvijek davali sve od sebe...

- Davide, šta ti doista nisi sretan sa mnom? – oči su joj se napunile suzama, a glas počeo drhtati – Ljubavi, znam da sam pogriješila i povrijedila te, vjeruj mi da mi je užasno žao i nikad se neću prestati kajati zato... Ali te volim više od ikog na ovom svijetu i, molim te, nemoj govoriti da te ne činim sretnim...

- Romana...- i moj glas je utihnuo. Zastao sam, valjda smišljajući što bih sad mogao, ili radije, trebao reći.

- Voliš li ti mene, Davide? lako i ja znam griješiti... – rukom je obrisala suze sa lica i pažljivo me gledala očekujući odgovor.

- Volim te, Romana... – sada sam ponovno uzdahnuo i lagano se nasmiješio, pogledavši u nju – Pa ludo moja, ti nikad nećeš moći ni zamisliti koliko ja tebe volim...

- Ljubavi, tako mi je žao... - pogledala me sa onim zaljubljenim sjajem u očima punih suza.

- Znam, Romanice... - pogledao sam je vedrog izraza lica – Proći ćemo mi zajedno i ovo, ne brini... Jaki smo mi! - oboje smo se istodobno lagano nasmiješili.

Nitko nije savršen i svi mi griješimo, dvije su istine koje što prije ih shvatimo, sve u životu biti će nam lakše. Neke naše nesavršenosti čine ravnomjeran balans s tuđima, nebitno bile one manje ili veće i samo zajedno možemo funkcionirati kao savršeni. Druge naše nesavršenosti ostaju, pak, zauvijek takve i nema nam druge od prihvatiti ih kao svoje posebnosti. Što se, pak, naših pogrešaka tiče, one su, bez obzira bile one namjerne ili ne, sam splet okolnosti nekog događaja "na krivom mjestu i u krivo

vrijeme". Na kraju, sve su one naivne, nenamjerne i kad-tad se kajemo zbog njih...

Kad smo stigli pred kuću mojih roditelja, Romana je parkirala u dvorištu i izišla izvaditi moja kolica iz bunkera. Iznijevši ih, rasklopila ih je, stavila jastuk na sjedište i dogurala ih do vrata, koja sam već bio otvorio. Uhvatio sam se šakom lijeve ruke za plastično ležište ručne kočnice, a dlan desne ruke prislonio na stranu sjedišta kolica kako bih imao oslonac u rukama. Podigao sam se na rukama, Romana me uzela za nosač pojasa hlača i "usmjerila" moju stražnjicu te sam se prebacio u kolica. Otkočila ih je i pogurala unatrag, otprilike jedno pola metra. Stavila je 'nogare' na ležišta u kolicima i podigla mi noge, izvukla ih iz auta, savila u koljenima i podigla na 'nogare'. Ja sam se tada malo uzdigao na rukama, a ona je povukla nagužvane nogavice hlača i spustila nadignutu košulju iza mojih leđa. Još s nekoliko laganih pokreta ruku popravila mi je kragnu i onda dva-tri puta prošla prstima kroz moju kosu, kao da mi popravi frizuru. Tek onda je uzela svoju torbicu iz auta i rukom povukla rub crne bluze prema širokom pojasu na trapericama kako bi joj pupak bio što manje otkriven i da joj ne bi bilo neugodno pred mojim staromodnim roditeljima. Na kraju je izvadila nekakav ruž iz torbice, nagnula se i pogledala u ogledalu vanjskog retrovizora. Nakon par pokreta ruku i navlačenja te tamnocrvene mješavine po usnama, uspravila se i vraćajući ruž u torbicu, široko mi se nasmijala. Sada smo konačno bili spremni za pokret. Uzela me za gumeni kraj na ručkama kolica i pogurala uz uzlaznu rampu prema ulaznom podestu.. Došavši do ulaznih vrata, pozvonila je i ponovno me pogledala tako luckastim pogledom koji kao da je utješno rekao "Spremna sam!"...

Moji roditelji nikad nisu previše voljeli Romanu. Otac donekle i jest ali moja majka ju je oduvijek gledala kao nekog tko se nametnuo i izvlači nekakvu korist, a pogotovo je teško prihvaćala moje želje za samostalnošću. Naravno, povezivala ih je s tom nepoznatom joj djevojkom koja, sumnjala je, umjesto prave ljubavi, u meni vidi samo interes ili nekakav drugi sebičan motiv. Nekoliko puta sam se znao svađati s njom i nazivati to njeno ponašanje opsesivnom majčinskom ljubavi s kojom me guši no kada bi ona zaplakala na takve moje riječi, osjećao bih se tako jadno i pokvareno jer nijedna majka koja je za svoje dijete dala sve od sebe i odrekla se svojih snova, nije zaslužila suze na svom licu zbog njega. Prestao sam navaljivati i molio Romanu da me shvati. Kad su počeli moji problemi sa srcem, mnoge stvari su se promijenile. Kad znaš da ti se u svakom trenutku sve može završiti, jednostavno promijeniš pogled na život... Moja majka je popustila i dopustila da se Romana i ja preselimo u zajednički stan. Nije joj bilo lako ali nevjerojatno je koliko je bola majka spremna podnijeti samo da bi njeno dijete bilo sretno...

Drugo poglavlje; Naivne pogreške

Ponekad nam se čini da je cijeli život nečija pogreška i na kraju nam tako bude lakše jer za sve loše uvijek možemo kriviti nekog drugog... "A valjda nam je u prirodi to da vjerujemo da će nam biti lakše ako je kriv netko drugi." Mi smo onda žrtve, a valjda iz pogleda žrtve, one su uvijek jadničci koji trpe sve životne strahote i nitko ih zato nema prava osuđivati. Koliko je tako doista lakše, neka je druga priča o kojoj sada ne bih govorio, odnosno pisao. Radije ćemo o tome mora li, kao s početka ove priče, baš svaka naša pogreška biti loša... Krenimo od pretpostavke da smo svjesni da su nam pogreške dio života, da ih sasvim lako, gotovo neprimjetno, činimo i da ponekad one doista nisu zlonamjerne nego "eto jebi ga, dogodilo se". Pretpostavimo da nismo zlopamtila i da posjedujemo umijeće praštanja, neovisno o našim pogledima na to koliko je kajanje bitno i koliko je vremena potrebno da budemo spremni reći "opraštam ti". Na kraju krajeva, idemo uzeti za pretpostavku da najviše pogrešaka činimo u odnosima s ljudima koji su nam najbitniji i da nas njihove pogreške najviše bole. Jedino pitanje koje mi još ostaje je, da li je možda nekako moguće da nisu sve naše pogreške odmah i loše? Tko bi to znao, možda će jednom iz njih izroditi nešto dobro ili bar manje bolno, barem od svijesti da smo bili samo nečija pogreška. Vjerujte mi, još gora je svijest da nam je ta osoba "samo pogreška"... Ako postavimo stvari takvim, čak da i ne odgovaramo na prethodna pitanja, ponovno nam ostaje pitanje, je li pogreška istina ili je istina jedino što nas može spriječiti od pogrešaka?

Kada sam to jutro ustao osjetio sam miris tople kave koju

je Romana donijela u sobu i spustila na noćni ormarić pokraj kreveta. Nakon "Dobro jutro ljubavi" i vedrog osmijeha na licu, pomogla mi je prebaciti se u kolica i odgurala me u kupaonicu. Uzela je tubu paste za zube i moju četkicu iz prozirne plastične čaše na stalku u ravnini umivaonika. Nakon što je istisnula malo bijele paste iz tube na četkicu, dodala mi ju je u ruku i zatim uzela ručnik s police pokraj i presavila ga preko mojih koljena. Pogledala me sva pažljiva i nježna te nakon što je lagano prošla rukom kroz moju kosu, pogledala me i rekla da nam sad ide spremiti doručak. Tada je izašla iz kupaonice i otišla u kuhinju. Kada sam oprao zube i saprao usta, također pomoću druge plastične čaše kojom sam donosio vodu do usta, umivajući se i prolazeći dlanom po koži lica, primijetio sam laganu bradu na koži lica. Kako se jučer ujutro nisam brijao, a običavam se brijati svako drugo jutro, odlučio sam probati se obrijati sam. Naravno, obično to radi jedan dečko kojeg sam zaposlio kao svog medicinskog tehničara, a inače je moj fizioterapeut, koji svako jutro dolazi pomoći mi s tom osobnom higijenom, tuširanjem i oblačenjem za posao. Njega honorarno plaćam i iako mi je to dodatni trošak, osjećam se nekako ugodnije i dostojanstvenije da to ne radi Romana, a da to moram svaki dan raditi sam, ne bih mogao. Što se tiče cijelog mog nastojanja da to činim "samostalno" bar na ovakav način, a ne moram to tražiti od nje, nije zato što mislim da me ona ne voli dovoljno da bi prihvatila pomagati mi i u tome nego to je više onaj sebični dio mene koji, valjda, ima jaku potrebu u očima dragih si ljudi biti "potpun čovjek", a ponekad se ne mogu oduprijeti osjećaju da zbog svojih fizičkih nedostataka to nisam... Uglavnom, Bojanu, tom dečku kojeg sam plaćao za pomoć u tome, mlađa sestra imala je prometnu nesreću pa me pitao par slobodnih dana

da ode kući. On je, inače, rodom iz Slavonije dok ovdje u Rijeci studira medicinu, a kako m je otac poginuo u ratu, veoma je blizak i povezan s obitelji. Bojan, dvadesetogodišnjak, dobrodušan je i emotivan mladić kakav bi definitivno trebao biti svaki mladi čovjek koji se planira baviti humanom profesijom poput medicine i, mada sam dobivao savjete kako trebam imati strogo poslovan odnos s nekim koga plaćam da za mene obavi neke intimne stvari, mi smo razvili otvoren prijateljski odnos. Kažu da je doista u takvoj situaciji jednostavnije ne poznavati tu osobu jer bi mi tako trebalo biti manje neugodno no ja sam odlučio "poslušati" ono unutar sebe. Ja sam društven čovjek koji ima mnogo prijatelja, a budući da se ovdje ipak radi o posebnijem odnosu od samo poslovnog, vjerujem da nisam pogriješio i nije mi žao zbog toga. Na kraju, u nekoj ironičnoj šali rekao bih da bi bilo glupo da me golog svako drugo jutro viđa potpuno nepoznata mi osoba. Ozbiljno rečeno, vjerujem da sam ovako dobio za prijatelja osobu koja bi mi pomogla samo da ga zamolim, bez ikakvog mu plaćanja... Uspjevši se obrijati električnim aparatom, vratio sam se u spavaću sobu. Otvorio sam ormar i s jedne od nižih polica izvukao tanke ljetne traperice svijetloplave boje i s vješalica skinuo bijelu košulju kratkih rukava. Vratio sam se do kreveta i zadnjim kotačima kolica naslonio uz rub, tako da se, kad se budem uzdigao na rukama oblačeći traperice, ne nagnem pozadi i prevrnem na leđa. Košulja je bila zakopčana tako da sam je obukao kao majicu. Za oblačenje traperica morao sam najprije podignuti i u koljenu saviti jednu nogu kako bih je ugurao u nogavicu hlača, a zatim drugu. Nakon tog dijela slijedio je onaj teži mi, uzdignuti se najprije na laktu jedne, a zatim i druge ruke, kako bih navukao onu stranu hlača na kojoj sam uzdigao stražnjicu od jastuka na kojem sjedim. Kad su i

traperice bile na meni i ta komplicirana operacija završila, iz najdonje ladice izvukao sam bijele čarape. Ponovno podižući najprije jednu pa onda drugu nogu i onda ih savijajući u koljenima, obukao sam ih. Sagnuo sam se i s poda kraj vrata sobe podigao nogare kolica i postavio ih. Uspravio sam se i rukama podigao noge na nogare i krenuo u kuhinju gdje me s već spremljenim doručkom čekala Romana. Gurajući se hodnikom osjetio sam da naglo ostajem bez zraka i jako sam se uspuhao, a u kuhinju sam ušao blijed "kao bez kapi krvi"...

- Hej, pa ti si se meni obukao... - najprije se nasmiješena okrenula prema meni, u ruci držeći crnu tavu za palačinke. Tada me, jednako probljeđenog lica pogledala – Davide, jesi dobro? – spustila je tavu na kuhinjski pult i prišla mi.

- Jesam, jesam... Samo malo da dođem do zraka – govorio sam potpuno tihog glasa sa podužim stankama između glasnih udisaja i izdisaja.

- Idem zvati Hitnu... - u glasu joj se osjetila panika.

- Ma ne, ne... - pokušao sam doći do zraka i tiše disati kako je ne bi bilo strah, a uspio sam se i sasvim lagano nasmiješiti – Ma biti će mi dobro, samo da malo uhvatim zraka...

- Blijed si kao krpa, Davide... 'Si siguran? Hoćeš da ti donesem čašu vode?

- Ne, ne treba... Ma vidiš da prolazi... – ponovno sam se lagano nasmiješio da je nekako utješim i maknem joj preplašeni izraz s lica – To je samo prolazno. Daj, nemoj se ti sad nepotrebno brinuti i da te hvata strah. Valjda sam se malo umorio i to će brzo proći...

- Davide, zašto si se oblačio sam? Zašto me nisi zvao... - upitala me to tihog glasa i tužnog lica – Ja sam tu kraj tebe i znaš da mi to nije nikakav problem...

- Romana, o tome smo prije razgovarali i ja ne želim... - zastao sam i gledao je u oči. Nisam htio reći nešto što bi ispalo grubo, nisam je htio povrijediti – Jednostavno te ne želim gnjaviti time Romana, molim te, shvati me...

- Davide, kako i ti ne shvaćaš mene... - oči su joj se napunile suzama i pogled s mojih očiju nestajao joj je u daljinu – Davide, ja trebam znati da uvijek mogu računati na tebe i da ti znaš da sam i ja uvijek tu za tebe... Moraš znati da nema toga što ne možeš podijeliti sa mnom..

- E Romana moja, nije to tako jednostavno... - uzdahnuo sam, ne prejako jer nisam htio da se ponovno uplaši mog otežanog disanja i sva se uspaničari – Evo, vidiš da sad normalno dišem i sve je u redu, rekao sam ti da se ne brineš – vedro sam joj se nasmijao, htio sam da se i ona nasmije i da nestane ta tuga i zabrinutost s njenog i dalje blijedog lica.

- Nije sve u redu Davide, užasno me brine to da nemaš dovoljno otvorenosti i povjerenja u mene da me pustiš u svaki dio svog života i sve dijeliš sa mnom – njene oči bile su i dalje pune suza i lice joj je izgledalo kao da će svakog trenutka zaplakati – Plaši me to, Davide...

- Nemoj da te to plaši... - mirno sam je nekoliko trenutaka gledao i smišljao kako joj objasniti ono što ni sam potpuno ne razumijem – Moraš me razumjeti da jednostavno postoje neke stvari u ovom mom glupom životu koje me znaju zaboljeti i bojim se da bi nas oboje boljelo kada bih... - zastao sam i pogledao je u oči – Romana, to nikad ne znači da nisam otvoren i iskren prema tebi samo te želim poštediti... Zato što te volim, svim svojim srcem.

- Davide, to nije fer... - zaplakala je.

- Oprosti mi Romana... Vjeruj mi, najmanje što sad želim je biti

nepošten prema tebi...

- Ne, ne Davide – gledala me onako suznih očiju, a lice natopljeno suzama – Pusti mene Davide, nisi fer sam prema sebi... Svatko zaslužuje bar jednu osobu kraj sebe s kojom će biti potpuno slobodan, otvoren, iskren i kojoj će slijepo vjerovati. Voljela bih da sam za tebe ta osoba ja...

- Jesi Romana, jesi... Vjeruj mi, ponekad se bojim koliko ti vjerujem i jedino što trebam je da si ti kraj mene – prestao sam govoriti i nekoliko trenutaka sam je nepomično gledao u oči...

Fer, pošteno. Hm, čovjek se nekako s vremenom nauči da ovaj život i ljudi nisu fer i često čine stvari koje nisu poštene prema nikome. Moje pitanje onda bilo bi; ako smo navikli da nam život nije fer i naučeni smo, ili bolje rečeno ovaj život nas tjera na to, ponekad biti nefer prema ljudima oko nas, što kada shvatimo da možda nismo potpuno poštteni niti prema samima sebi? Kako očekivati da budemo poštteni prema drugima ako to nismo sami prema sebi? ... Vjerujem da u svima postoji onaj skriveni osjećaj srama, neugode ili jednostavno da smo zbog nečega malo manje vrijedni i imamo manje za ponuditi osobi koju volimo i za koju vjerujemo da zaslužuje najbolje te smatramo da ćemo šuteći i držeći zatvorenim u sebi, moći ga kontrolirati. Naravno, ne radi se tu više o jednostavnom sramu ili strahu da bi, ako otvoreno pokažem svoje nedostatke, ta osoba mogla shvatiti da ona doista ne treba takvo što u životu ili da ona treba ipak nešto više od toga što joj ja takav mogu dati. Ne radi se tu niti o mojim nekadašnjim sumnjama i strahovima da radi samo jednog mog nedostatka, za koji inače nisam ni najmanje kriv niti na to imam bilo kakvog utjecaja, sve moje ostale kvalitete koje imam i trudim se ih imati

neće biti viđene ili, još gore, neće biti važne. Na kraju, ne radi se tu više o mojim razmišljanjima da li ću ikada uspjeti pronaći osobu koja će me prihvatiti baš ovakvog kakav jesam, bez srama i pretvaranja, bez skrivanja koje me već umara... Ovdje se radi samo o meni. Ja želim biti ta osoba, ja želim moći ponuditi sve najbolje i ja želim da na meni vidi samo moje kvalitete, dosta mi je nedostataka i da ja uvijek budem viđen samo kao takav – mladić s nedostatkom. Nije više da me sram mojih nedostataka, da ih pokušavam skriti jer mi je neugodno što će neki tamo ljudi misliti o meni ili da me strah da će osoba koju volim pobjeći iz mog života ako bi joj to potpuno otvoreno pokazao i podijelio s njom... Briga me za druge, ja to trebam radi sebe. Možda to i nije uvijek baš najpoštenije, barem ne prema meni samom ali je jedini način na koji se znam najlakše "nositi" s tim...

Roman je došao po nas u standardno vrijeme, 7.30h. Nakon 30-tak minuta iskrao nas je na parkiralištu ispred zgrade gdje radimo. Majin i Ivanin auto već je bio parkiran. Iako je formalno radno vrijeme od 8.00 sati, Maja je običavala doći pola sata ranije, a mada Ivanin običaj i nije bio dolaziti ranije, danas u 8.30 imamo naručen dosta nezgodan slučaj razvoda braka mladih roditelja s troje djece pa sam pretpostavljao da je došla malo ranije još jednom proučiti papire i pripremiti se. Kada me Romana popela preko onog praga na ulaznim vratima, po sistemu da povuče ručke kolica prema dolje i tako podigne prednje kotačiće u zrak, vidjeli smo Lejlu kako svojom crvenom Mazdom 2 ulazi na parking. Zabicnula je svjetlima i mahnula nam rukom dok smo mi zastali okrenuvši se prema njoj i uzvativši pozdrav, ja klimnuvši glavom i lagano se nasmijavši, a Romana podignuvši ruku i

mahnuvši joj nazad.

- Dobro jutro! – vedrim glasom poviknula je izašavši iz auta.

- Dobro jutro Lejla... kolegice – oboje smo jednako vedro u isti glas, a ovo "kolegice" dodao sam na kraju s osmijehom na licu, nešto kao šalu u znak potpore, a i znao sam da svakom mladom početniku takva poslovna terminologija paše i čini ga ponosim, zadovoljnim i sigurnijim u sebe.

- Kako ste jutros? – sa suvozačevog sjedala je uzela crnu platnenu torbu, nešto nalik na ležerniju aktovku ali ipak profesionalnu, a bila je obučena u elegantni tamnoplavi komplet sa suknjom dužine do koljena. Zatvorila je vrata, pritiskom na daljinski zaključala auto i ubrzanim korakom prišla nam imajući širok osmijeh na licu.

- A mi smo ti uvijek dobro – nasmijao sam se - Ja pogotovo kad sam uz svoju ljepoticu – laganim okretom glave pogledao sam Romanu iza sebe.

- ... Da, a pogotovo kad je dobar i sluša me - nasmiješila se i lagano mi prošla rukom po kosi.

- A znači gospodin David ponekad ne sluša?! – rekla je to sramežljivo nasmiješena, pritiskujući tipku za pozivanje lifta.

- O da, ponekad gospodin David uopće ne sluša i ne znam što bih s njim – Romanin glas bio je tako vedar, a osmijeh na licu širok i tako radostan. Zagrlila me, a pogled joj je bio pun sjaja kakav samo jako zaljubljen čovjek može imati.

- Da, gospodin David nije gospodin, kolegice Lejla i ja sam jedan jako, jako zločesti vuk! – široko sam se nasmijao i vedrim pogledom ih obje pogledavao istovremeno.

- 'Ćemo ga tući?! – Romana me pogledala nevjerovatnim pogledom, nešto kao sretnim pogledom oduševljenim tobom, a

istovremeno toliko nježnim i punim ljubavi da su izgledale sjajno kao natopljene suzama.

- Ajme kolegice, bojim se – pogledao sam Lejlu koja se neprestano smiješila i pogledavala nas dražesnim pogledom pomalo u nevjerici – Je li da bi ti mene branila i ne bi dala da dobijem batina,, ipak sam ja slabašan i mali?!

- Hm... - Romana je prommljala, nasmiješeći se na kraju i lagano uzdahnuvši, a Lejla je u isto vrijeme klimnula glavom i sramežljivo se smiješila. Lift se spustio i metalna vrata su se otvorila nakon čega smo sve troje ušli i vrata se ponovno zatvore.

- Gospodine Davide, htjela bih vas zamoliti... - Lejla se uozbiljila i krenula me nešto pitati.

- Gospodin? A gdje ti tu vidiš gospodina, kolegice?! – prekinuo sam je i nasmijavši se, pogledao – Šalim se ja Lejla, nemoj ti to meni šta zamjeriti. Ne trebaš mi govoriti gospodine, mi smo kolege i slobodno me zovi imenom.

- Dobro... Kolega Davide, tijela bih vas zamoliti ako biste... - nastavila je pa ponovno zastala.

- Koga nas? Nema ti tu dva Davida, osim ako misliš na Romanu kao bolju polovicu mene... - opet sam je prekinuo i nasmiješio se – Šalim se ja Lejla. Ne, ozbiljno ako smo se dogovorili zvati imenom onda me nemoj ni persirati. To su ti ionako samo formalne gluposti koje nam baš i ne služe ničemu...

- Dobro, Davide... Htjela bih te zamoliti ako ćeš danas imati malo vremena za mene, htjela bih nešto razgovarati s tobom... - uozbiljila se – Ali to baš i nije vezano uz posao, više je onako privatno...

- Nema problema Lejla, naravno da ću naći vremena i da znaš da mi je drago da mi se otvaraš, slobodnija si – ja sam govorio

ozbiljan, a ona s malenim osmijehom. Lift je stigao na kat i vrata se otvorila...

Maja je sjedila za svojim stolom i, nakon pozdrava "dobro jutro" rekla kako je jutros gužva i telefoni stalno zvone. Dodala je kako ćemo "ovaj zadnji tjedan prije nego svi idemo na godišnji, imati dosta posla da sve završimo" i onda počela čitati rasporede i naručene termine za danas, najprije Romani njen, a onda meni moj. Nakon pusice za rastanak, Romana je s Lejlom otišla u svoj ured, a ja sam otišao u sobu za sastanke gdje je već bila Ivana...

- Dobro jutro Ive! – poviknuo sam približavajući se začelju podužeg ovalnog stola gdje je sjedila.

- Hej, Davide... - nakratko je podigla glavu i pogledala me sasvim lagano se nasmiješivši, a onda je odmah vratila pogled na papire uredno poslagane po stolu ispred nje.

- To je od ovih sad u 8.30h? – pogledao sam u papire pokazujući da misli na njih.

- Da.. – ponovno je podigla glavu i tužnog izraza na licu pogledala – Jesi ti ovo pogledao?

- Jesam... - istovremeno odgovarajući klimnuo sam glavom.

- I što ti kažeš na ovo? – gledala me onim pogledom kao kad nekog nešto pitaš, a zapravo je to više onako utješna misao tek toliko da znaš da mislite isto više nego što očekuješ njegov odgovor. Pogotovo ne onakav kojeg i sam prije nisi znao... Inače, Ivana je vrlo emotivna osoba koja kao bračna, odnosno brakorazvodna savjetnica svaki slučaj uzima "k srcu". Znam taj osjećaj, pun si entuzijazma i mladenačke energije te vjeruješ kako baš ti možeš "promijeniti svijet" no nakon upornih pokušaja umoriš se i polako postaješ sve više svjestan da ništa nisi promijenio. Ivana je mlada samohrana majka, nedavno razvedena i s još

svježim uspomenama trauma koje je s mužem alkoholičarom proživljavala pa je zato jako voljela raditi na humanom poslu i s ljudima kojima može pomoći svojim, ne samo znanjem nego i iskustvom. Ona je par mjeseci radila u Centru za socijalnu skrb kao psihologica u brakorazvodnom savjetovalištu koji je zakonska obveza svim bračnim parovima koji vode brakorazvodnu parnicu, a imaju maloljetnu djecu. Tim poslom nije bila naročito zadovoljna jer to je ipak samo zakonska pretpostavka za razvod pa je onda mnogi parovi i smatraju samo formalnošću, a manje istinskom prilikom da se pokušaju pomiriti. Onda smo Romana i ja zajedno napisali projekt i prijavili se na gradski natječaj te nam Grad sada financira bračno, odnosno brakorazvodno savjetovište u sklopu našeg obiteljskog savjetovišta gdje besplatno dogovaramo sastanke na kojima razgovaram s mladim bračnim parovima i o njihovim problemima u braku. Pokušavamo ih saslušati, dati koji dobronamjieran savjet i upozoriti kako bi eventualni razvod utjecao na njihovu djecu te im pomoći da shvate vrijednosti braka i obiteljskog života. Takvi razgovori mladima pomažu u razumijevanju česte brutalne surovosti koju život nemilosrdno nanosi te često dođe do prihvaćanja i pomirenja pa na kraju odustanu i od same pomisli na razvod... Ivana je na našu zamolbu, posuđena nama iz Centra za socijalnu skrb da bude uz nas dok se učimo raditi i na tom dijelu svoje profesije. Na kraju, rad kod nas joj se sviđa i uživa u prilici da istinski bude od pomoći tim mladim ljudima i njihovoj djeci.

Vjerujem da svatko kad se rodi od Boga dobije neku svoju ulogu u životu i jedino ona je ono što trebamo slijediti i vjerovati da samo tako imamo priliku biti istinski sretni. E sad, vjerujte mi na

riječi, ponekad ju je tako teško slijediti... Život se na kraju svode na sve trenutke, mjesta i ljude koje ste jednom negdje proživjeli, posjetili i upoznali. Svaki trenutak je neponovljiv, mjesta imaju svoje posebnosti, a ljudi svoja vjerovanja i nadanja. Bit je u razlici života. Sve je različito, drugačije, posebno. Manje ili više dobro, lijepo nam ili ružno, drago nam ili ne baš... Svejedno, različito je. Onda moje pitanje: je li i naša sreća jednako različita i mogu li nas različite uloge činiti uistinu sretnima? ... Volio bih kada bi svi mi bili ipak malo spremniji prihvatiti da je svakome njegov život jedinstven i ako nam je sve u njemu možda sasvim različito, to nam je svima jednako. Svi smo u potrazi za svojom ulogom u životu, sreća je kada je pronađemo, a najsretniji od nas je i žive.

Nakon otprilike 40-tak minuta zazvonio je telefon na stolu, a crvena lampica s desne strane tipki s brojkama bljeskajući nam je "govorila" da je to interni poziv. Pritisnuo sam tipku s nacrtanim zvučnikom i upalio parlafon. Javila se Maja i rekla da je bračni par Marković stigao. Odgovorio sam da ih uvede unutra i prekinuo vezu ponovno stisnuvši onu tipiku sa nacrtanim zvučnikom na sebi. Ubrzo, nakon laganog kucanja, Maja je otvorila vrata i uvela ih u sobu.

- Bračni par Marković – ponovila je dok su oni ulazili iza nje.
- Ivana Radić – Ivana je ustala i pružila im ruku.
- David Sever – istovremeno sam se i ja izgurao van stola i približivši im se pružio ruku.
- Petar Marković – pružio je ruku i rukovao se sa nama, najprije sa Ivanom pa onda sa mnom. Kratka crna kosa puna sjajnog gela i rinčice u oba uha odavale su "šminkera" u njemu, baš kakvog sam ga pripremajući se za današnju seansu i iščitavajući priložene

papire, i zamišljao dok mladenački izgled bezbrižnog mladića na njegovom licu nije dao prepoznati 29-godišnjaka u njemu, oca troje djece, kako je u papirima pisalo – Ovo je moja žena Jelena – rukom je pokazao prema njoj, a ona se onda, nasmiješena lica rukovala s nama. Kako sam joj ja bio bliže prvo je ruku pružila meni, a onda Ivani. Ona, Jelena, izgledala je dosta umorno i iscrpljeno, a mada su se po odjeći i obući na njoj, nekakvoj svjetlobež haljini s naramenicama i smeđkastim, staromodnim, sandalama s ravnom petom, mogli naslutiti skromni materijalni uvjeti u kojima žive, odavala je dojam uredne mlade žene. Također prema papirima, bila je mlada majka s 22 godine i tri poroda iza sebe.

- Evo izvolite, sjednite... - pozvao sam ih da sjednu za stol, rukom pokazavši stolice – Ako ćete šta popit? – pogledao sam najprije u njih, a onda prema Maji.

- ... Kavu, sok, mineralnu... - Maja je nastavila. Na to je on klimnuo glavom u znak negativnog odgovora, dok je ona odgovorila da neće ništa i zahvalila joj – Dobro, onda ja idem, a vi ako nešto trebate, ja sam tu ispred i slobodno me zovite – nasmiješila se i izašla iz sobe, zatvorivši vrata za sobom. Dok je izlazila viknuo sam "Hvala, Majo" i nakratko se nasmiješio, zatim potpuno uozbiljio i pogledao u njih. Sad smo svi sjeli...

- Evo da počnemo... Još jednom, dobar vam dan – nasmijao sam se tek toliko da im razbijem tremu jer gledali su me dosta zbunjeno i pomalo čak preplašeno – Ovako, kolegica je dobila zamolbu od Centra za socijalnu skrb iz Delnica da imate nekih bračnih problema pa da vam pokušamo pomoći. Mi radimo u sklopu jednog projekta i moram vam odmah reći, iako vjerujem da su vam kolege iz Centra u Delnicama to već rekli, da je ovo

potpuno neobavezno i ovdje smo zahvaljujući vašoj dobroj volji. Ovdje smo da isključivo otvoreno razgovaramo i zajedno čujemo koji su vaši problemi... - pogledao sam u Ivanu, očima joj pokazujući da nastavi.

- ... Naime, zakonska obveza svakog bračnog para koji ima maloljetnu djecu je da prije razvoda braka posjeti bračno savjetovanište u Centru no kako vi niste podnijeli zahtjev za razvod braka, već ste samo spomenuli tu opciju, kolege su vas u dobroj namjeri poslali k nama, a mi se toplo nadamo da ćemo vam otvorenim razgovorom pomoći – govorila je neprestano ih gledajući u oči, imajući ozbiljan izraz na licu – Znete, mi vjerujemo da se svaki problem može riješiti otvorenim razgovorom – lagano se nasmiješila i samouvjereno ih pogledala.

- Neki problemi ostaju isti ma koliko god mi razgovarali o njima, vjerujte mi – Petar ju je pogledao jednako samouvjereno kao i ona njega maloprije.

- Petre, pa recite nam na koje to probleme mislite? – upitao sam ga smirenim i laganim glasom.

- Ovi moji... - brzo je odgovorio i uzdahnuo.

- Koji vaši? Objasnite nam... - nastavio sam jednako polagano smirenim glasom.

- Pa valjda su vam ovi gore iz Delnica ispričali – sad je i mene pogledao onako samouvjereno kao maloprije Ivanu.

- Jesu ali ja bih to radije čuo od vas – pogledao sam ga ozbiljnim izrazom lica. Bio bih se nasmiješio ali sam se bojao da to ne shvati kao provokaciju pa radije nisam.

- ... Rekli smo da ćemo razgovarati, ne zanima nas ono što je netko drugi rekao i napisao, želimo čuti što vi mislite – Ivana je nastavila na moje pitanje kako bi ga malo smirila jer je izgledao

dosta nervozno.

- Ljudi, život na selu nije jednostavan i postoji milijun stvari kojih sam se morao odreći kad smo se preselili na to selo... - povisio je ton ali ne da je vikao nego je to bilo više onako kao nervozno dokazivanje. – Delnice nisu velik grad no ipak se život u tim 'vukojebinama' od zaseoka znatno razlikuje i mada se meni poljoprivreda i rad na zemlji nikad nije sviđao, pristao sam se preseliti na to seosko gospodarstvo kod Jeleninih staraca jer sam mislio da će nam tako biti jednostavnije s djecom i to... - nastavio je smirenijim tonom, onda je zastao i gledao nas kao da čeka da ga nešto upitamo.

- Vi tamo živite već gotovo 3 godine? Kad ste se preselili imali ste kćer od godinu i pol dana, a žena vam je bila trudna noseći curicu... - upitao sam ga i onda nastavio govoriti, nešto kao da rezimiram ono što je pisalo u papirima – Prije 7 mjeseci dobili ste sina i tu su počeli problemi... - pogledao sa kao da očekujem odgovor no ovo moje zapravo i nije bilo pitanje.

- Maleni ima neku atrofiju mišića i stalno je u bolnici... - pogledao me kao da traži reakciju na mom licu. Možda je htio šokirati me tom izjavom, a možda je samo tražio razumijevanje na mom licu.

- I tu su počeli nemiri u vašem braku... - Ivana se ubacila i ozbiljnog izraza na licu, gledala ga.

- Nije to lako podnijeti. Samo sam htio imati sina i sad ga moram gledati kako bespomoćno leži i pati, a ja mu ne mogu pomoći... - imao je dosta tužan izraz na licu i glas mu se utišao – On je tako malen, nikom ništa nije kriv... Zašto mu Bog radi ovo?

- Petre, vi tražite krivca? – upitao sam ga.

- Ja nisam loš čovjek, ako i imam neke svoje greške treba kažnjavati mene, a ne mog sina... - i dalje me gledao jednako

tužnog izraza na licu – On nije ništa kriv...

- Dragi Petre, život često nema krivca... Mnoge stvari koje nas bole i muče nemaju koga za kriviti i to morate prihvatiti, a vjerujte mi, čak da i imate, ne bi vam to puno pomoglo...

- Zašto ga On onda kažnjava? – pogledao me je onim izrazom koji imamo na licu kad postavimo pitanje, ne toliko radi onog što će nam odgovoriti nego kako bi njime dokazali ispravnost svoje tvrdnje.

- Petre, ne radi vam se tu o nikakvom kažnjavanju – ponovno sam se lagano nasmiješio – Ali dobro, ovako ćemo. Što mislite na ovo; Možda ga ne kažnjava On, možda ste vi ti koji ćete ga kazniti mnogo više ako ga napustite...

- Onda Bog kažnjava mene, ja sam taj koji ga mora gledati onakvog – zastao je i pogledao me – Oprostite, nisam vas htio uvrijediti.

- On je vaše dijete i kakav god da je, vi ste jedino što on ima i treba vas uz sebe... - instinktivno sam krenuo odgovarati, a onda sam zastao – Petre, kad su vas savjetovali da dođete k nama, rekli su vam za moje... zdravstveno stanje?

- Jesu, rekli su da imate sličnu bolest kao naš sin i da se krećete u invalidskim kolicima te da će nam razgovor s vama koristiti – sad se i on onako lagano nasmijao.

- Znate, ja imam multiplu sklerozu i bolest mi je otkrivena kada sam imao pet godina. Moji roditelji bili su u šoku, pogotovo kad su im doktori objasnili da je to progresivna bolest i slabljenje organizma je jedino što se u budućnosti može očekivati... - nastavio sam, jednako ozbiljno ga gledajući – Petre, mojim roditeljima također nije bilo lako to prihvatiti, a ja sam ionako bio maleni dječak pa nisam ni razumio ništa. Da me netko možda

kažnjava nikad nisam smatrao, ne smatram to ni dan danas ali da me netko od njih htio napustiti osjetio bih to kao kažnjavanje, a i dan danas, nakon gotovo 25 godina života s tim, jedinom pravom kaznom smatram napuštanje. Naravno, bila bi to kazna jednako za njega kao i za vas samog... - zastao sam nekoliko trenutaka. Svi u sobi gledali smo se šuteći i s pomalo tužnim izrazom na licu.

- Ja nisam osoba koja ima neko kameno srce... - duboko je uzdahnuo i usmjerio pogled na moja invalidska kolica – Tako mi je teško gledati da moj sin bude zakinut za djetinjstvo kao svi drugi dečkici i da moram skrivati da se sramim jer sam ljubomorana na moje dečke iz društva jer oni svi imaju zdrave sinove, a oni kao da me gledaju s visoka – podigao je glavu i pogledao me u oči – Ja stvarno nisam loš čovjek i volio bih da ovako ne mora biti ali ja to više ne mogu podnositi... Moram se maknuti od njih, otići negdje daleko i zaboraviti sve.

- Petre, mi nismo ovdje da mislimo da ste vi loš čovjek i nitko nema pravo misliti to, razumijemo da vam nije lako i zato bismo i htjeli pomoći... - krišom sam pogledao Ivanu, neprimjetno uzdignuvši obrve kako bih joj očima pokazao da očekujem da nastavi.

- Petre, mogli biste otići ali onda biste bili samo kukavica koja je pobjegla od svojih problema, a zaboraviti ih nikad ne bi mogli – shvativši moj znak, Ivana je nastavila – No ako mi dopustite, ja bih malo htjela porazgovarati o vaše dvije kćeri koje su, vjerujem, svjesne što se događa. Barem starija... Kako na njih utječe to da im je brat stalno u bolnici?

- O tome bolje pitajte nju, ja u zadnje vrijeme nisam puno u kući – okrenuo je glavu i pogledao u svoju ženu koja je sjedila na stolici do. Ivana se tada okrenula prema Jeleni koja je cijelo vrijeme

šutjela i slušala sav dosadašnji razgovor i pogledala je očekujući odgovor od nje.

- Malene znaju da im je braco u bolnici i starija kćer Lana zna pitati za Igora i kad će doći kući pa joj ja onda objašnjavam da je braco malo buban ali da se ona ništa ne brine jer ubrzo će on kući... - pogledala me očima natopljenim suzama – Ali puno ih više brine zašto tate nikad nema kući, a kad dođe onda je pijan, mrzovoljan i ne želi razgovarati s njima.

- A što da im kažem? Oni na sve ovo imaju neka svoja pitanja, a ja im na njih ne mogu odgovoriti kad ih ne znam ni sam... - pogledao je Ivanu i mene, ponovno tražeći utješno mu razumijevanje u našim očima.

- Možeš im reći da ćeš uvijek biti uz njih – Jelena ga je pogledala – To je jedino što trebaju od tebe i zato te budne do kasno čekaju, budalo!

- Ti mene Jelena stalno kriviš, kao da sam ja tu išta kriv... - okrenuo se prema njoj i rekao joj tihim, tužnim glasom.

- Kriv si jer se tako ponašaš prema nama, želiš nas napustiti – krupne suze su joj krenule niz lice.

- Jelena, dajte nam vi nešto recite o tome kako se vi osjećate sad oko ovog s vašim sinom i... - ubacio sam se pomalo i da prekinem ovo predbacivanje između njih dvoje, a ujedno je bilo potrebno da čujemo i njena razmišljanja – Petar nam je ispričao svoje gledište vaših problema, pošteno je da nam sada nešto kažete i vi.

- A ne znam više niti što bih vam rekla... - uzdahnula je, praznog pogleda i tužnog lica.

- Kako se vi osjećate u svemu što se događa? – nastojao sam u pogledu prema njoj imati razumijevanje i nastojao sam da ona to primijeti, možda joj tako bude lakše govoriti.

- Izgubljeno, osjećam se tako izgubljeno i stvarno ne znam što raditi... - najprije je nakratko pogledala u mene, a onda u svog muža - ... i onda me ovaj tu našao zajebavati sa svojim ponašanjem kao da mi i ovako nije dosta...

- Jelena, kako ne možeš shvatiti da me strah svega... - Petar se okrenuo prema njoj i dotaknuo joj ruku – Ja te ne želim povrijediti, moraš znati da te volim... Ja ne znam kako se ponašati u ovome, ne znam hoću li se ikad naviknuti i bojim se da ću te povrijediti samo još više...

- Petre, nemoj misliti da si ti jedini koji se boji ovog. I ja se bojim, malene isto... - krupne suze su joj ponovno krenule teći niz lice – Strah me je da ćeš nas sada i ti napustiti i da ću sve morati prolaziti sama s curama – sada je pogledala u mene – Ja volim našeg sina, ja sam ga nosila u svom truhu i on je moje dijete kakav god da jest ali bojim se kroz sve prolaziti sama...

- Da, vaš sin sada treba oba svoja roditelja – Ivana ih je sad onako samouvjereno pogledala.

- I vi trebate jedno drugo, vjerujte mi – zastao sam i gledao ih. Nakon par trenutaka tišine i njihovog međusobnog pogledavanja jedno u drugo, nastavio sam – I vas dvoje trebate jedno drugo i samo tako možete podnijeti sve što vam život nametne – ponovno sam nakratko zastao i onda im se lagano nasmiješio – Petre, Jelena... Nevjerojatna snaga leži u zajedništvu, nemojte dozvoliti da to izgubite...

Zajedništvo. Rekli smo prije da život ljudi koji su uvijek uz nas i sve što u njemu imamo, ne vrijedi ništa ako to ne podijelimo s njima. Svejedno dali je to sreća ili tuga, radost ili patnja, bogatstvo ili siromaštvo, pa čak i zdravlje ili bolest – sve je to

bolje, lakše podnijeti zajedno s ljudima za koje znamo da će uvijek biti kraj nas. Najbolje je to što oni nemaju očekivanja od nas, nije nas strah da će nas odbaciti ako se ne pretvaramo i pred njima smo uvijek tako sigurni i zaštićeni... Još malo o onom nepoštenom prema samom sebi i, možda, ljudima koji čine naše živote. Volio bih kada bi bili svjesniji da cijeli naš život čine samo i jedino ljudi do kojih nam je stalo, brinemo se o njima i volimo ih te je onda svako nepoštenje prema nama samima, nepoštenje i prema njima. Logično pitanje je; nije li biti nepošten jednako biti sebičan? ... Život su ljudi. Najveća sreća je zagrliti ih, najveći uspjeh iznjedrili osmijeh na lica im, a najveće bogatstvo je voljeti ih. Jako je jednostavno, kad nekog voliš nema toga što ne bi učinio za njih i ne postoji ništa dovoljno snažno da bi te otjeralo od njih. Nikakav strah, nikakva patnja i nikakav nedostatak. Nema te žrtve koju ljubav nije spremna podnijeti... Vezano uz ovo "podnošenje", možda je to malo pregruba riječ i naravno da svi nevoljko gledamo na mogućnost da naši voljeni moraju nešto trpjeti radi nas ali kad realno pogledamo život "u oči", bojim se da često jedini izbor koji imamo je nanijeti im manje ili nanijeti im više boli – na žalost, život nam često nanosi bol i pritom su ove dvije prethodne mogućnosti jedine koje imamo. Još ako smo pritom nepošteni prema samima sebi definitivno je da će bol koju im nanesimo biti mnogo, mnogo veća. Ako to nije sebičnost onda ni sam ne znam što jest... Na kraju, ostaje da se pravdamo kako smo bili nesvjesni da činimo sebično no bol kada povrijedimo voljene je, vjerujte, jednaka bez obzira na to...

Popodne, nekih pola sata posije stanke za ručak, Lejla i ja smo sjedili za radnim stolom u mom uredu i pregledavali papire od

danas obavljenih razgovora s našim klijentima. Nakon pregledavanja i stavljanja potpisa na njih, umetali smo ih u plave registre s jednakim predmetnim brojem istog.

- Evo, ova tri odnesi do Maje pa neka ih unese u kompjuter i onda spremi u kartoteku, a ovaj tu joj reci neka kopira i poštom pošalje kolegici Tomašić iz Centra za socijalnu skrb u Delnicama... To je onaj slučaj što smo Ivana i ja imali, stvarno nije laka situacija i ljudima treba pomoći. Uglavnom, obećao sam im poslati što mislim nakon što obavimo sastanak... - rukom sam gurnuo fascikle koje je trebala ponijeti da ih pogurnem do ruba stola kako bi ih lakše uzela i da joj točnije pokažem na koje mislim jer je na stolu bilo još njih. Ona ih je uzela i polako krenula prema vratima – 'Ajde, odnesi to do Maje pa kad se vratiš ćemo pričati ono što si me jutros pitala – tada se okrenula prema meni i s njenim sramežljivim osmijehom na licu, tiho zahvalila. Otvorila je vrata i ne zatvarajući ih, dodala fascikle Maji te joj rekla ovo isto što sam i ja maloprije rekao njoj. Vraćajući se nazad zahvalila se i njoj. Zatvorila je vrata i prišla do mene.

- 'Ajde sad sjedi i reci kako ti mogu pomoći – stavio sam ruke na stol, htio sam izgledati što opuštenije kako bi se i ona opustila.

- Hvala vam... Ma znate... - sramežljivo je zamuckivala i pogledavala u pod.

- Pa što je sad, Lejla? Jutros smo se dogovorili da prelazimo na ti, a ti sad meni opet vi... Tako se osjećam kao neki mrzovoljni tip! – nasmijao sam se.

- Ma ne... - rekla je to vedrog glasa i široko se nasmijala – Oprosti, neću više...

- I daj, malo se opusti... Nemoj da se ja osjećam kao da te tu terorizam pa te jadnu strah – ponovno sam se nasmijao – Znaš

da sa mnom možeš uvijek i o svemu razgovarati.

- Hvala, Davide – iako joj je osmijeh bio dosta širok mogla joj se primijetiti sramežljivost na licu.

- Ma nemaš nikakve potrebe zahvaljivati... - pogledao sam je u oči, imajući ozbiljan izraz na licu – Volio bih to i doista mi je želja da svi u uredu djelujemo kao mala obitelj i trudim se da nam svima bude normalno i jednostavno razgovarati o svemu, bez osjećaja neugode ili tako nešto.

- Davide, ti si stvarno šef kakav se samo može poželjeti – pogledala me s onim očaravajućim divljenjem u očima, kakav samo mlade djevojke imaju.

- He he, pitaj to Maju i ona će ti reći "Svaka čast Davidu ali imati šefa je najmanje što bi ljudi željeli" – zadržao sam ozbiljan izraz lica ali sam joj, vedro uzdignuvši obje obrve, pokazao da se šalim – 'Ajde sad ti meni reci o čemu si htjela razgovarati sa mnom...

- O Hani Hajderhodžić, čujem da ste se jučer ujutro upoznali – uozbiljila se i gledala me kao da me nešto pitala pa očekuje odgovor. Možda da joj potvrdim to.

- Da, a otkud je ti poznaješ? – začudio sam se da je i ona poznaje.

- Ona je prijateljica s mojom sestrom Lamijom – gledala me s pogledom koji je jasno pokazivao kako me treba nešto tražiti, vjerojatno vezano uz nju.

- Nije mi to rekla, vjerojatno nije ni znala. Mislim, rekao sam joj šta radim i da imam ured ali joj nisam baš spominjao imena pa nije ni mogla znati da radiš kod mene... - nastavio sam potpuno ozbiljan i ne obazirući se da sam primijetio okolišanje, htio sam da me sama otvoreno pita kada bude spremna.

- Ma vjerojatno i da si joj rekao moje ime, ne bi skužila jer ionako ti je ona dobra s mojom sestrom, a mene nešto previše i ne poznaje

– govorila je, a pogled joj je nekako i dalje govorio da bi me htjela nešto pitati i da je ovo sve kao uvod no sramila se pa je odugovlačila s pitanjem – Nego, sinoć me Lamija nazvala i kaže kako joj je ta Hana pričala kako je jutros nekog upoznala u bolnici, a kako te Lamija zna iz novina i po meni, mislila je da si to...

- Vidiš ti Lejla kako je ovaj svijet mali... - nasmijao sam se – Hana mi se čini baš onako požrtvovana majka, a malena je tako simpatično i veselo dijete da se stvarno zamisliš kako je moguće da takva slatka curica ima ozbiljnih zdravstvenih problema - dok sam govorio imao sam ozbiljnog izraz lica, a na kraju sam se pomalo i rastužio – Ja ti imam nekih poznanstava gore pa sam joj obećao pokušat pomoći...

- Znam, rekla mi je sestra... - na licu sam joj i dalje vidio onaj pogled kao da me nešto želi pitati.

- Odmah jučer sam zvao Radolovića, ravnatelja klinike ali mi je na nekom službenom putu i vraća se tek krajem tjedna...

- Davide – prekinula me – Znaš, Lamija me zamolila da ti moram reći... - zastala je i skamenjenim pogledom na licu gledala u mene.

- Što je, Lejla? Pa daj reci... - rekao sam to blagim tonom jer nisam htio zvučati ljuto na nju ali moram priznati da me ta njena strašljivost ili rekao bih "keljkavost", činila pomalo nervoznim.

- Hana ti nije bila potpuno iskrena i sada kad smo joj rekle tko si joj je neugodno... - pogledala me sasvim ozbiljnog lica i pogledom koji je u mojim očima htio vidjeti da li sam ljut – I sada kad zna da možda možeš pomoći, kaje se što ti nije sve rekla...

- A što je to sve što mi je prešutjela? – upitao sam je sad pomalo imajući ironičan izraz na licu.

- Rekla ti je da joj je mala bolesna i da obavlja neke preglede radi

nje, a to nije istina... - ponovno je zastala i gledala me s jednakim pogledom kao i maloprije.

- A istina je? – ponovio sam ironičan izraz lica – 'Ajde da čujem i to – sad sam se ironično nasmijao.

- Nije mala bolesna, bolesna je ona – rekla je to smirenim glasom, onako olakšavajuće kao da je skinula nekakav teret sa sebe.

- Što? – iznenađeno sam poviknuo.

- ... Nije ti to htjela reći pred malom, ona ništa ne zna i ova se trudi skrivati to od nje... - nastavila je.

- Pa je li to nešto ozbiljno? – stišao sam glas ali i dalje sam djelovao iznenađeno.

- Lamija kaže da je. Valjda se ova iscrpila jer život joj nije bio lak i samo se boji za malu...

- A ne znaš o čemu se radi? Dijagnozu ili nešto... - dok sam je pitao glavom mi je prolazilo kako sam se maloprije glupo ponašao, "kao ljutim se", a nisam ni znao kako nisam u pravu.

- Ne znam, mislim nešto sa srcem ali stvarno nisam sigurna. Dok priča o smrti i što će biti s malom poslije nje, mislim da je dosta ozbiljno... - zastala je i gledala me tako otužnim pogledom – Davide, moja sestra te moli da ako ikako možeš pomogneš joj. Kaže da je ta Hana dobra osoba i nije ovo zaslužila od života...

Bezbroy je svih tih trenutaka, događaja, osjećaja, misli i riječi koje su nekad i negdje prošli našim životima i postajali dijelom naše stvarnosti. Neki više, neki manje, dodirnuli su naša srca i, zaboravili ih mi već ili pamtili ih mi dugo nakon pa čak da i nije bitno bilo to nešto najljepše što smo proživjeli i osjećaj takve sreće za koju već i unaprijed uvjereni predosjećamo da nam se neće više nikad ponoviti – sve ostavlja trag na našem srcu. Svaki

trag ostavlja svoje rane, a rane na našim srcima nikad neće nestati. Ostaje samo bol, zauvijek... Vrijeme, kažu, liječi sve rane i često slušam ono "što oči ne vide, ne može ni boljeti srce". Istina ili ne baš? Ma svejedno, istina je ionako jako relativan pojam. Od osobe do osobe ono što smatramo istinitim je dosta različito. Ponekad je sasvim drugačije... Ali vjerujte da je neke rane nemoguće ikad izliječiti i s vremenom jedino se naviknemo na bol, a bilo bi mi puno lakše kad bi mogao samo zatvoriti oči i da me ne boli. I to je jedina istina koju znam. Naravno, svaka bol ima svoje "zašto?", samo ponekad umjesto odgovora nametnu se ponovno one misli "eh, kad bih barem mogao, onda bi sve bilo mnogo drugačije". I to je isto istina, jedina koju znam... Naravno, istina, pa čak i onda kada nam ona ne odgovara ili je možda čak ni ne znamo dovoljno dobro, ona nam je gotovo jedina nada da i mi dobit' ćemo svoju priliku. Priliku, kakvu i za što, manje je bitno od nade koju nosi. Nade da promijeniti ćemo si život i možda tako manje imati potrebu za onim "eh, kad bih barem mogao..."

Otpriblike 30-tak minuta prije nego nam je radno vrijeme završavalo, uzeo sam bežičnu slušalicu telefona na svom radnom stolu i otipkao broj Romanovog mobitela kako bih mu javio kako ćemo na putu kući svratiti u neku trgovinu da si Romana i ja kupimo neke namirnice... Znam, doduše, da ga nisam morao zvati i objašnjavati što ću raditi i gdje ići jer on je plaćen da me vozi gdjegod i kadgod ja to želim ali ipak je moj pogled na to malo drugačiji. Naime, sam prijevoz je za nas osobe s ograničenim kretanjem najbitniji i upravo nemogućnost slobodnog kretanja je najveći nedostatak koji osjećamo. Pogotovo kad ste fizički tako slabi da vam je i prebacivanje iz kolica u auto nemoguće bez

nečije pomoći pa je onda mogućnost korištenja taksi prijevoza i svakodnevne promjene vozača koji onda ne znaju kako pomoći u tom transportu, zamarajuće nezgodno i neugodno. Zato sam zaposlio Romana, Romaninog mlađeg brata. Mada mi izdvajanje za njegovu plaću ispada mnogo skuplje nego korištenje taksija, a plus sam kupio auto koji ja održavam i točim benzin, uspio sam ga formalno prijaviti na radno mjesto službenog vozača ureda pa ga onda koristim i za poslovna putovanja. Ovako mu je biti moj šofer i voziti me službeni posao za koji dobiva plaću od koje živi te nemam potrebe osjećati da me on nešto žali ili da iskorištavam njegovu eventualnu dobrotu da mi pomaže jer, iako nisam neki materijalist i svjestan sam kako novac ne vrijedi mnogo, to što ja mogu dostojanstveno zaraditi na svom poslu, a onda ponosno platiti za pomoć u onom što fizički ne mogu, predstavlja mi samopovjerenje i moju zahvalnost Bogu. Svejedno, jako dobro znam da je mala razlika između nečije zaslužene samopouzdanosti i arogantne umišljenosti pa mi nije problem nazvati ga i javiti kako ćemo prije kući otići negdje drugdje. To je fer, možda čovjek planira nešto svoje kasnije pa neka zna da će kasniti. Ponavljam, to je tako mala i sasvim nebitna sitnica na trenutak podignuti slušalicu i javiti mu, a vjerujem da je ljudski i fer od mene... Taman dok sam tipkao njegov broj na telefonskoj slušalici, moj mobitel na radnom stolu počeo je blinkati i vibrirati. Spustio sam telefonsku slušalicu i podigao mobitel. Na plavom 'displeju' vidio sam da poziv dolazi sa skrivenog broja. Pritisnuo sam tipku za prihvatanje poziva i prislonio mobitel na uho.

- Molim? – javio sam se pomalo ironičnim glasom jer nisam volio pozive sa skrivenim brojem i to mi je izgledalo nekako prepotentno i bahato, čak me i pomalo ljutilo takvo ponašanje. Ipak, nisam tip

koji je mogao ignorirati poziv onda bi me "kopalo" tko to zove i samo bih se još više živcirao.

- Dobar dan – odgovorio je smiren glas, kako je barem zvučao, mlađeg muškarca. Zastao je na trenutak kao da je smišljao što će reći, a onda se nasmijao da naglasi iritantnu tišinu – David Sever?

- Da, izvolite... - nastojao sam odgovoriti jednako smirenim glasom kao i njegov ali nije mi se svidio taj "filmski" nastup, javljanje i odmah upit imenom i prezimenom je li s druge strane linije onaj koga treba, bez prethodnog predstavljanja tko zove i postavlja to pitanje.

- Čuj prijatelju, ne bih te sad htio nešto naživcirati ili da se osjećaš loše, znam da si bolestan i imaš problema i vjeruj mi da mi je žao ali ja ti moram reći jer Romana to želi ali ne bi te htjela povrijediti...

- nastavio je laganijim tonom, rekao bih emotivnim ali nisam mogao, a da ne čujem podrugljivi osmijeh u tonu njegovog glasa.

- Oprostite, tko je to? – postavio sam to pitanje smirenim i ozbiljnim glasom kako bih stvorio privid da ne razumijem tko je to i što to priča, a mada sam pretpostavljao tko je i što govori.

- Semir... - odgovorio je to s uzdahom u glasu.

- Koji Semir? – nastavio sam se praviti da ne razumijem.

- Semir iz Sarajeva, Romanin... - nakratko je zastao i uzdahnuo – Romanin prijatelj, ma znaš sigurno ti je pričala o meni...

- Oprosti ali ja stvarno ne znam nikakvog Romaninog prijatelja Semira... - u meni se odjednom stvorila takva energija da, iako sam unutar sebe bjesnio otkud mu hrabrost da me zove, ostao sam potpuno smiren i nezainteresiran.

- Daj stari pa nećemo se sad zajebavat i igrat se...

- Semire – prekinuo sam ga – Ja stvarno nemam vremena i sad

moram na neki sastanak, a vi ako hoćete dat' ću vam Romanin broj pa zovite nju, ionako kažete da ste dobri s njom – rekavši ovo zadnje nasmijao sam se ali to nije bio obični ironični osmijeh, više osmijeh kojim sam skrivao ogroman bijes u tonu svog glasa.

- Imam ja njen broj, ne brini... - osmijeh u tonu njegovog glasa bio je tako samouvjeren, podrugljiv.

- E, fino onda – ponovno sam ga prekinuo – Onda se vas dvoje zovite i dogovarajte, a ja se odoh baviti pametnijim poslom od vašeg "prijateljevanja" – rekao sam to sad s onim pravim ironičnim prizvukom u glasu i zatim prekinuo vezu. Spustio sam mobitel natrag na radni stol, a on je opet vibrirao i ekran mu blinkao. Nisam se ponovno htio javiti...

Mobitel je zazvonio još nekoliko puta i onda je prestao. Uzeo sam ga u ruku i nešto dužim pritiskom na tipku s nacrtanom crvenom slušalicom na sebi, ugasio ga. Još sam neko vrijeme ostao sam u sobi, primaknuvši se prozoru i gledajući van. Pogled mi je bio tako zamišljeno prazan kao da imam tisuće misli na duši i srcu, a zapravo nisam znao kako bih se osjećao. Imao sam tako mirno, skamenjeno lice prozirnobljede kože i šuteći, gotovo suznih očiju. Izvana potpuno miran, odjednom me oblio hladan znoj i ruke mi počele drhtati kao kad vam nešto izmiče iz ruku iako se trudite držati to svom snagom i nikad ne ispustiti. "Gubim li ja to nju doista?". U sebi sam bjesomučno vrištao svom svojom snagom... Sjedio sam u mraku i tišini prazne sobe neprestano iznova u glavi ponavljajući taj poziv. Glas mu je bio tako samouvjeren i pun sebe, a podrugljivim tonom kao da me htio isprovocirati. Zašto? Pa nikad nisam niti upoznao tog tipa. Tko zna šta mu je moja Romana govorila o meni dok je bila s njim? Ajme, Romana me je prevarila s tim seronjom, a ja se tu brinem šta mu

je govorila o meni i ima li on krivo mišljenje o meni. I još tu gaduru zovem svojom i kao neki 'luzer' prelazim preko svega objašnjavajući si da joj je to sve bila slabost i da svi ponekad činimo greške! Jesam li ja jadan? Pa stvarno se trudim pružiti joj sve i trudim se da osjeti što manje problema radi moje invalidnosti i da me gleda kao "normalnog" tipa. Zašto me je onda prevarila? Šta to on ima, a da ja nemam?! Ajme, dragi moj Bože, pa evo opet se ponavlja onaj isti užas u meni da ja ću uvijek biti manje vrijedan u očima djevojaka jer koliko god se ja trudio i nudio sve od sebe, ja ću uvijek biti "onaj kojem nešto fali"... Razmišljao sam što bih sada trebao napraviti, da li da napadnem Romanu šta taj tip hoće i otkud njemu uopće moj broj ili da jednostavno sve prešutim i pravim se kao da se ništa nije ni dogodilo... Razmišljao sam što učiniti, kako bih se trebao postaviti, a istovremeno si nisam mogao "izbiti" iz glave kako bi izgledao taj trenutak kad bih Romani govorio da me užasno povrijedila i da se osjećam kao da mi je iščupala srce iz grudi, da sam tako snažno vjerovao u nju i bio spreman učiniti sve što bi tražila od mene, a ona mi je učinila najgore što je od svega mogla i potvrdila je moje strahove da ja sam manje vrijedim. Naravno, na kraju svega slijedio bi naš prekid, a ne znam bi li mogao podnijeti da je izgubim... Najradije bih zaplakao, sklopio oči i da sva ta bol jednostavno nestane...

Treće poglavlje; Maleni anđeli

Maleni anđeli. Znete, život nam je velika mogućnost da od hrpa izbora koje nam nudi slobodno donesemo odluke koje trebaju biti samo, jedino i potpuno naš odabir te za koje ćemo do kraja svjesno imati na srcu da smo si to sami tako odlučili, htjeli i dobili. Dobro sad, to "htjeli" i "dobili" je malo kompliciranije jer često to što dobijemo ne bude u potpunosti ono što smo htjeli, a i kad nešto hoćemo s time ne dobijemo što smo mislili da hoćemo... Ali to je neka druga priča. Ova neka bude o našim mogućnostima, izborima i odlukama koje donosimo. Bitna je sloboda, sloboda našeg odabira. Nevažno, možda su naše mogućnosti slabe, možda su nam izbori mali, a možda će se poslije pokazati da su nam odluke bile krive i jedino što nam ostaje je zauvijek se kajati radi njih... Bitna je jedino sloboda. No što je sloboda? Negdje sam čuo kako je istinska sloboda dosta nalik pravoj ljubavi, onoj ljubavi koja je neponovljiva i osjećamo je samo za jednu osobu tijekom cijelog svog života. Slobodno se dati osobi za koju ćemo podnijeti sve njene nemogućnosti, nedostatke izbora i sve krive odluke te dati joj slobodu da se da nama i za nas podese sve nemogućnosti, nedostatke izbora i sve krive odluke na koje nas život tjera. Dati nekoj osobi slobodu znači voljeti ju toliko da joj dajete izbor voli li ona vas dovoljno da ostane uvijek uz nas, a biti njezin anđeo znači slobodno izabrati ostati uz nju... Znači li ovo da nas, možda, oni koji jako volimo ne vide uvijek kao svog anđela?

Navečer, Romana je "na brzinu" otišla do pošte preuzeti pošiljku neke šminke koju je naručila iz kataloga. Danas popodne kad smo došli kući u poštanskom sandučiću na kamenom zidu ispred ulaza u dvorište zgrade u kojoj nam je stan, našli smo

papirić s obavijesti poštara da je poštar bio ali kako nikog nije bilo u stanu, pošiljka je čeka u gradu kod njih. Kako sam ostao sam u dnevnom boravku, uzeo sam u ruke svoj mobitel i našao Hanin broj... Sjećam se onog jutra od prije neki dan, kad sam upoznao Hanu i Emu... Izlazeći iz lifta na kraju hodnika ugledao sam ih. Malena je bila sva razigrana, veselo dijete s širokim osmijehom na rumenom licu i crvene špangice u gustoj crnoj kosici. Lice njene majke bilo je tako mirno i spokojno, gotovo prozirno blijedo i potpuno izmoreno od meni nepoznatih patnji. Istovremeno, iza naizgledne krinke, kojom je sakrivala bol i strah od svojeg milog djeteta i njenih nevinih okica, krio se nepodnošljiv bijes i strah da bi svakog trenutka mogla neutješno zaplakati i jaukati u grcanju svojih suza kako bi sva ta ogromna bol bila utopljena u potocima bistrih suza i strah za nepredvidivom budućnosti otjeran, preplašen snažnim jaucima osobe koja se ne plaši čak više niti same smrti, već samo izgovaranja riječi da će umrijeti. Jednom rukom nježno je gladila malenu po kosici dok se ona čučeci pored nje igrala s plišanom bubamarom i ispuštajući "zzz..." zvukove pri kojima je bubamara u dječjoj mašti raznosila sreću ljudima sa tužnim i zabrinutim licima oko nje. Drugom rukom majka je naizgled sasvim slabašno držala zapaljenu cigaretu i svakih par trenutaka je sporim pokretom približavala usnama kako bi povukla koji dim. Dim iz njenih usta visoko nad glavom malene prividno je na trenutke stvarao obrise malene aureolice iznad djeteta koje se tijekom svoje igre smiješilo kao maleni anđeo... Trgnuo sam se iz tog razmišljanja, zapravo prisjećanja i duboko uzdahnuo. Pritisnuo sam tipku za pozivanje i prislonio mobitel na uho. Nakon par trenutaka začuo se zvuk zvona telefonske linije...

- Molim? – Hana se javila ozbiljnog glasa, a istovremeno tako

nježnog i ugodnog.

- Dobro večer Hana – i ja sam imao ozbiljan, pomalo otužan glas ali nisam mogao odoljeti da se nakratko ne nasmijehim.

- Dobro večer Davide – rekla je to jednako lagano i nježno ali s veselim tonom vedrog osmijeha u glasu.

- Ha, to znači da se ne trebam predstavljati? - zastao sam naglašavajući zvuk osmijeha u glasu kako bi "razbio" čak i mogućnost neugode jer ona već vjerojatno zna kaka mi je Lejla ispričala sve i možda se sad boji da se ljutim pa bih je mogao "napasti". Htio sam pokazao da se zezam.

- Ne trebaš, prepoznala sam te po glasu – doista, glas kao da ja se počeo pomalo opuštati.

- Znači bolje da se odmah prestanem nadati da me možda prepoznaješ, ne samo po mom "Kermit" glasu, nego eto rekoh možda sam ostavo dobar dojam na vas pa zato... - nastavio sam vedrim tonom nekoliko puta dopustivši da mi se čuje osmijeh.

- Ma ne... Naravno da i zato, naravno – ponovila je onaj svoj predivni osmijeh koji čovjeka ugodno ostavi bez teksta.

- Šalim se ja ljepoto, nemoj ti meni zamjerit' – zastao sam na trenutak i nakon umjerenog osmijeha u glasu, uozbiljio se – Nego, kako je malena princeza?

- Dobro je, hvala što pitaš – njen odgovor je ponovno bio pomalo sramežljiv kao jučer kada smo se upoznavali, u restoranu u prizemlju bolnice.

- Hej, znam ja da si ti fina i pristojna ali doista mi ne trebaš zahvaljivati - dok sam govorio zamišljao sam sramežljivi izraz na njenom licu. Ipak, vidio sam maleni osmijeh... - Vjeruj mi, Ema je dijete kojeg je jako lako zavoljeti, a kad ti netko postane drag, brnuti se o njemu nije nešto zašto očekuješ zahvalnost...

- Ajme Davide, ti bi stvarno trebao pisati romantične romane! – nasmiješila se, čuo se oduševljeni uzdah u njenom glasu, a istovremeno je to tako ozbiljno rekla – To je stvarno bilo prelijepo, tako romantično.

- E, šteta što romantika danas curama izgleda kao dosada. Vjerujem da bi tako bilo i s romantičnim romanima pa hvala ali ne hvala – imao sam vedar ton no u mom glasu mogla se osjetiti ozbiljnost.

- Mislim da su cure lude za tobom?! – ponovno se nasmijala, ovaj put konačno bez sramežljivosti.

- He he, baš imam cijeli red njih ispred svog stana koje se nestrpljivo guraju doći do mene – nasmijao sam se, glasno i pomalo ironično da shvati kako se samo zezam – Moram li ti sad reći da se šalim ili se to podrazumijeva?

- He he, podrazumijeva se ali ipak... - njen osmijeh bio je nešto tiši od moga, a onda se uozbiljila i nakratko zastala – Sigurno imaš nekog u svom životu, nekog prema kome možeš uvijek biti iskren i znati da će biti tu uz tebe bez obzira na sve tvoje probleme i nedostatke?

- Hana... - izustio sam samo njeno ime i onda uzdahnuo.

- ... Oprosti Davide, malo sam se zanesla. Oprosti, nisam htjela postavljati preosobna pitanja – prekinula me i rekla ponovno sramežljivim glasom – Ne moraš odgovoriti, naravno...

- ... Ma ne, nije to... Samo zapravo ne znam što bih ti odgovorio na to pitanje – sad sam ja prekinuo nju i na kraju ponovno zastao. Ona kao da je osjećala da želim reći nešto bolno mi pa smišljam riječi kojima bih to rekao, a da me što manje boli – Mislim, vjerovao sam da pokraj sebe imam nekog takvog i zahvaljivao sam Bogu što sam je pronašao no sad više nisam siguran...

- A žao mi je, znam kako je kad te razočara netko u koga vjeruješ svim svojim srcem... - glas joj se rastužio. Dijelom radi mene i vjerojatno joj je iskreno žao, a vjerojatno dijelom radi sebe same i toga što je prošla.

- Ma nema veze, izdržao sam ja i teže... - krenuo sam ponovno udahnuti, a onda sam shvatio kako bih se samo dosadno ponavljao. Lagano sam se nasmijao – Znaš ono, "Onaj zbog koga te boli nije zavrijedio tvoju bol, onaj koji je zavrijedio neće ti nikad nanijeti bol"...

- To je tako prelijepo... - ponovno se raznježila oduševljena svojim riječima – Ali i tako tužno... 'Hajmo promijeniti temu, pričajmo o nečem veselijem, nečem ljepšem – nasmijala se tako vedro i veselo kao malena, razigrana djevojčica kad smisli novu igru.

- A ne, nećemo tako! Dama bi htjela izbjeći da sad i ja malo davim nju – vedro sam se nasmijao – Nećeš se tako lako izvući!

- Joj, Davide... - ponovila je onaj svoj tihi, sramežljivi osmijeh, a ja sam zamišljao prelijepi mu izgled na njenom blijedom licu tako nježnog izraza na sebi.

- Bi li sad ja bio preosoban ako bi ja tebe pitao imaš li ti nekog takvog posebnog? – najprije sam krenuo vedro, a onda kada mi je kroz glavu prošlo kako mi je rekla da se nedavno razvela, pomislivši kako sam glup i uozbiljivši se – Mislim, znam da si rekla da si se nedavno razvela pa je onda možda ono što bih te mogao pitati više tipa vjeruješ li još u ljubav?

- Kad si zaljubljen misliš da je osoba kraj tebe savršena i teško ti je kada vidiš da nije... - dok je govorila glas joj je bio tako tih i nježan, a onda je nakratko zastala i uzdahnula. Zatim se ponovno nasmiješila tako blago i smireno – Valjda čovjek sam nije savršen i onda to savršenstvo traži u drugom, misli da je ljubav savršena.

To je pogreška, ljubav nije savršena i ne postoji dvoje savršenih ljudi koji se vole, mislim da je ljubav onda kada su dvoje nesavršenih ljudi savršeni samo dok su zajedno – nakratko je zastala, a ja sam kroz tišinu s druge strane telefonske slušalice osjetio toplinu i bolno iskustvo u njenim riječima – A najgore je kada ljudi shvate da su pogriješili, a u ljubavi svaka pogreška užasno boli...

- Da, a kao da mnogi od nas lako zaboravljaju ono da ljubav oprašta naše pogreške ali ih nikad ne zaboravlja... - rekao sam zamišljenim glasom – Ali dobro, ti se definitivno imaš zbog koga osjećati savršenom i iako sam vas upoznao tek jučer, odmah sam shvatio da si ti za nju doista savršena...

- Ona je Davide, najvrjednije što imam... - odjednom se tako rastužila, glas joj je utihnuo i bio na rubu plača – Davide, jučer ti nisam rekla sve, žao mi je...

- Razumijem Hana, ne moraš se ispričavati... - prekinuo sam je. Imao sam malo tiši ali ipak vedriji glas, nisam htio da se osjeća neugodno pa sam htio odagnuti da do nje dođe.

- Malena je bila kraj nas, a njoj to nisam rekla i užasno mi je i pomisliti da joj kažem, a tebe ne poznajem tako dugo da... - sramežljivo je nastavila – Ja sam ti jako sramežljiva i povučena osoba, treba mi mnogo vremena da steknem povjerenje u nekog i otvorim mu se.

- Vjerujem da ti nije lako, Hana. Razumijem te, stvarno se ne trebaš ispričavati, vjerojatno bih i ja učinio isto... - ponovno sam se nakratko blaže nasmiješio, a zatim opet uozbiljio – Lejla mi je danas ukratko ispričala. Ona radi kod mene, a ti si dobra s njenom sestrom...

- Da, ona mene jučer pita kako je bilo na pregledu i ja joj onako u

priči spomenem da sam upoznala tipa u... - nakratko je zastala – Da se zoveš David i onako, opisala te pa ona kaže da te poznaje...

- Nadam se da sam u opisu ispao barem malo zgodan? – nisam htio komentirati ništa o onom dijelu gdje je skoro rekla "u kolicima", njoj je već i ovako neugodno pa nisam htio to spominjati ali nisam mogao odoljeti da se ne našalim.

- He, he... Naravno da jesi – ponovno onaj sramežljivi osmijeh u njenom glasu. Rekao bih da su joj moje šale godile i pomalo je ugodno iznenađivale jer kao da je mislila da će naš razgovor biti napetiji i možda malo ipak neugodniji.

- Hana, ma ti znaš da se ja samo malo šalim? Ja znam da si ti pristojna i sramežljiva pa ne bih htio da ti bude neugodno... Ja ti tu samo glumim da sam neki šaljiv tip – nastavio sam objašnjavati jednako vedrim i šaljivim glasom.

- Ma ne Davide, naprotiv, baš mi je ugodno razgovarati s nekim koga životni problemi nisu učinili ogorčenim... - u glasu joj se osjećao lagan prizvuk smiješka, a onda je nakratko prestala govoriti – Davide, ti sad sigurno misliš da sam ja dvolična i pokvarena osoba?

- Zašto bih to mislio, Hana? – ostao sam pomalo zatečen tim njenim pitanjem maloprije pa sam je nalik ozbiljno ali onako s nježnim i polaganim glasom, upitao.

- Zato što sam bila neiskrena prema tebi, a sada kada mi je Lamija ispričala tko si, usuđujem se pitati da mi pomogneš ako ikako možeš – imala je tako tih glas kao da je plakala dok je govorila.

Vjerujem da joj je koja suza krenula niz lice.

- Ma Hana, to za takozvanu neiskrenost te potpuno razumijem i rekao sam ti da čovjek nikad ne zna ako bi možda i on našao se u

takvoj situaciji – htio sam zvučati ozbiljno i tako sam htio i govoriti no taj osjećaj da je ona s druge strane telefonske linije tužna i uplakana, nagonio me na nekakvu reakciju kojom bih otjerao tugu s njenog srca i suze s lica. Moja reakcija je bio vedar osmijeh, jako tih i sasvim nježan jer od malena sam naučio da u životu uvijek treba biti hrabar i svaku bol ili sličan neugodan osjećaj treba "otjerati" s vedrim osmijehom na svom licu - A što se tiče toga za traženje pomoći, vjeruj mi na riječ da jako dobro znam da je čovjeku pomoć najpotrebnija onda kada ima zdravstvenih problema. Ne tražiti pomoć bilo bi kukavištvo i sramežljivo, a odbiti mu je ako je to u tvojoj mogućnosti, bilo bi doista dvolično.

- Ajme Davide, kod tako humanih i dirljivih misli stvarno nije čudno da si tako dobar psiholog i da te ljudi tako vole – u glasu joj se ponovno "rodio" onaj tihi, nježni osmijeh.

- Voljeti nečiju dobrotu i iskorištavati ga isto je kao što je ljubav jako slična mržnji, a kod nekog ne možeš voljeti samo njegove dobre mane i ne voljeti sve loše... No dobro, to je sad već neka druga tema i ja malo previše brbljam! – nasmijao sam se jer ovaj svoj odgovor počeo sam previše otužno i ozbiljno pa nisam htio da se atmosfera našeg razgovora ponovno približi neugodnoj – Uglavnom, ja sam ti član jedne humanitarne udruge koja je mnogo puta organizirala akcije i prikupljala donacije za KBC pa poznajem ravnatelja, doktora Radolovića, a i sam se liječim gore na kardiologiji pa i gore dobro poznajem neke doktore. Ovaj mi je na nekom službenom putu u Švedskoj i nema ga na poslu do idućeg ponedjeljka ali kako ja imam broj njegovog mobitela, zvao sam ga i rekao mi je da se vraća u Rijeku u četvrtak navečer pa ćemo se u petak jutro čuti. Nešto ćemo sredit', ne brini...

- Joj Davide, to je tako teško i bez novca ili dobrih veza na ovom

svijetu si nitko i ništa – nakratko je zastala, iako laganiiji uzdah u njenom glasu nije bio naglašen da bih ga samo čuo, mogao sam osjetiti bol s kojom je govorila – Hvala ti ,Davide.

- Nemoj mi još zahvaljivati, ne znamo još ni hoću li ti uspjeti nekako pomoći... - zastao sam i premišljao se kako ću je pitati u čemu bih joj uopće mogao pomoći, ne znam previše o čemu se radi – Biti će vremena za zahvaljivanje, sad najprije idemo pokušati...

- Spreman si pokušati Davide, to mi je dovoljno da ti vječno budem zahvalna – rekla je to nježnim, blagim i otužnim glasom – Znaš da nam nitko nikad nije pomogao zbog iskrene dobrote bez da pritom vidi neku svoju korist? Ti si prvi koji to čini samo i jedino zato što je dobar čovjek...

- Ne znam, ljudi s vremenom shvate da novac, moć i ne znam kakve veze nisu neka garancija da će u životu sve biti onako kako si zamisle. To više kad se dogode zdravstveni problemi, tada postaneš svjestan da onu iskrenu dobrotu ništa ne može zamijeniti, a na kraju je to jedino što svi trebamo...

- Nažalost, danas je sve manje iskrene dobrote... - prekinula me, rekavši to veoma sjetnim glasom i, zamislio sam si pred očima, tužnog pogleda u prazninu.

- E, moja Hana... - duboko sam uzdahnuo, umjereno se ironično nasmijavši i ozbiljan nastavivši – Bojim se da ne bi bilo fer suditi o nečijoj dobroti samo na osnovi jedne njegove dobre strane. Isto, ne bi smjeli odmah reći da je netko loš samo zato što ponekad napravi nešto loše ili ima neku lošu osobinu. Ipak moramo biti spremni priznati da ponekad činimo takve gluposti koje su nevjerojatne greške ali nas to odmah ne čini lošim osobama... - zastao sam da bih joj dao par trenutaka tišine, predosjećao sam

zadivljenost mojim riječima u njenim laganim uzdasima dok sam govorio. Najbolje od svega, možda i jesam htio "nabaciti" neku svoju "šarmersku spiku" kako bih je zadivio no onda mi je kroz glavu prošlo sve što se između Romane i mene događalo u posljednje vrijeme – Znaš, pitam se jesmo li baš tako dobri ako želimo da netko prihvati sve ono što nam nije baš dobro i činimo to iako znamo da je to loše za nju?

- Davide, mislim da je najlošije što nekom možemo učiniti odlučivati koliko je naša ljubav dobra za njega – rekla je to ponovno s onim zadivljenim osmijehom u glasu.

- Vi ženske baš znate ostaviti bez teksta – glasno sam se nasmijao.

– Eto, mada doista ne znam kako ali uvijek nekako ispadne da smo u pravu – i ona se glasno nasmijala.

- Ajde, nadam se da ćemo uskoro na kavu pa ću te pitati par pravnih pitanja – nastavio sam se oduševljeno smijati.

- He he, ajde dogovorit' ćemo se...

- Čuj Hana, ne znam da li ti meni želiš reći o kakvoj točno dijagnozi se radi to s tvojim srcem da znam ispričati Radoloviću. I znaš da te ne bih htio gnjaviti ali moraš mi nešto više reći da znam u čemu je problem i kako ti najbolje mogu pomoći...

- Prošle godine operirala sam rak dojke i imala dvije kemoterapije. Srce mi je tada oštećeno, imala sam začepljenje nekih arterija, a sad imam izraženu aritmiju... Ja nisam doktorica i ne znam baš taj njihov rječnik, kažu mi da je situacija dosta kritična i da trebam nešto poduzeti... - govorila je smrtno ozbiljnog glasa.

- A operacija, lijekovi?

- To je preskupo za mene, ja nemam niti zdravstveno osiguranje – glas joj se polako stišavao i sve više rastuživao. – Davide,

svejedno mi je za mene, brinem se za malenu.

- Nešto ćemo srediti, ne brini... - rastužio sam se na zvuk njenog glasa i primisli na suze na majčinom licu.

Nakon što smo završili razgovor spustio sam mobitel na stakleni stolić ispred kožnog kuta i ostao neko vrijeme razmišljati u tami i tišini dnevnog boravka. Glavom su mi prolazile Hanine riječi, sklopivši oči mogao sam vidjeti njeno lice kako se iz blago radosnog mijenja u nježno tužno, a onda bih odjednom ugledao Romanino razočarano lice dok me gleda. Dok smo se vozili u autu rekao sam si da ćemo razgovarati navečer kada dođemo u stan, a sada si govorim da je bolje prešutjeti i pokušati zaboraviti. Dobro, možda neću zaboraviti ali mogu se barem pokušati pretvarati da jesam... Što se to događa sa mnom, jesam li postao kukavica čiji je strah jači od njega ili sam se jednostavno prestao uzaludno boriti da promijenim ono što nikad neću moći? A možda sam se umorio od stalne patnje i neprestanih razočarenja. Možda sam konačno shvatio da nema smisla tražiti krivca koji ionako nije baš za sve to kriv...

To je prava sloboda makar ona i nema mnogo slobode, spremni smo i slobodni dati joj svoju. Kad bi barem to mogli... No, probajmo se zapitati imamo li svi jednako slobode odabrati tu osobu ili ona možda odabire nas? Može li se sloboda zaslužiti? Ponovno, kažu da je sloboda kao ljubav, a ponekad se može zaslužiti da te netko slobodno zavoli ili možda zasluge nisu ono što ta osoba treba od nas i zapravo sloboda njene ljubavi prema nama leži ipak u nečem više od onog što mi možemo dati? Možda stvar nije u zaslugama i onom što trebamo, možda je sloboda u davanju... Ta osoba je onaj maleni anđeo za nas ili mi smo njezini

maleni anđeli. A zamislite takve blaženosti da kraj sebe imamo osobu s kojom smo međusobno anđeli jedno drugom i da obostrano osjećamo da nema ništa što nismo spremni učiniti jedno za drugo. I na poslijetku, ostaje mi jedino pitanje, je li anđeo onda onaj tko se stalno smiješi za nas ili onaj tko je uvijek potpuno spreman hrabro podnijeti svaku patnju umjesto nas samo kako bi nas zaštitio, takav naš anđeo?

Tu sam noć imao neki čudan san, isprva i nejasan i čak pomalo plašljiv, baš onako neugodno zbunjujući. Ma zapravo to nije san nego više nekakvo prisjećanje u snu, a opet ne u potpunosti prisjećanje baš točno kako se dogodilo nego više kao nekakvo okretanje onog što se uistinu dogodilo s onim "što bi bilo da se dogodilo ovako..." i pritom, valjda, kako bih se pritom osjećao... Naime, kao srednjoškolac s tek nepunih sedamnaest godina upoznao sam jednu prelijepu djevojku koja me svojim prvim pogledom očarala i odmah sam je zaključao u srce kao svoju prvu ljubav. Upoznali smo se, sprijateljili i ubrzo zaljubili jedno u drugo. Ona je bila fizički zdrava i emocionalno sposobna prihvatiti moje zdravstveno stanje te je bila potpuno sigurna u svoju ljubav prema meni. Ja sam neko vrijeme bio u "sedmom nebu" i vjerovao sam da sam kraj nje jači i od samog Boga. Na kraju, ispalo je kako nisam bio jači od samog sebe i kako me je taj glupi strah da ne budem manje vrijedan od nje, upravo i učinio manje vrijednim u njenim očima. Ona je u svoju ljubav prema meni bila sigurna i to mi je neprestano dokazivala, a ispalo je da ja nisam bio siguran u svoju prema njoj ali ne zato što kraj nje se nisam osjećao kao najsretniji čovjek na svijetu koji kraj sebe ima najljepše i najvrijednije biće koje živi u mom srcu, već zato što me

neprestano obuzimao paničan strah da ja nisam dovoljno dobra osoba za nju i ne mogu joj pružiti ono što zaslužuje. U strahu da je ne povrijedim, povrijedio sam je. Nisam prekinuo s njom ako to mislite, nisam ja bio toliko jak... Ona je prekinula sa mnom ali ne zbog moje invalidnosti već zato što nisam bio dovoljno iskren i nisam imao povjerenja u nju da s njom podijelim sve svoje strahove, sumnje i ono što me je duboko u meni mučilo. Kao nezreo mladić tada sam se još "koprciao" sa svojim razmišljanjima o svojoj invalidnosti i prihvaćanjima kakav mi život slijedi pa onda još i ta adolescentska istraživanja intimnosti i seksualnosti, morao sam s nekim razgovarati i pokušati si "olakšati dušu". Svoju djevojku sam jako volio ali bilo me je sram da joj pokažem tu slabu i ranjivu stranu sebe, i nije da nisam imao povjerenja u nju ali jednostavno sam mislio da me ona kao fizički zdrava osoba ne može potpuno razumjeti kad bih govorio o nekim svojim slabijim pokretima i kako bi to izgledalo, a i bojao sam se da bi nam kasnije bilo neugodno. Zato sam o tome počeo razgovarati s jednom prijateljicom koja je također u invalidskim kolicima, nekako sam osjećao da će me ona bolje razumjeti i da mi pred njom neće biti neugodno razgovarati o tome. Moja djevojka je jednom čula dio našeg razgovora... Prekinuli smo druge večeri. U suzama mi je rekla da je jedino što je trebala i našla u meni je mirnoća, staložnost, zrelost i sigurnost u svoje osjećaje. U meni je vidjela osobu koja može i želi biti voljena, voljeti nekog razumijeva privrženost toj osobi, a nema privrženosti bez osjećaja da uvijek možeš biti potpuno iskren i uvijek imati povjerenja u nju. Najteže mi je bilo kad mi je rekla da bi mogla razumjeti me i prijeći preko toga ali da se boji da to ne bi imao smisla, "trebam još vremena da sredim svoje misli, osjećaje i strahove". Na rastanku, poljubila me i

tiho rekla da sam dobra osoba i da imam mnogo za ponuditi samo ne smijem dopustiti da se zbog svojih strahova osjećam krivim jer činim pogreške zbog kojih se kasnije kajem... E, a u ovom mom snu ja sam bio taj koji je fizički zdrav, a ona je bila u invalidskim kolicima. U snu sam ja nju volio više od sebe i bio joj potpuno privržen, a ona je bila ta koja je bila više iskrena i imala više povjerenja u nekog drugog. U snu sam ja bio taj koji je povrijeđen, taj kojeg boli i taj za kojeg je netko drugi odlučio da je manje spreman i sposoban shvatiti kako se onaj drugi osjeća. U svom snu ja sam bio taj koji je manje vrijedan... Trgnuo sam se iz sna i neko vrijeme ostao ležeći na krevetu u mraku i tišini spavaće sobe. Romana je ležala kraj mene. Nepomično sam je gledao, slušajući kako diše s izgledom lica kao da mi se lagano smiješi. Bila je tako lijepa... Što trebam učiniti s njom? Htio bih se pretvarati da do te prevare nije ni došlo no to tako boli da ponekad mislim da bi mi bilo lakše da nikad nisam ni saznao. Htio bih se izvikati na nju, naljutiti se ali se bojim da bih je otjerao od sebe. A možda bih trebao, možda bi mi bilo lakše kad bih probao dopustiti svom ponosu da jednom i on "pobjedi" taj prokleti strah u sebi. Ali čak i sama pomisao da bih mogao ostati sam, ne znam bih li to mogao podnijeti. Što ću učiniti? Još nisam baš pravo ozbiljno razgovarao s njom o tome. Što mi ovaj san govori? Ne bih htio ponoviti istu grešku...

Ujutro, prije doručka pitao sam Romanu da mi pomogne istuširati se. Ona se tako oduševljeno nasmiješila, u očima sam vidio onaj sjaj koji čovjek ima u očima kad ga nešto obraduje. Začudo, i ja sam se osjećao manje neugodno. Nikad ranije nisam htio da mi ona išta pomogne, ako Bojan ili netko drugi nije bio tu, radije bih se mučio sam. Imao sam prilagođenu kupaonu s ravnom

tuš kabinom pod koju sam ulazio s kolicima za tuširanje. Ona su vrlo slična standardnim invalidskim kolicima samo su ona od materijala koji je bio pogodan za pod vodu pa mi obaviti tuširanje nije bilo baš toliko teško koliko bi mi bilo da imam standardnu, neprilagođenu kupaonu. Zapravo, najveća pomoć koja mi je bila potreba je bio upravo prebaciti se iz mojih u ta kolica... Na pitanje zašto joj onda nikad nisam htio dopustiti da mi pomogne u tome, a pogotovo kad to nije tako teško i nezgodno kakav bi to problem mogao biti ja vam pravi odgovor ni danas ne znam. Ne znam je li me doista bilo samo sram, jesam slijedio taj svoj glupi ponos koji je htio da ona nema ništa s tim, ili je opet u pitanju ona moja bojazan da ona ne zaslužuje da to radi. Možda je ipak stvar u tome da ne bih htio ispasti manje vrijedan u njenim očima, a valjda sam mislio da bih ispao takav kada bih si dopustio da je to pitam. I nije pritom da nisam bio iskren ili da nisam imao povjerenja u nju nego jednostavno sam sebično mislio samo na sebe i kako bi meni bilo ugodnije da to obavljam sam bez njene pomoći. Meni je tako valjda bio lakše, a pritom se nikad nisam upitao ako je možda njoj neugodno gledati da se ja ili mučim sam ili tražim pomoć od neke druge osobe. Možda je na to gledala kao da nisam dovoljno iskren i nemam povjerenja u nju, da joj nisam dovoljno privržen... Jutros sam joj odlučio dati priliku, dati je sebi, nama. Nisam htio da me moj strah ponovno "pobjedi".

Hm, postoje takvi trenuci u životu kad nam misli govore ono što se riječima ne usudimo ali ne zato što ih se bojimo nego smo šokirano ostavljeni bez teksta. Nebitno bilo to ugodna ili neugodna šokiranost, treba nam malo vremena da se u šutnji čujemo i dođemo sebi. Nešto kasnije, naravno, sve počne "dolaziti

na svoje" i ponovno uviđamo kako je za sve postojalo objašnjenje i kako smo trebali drugačije reagirati. Ako ne ništa, barem manje šokirano i ne tako izbezumljeno bez teksta. Jednostavno, kako postoje trenuci kad čovjek treba ušutjeti, postoje i oni kada to nikako ne bi trebao... Doima nam se to sasvim nestvarno i naivno nemogućim, onako kao "ma takvo što se ni za milijun godina ne može dogoditi" te nas baš zato toliko i zatekne nespremnima, iznenađenima i šokiranima. Kao da smo potpuno nesvjesni te mogućnosti, a trebali bi uvijek biti pripremljeni... Ponekad neke stvari u životu ispadnu kako to nikad nismo zamišljali. Nije bitno je li to bolje ili gore, drugačije je nego što smo vjerovali da jest i nadali se da će biti, a tu promjenu treba prihvatiti i naviknuti se živjeti s njom. Treba malo vremena, naravno... I onda se zamislite, predbacujući si kako ste mogli biti tako naivni i ne vidjeti ono što je bilo, kad sada gledamo, tako očigledno... Dragi moj Bože, čovjek stvarno može biti slijep i ne vidjeti što se događa pored očiju koje gledaju... Život nikad ne treba uzimati "zdravo za gotovo" jer svi naši postupci imaju svoje "zašto", a sva naša ponašanja svoja "zato". Stvar je samo u tome koliko želimo i koliko smo spremni čuti njegova objašnjenja...

Popodne tijekom tog dana dok smo Lejla i ja u uredu radili na zaključcima nekih predmeta koje smo do kraja ovog tjedna i našeg kolektivnog odlaska na trotjedni godišnji odmor trebali riješiti, nazvala me jedna psihologica koja na volonterskoj osnovi radi u jednoj udruzi koja okuplja liječene narkomane da im pošaljem neke materijale. Na dobrotvornoj osnovi pomažem toj udruzi i svojim uslugama stojim im na besplatnom raspolaganju pa ponekad obavim neke razgovore i savjetovanja s njihovim

članovima. To ponajviše činim zato jer cijenim te dobre ljude koji su iz nesebičnosti i velike humanosti dali maksimalan trud od sebe u nastojanju da našoj zajednici daju svoj doprinos u nastojanju da prihvatimo i pomognemo tim mladim ljudima. S druge strane, kada se malo potrudim mogu razumjeti i te mladiće i djevojke. Ponekad, pogotovo kad onako površinski razmišljam o njima, krenem razmišljati da su si oni sami krivi za probleme koje imaju pa onda nekako završim s onim "svatko liježe onako kako si je prije napravio krevet" i pravim se kao da nemam nikakvu moralnu obvezu pomagati im niti bi me pekla svijest kada to ne bi htio. Kasnije kad bih pokušao život gledati objektivnije bez pristranosti zbog svim zdravstvenih problema koje ja imam i vječne borbe koje zbog njih imam, ipak nastojim biti svjestan da u ovom životu nije teško naći se u problemima i nije lako tvrditi da su oni skrivljeni našom greškom, pogotovo ne svjesnom. Uostalom, jako je tužno da smo takvi, tako lako ružno osuđivati ljude samo zato što imaju nekih problema. Na kraju krajeva, najteže si je priznati da imaš problema i pokušati dati sve od sebe da riješiš taj problem. Naravno, neke probleme je nemoguće skroz riješiti i vjerojatno je da ćemo s njima morati živjeti sve do kraja ali zato je barem pokušati tako hrabro od nas i zato svi zaslužujemo pomagati jedni drugima... Sjećam se jedne djevojke, prijateljice iz srednjoškolskih dana. Bila je tako draga, jako osjećajna i puna života, radosna, vesela i uvijek nasmiješena. Od života, od Boga i od svoje sudbine dobila je sve uvjete da bude sretna i zadovoljna. Zdravlje, ljepotu, osjećajnost, inteligenciju i bogate roditelje koji su joj, kao voljenoj kćerki jedinici, pružali svu ljubav, pažnju i brigu te sve materijalne stvari koje je mogla poželjeti. Znam da sam se ponekad osjećajući se pomalo pokvarenim zbog toga i nikad to ne pokazujući nikome,

znao čak i upitati kako On može biti tako nepošten da nekom pruži sve što u životu može poželjeti, a nekom to, bez da je išta kriv, uskrati... Kako smo upisali različite fakultete, upoznavali smo nove ljude i bili zanimani za različite stvari te kako to obično biva, naše prijateljstvo se gasilo. Par godina kasnije i njen mladi život se ugasio, našli su je kako predozirana leži mrtva u zahodu jednog noćnog kluba. Nitko nije znao zašto se je ona trebala drogirati. Ono, obično ljudi kažu da je droga uvijek bijeg od stvarnosti, a od stvarnosti želiš pobjeći jedino kad nisi njome zadovoljan i nešto te muči. Čime ona nije bila zadovoljna i što ju je mučilo toliko da je morala bježati, nikad neću saznati, a sad mi je žao jer je nikad nisam ni pitao. Razgovor bi joj možda bio pomogao, a ja sam si tada obećao da više nikad neću propustiti vidjeti da mi netko drag ima problem i ne čuti njegov poziv u pomoć. Barem ću pokušati, to je najviše što mogu...

U međuvremenu, dok je Lejla otišla do udruge odnijeti im papire koje smo pripremili za njih, zazvonio mi je telefon u uredu i Maja javila da je došao dečko kojeg su poslali iz Centra mladih meni na savjetovanje. Inače, taj dečko je srednjoškolac koji ima 17 godina i kako su mi rekli, specifičan problem sa djevojkom. Kolege iz Centra mladih nisu mi htjeli detaljnije objašnjavati o čemu se radi, samo su me zamolili da ga primim što prije i da mu treba, ne klasična medicinska pomoć koju bi mu doktor mogao pružiti, nego psihološka pomoć i razgovor koji mu ja mogu pružiti.

- Dobar dan – dosta visok mladić ušao je iza Maje i nakon što mu je ona rekla "izvoli", krenuo prema meni.

- Dobar dan – ne izvlačeći se s mjesta za stolom gdje sam bio "parkiran" vedrim pogledom i providnim osmijehom iz pristojnosti, pogledao ga.

- Demir Tabaković – pružio mi je ruku približivši se mom stolu. Imao je nekakav čudan izraz na svom licu kad je skrivečki i neprimjetno pogledavao moja kolica. Izgledao mi je pomalo zbunjeno ali ne baš iznenađeno nego više radoznalo...
- David Sever - pružio sam mu ruku preko stola i rukovao se – Sjedni gdje hoćeš... - pokazao sam mu dvije kožne stolice ispred stola i kauč s desne strane.
- Hvala... - sjeo je na jednu od stolica i nepomično me gledao ozbiljnim pogledom, malo podignuvši obrve onako kao kad si zbunjeno i pitaš se što sad slijedi dalje. Izgledao mi je nekako tužnog izraza lica, preplašenog.
- Reci mi, pošto su me ovi iz Centra mladih molili da te primim kad mogu prije nego prekosutra odemo na godišnji i nisu htjeli reći što te točno muči, molio bih te da mi ti sad kažeš – iako sam imao ozbiljan izraz na licu nastojao sam vedro ga gledati i povremeno se blago nasmijati kako ne bi izgledao tako kao da me se boji – Oprosti, mogu ti govoriti ti, ne smeta ti?
- Ma ne, slobodno... - kao da se malko nasmijao. Onda se brzo ponovno uozbiljio – Gospodine Sever, htio bih vas najprije...
- Možeš i ti meni slobodno govoriti ti, bez tog gospodine... - prekinuo sam ga i ubacio se.
- ... pitati ako vi... - nastavio je, zatim nakratko zastao i nasmijao se - ... ako ti snimaš ove razgovore?
- Ne snimam, ne brini – nakratko sam mu se nasmijao, ne onim osmijehom kao kad nekog ismijavaš, nego više da bih mu rekao da ovo nije tako strašno i ne treba biti tako preplašen – Nismo ti mi kao oni psihići u američkim trilerima...
- Ne, znam to... - ponovno se nasmijao – Ne mislim baš na snimanje ono kao diktafonom nego ono vodite li nekakve zapise

razgovora koje obavijate s pacijentima. Ili klijentima, kako ih već zovete...

- To da. Mislim, vodimo podatke ukratko tko nam je sve bio, kada, koliko dugo i koliko puta, a svaki naš korisnik ima svoj dosje, nešto kao medicinski karton – ozbiljno sam mu odgovarao – A zašto to pitaš ako te smijem pitati?

- Mene je u Centar mladih, odnosno ovdje kod vas... kod tebe, poslala školska defektologica, a ona je dobra kućna prijateljica s majkom moje djevojke pa ne bih htio da se ja ovdje otvorim, a ona sazna i onda to prenese. Bilo bi mi jako neugodno – pogledao me nekako tužno i kao da u mojim očima traži razumijevanje.

- Demire, ništa što ovdje kažeš nikad neće izaći van ova četiri zida, bilo bi to neprofesionalno i kažnjivo, a vjerujem da ni ona ne ide uokolo i govori svima što razgovara s vama učenicima – zastao sam i pogledao ga – Sad ćeš mi ispričati sve ali mogu ti odmah reći da ti ne treba nikad i zbog nikog biti neugodno sve dok si iskren.

- Dvije godine sam u vezi s Tihanom, od prvog razreda srednje i stvarno se volimo i stalo nam je jedno do drugog – nakratko je zastao ali imao je onaj pogled koji govori da samo uzima predah i da slijedi nastavak – Početkom ove godine otkrila je da boluje od neke bolesti mišića. U početku je sve bilo okej ali s vremenom se počela jako brzo umarati i onda moramo malo stati i sjesti da se odmori, a sad je već počela zanositi jednu nogu i lagano šepati na nju. Počinje joj slabiti i vid...

- I ti se toga bojiš, Demire? – upitao sam ga tihim tonom i izgledom lica kojim sam mu htio reći da ga razumijem.

- Da... - pogledao me tužnim izrazom lica – Doktori kažu da kod takvih bolesti može biti samo gore i da joj ne mogu pomoći...

- Jesi li joj rekao da se bojiš?
- Nisam, kako bih joj to mogao sad reći kad sam joj prije samo nekoliko mjeseci govorio da ću uvijek biti uz nju i da ćemo kroz sve proći zajedno... – izraz njegovog lica istovremeno je govorio da je tužan i ljut na sebe – Ispao bih pokvarena kukavica kad bih joj sad rekao da se bojim i ne znam hoću li sve to izdržati. Ne bih podnio da je povrijedim i da još više pati zbog mene...
- Dragi moj Demire, naš strah nas ne čini pokvarenim, a priznati ga ne čini nas kukavicama. Vjeruj mi, iskusio sam to sam na vlastitoj koži, neiskrenost može puno, puno više povrijediti – zastao sam i nakratko ga u tišini gledajući u oči, najprije u sebi razmišljajući kako sam sinoć sanjao onaj san kada sam se i sam bojao biti iskren, a onda kako bi se ova moja rečenica mogla odnositi na Romanu i mene sada – Demire, ti si mlad dečko kojem je život pred njim i prijateljski ti savjetujem da se jednog dana ne kaješ što nisi bio iskren i objasnio joj kako se osjećaš.
- A što ću ako joj ne budem mogao objasniti? – pogledao me kao da očekuje nekakav utješni odgovor od mene ili barem kakav mig koji bih mu rekao da ga razumijem - Ponekad mi se čini da se sva naša ponašanja ne mogu razumjeti, a kako ih onda objasniti...
- Ništa, barem ćeš znati da si dao sve od sebe i pokušao, to ti je ponekad najbolje što možemo... Tko zna, možda joj i nećeš uspjeti objasniti, možda nećeš ni sebi ali vjerujem da ćete se, oboje kasnije osjećati bolje – rekavši to, odlučio sam razgovarat s Romanom. Zaslužuje da budem iskren prema njoj...

Objašnjenja. Nije svaki "zašto" izrečen zato da bi "zato" imalo smisla već oni postoje da bi tišina govorila svoje odgovore u našim mislima. Odgovori nam daju objašnjenja, a objašnjenja

valjda smisao našem ponašanju. A što kada ga nema? Zapravo, kad ima objašnjenja ali u njemu ne vidimo nikakav smisao... Kako se onda ponašati, kako postupiti? ... Mislim da je jedino što nas "drži na životu" naivno uvjerenje da smo slobodoumni ljudi jednakih moralnih vrijednosti i mogućnosti ostvarenja istih. Jednako slabašna pretpostavka da znamo kako ćemo svi reagirati isto kada nam životna objašnjenja više ne budu imali dovoljno smisla – svi ćemo se osjećati izgubljenim i nećemo znati što nam je činiti dalje. E sad, pravo pitanje je, što kada objašnjenja imaju smisla ali mi se svejedno osjećamo izgubljenim i nemamo pojma što bi nam bilo najpametnije, možda najlakše ili bar najmanje bolnije učiniti? To je i ovako dosta teško pa zamislite samo kako je teško objasniti to nekom koga volite više od sebe i svog života, a pritom pazite da ga ne povrijedite. Kako objasniti bol nekome i da je ne nanesete njemu jer vas i onako neopisivo boli? Naravno, a većinu tog bola ne osjećate zato jer vas boli nego zato što znate da će vaša bol njega boljeti mnogo više... Život je ponekad vrlo kompliciran, rijetki su oni "zašto" na koje su "zato" jednostavni i imaju smisla. Prije sam vjerovao kako nemaju sva pitanja odgovore, sad polako shvaćam da sve odgovore imamo mi sami samo ih eto ponekad ne vidimo i ne čujemo dovoljno jasno. Možda je tako i s objašnjenjima, možda je njihov smisao u tome baš da ih ne razumijemo u potpunosti i zato ne znamo što nam je najpametnije učiniti. Onda razmišljamo, razmišljamo i razmišljamo, trudeći se učiniti ono najpametnije... I onda shvatimo da je smisao toga da se stalno trudimo razmišljati što nam je najpametnije činiti. Naravno, nitko nam ne garantira da smo i shvatili ispravno...

Kako je Romana navečer otišla do jedne prijateljice u

Zagreb koja, kako mi je rekla, organizira djevojačku večer, ja sam dogovorio sa Romanom da me odveze do mojih roditelja na večeru. Prije nego smo krenuli mojima tražio sam ga da me odveze do obližnjeg trgovačkog centra kako bih kupio cvijeće za majku. Nju ono raduje, a mene raduje nju vidjeti veselu i nasmiješenu... Kada me Roman dovezao na parkiralište trgovačkog centra, parkirao je auto na jedno od onih žuto označenih mjesta za automobile označene plavim znakom, koja su inače popunjena neoznačenim automobilima čiji su nesmotreni vozači olako "zaboravili" na opravdane razloge onih kojima je takvo parkirališno mjesto potrebno, upitao me da li će on sam "skočiti" do cvjećarnice u prizemlju ili bi radije išao sam. Nasmijao sam se i rekao "kako je to poklon kao znak pažnje, a pažnju uvijek moramo dati mi i nikakav poklon to ne može zamijeniti tako ga i moramo s pažnjom izabrati sami". Roman se također nasmijao i uzdahnuo bez daljnjeg komentara na moje dubokomislene izjave. Izašao je van iz auta i iz prtljažnika izvadio moja kolica te me prebacio u njih. Nakon što sam mu rekao "Brzo ću ja!", odgurao sam se do lifta i spustio do prizemlja. Nedaleko od izlaska iz lifta prije ulaza u sam prodajni prostor centra, u jednom od manjih poslovnih prostora nalazila se cvjećarnica. Kako živim u blizini i često kupujem u tom trgovačkom centru, a pogotovo u toj cvjećarnici, djevojka koja je tu radila već me poznavala pa je bilo dovoljno reći "Za majku" i ona bi odmah znala da želim lijep, šaren i veseli buket prigodan za majku. Inače, bez obzira na moju invalidnost zbog koje bi čovjek vjerojatno rekao da sam možda mirniji tip koji voli smirenije i jednostavnije stvari pa možda ponekad doista i jest tako, barem u stvarima gdje mi je to "dopušteno" poput, eto, odabira cvijeća, mogu biti živahan,

zanimljiv i nikad dosadan. Upravo zato, "za majku", "za djevojku", "za prijateljicu" ili "za majčin dan", "za rođendan", "za neku obljetnicu ili svečanost", dovoljno je samo kao naglasak za koga i za koju je prigodu, a onda "otkačeno, šareno i veselo". Nakon što je buket uz nekoliko sitnih korekcija bio gotov i djevojka ga je spustila na moja koljena, platio sam joj i krenuo nazad prema liftu. Tada sam ih ugledao, Hanu i Emu kako čekaju u redu ispred pulta pekare malo niže preko puta cvjetare. Odmah sam se široko nasmijao i krenuo prema njima...

- Dobar dan, lijepo moje dame – prišao sam im i pozdravio veselim glasom sa širokim osmijehom na licu.

- Dobro večer, gospodine - Hana se okrenula i veselo me pogledala, odgovorila je nasmiješeno, naglašujući "večer".

- Kako ste? Što se finog kupuje za papati? – usmjeravao sam pogled nakratko prema njoj, a onda spustivši glavu prema malenoj – A kako si mi ti, mlada damo?

- Mama, tko' je ovaj barba? – pogledala je u Hanu onako sramežljivim dječjim pogledom.

- Ovaj gospodin ti je kupio sladoled prekjučer kad smo bili kod doktora, sjećaš se? – Hana ju je pogledala kao da joj je pomalo neugodno to što me se mala ne sjeća.

- "Barba" mi nekako bolje zvuči... - ubacio sam se osmijehom pokazujući da se zezam.

- A šta je tebi? – sad je malena pogledala u mene, zapravo nakratko u mene, a zatim u moja kolica.

- Ema... - Hana ju je ljutito pogledala onim pogledom koji govori "Ne pitaj ga to!"

- Bolestan sam... Noge su mi 'bubane' – lagano sam joj se nasmiješio.

- Ti ne možeš hodati pa se moraš voziti u kolicima ko' beba? – malena je to upitala tako draženo, radoznalo i znatiželjno dječje bez nekih zlobnih predrasuda ili sažaljivog pogleda.

- Ema, ne budi bezobrazna... Dogovorili smo se da ćeš biti dobra i pristojna djevojčica – Hana ju je gledala sasvim ozbiljno ali joj se u pogledu vidjelo da je ljuta.

- Pusti je Hana, dijete je samo radoznalo i ne misli ništa loše – htio sam biti jednako ozbiljan no nisam u potpunosti uklonio osmijeh s lica – Uostalom, dijete što više nekog upoznaje više mu se i otvara, a što si više otvoreniji i slobodniji s nekim, to ga više prihvaćaš.

- Hoćeš ti biti moja beba pa ću te ja gurati? – malena je nastavila s pitanjima imajući na licu i dalje onaj radoznali, veseli dječji smiješak.

- Joj, nemoj da budem beba jer ću onda još više papati čokolina i čokoladnog pudinga pa ću bit' sav mrljav i bucmast – ponovno sam se oduševljeno nasmijao.

- Da, vidiš kako se gospodin uredio i vidiš kako je kupio lijepo cvijeće, očito za nekog posebnog – dok je govorila gledala je u nju ali više mi je to bilo kao pitanje upućeno meni...

- To je za mamu, idem na večeru kod staraca – odgovorio sam to zamišljenim pogledom i osmijehom na licu.

- Ajme, kako pažljivo od tebe... - zastala je i uozbiljila se – Vjeruj mi, majci nema ništa veselije nego kad joj njen maleni anđeo pokloni malo svoje pažnje – gledala je u malenu i smiješila joj se... Nakon 10-tak minuta razgovora s Hanom i malenom liftom su me otpratile na parkiralište do autu. Nakon što sam ih upoznao s Romanom, pozdravili smo se kao dobri, stari znanci i s osmijesima na licu krenuli "svatko svojim putem". Hana i malena su otišle kući,

a mene je Roman prebacio u auto i odvezao do kuće mojih roditelja...

Moji su me dočekali kao da me nisu vidjeli najmanje godinu dana i mislim da ih je veselilo da sam došao sam i da, kako su rekli, mogu slobodno razgovarati. Majku je buket cvijeća veoma obradovao. Osmijeh na njenom licu bila mi je najveća nagrada koju sam mogao poželjeti. Iznjedriti vedar osmijeh na lice svoje voljene majke najljepši je osjećaj koje joj njeno dijete može darovati. Pa ipak sam ja njen maleni anđeo. Vjerujte mi, i ona je moj. Mog oca, pak, veoma je radovalo i činilo ponosnim da je odgojio sina koji toliko voli majku i zna da je ona uvijek njegov anđeo... Kada smo večerali i sjedili u dnevno boravku gledajući televizor i razgovarajući, mama je ustala i odlazeći do spavaće sobe rekla da je jučer dok je čistila po tavanu među mojim starim školskim papirima pronašla nešto što mi mora pokazati. Vraćajući se natrag u dnevni boravak u rukama je držala primjerak srednjoškolskog lista, starog više od 10-tak godina. Držeći ga u ruci otvorenog na stranicama gdje sam objavio jednu pjesmu o majci, napisanu kada sam imao 17 godina ...

***Moj jedini grijeh
i moj najvrjedniji uspjeh***

*I bezvrijedna kapljica hladne vode,
Nalik svježoj jutarnjoj rosi na proljetnoj travi
I bistrih suza iz tvojih milih očiju majke,
vrijedi mi toliko da bih za nju i život dao...*

... jedino ako je s tvog toplog dlana,

*ako si je negovala, ako si je čuvala duboko u svom srcu...
Ako si mi ju ti dala, i osmjehe i suze, od sveg srca...
Uvijek duboko iz svog srca, hvala ti majko na životu,
Majka je tvoje drugo ime, ime mog života...
Meni ponekad sasvim bezvrijednog,
uzaludnog, beznačajnog, besmislenog...
A tebi toliko značajnog, najvrjednijem što imaš...*

*Griješ je reći ti da griješiš, tko bi imao srca?
Hvala ti na svim pogledima, mila moja majko,
osjećaju da nikad neću biti sam i da ćeš uvijek biti uz
mene...*

*Da za mene svakog trenutka daješ cijeli život svoj.
Sva bol, sva patnja, sva tuga i sve naše suze,
bogom su nam dane, mila majčice...*

*One naučile su nas da jako se volimo,
a to mi je vrjednije, to mi je značajnije i to veseli me više
od ičeg na ovom svijetu, ičeg što bih mogao poželjeti.
Konačno ičeg što drugi imaju, a ja to nikad neću
i uvijek ih skrivečki ljubomorno gledam...*

*I ako za ičim žalim u životu svom,
ono što moj jedini je grijeh,
onda je to svaka suza u oku tvom...
I ako išta u životu smatram svojim uspjehom,
najvećim najvrjednijim i najponosnijim,
onda je to svaki osmijeh na licu tvom...*

Hvala što dala si mi život, moj i cijeli svoj.

... pročitala je sa suzama u svojim očima. Lice joj je bilo blijedo, tužnog izraza ali taj majčinski pogled pun bezuvjetne ljubavi i sjaj ponosa na svog malog anđela, u meni je čuvao osjećaj prihvaćenosti, oduševljenja i dubokog povjerenja u mene. Taj osjećaj će uvijek živjeti u meni, a taj sjaj u njenim očima će uvijek biti moja snaga da se borim i dalje. Kunem se, volim je toliko mnogo da sam u trenutku, odmah i bez razmišljanja, spreman joj i svoj život dati. Čovjek ima jednu majku i nju mu nikad nitko ne može zamijeniti... Moja majka dosta je teško prihvatila kada sam se odlučio preseliti u stan s Romanom. Koliko god da mi mama želi sve najbolje i normalno da podupire sve što me čini sretnim, bojala se onog majčinskog osjećaja da se za njeno dijete drugi neće moći brinuti kao ona. Kao mlad ponekad pomisliš da je sve to preopsesivna ljubav i ponekad se ponašaš kao da je to samo njena želja za kontrolom. Imaš neke svoje zamisli, svoje želje i misliš kako je najvažnije slijediti ih. Ponekad čak i po cijenu da uskratimo drugima njihove želje. Problem je jedino u tome što su majčine želje uvijek bile da se naše ostvare... Ali kad život "pokaže zube" i ostanemo slomljeni da se neka naše želje nikad neće ostvariti, nađeš se u trenutku kad ti fali netko tko bi uvijek bio spreman podijeliti tvoj bol i pokušati te razvedriti. U ovom životu stalno se treba truditi i davati sve od sebe pa kad se umoriš i hoćeš pokleknuti, shvatiš da je možda imala pravo – majčinska ljubav je neprestana, nezamjenjiva i neponovljiva. Znae, anđeli imaju krila te ih imaju i majke. Ipak, one nikad ne odlete od nas, one nas uče letjeti... Kako onda odletjeti od njih?

Četvrto poglavlje; Uzaludne tajne

Čudni smo mi ljudi, jako čudni. Individualni smo, naravno, svako od nas je na svoj način drugačiji. Drugačije razmišljamo, drugačije vidimo život oko sebe, drugačije ga osjećamo... No već prije smo rekli da su naše različitosti ono što nas čini drugačijim od drugih, a gotovo uvijek je to "drugačije od drugih" upravo ono što nas čini posebnim. Svaka posebnost je, u najmanju ruku, čudna i zato koliko ćemo čudnima postati ovisi zapravo koliko će naše posebnosti biti drugačije te kolikog će to čudaka napraviti od nas. Narodski rečeno, "svatko nosi neki svoj križ na srcu" ili "svi mi imamo nekih svojih problema", što na kraju znači da smo barem u tome isti – svi smo mi pomalo čudaci i svi smo posebni na svoj, nešto drugačiji način. Ponekad se činimo mirnima i kao da želimo misliti da držimo sve pod kontrolom, a ponekad osjećamo kao da se sve raspada pa opet svejedno šutimo i nastojimo održavati privid da sve je u redu i mi smireni smo. Zašto? Je li to primitivno i jedno od nas ili je pametno tako se ponašati? Naizgled idemo linijom lakšeg otpora i praveći se da nas ništa ne smeta, pokušavamo ne dati ono što bi bilo bolno, mogućnost da nas boli. Slabašne kukavice ili hrabri heroji? ... Ipak, kad-tad dođe vrijeme za obračunavanje i život nam više ne da prilike izbjegavati ga. I što onda? Pa valjda pripremiti se! Hm, a kako to? E sad pitanja... Ja ne znam odgovore na mnoga pitanja koja si uzaludno često postavljam, a iako bih ponekad dao gotovo sve da mi ih netko kaže, vjerujem da ih ne znate ni vi sami. S druge strane, možda ih svi i znamo no ona su negdje duboko i dobro skrivena u nama...

Probudio me zvuk struganja mog mobitela po drvenoj

ploči noćnog ormarića iznad kreveta. Naglo sam otvorio oči, pomalo prepadnut tim znakom vibrirajućeg alarma kojeg sam namjestio sinoć kad me tata dovezao u stan. Podigao sam ruku i ispružio je prema ormariću pokraj moje glave te nakon kratkog premetanja po stvarima ostavljenim na njemu dohvatio mobitel i zagasio alarm. Sada polako, okrenuo sam glavu i pogledao lijevu stranu kreveta na kojoj je Romana ležala. Izgledala je tako prelijepo, mirno i bezbrižno spavajući dubok san. Očito neki lijep san, imala je tako prozirno-blijedo lice s malenim osmijehom i izbljedjeli ružom crvene boje na usnama. Ne znam kad je sinoć došla, pretpostavljam u ranojutarnje sate jer je izgledala kao kad se umoran nakon kasnonoćnog izlaska baciš u krevet. Još par trenutaka ostao sam šuteći je gledati i bez riječi, zadivljenog pogleda, promatrati kako je prelijepa. Znaite onaj osjećaj, gotovo da ne možeš vjerovati da je kraj tebe najljepša djevojka na svijetu... Polako sam se prebacio u kolica i odgurao se u kupaonu. Otvorio sam vodu na umivaoniku i laganim, usporenim i pomalo slabašnim pokretima dlanova, umio se. Oprao sam zube na "svoj" način. Naime, zbog nespretnih pokreta ruku i slabe koncentracije držanja ravnine u istim, zube sam prao tako da sam umjesto na četkicu kaladont iz tube istiskivao u usta, na zatvorenu čeljust i onda ga četkicom raznosio i utrljavao dalje po zubima. Nakon umivanje krenuo sam se brijati. Naravno, to sam "odrađivao" električnim brijačem jer one britve i slično tome, za mene je preopasno i svakim svojim nespretnim pokretom po licu riskirao bih da se posiječem. Ovako bih možda ostavio neki djelić dovoljno neobrijan ili bih ostavio malko crvenkastu kožu na mjestima gdje bih prejako prislonio aparat ili krivo strugao po koži ali bio je to jedini način kojim sam to mogao obaviti bez da koga moram tražiti

pomoć, a ja sam doista uživao kada se mogu osjećati samostalan. Znaite, neke sasvim bezazlene i nebitne, tako uobičajene radnje koje su većini ljudi sasvim "normalne" postaju mi teške i komplicirane "operacije". Trudim se, naravno, čvrsto vjerujem i nastojim živjeti prema onom uvjerenju "ovaj život je pun jednakih prilika za svakog od nas, stvar je jedino našeg izbora koliko smo se spremni potruditi za svoje prilike" ali ponekad jednostavno nemamo svi jednake prilike u svojim životima i zatražiti pomoć nije uvijek posljednji izbor ili jedina prilika koja nam je još ostala... Vratio sam se natrag u spavaću sobu i što tiše, iako to tipu koji se kreće u invalidskim kolicima baš i nije "jača strana", iz ormara s police uzeo tanke crne hlače s umetnutim kožnim pojasom. Stražnjim kotačima svojih kolica prigurao sam se uz rub kreveta kao sigurnosna mjera da se ne bih prevrnuo na glavu kad na rukama podižem cijeli donji dio tijela. Najprije sam skinuo pidžamu, nagnuvši se na kraj kolica i jednom rukom podigavši stražnjicu, a s drugom svukavši nogavicu s te strane koju san bio podigao. Kada sam istu stvar ponovio i s drugom stranom pidžama je bila svučena do koljena. Sada sam podigao lijevu nogu i savijenu u koljenu držao je lijevom rukom dok sam desnom rukom skinuo pidžamu, obukao čarapu i provukao je kroz lijevu nogavicu hlača. Nakon što bi ista "operacija" uspjela, uslijedila bi i desna noga. Kada su obje nogavice hlača bile obučene, ponovno bih onako podizao jednu pa drugu stranu tijela i uzvlačio hlače na stražnjicu. Kada sam konačno obukao hlače i zakopčao pojas, ponovno sam se vratio do ormara te otvorio staklena vrata. Pogledao sam košulje na vješalicama i skinuo jednu od bijelih košulja s tankim crnim prugicama na sebi. Košulja je bila zakopčana, kako sam i molio Romanu da mi ih uvijek sprema jer

tako mi je mnogo jednostavnije za obući ih sam. Kada je oblačenje konačno bilo završeno i ja bio spreman, odgurno sam se ponovno do kupaone te stavio vodu za poslije brijanja na lice i parfema po košulji. Inače, parfemi su definitivno moja najveća "slabost" u životu i obožavam ih... Vratio sam se nazad u sobu kako bih uzeo mobitel i laptop.

- Hm... Kako obožavam kad me ujutro budi miris tvog parfema – jednako nepomično ležeći, progovorila je onako tek probuđenim glasom.

- Opa, moja pospana ljepotica se probudila... - lagano sam se nasmiješio i prišao krevetu - Dobro jutro, spavalice!

- Dobro jutro, ljubavi – uspravila se u sjedeći položaj – Ti si mi ustao i sve si obavio sam... Zašto me nisi probudio? – tugaljivo me pogledala svojim prekrasnim plavim očima.

- A kad si mi bila tako slatka i lijepa onako mirno spavajući da bi te bio grijeh probuditi – gledao sam je u oči i nježno gladio dlan njene ruke – Uostalom, za nas ružne tipove je da se dižemo ovako rano ujutro i ubijamo od posla za bijednu crkavicu od plaće, a za takve ljepotice je da tulumare i uživaju sve do rane zore, a onda ujutro dugo spavaju – nasmijao sam se onako "zafrkantski".

- A daj, budalo... - vjerojatno je htjela da zveči ljuta, ono kao "Ne zajebavaj, mali!" no nije mogla skriti vrckast osmijeh na licu – Zašto me nisi probudio da ti pomognem?

- Ma nisam te htio buditi... Lezi, spavaj, odmaraj se.

- Pa ionako idem sad ujutro neki dogovor s Ivanom, idemo nešto obaviti za Centar... - zijevala je dok je govorila.

- Ujutro? He, jutro ti je već dobro prošlo lutko!

- Jebo'te, pa koliko je to sati? – naglo je okrenula glavu i krenula uzeti svoj mobitel s police iznad da vidi koliko je doista sati.

- Hej, ma zezam te... – njena reakcija me malo nasmijala – Tek je devet i par minuta, a ja sam to s Ivanom jučer prebacio za popodne i to ćemo mi obaviti, ne brini... - malo sam se uozbiljio.
- Ma daj ljubavi, pa neću te sad još natrpavati sa nekim svojim obvezama... - i ona se malo uozbiljila iako je na licu imala lagan osmijeh - ... pogotovo ne zato jer sam negdje izlazila i provodila se, a ti sad da radiš i za mene.
- Ah, šta ćeš kad sam ja ovako vrijedan tip... - ponovno sam se nasmijao širokim osmijehom ali smirenih crta svojeg lica.
- Ljubavi... - zastala je i nekoliko trenutaka bez riječi me gledala u oči zadivljeno i očarano – Zašto si tako dobar prema meni? Jesi siguran da sam ja to zaslužila?
- Šta ćeš, ja sam i inače jako dobar tip, ono prava mala dobrica...
- sad sam se skroz široko nasmijao, a zatim ponovno vratio smiren izraz na lice – Ljubavi, to što sam ja dobar prema tebi je zato jer se jedino kraj tebe osjećam takvim. Malena, hvala ti što mi dopuštaš da budem dobar prema tebi...
- Volim te, Davide – zagrlila me i poljubila. Dlanovima me primila za glavu i nepomično gledala, jednako zadivljeno i s predivnim osmijehom na svojem blijedom licu – Predivna si osoba, poseban si čovjek i imaš ono nešto u sebi zbog čega je život kraj tebe čaroban. Svakog dana zahvaljujem Bogu da sam te pronašla i da sam dijelom tvog života...
- Ti si posebna Romana, a ja sam poseban jedino kad sam kraj tebe – odgovorio sam tihim glasom ozbiljnog izraza na svom licu i s jednako laganim osmijehom. Oči su mi svjetlucale, izgledalo je kao da ću svakog trenutka pustiti koju suzu.
- Davide, ljubavi... - ponovno je nakratko zastala i duboko uzdahnula - Molim te, oprost mi što sam ponekad jako glupa i

napravim tako glupe pogreške... - nastavila me gledati u oči i niz lice su joj lagano krenule krupne suze.

- Romana, kad nekog volimo dopuštamo si da budemo glupi i ponekad činimo nevjerojatne gluposti, a doista voljeti nekog znači biti dio njegovih gluposti i biti spreman oprostiti mu njegove pogreške. Svi ponekad griješimo... - govorio sam jednako ozbiljnog izraza lica i tihog glasa. Na kraju sam zastao i u tišini, bez riječi, gledao je u oči. Duboko sam uzdahnuo – Uostalom, znaš da te ja previše volim i da ti odmah sve oprostim... - na kraju, na licu mi se pojavio malen osmijeh. Onako, više kao utjeha... Ponovno me zagrlila i spustila svoju glavu na moje rame. Oboje smo zašutjeli. Rukom sam joj prolazio kroz kosu i slušao njeno disanje i povremeno jecaj njenog plača. Da li je plakala zato jer je shvatila da je volim toliko da sam joj spreman oprostiti svaku glupost ili je shvatila koliko me njena nepromišljenost povrijedila pa sam joj ipak oprostio i radi nje se pravim hrabar prihvatiti da mi je to mogla učiniti, ne znam. Znam samo da smo oboje šutjeli, a tišina oko nas je vrištala pitanjem i mislima joj "Kako si mu to mogla učiniti?", "To nije fer prema njemu" i "On to nije zaslužio od tebe". Moj pogled pritom bio je neopisivo dubok, tužan i nekako sjetan, a ja nisam mogao prestati pitati se "Što ako ovo nije fer prema njoj?", "Što ako ona nije zaslužila nekog poput mene?"

Neko vrijeme smo ostali tako zagrljeni pustivši da tišina govori ono što osjećamo, kada sam ispred u dvorištu zgrade začuo zvuk Romanovog auta. Pozdravio sam je riječima "Ajde sad spavaj pa ćeš mi večeras ispričati kako ti je bilo u Zagrebu" i uzevši mobitel i laptop izišao iz sobe. Nedugo zatim Roman se popeo u stan. Zamolio sam ga da nam skuha kavu i namaže mi paštetu na šnitu kruha. Na brzinu smo popili kavu i ja pojeo ovo te

Izašli smo iz stana. Zaključali smo vrata i spustili se dizalom u garažu. Daljinskim upravljačem Roman je podigao garažna vrata, sjeli smo u moj auto i krenuli prema gradu...

Uzaludne tajne. Nikad neću shvatiti to naše licemjerje i dvoličnost da očekujemo da nam draga osoba uvijek bude iskrena i otvorena prema nama, bez da ima ikakvih tajni, a mi si u isto to vrijeme dopuštamo tajiti nešto od njih. Je li to možda naše kukavištvo i udovoljavanje slabosti da ostane prešućena u nama kao da će tada manje boljeti? Nije li naivno i skroz primitivno očekivati kako ćemo se zblížiti s nekim, provoditi mnogo vremena uz njega i zavoljeti sve njegove dobre i loše strane, a da ona nikad ne vidi sve naše mane. To je gluma, a vjerujte mi da nakon nekog vremena glumljenje nas počne umarati i počnemo vidjeti da je sve to uzaludno i lažno. Čovjek na kraju shvati da nema prijateljstva, ljubavi i sreće u životu bez potpune iskrenosti... Ponekad je u životu najteže biti iskren i sačuvati poneku tajnu u sebi čini se najbolji izbor. Naročito kada znamo da će nas istina povrijediti, a prešućivanje ne smatramo u potpunosti laganjem. Kada to laganje, ono prešućeno i tajeno u nama, konačno nađe svoj put ka iskrenosti ili nekim drugim putem bude otkriveno, istina će tada mnogo, mnogo više boljeti. I bol tada neće biti tako jaka samo zato što je istinita nego zato što je istina da je bila tajena od nas. Na kraju krajeva, ako smo nešto tajili od nekog to znači da nismo dovoljno iskreni i nemamo povjerenja u njega. Na kraju su sve tajne uzaludne bez obzira bile one ikad otkrivene – njena istina je uvijek u nama i moramo živjeti s njom... Nakon svega, a u iskrenoj namjeri da shvatim i ne osuđujem bez barem pokušaja da razumijem, pitam se kako od drugog očekivati ono što mu ni mi

sami nismo spremni dati? Biti iskren prema sebi mnogo je teže nego nekom ne tajiti nešto, a naučiti "pogledati istini u oči" i uvijek biti iskren prema samom sebi je najteže i najbolnije znanje koje svaki čovjek treba nositi u sebi. Na žalost, neki jednostavno nikad ne smognu hrabrosti biti toliko snažni. Vjerujte, ona je itekako potrebna svima nama...

Negdje oko podne dok smo Lejla i ja u mom uredu ispunjavali obrasce za njeno polaganje državnog ispita, na vrata je pokucala Ivana i ušla u sobu.

- Davide, evo donijela sam ti spis ovog šta idemo danas u 14.00h pa malo pogledaj da se upoznaš – prišla mi je i na radni stol stavila crni fascikl.

- To je ono što ste ti i Romana trebale ići jutros? – pogledao sam u nju, a zatim u fascikl kojeg je upravo stavila na stol ispred mene.

- Je, da, ma sačekala bih je ja do sutra pa da to obavimo same bez da moram gnjaviti tebe ali kako sam im obećala srediti to do petka, htjela bih to obaviti danas da im sutra mogu napisati izvještaj jer u petak nam je zadnji dan pa ne bih htjela kvariti zabavicu... - isprva me ozbiljno gledala i tiše odgovarala, a onda se prikraju lagano nasmijala.

- Hm... - lagano san se nasmijao kada je izgovorila "zabavicu" i sramežljivo se nasmiješila. Pogledao sam je jednako nasmiješen i zamišljenog izraza na licu pojačavši taj izraz naglo podignuvši obrve – To je za onog dečka u Domu za nezbrinutu djecu? – uzeo sam fascikl i primakao ga sebi.

- Igor Perković, student prve godine prava, dečko ima 19 godina i jako je zreo i trudi se biti baš odgovoran i savjestan mladić... - odgovarala je gledajući me u oči i imajući ozbiljan izraz lica.

- Daj mi malo više ispričaj o čemu se točnije radi, ne da mi se sad prelistavati po ovim papirima... Muka mi je više od ovoliko papirologije! – duboko sam uzdahno.

- Ma to sam preuzela jer me jedna kolegica gore iz Centra za socijalnu zamolila, ona je već godinama socijalna radnica njemu i njegovoj majci. Kaže da je mali okej i da mu treba pomoći. Sam je, jadničak...

- Čekaj malo, je li iz Doma za nezbrinutu djecu ili ima majku? Ne kužim...

- Ma ima majku ali to je alkoholičarka, drogerašica i nekakva promiskuitetna ženska koja ga je ostavila u Domu kao bebu s nepunih godinu dana i otada se samo povremeno pojavi svako par godina da ga kao vidi, valjda je pukne savjest ili ko' bi ga znao šta... - dok je govorila imala je blag i tužan glas, a onda bi ga pojačala u trenutku, valjda u znak ljutnje i njenog protesta prema takvoj majci koja se tako ponaša prema svom djetetu – Kad je mali navršio 18-tu i postao punoljetan, Dom mu je rekao da će mu osigurati sobu u nekakvoj kući gdje živi zajedno s još 5 mladih ali samo dok je na školovanju. Mali je upisao studij nakon što je maturirao i taj djelomično samostalan život mu je lijepo krenuo i bio je sretan, a valjda je našao i nekakvu djevojku i baš se onako lijepo sredio...

- Ali onda? – prekinuo sam je s ovim "ali", to više onako da joj olakšam nastavak priče jer na žalost u našim životima uvijek slijede nekakvi "ali".

- Onda se pojavila njegova majka i sve mu zajeb... - pogledala me zatečeno i ponovno sa sramežljivim osmijehom na licu. Sad je i ona na trenutak podigla obrve kao u znak da je nešto "blenula" – Joj oprost Davide, valjda sam se malo zanijela.

- Ma ništa, ništa – nakratko sam se nasmijao samo kako bih joj pokazao da to ne smatram nekakvom groznom prostotom, a onda se ponovno uozbiljio – A daj mi malo pojasni to kako ga je ova sad to zajeb...? – ponovno sam se nakratko nasmiješio.

- Došla je, kao samo na par dana da žena vidi svoga sina i tražila ga da ju primi kod sebe. Normalno da je mali popustio iako je to protiv pravila dovoditi još nekog da živi s njim, ipak mu je ona majka i mali se slomio nad njenim emocionalnim ucjenama i nekim tamo njenim suzama... - gledala me onako kao kad nekom govoriš nešto i istovremeno tražiš potvrdu od njega.

- Ne razumijem gdje je problem, pa valjda dečko ima pravo pokušati popraviti svoj odnos s majkom. Svi mi imamo pravo na neke svoje pogreške i zaslužujemo da nam daju priliku da se pokušamo iskupiti... - sad sam ja nju gledao kao da ja tražim potvrdu od nje – Ne vjerujem da će mu ovi iz Centra praviti probleme oko toga što je primio majku, vjerujem da je njima najvažniji odnos majke i njenog djeteta i sumnjam da će mu zamjeriti što želi osjetiti kakav je to osjećaj imati svoju majku uz sebe...

- E, tu se varaš – pogledala me onim pogledom koji kaže "Aha, tu sam te čekala!" – Centru smeta, ne toliko to što je prekršio to njihovo pravilo da ne smije nikog pozvati da živi s njim tamo u toj kući nego što opet ide davati priliku toj ženi koja ga je toliko povrijedila i ostavila ga samog kad ju je najviše trebao. Mislim, ženska se pojavila sad kad je odrastao i pametan mladić pred kojim je budućnost, i sad se sjetila da ima sina – ponovno me pogledom tražila potvrdu.

- Ma to im nije nimalo pošteno. Ženska mu je majka, jedina koju ima i mada eto nije baš u redu i ima svoje grijeha za koje će joj

savjest kad-tad proraditi, ne možemo mijenjati svoje roditelje – zastao sam i nakratko je gledao šuteći. Nisam tražio onu potvrdu u njenim očima, dopustio sam tišini da ima potvrdno značenje – Uostalom Ivana, možda ne daje priliku njoj, možda je daje sebi. Ne bi bilo tako grozno da dečko poželi ono za čim je cijeli život žalio pa makar i negdje duboko u sebi skriven iza veselog osmijeha koji uvijek pokazuje na van... - ponovno sam zastao i nastavio je gledati zamišljenim pogledom. Nekoliko trenutaka me gledala dok joj se na licu moglo vidjeti da u sebi "traži" prave riječi. Ne biste vjerovali kako je tišina ponekad nevjerojatno snažna i može nam reći mnogo više nego bi to naše riječi ikad mogle.

- Možda to i je tako Davide ali moraš priznati da kad imamo dvije prilike u životu moramo biti spremni da koju god od njih dvije izaberemo i koliko god mi čvrsto "stajali" iza nje, uvijek nepovratno gubimo onu drugu... - na njenom licu ponovno se vidjela ona potraga za nekakvom potvrdom. Pitam se samo koga je htjela uvjeriti da je u pravu, mene ili sebe samu? – Centar mu samo pomaže da iskoristi pravu priliku, a ne da izabere krivu, onu zbog koje bi se kasnije samo kajao i još više patio zbog je...

- Joj draga moja Ivanice, zvučiš kao neka naivna djevojčica koja bi htjela da je ovaj naš život tako jednostavan... - lagano sam se nasmijao da istaknem ironiju ovog što sam govorio – Ivana, za mene ti je zdravlje jedna životna prilika koju mnogi oko mene dobivaju, a eto ja nisam, ma koliko god da sam je jako želio. Da sam je dobio, vjerujem, iskoristio bih je "pod svaku cijenu"... - zastao sam i duboko uzdahnuo. Imao sam ozbiljan, pomalo tužan izraz na licu ali onda sam se nasmiješio i na trenutak uzdigao obrve – Ali nisam zato propustio sve druge prilike koje mi je život ponudio, tako neće ni on.

- Ajme Davide, kako ti samo uvijek uspiješ pronaći prave riječi. Teško je ne složiti se s tobom – vedro se nasmijala.
- Uostalom, šta dečko kaže na sve to? Ipak je on najbitniji i samo on može donijeti svoju odluku...
- Pa ne znam, zapravo, mislim da ni on sam to još ne zna... - maknula je osmijeh s lica i uozbiljila se ali je onaj vedar izraz zadržala i dalje – On je vrlo zreo mladić i svjestan je situacije u kojoj se nalazi no mislim da je to što je rekao socijalnoj radnici da bi radije otišao iz te kuće i bio podstanar nego napustio majku kao što je ona njega, bila samo revoltirana izjava isprovociranog mladića...
- Mali ima karakter, to mu moraš priznati! – ponovno sam se nasmijao.
- To svakako, ma baš je nekako simpatičan i zato mu ovoliko i želim pomoći... - imajući jednako vedar izraz lica, u zamišljenom pogledu je imala onaj majčinski sjaj u očima.
- Ništa onda, idemo razgovarati s njim... - ponovio sam jednako vedar osmijeh od maloprije.

Dok nas je Roman vozio prema Opatiji kako bi se u Centru našli s tim mladićem, razmišljao sam kako smo doista svašta spremni oprostiti ljudima koje volimo i kako mada nas njihove pogreške upravo zato što ih toliko volimo i vjerujemo u njih najviše povrijede, uvijek nekako naivno tražimo i najmanje sitnice koje bi ih opravdale. Nisam mogao izbiti iz glave ono kako si sami stvaramo prilike i onda kasnije moramo živjeti s posljedicama kako smo te prilike iskoristili ili smo ih propustili, a onda se odjednom pojavi nekakva prilika koju smo tako dugo čekali i željeli ju, da jednostavno zaboravimo na posljedice koje će ona imati. Na kraju čak i te posljedice na neki krajnje čudan način ponovno stvarahu

neke nove prilike. Koga kriviti, odnosno tko odabire iskoristiti ili propustiti priliku, potpuno je svejedno jer na kraju su posljedice uvijek iste. E sad, kad su posljedice jednake novoj prilici, odjednom se nađemo u vrlo nezgodnoj situaciji – je li bolje biti dobar čovjek i trpiti njihove posljedice ili biti dobar čovjek i uvijek ponovno im pružati nove prilike? Bilo kako bilo, dobrotu je precijenjena i ponekad jednostavno nije dovoljna...

Tanka je granica između voljenja nečije dobrote i iskorištavanja je. Ponekad se malo izgubimo i ne snalazimo najbolje u njima. Barem oni koji su s njene druge strane, njeni objekti ili oni koji je primaju. Mi koji smo njeni subjekti, mi koji je velikodušno i bez previše pitanja uvijek dajemo, nama baš i nije. Sad ja vas pitam nije li možda jednako tanka granica upravo između davanja i primanja ili bi takva barem trebala biti? Kod mene baš i nije tako, kod mene se "dobro dobrim ne vraća"... No kako uopće znati da je netko dobar čovjek? Kako, ima li nešto u očima, nešto u njegovim riječima, nešto u njegovim pokretima? Da li je to isto kao ono s našim pogreškama i znači li to da smo dobri jedino ako stalno činimo nešto dobro ili možemo biti dobri čak i ako ponekad učinimo neke stvari i one ispadnu loše mada mi to nismo htjeli i kasnije se kajemo zbog njih. Eto, baš kao i kod grešaka, ako prema nekom nismo baš dobri pod izlikom da smo takvi nenamjerno, hoće li ga to onda povrijediti manje? Zapravo čini li nas lošim ljudima to ako sami o sebi mislimo da smo dobri? Postoji li garancija za dobrotu? Dobro, znam da ne postoji ta mogućnost da u nekome odmah prepoznamo da li je dobar čovjek i da budemo potpuno sigurni u to ali volio bih znati postoji li neki savjet ili kakva čarobna formula koja bi nam garantirala da ćemo

uvijek znati učiniti dobro? Ili pak, postoji li možda neki način na koji bismo unaprijed znali što netko podrazumijeva pod dobrim pa bi onda mnogo lakše tako i činili? Na kraju, je li moguće da drugačije razumijevamo dobrotu, da je ono što je dobro za jednog istovremeno loše za drugog i obratno? Pogotovo, ne daj Bože, kad moramo odlučivati tko od nas dvoje više zaslužuje dobrotu... Kao i obično, mnogo pitanja, a jako malo odgovora. Pogotovo onih koje bi mi mogli i htjeli razumjeti.

Nakon razgovora s dečkom, Ivana i ja otišli smo do jednog obližnjeg kafića popiti kavu i malo međusobno popričati o dojmovima razgovora s njim. Cijeli taj naš susret s njim bio je nekako nabijen emocijama i zapravo sam se u jednom trenutku osjećao kao nekakav moralni sudac koji bi sad trebao odlučivati o ispravnosti njegovih osjećaja. Zapravo sam počeo sumnjati zašto smo mi uopće došli i što se uopće očekuje od nas. Možda savjet? Ja ga ovdje stvarno ne znam, ne znam kako bih se ja ponašao na njegovom mjestu. Znam samo da ne bih htio da mi nepoznati ljudi išta govore o tome. Nitko nema pravo igrati se s našim osjećajima niti si davati za pravo suditi im. Pogotovo ne oni koji nas ne poznaju dovoljno dobro... Kada smo se popodne vratili možda nekih pola sata prije nego što nam je regularno radno vrijeme završavalo, Lejla me pitala ako bi mogla ranije otići jer se dogovorila sa sestrom da će voditi Emu u šetnju gradom dok Hana obavi "nešto svoje". Ubrzo nakon što sam je pustio da slobodno ide i neka pozdravi cure, u ured je ušla Maja i rekla da ju je upravo zvao Roman i rekao da je krenuo po mene ali da je imao neki manji sudar, valjda da ga je na semaforu autom samo očešao neki kombi i da sad čeka policiju pa da će malo kasniti. Maja me pitala

ako hoću da me ona odveze ili da mi zove taksi ali odgovorio sam joj da ionako trebam napisati izvještaj o onom dečku s kojim smo Ivana i ja danas razgovarali i kako je bolje da to napišem dok su mi još "friški dojmovi". Maja se nasmijala na to o dojmovima i rekla da je njen jedini "friški dojam" da mora u vrtić po dijete kojeg mora odvesti kući i skuhati ručak, dočekati muža, nahraniti ih, počistiti po kući i još mnogo matletiranja prije nego se i njoj mogu "slegnuti dojmovi", a da ja "ionako ne plaćam prekovremene". Pozdravila me s "Vidimo se sutra u novim radnim pobjedama, moj najdraži šefiću!" i otišla, a ja sam s osmijehom na licu gledao kroz prozor u dvorište kako ulazi u svoj auto i odvozi se te, onako nasmiješenog lica ali s tako zamišljenim pogledom i na kraju dubokim uzdahom, razmišljao kako je baš lijepo ovako raditi i biti u društvu s optimističnim ljudima koji se ipak znaju vedro šaliti s životom ma koliko on ponekad znao biti težak, nepravedan i ograničavajući. Zamislio sam se kako ponekad čovjek ne vidi tuđa ograničenja ili ih barem ne smatra bitnim, ne kao svoja i onda uvijek ispada da nas ovaj život sve ograničava na neki svoj čudan način, a na nama je koliko ćemo dopustiti da ograniči našu optimističnost. Recimo ovaj dečko danas, Igor. Ja najbolje razumijem da nije uvijek lako živjeti bez nečeg bitnog u životu što svi oko tebe imaju, a još je teže živjeti optimistično s takvim ograničenjem. Dečko je odrastao bez majke, a nemati kraj sebe nekog tko će te bezuvjetno voljeti dok to najviše trebaš veliko je ograničenje u odrastanju nekog djeteta. Mogu samo zamisliti sve neprospavane noći, sve prolivene suze i sva uzaludna pitanja "Bože, zašto baš ja?", svaki put kada je zaspao sa željom da ga majka ušuška u krevet i poljubi za laku noć, svaki puta kada je pisao Djedu Mrazu da on za Božić želi samo majku i svaki put kada bi dobio dobru

ocjenu u školi ili učinio neko dobro djelo za koje se majke svih njegovih prijatelja osjećaju ponosne na svog sina I sad, kad je na kraju prihvatio to svoje ograničenje i uspio optimistično gledati na svoju budućnost, pojavila mu se prilika prvi put živjeti bez ograničenja. Možda je ta takozvana prilika došla malo kasno, možda je uzaludna i nepravedna prema njemu, možda ga čak jako povrijedi i nepovratno "poljulja" njegov optimističan pogled na život ali ja mu ne bih imao srca zamjerati ako ju prihvati... Iz takvog zamišljenog pogleda u tišini praznog ureda, poput naglog buđenja iz sna za kojeg zapravo ne znaš je li bio lijep ili ne, trgnuo me dojavni zvuk poziva na mom mobitela. Nasmijavši se toj situaciji kad se trgneš iz odsustva svojih vlastitih misli i naizgled prepadneš neke sasvim bezopasne i potpuno uobičajene stvari, javio sam se na nepoznati broj na ekranu svog mobitela.

- Dobar dan, gospodine – s druge strane veze odgovorio je vedar i nasmiješen Hanin glas.

- O, dobar dan, mlada damo – odmah sam se razveselio. Nekako mi je baš godilo čuti je. Njen glas je bio uvijek tako iskren i jednostavan, baš onako ugodan i pasalo mi je razgovarati s njom...

- Čujem da si zaposlen? – nastavila je jednako vedro i smiješeći se - ... Da nemaš vremena ni za kavicu sa starom prijateljicom?

- A od koga si ti to, molim te ja lijepo, čula? – ovo sam upitao ja jednako vedro i nasmiješeno.

- Jedna mala ptičica...

- E pa ta tvoja ptičica te malo zeznula, he he – glasno sam se nasmijao.

- Ha ha, a u kojem me to dijelu zeznula, zaposlenost ili nedostatak vremena za stare prijateljice? – ona se i dalje nesmetano smiješila

i imala tako vedar glas.

- Pomalo oboje – nakratko sam se ponovno nasmijao, prigušeno tek kao znak da je ovo namijenjeno kao šala kojoj nastavak slijedi – Nije u pitanju zaposlenost već čekam svog šofera koji je javio da mu je pukla guma... Sam sada ispao nekakav neradnik, ono ljenčuga? – zastao sam i nasmijao se, a umjesto njenog odgovora čuo se zvuk njenog osmijeha s druge strane "veze" – A ovo s kavom i vremenom za stare prijateljice to možda i imaš pravo ali ja sam ti ionako poput starog dedeka i poslije podne ne pijem kavu, a ja ti se ionako više volim družiti s mladim i lijepim prijateljicama poput tebe...

- A šta ćeš, tako ti je kad primaš informacije sa strane...- zastala je i zbunjeno nastavila – Davide, jesi ti to meni upravo dao kompliment? – ponovno se blago i sva raznježena nasmijala.

- Izgleda.. – odgovorio sam to jednako prigušenim i zagonetnim glasom, smiješeći se u pozadini.

- Ajme daj, ja ti se sva odmah počnem crveniti kad mi netko daje komplimente... - krenula je onako kao ozbiljna i pomalo tužna no čula se vedrina u njenom glasu i lagani osmijeh na licu.

- ... i kad se tako crveniš, prelijepa si – prekinuo sam je i još jednom se glasno nasmijao.

- Davide, ne zezaj me, pliz... - ovo je rekla onako razvlačeći riječi i smiješeći se pritom. Zvučala je kao da govori nešto što joj je neugodno, a u biti joj je to ugodno. Samo se možda srami toga... - Ja sam sramežljiva, znaš?

- Joj, kako je to slatko... - ovo sam izgovorio i nasmijao se, ono kao "slatka provokacija". Ma to je više kao kompliment joj, šalu na stranu...

- Joj Davide, ubit ću te kad te vidim... - ponovno onaj glasni i

oduševljeni osmijeh, a tako nježan i ugodan glas.

- Ajde, valjda će me Ema braniti, ipak sam ja za nju "onaj dobri čiko"...

- Pa ne znam baš, ona je sad na sladoledu s Lamijom i Lejлом... A znaš da ona baš i ne mari previše za one oko sebe kad vidi sladoled – ovo je rekla s onim prizvukom u glasu kao da mi govori "Ništa tebi neće pomoći kad te ja dohvatim mali!"

- A ti si "free" sada? Lejla mi je rekla da si bila nešto obaviti u Centru za socijalnu...

- Da, imam još pol sata, rekla sam im do 16.00h da ću to obaviti...

- zastala je i uzdahnula kao da se premišljala želi li nastaviti govoriti o tome... - Ma neke gluposti sam išla kod neke ženske koje su mi dali u Obiteljskom kao zbog malene... Ma bez veze u biti nego ja nisam htjela voditi nju da ne čuje...

- Pa gdje si sad? Imaš sad vremena za kavu? – malo sam se uozbiljio – Hana, znaš da ako ti mogu šta pomoći u tome, tu sam i možeš uvijek računati na mene...

- Šta, ne bojiš se da ću te istući?! – ponovno se onako dražesno nasmijala.

- Ma od tako lijepe i drage mlade dame, čak ni protiv batina ne bih imao ništa – nastavio sam s onim svojim prigušenim osmijehom dijelom kao odgovorom na njenu "slatku provokaciju", a dijelom to i je prava istina.

- Što bi rekao kada bih ti rekla da sam ti na hodniku ispred ulaza? – nasmijala se i zagonetno zastala, a ja sam se odmah odgurno otvorio vrata na hodniku jer sam bio uvjeren da me zeza i da nije ispred. Ugledao sam je i ostao iznenađen kako sam mogao gledati u dvorište, a ne vidjeti je kako prolazi u ulazi u zgradu... Čudno je to kako se čovjeku ponekad dogodi da pozorno gleda ispred sebe,

a ne vidi ni ono najbitnije mu.

Ubrzo nakon što sam je uveo unutra i pokazao joj ured, ponovno je izašla van na hodnik do automata za kavu i donijela nam ih unutra. Razgovor smo počeli s kako je vrijeme ovih dana ipak pretoplo, to više samo kako bi "probili led" pa smo onda prešli na ozbiljnije teme. Pitala me kakav je točno moj posao i kako se osjećam kada dajem savjete ljudima, kako mogu biti siguran da su baš oni pravi za tu osobu. U stilu velikog mislioca, "filozofski" sam joj odgovorio da je moj posao dosta naporan, stresan i odgovoran ali jako emotivan i kako je posebno ugodan osjećaj kada znaš da si barem riječima pomogao nekome baš u trenutku kada mu je takva pomoć bila najpotrebnija, a kako kod davanja savjeta nikad nema sigurnosti i jedina garancija savjesnosti je ono "ne savjetuj drugom da čini ono zbog čega bi se osjećao onako kako se sam ne bi htio osjećati". Hana mi je rekla da ona traži posao i da je u Bosni radila kao teta u dječjem vrtiću, a da će kad nađe posao moći iznajmiti stan jer ovako žive u malenom stanu s Lamijom, Lejlinom sestrom, njenim mužem i njeno dvoje djece, a i oni su sami podstanari. Na kraju smo razgovarali i o Haninom zdravstvenom stanju, potrebi da obavi taj dosta skup operativni zahvat i njenom neprestanom strahu da bi mogla umrijeti i ostaviti svoju malenu bez majke. Doista nije lako živjeti s takvom misli da jednom u trenutku svemu može tako lako doći kraj no ako govorimo o smrti kao oslobođenju od svih životnih boli, jedne boli nećemo se nikad osloboditi – ona ostaje u srcima onima koje volimo i koji vole nas. Jedna od najvećih ljudskih bahatosti i gluposti je što dopuštamo da nam i život ima materijalnu cijenu. On se ne može kupiti, prodati ili zamijeniti – samo je jedan, točno onakav kakav nam jest... Hana je imala nešto posebno u sebi i

sam njen pogled, njeni pokreti lica i taj njen predivni osmijeh prepun iskrene životne radosti, u meni su budile neopisivu želju da budem dijelom njenog života. Ne bih to mogao sasvim opisati nekim dovoljno snažnim riječima, od trenutka kada sam ugledao nju i onu njenu slatku malenu osjetio sam neku nadu u sebi da možda ću i ja biti bolja osoba ako dijelom mog života budu i one. Ponekad je život tako prokleta jednostavan, dobar si koliko je dobrote u očima onih oko tebe. Jedino, dobrota ponekad jako boli i što ljudi oko tebe nastoje biti bolji prema tebi, to te samo više, duže i jače boli. A, vjerujte mi na riječ, nije lako podnijeti da te stalno boli... Ja to ipak najbolje znam.

A kad smo već i kod razumijevanja, dajmo malo razgovarati o tome kako smo ponekad nevjerovatno nesposobni za razumijevanje. Ajme, ne biste mi vjerovali kako ponekad ne možemo razumjeti sasvim jednostavne stvari poput, recimo, da svakog boli kada ga se povrijedi ili da nitko nije zaslužio naše neprihvatanje ako mu je život pružio neke mogućnosti u nešto slabijoj varijanti nego nama, a onda kao želimo i trudimo se razumjeti neka puno složenija razmišljanja poput onih o vrijednosti našeg života, ljubavi i onog što nas čini sretnim. Mislim da bi ipak trebali "krenuti manjim koracima"... Najprije, što znači razumjeti nekog i kako biti siguran da je to baš ono što on misli i želi? Je li razumjeti nekog drugog isto što i razumjeti samog sebe te možemo li razumijevati druge ako još nismo razumjeli ni sami sebe? Može li nas netko drugi razumjeti bolje nego mi sami? Ponovno, mnoga pitanja na koja nam je teško pronaći odgovore, a kad to i uspijemo, može li nam netko garantirati da ćemo ih u potpunosti moći razumjeti? ... A znate onaj osjećaj da kraj sebe

imate osobu koja vas razumije? To se vidi u njenim očima dok vas gleda, u njenom osmijehu dok vam se smiješi. I onaj predivni osjećaj da nam previše riječi nije ni potrebno, ona razumije misli jedno drugom. Ako nešto i ne razumijemo, tu je ona da nam pomogne razumjeti. Ako ni tako ne razumijemo, ona će nas svejedno razumjeti i uvijek biti uz ...

Kada me navečer Roman vozio kući, na mobitel me nazvala Romana i sva raznježena i pomalo tužna, pitala dolazim li i rekla da mi je spremila malo iznenađenje. Na kraju razgovora anđeoski se nasmiješila i poslala mi poljubac. U istom trenutku sklopio sam oči i pred menom se pojavila ona, nježno se smiješeći kao prvog dana kad sam je ugledao i tog istog trenutka se zaljubio u nju. Onako zamišljenog lica i ja sam se nasmiješio, više onako tužno i sjetno – predivan je osjećaj kada znaš da se netko smiješi samo radi tebe i tada ne možeš odoljeti da se i ti nasmiješ, sretan i zadovoljan sobom i svojim životom. Rekao sam Romanu da ponovno zaustavi auto ispred one cvjećarnice gdje sam jučer kupovao cvijeće mami i zamolio ga da ode kupiti jednu crvenu ružu. Kad smo stigli na parking iznad trgovačkog centra u kojem se nalazila cvjetara i on je izašao van, ostao sam sam u autu prisjećajući se prvog trenutka kada sam ju upoznao... Tijekom treće godine mog studiranja postao sam urednikom jednog manjeg, dosta emotivnog i vrlo posebnog mi, kutka naših studentskih novina. U tih 10-tak stranica koje sam uređivao trudili smo se pisati iskrene misli i životne priče naših studenata koje su nam kao mladim ljudima obogaćivala životna iskustva i svijest da svi imamo svoje probleme za koje nam je potreban netko tko bi nas razumio, prihvatio i bio naš "ispušni "ventil". Meni je rad u tim

novinama kao dopisnik i uređivač takvih tema, bio posebno drag i nekako blizak, pomalo čak i sebično potreban segment života u kojem sam doprinio izgradnji sebe kao mladog čovjeka koji radi na svojoj osobnosti i kao studentu koji se školuje za jedno humano zvanje gdje je potrebno imati i pokazivati emotivnu stranu svoje osobnosti. Nikad nisam bio tip koji je volio držati svoje misli i osjećaje "zaključane" u sebi te koliko god da sam zbog toga bio povrjeđivan i patio zbog toga nikad nisam mogao da ne budem iskren i otvoren. Uglavnom, otprilike nas desetak zdušno smo radili i pisali, a redovno održavali i neformalne sastanke gdje bi se dogovarali što i kako planiramo dalje. Djelovali smo baš kao mala obitelj koja cijeni to naše zajedništvo i uz zabavu i naše stalne zezancije, uspijevali smo biti korisni i sami sebi kao i drugima oko sebe. Naša želja i nastojanja bila je dovesti što veći broj studenata i uključiti ih u naš zajednički rad te je netko tada rekao da će dovesti jednu brucošicu koja djeluje emotivno zrela i ima smisla za emotivno izražavanje. Moj odgovor je, naravno, bio "Super, samo je dovedi" i dogovorili smo da će na iduću sastanak doći i ona. Znao sam da je mlada i kako su sve mlade cure lijepa svaka na neki svoj poseban način, svaka ima nešto radosno i dobronamjerno u očima no ta djevojka je bila stvarno prelijepa i baš me ono "ostavila bez teksta". Lagao bih kada bih rekao da se od tog prvog trenutka kada je sramežljivo ušla u našu malenu kancelariju i s jednako sramežljivim osmijehom pozdravila s nama, nisam zaljubio u nju. Bio sam pomalo vrckast u to doba, baš onako zaljubljive prirode te sam oduvijek u ljudima vidio samo dobrotu i prečesto zbog toga bio bolno razočaran sam u sebe pa sam odlučio biti ono "tko se jednom opeče, puše i na hladno" i pokušati zanemariti taj osjećaj zaljubljenosti. Kako sam nju sve

više upoznao i sve više vremena provodio kraj nje, razvijali smo jedan doista posebno iskren prijateljski odnos te sam shvatio da je ona njena istinska ljepota u koju sam se odmah zaljubio od prvog trenutka kada sam ju ugledao, mnogo dublja i značajnija od njene fizičke ljepote. Istinski sam ju odmah zavolio no dugo mi je trebalo ohrabriti se i priznati joj to. Jednostavno je to, ponekad imaš osjećaj da je onaj drugi bolji od tebe i da mu ti ne bi mogao pružiti ono što oni zaslužuju...

Vozeći se prema stanu nisam odvajao zamišljen pogled s žarkocrvene ruže aranžirane u prozirni ukrasni papir i crvenom šnalicom pri dnu, a između zelenih listića umetnutim malenim plišanim srdašcem crvene boje. S lica nisam skidao sasvim lagani, zamišljen i tako dalek osmijeh. Jedva sam čekao da ju vidim... Kada sam ušao u stan dočeka me miris čevapa i lagana muzika nekakve narodne balade. Sva su svjetla u stanu bila potpuno prigušena, a nasred romantično postavljenom stolu s dva tanjura i dvije elegantne čaše, gorjela je mirisna svijeća. Ugledao sam je kako stoji u kutu dnevnog boravka. Bila je obučena u dugu večernju haljinu zlatnobijele boje. Ponovno mi se onako anđeoski smiješila i gledala me u oči. Bila je prelijepa, nešto kao najljepši san iz kojeg se nikad ne želiš probuditi... Znao onaj ugodni osjećaj kada jednostavno ostanete zatečeni te treba vam malo vremena da se saberete i povjerujete da se to događa upravo vama? Tu večer ja sam imao takav osjećaj i nisam skidao osmijeh s lica. Jedino što sam joj uspio reći, nježno i gotovo u suzama, je da je nisam zaslužio u svojem životu...

Peto poglavlje; Oprost bez boli

Prije kad smo govorili o našim pogreškama rekli smo da je "griješiti ljudski, a praštati božanski". Isto, rekli smo da "ljubav prašta ali ne zaboravlja". No, može li se doista sve oprostiti bez obzira koliko vi volite osobu koja je pogriješila i znate da se zato kaje? Može li se oprostiti, a jednom bez da ovako užasno boli? ... Kažu da je ljubav velika bol pa onda i pogreške koje čine osobe koje volimo, užasno bole. I što više voliš, što više želiš oprostiti, to više boli. I, naravno, bol je jednako snažna bez obzira je li pogreška bila svjesna i namjerna ili je jednostavno kriv splet nespretnih okolnosti "u krivo vrijeme i na krivom mjestu". Nadalje, njene suzne riječi "Žao mi je" i nježne "Volim te" samo će pojačavati bol zbog pogreške koju joj treba oprostiti. Pitamo se zašto smo takve budale da volimo osobu koja nam je mogla nanijeti takvu bol... I taman kad se već uvjeravaš da ona je loša osoba i trebaš se maknuti od nje, nešto iz dubine tebe uvijek iznova i uvijek tako snažno, makar ti se kasnije čini iz sasvim naivnih i tako providnih, skroz glupih izgovora i isprika, vapajima bespomoćnih jauka kojim tvoje srce moli oprostiti joj. Najsmješnije, odnosno najtužnije od svega, vjerujem da naše srce shvaća da će boli biti još bez obzira oprostili joj mi ili je tako maknuli iz svog života. Na kraju, pitanje je koliko smo spremni podnijeti još takve boli, odnosno koliko jaku bol smo spremni podnijeti. Jer, vjerujte, kad iz života "makneš" nekog koga voliš, a činiš to zato jer te njegova pogreška jako boli i vjerojatno se, makar i da to nećeš nikad priznati si, bojiš da istu pogrešku ne ponoviš, trebaš biti svjestan da će bol ovaj puta biti mnogo, mnogo jača. Ovaj put neće te boljeti samo njena pogreška nego i što si je izgubio.

Pitanje, nije li pogreška ne oprostiti tuđu pogrešku?

Ponovno me probudio vibriranje mobitela. Ovaj put bio je to znak dolaznog poziva na Romaninom mobitelu. Gotovo u trenutku, kao da je već duže vrijeme gledala u njega i očekivala taj poziv, uzela je mobitel u ruke i javljajući se, izašla iz sobe. Ostao sam još neko vrijeme ležati, nepomično se izležavajući na toplim zrakama sunca koje su, iako su rolete još bile spuštene na pola i soba je djelomično zatamljena, ulazile kroz otvoren prozor. Vidjevši da se ne vraća nazad u sobu, podigao sam se u sjedeći položaj i privukao kolica rubu kreveta sa svoje desne strane. Zakočio sam ih, rukom se uhvatio za stranicu iznad sjedala i oslonivši se na svojim šakama krenuo prebacivati u njih. Valjda sam krivo postavio ruku ili sam premalom snagom upregnuo, nespretno sam završio sa stražnjicom na podu pored kolica. Zapravo to nije bio ni pravi pad nego više ono kad vidim da sam krivo krenuo ali nemam snage vratiti se u početni položaj pa se onda samo polagano spustim. Nisam se lupio, kada mi je stražnjica udarila od laminat na podu, začuo se dosta nespretni udarac. Sjedivši sada tako na podu počeo sam se smijati...

- Davide, jesi čuo... Jebo'te! – Romana je ušla u sobu htjevši s vrata upitati jesam li čuo da je nešto lupilo, a onda je zaprepašteno pojurila do mene kad me vidjela kako sjedim na podu – Jesi dobro? Jesi se lupio? – sagnula se kraj mene i počela me zapitkivati sva onako zabrinuta i preplašena.

- Ma dobro sam... - nasmijao sam se i pogledao je u oči . Pa hajde daj, nije ni prvi ni zadnji put da sam se prosuo! Šta sad, nikom ništa, idemo dalje – malo sam se uozbiljio ali sam joj govorio s jednakim osmijehom na licu, to više onako kao da je

utješim da se ne brine.

- Pa zašto me nisi zvao da ti pomognem? – pogledala me tužnim pogledom gotovo suznih očiju.

- Upravo zbog tog tvog pogleda, Romana – naglo sam se uozbiljio. Pogledao sam je u oči i dlanom dodirnuo njeno blijedo lice – Ja ne želim da me gledaš tako sažaljivim pogledom Romana.

- To je zato što te toliko volim Davide i boli me kad te vidim da... - zastala je i na par trenutaka me gledala bez riječi, a ja sam jednako šutio i dopustio joj da pronađe prave riječi za svoje osjećaje. Ponekad doista nije lako naći "prave" riječi za ono što osjećamo... - Boli me kad vidim da patiš Davide, nemoj me kriviti zbog toga...

. Romana, padovi, kad nešto ne mogu ili kad to napravim uz nečiju pomoć, jesu pomalo neugodni i ponekad se ljutim zašto to mora biti tako ali patnja koju osjećam radi svega toga ne može se mjeriti s bolom koji osjetim kada vidim suzne poglede na licima onih koje najviše volim – dlanom kojeg sam prislonio na lice obrisao sam joj nekoliko krupnih suza koje su joj krenule iz očiju. Na kraju sam se lagano nasmiješio, ponovno više kako bih joj pokazao kako govorim o realnosti koju sam odavno prihvatio – Romana, je li tako glupo od mene htjeti da u našem odnosu ja budem taj koji će tebi pomagati, tebi biti potpora, tebe tješiti? Jesam li loš čovjek zato što želim biti tvoj oslonac, što želim uvijek biti uz tebe?

- Dušo... - sad je počela plakati i jecati glasno. Zagrlila me i tako bolno uzdahnula.

- ... Znam da je dosta primitivno da očekujem da me gledaš kao svog zaštitnika no ja znam da ti to zaslužuješ i svim svojim srcem želim ti to pružiti... - prislonio sam glavu na njeno rame i u tišini

sobe. Bez njenih izgovorenih riječi i među glasnim jecajima njenih suza, slušao sam bol koja joj je izlazila iz srca. Dobro poznajem tu bol, boli te kad znaš da je to tako nepravedno i ti tu ne možeš ama baš ništa. A tek taj grozni osjećaj da ti fali tako malo da dođeš do cilja ali nikad nećeš biti na njemu... I dok smo tako zagrljeni sjedili na podu pored kreveta i ja gotovo slušao njen očekivani odgovor kako sam ja njen zaštitnik i kako ću u njenim očima uvijek biti kao "princ na bijelom konju", priliku da mi stvarno to odgovori naglo je prekinulo zvono na ulaznim vratima. Ona je ustala i obrisala suze s lica, a ja sam vratio osmijeh na svoje. Instinktivno smo se pogledali kao da si potvrdimo da smo dobro i da je naša bol odjednom nestala. To ili nismo htjeli da onaj tko je pozvonio vidi našu bol. Otišla je otvoriti vrata, a ja, iako sam imao taj osmijeh na licu, nisam mogao zaboraviti kako mi nije odgovorila. Odnosno, više sam očekivao da onako utješno potvrdi i glasno vikne da ja sam budala jedino zato što ne vidim da ona mene gleda kao svog zaštitnika, kao svog princa na bijelom konju...

Kako je Romana ostavila vrata sobe otvorena kad je otišla do hodnika otvoriti ulazna vrata tako sam je čuo kako se pozdravlja s vedrim muškim glasom. Nakon par trenutaka prema sobi je prišao Bojan.

- Dobro jutro gospodine – nasmijao se i lagano pokucao od vrata, mada su bila širom otvorena – Opa, stari... Jesam ja možda došao u neki krivi moment?! Mislim, ono, ako biste se vi malo igrali tako na podu, nije "bed", mogu ja doć malo kasnije... - nastavio je s jednakim osmijehom na licu. Prišao je i pružio mi ruku, a nakon što smo se rukovali sjeo je na pod kraj mene – Ajde da čujem, jesi bio zločest pa te to ženska nokautirala na pod? - Ma vidi ti malog, što zajebava... - pogledao sam ga onako kao

da se čudim, a onda se nasmijao. Nekako mi je bilo drago da ga vidim, čovjeku ponekad trebaju prijatelji i neke situacije u životu su nam mnogo lakše kad kraj sebe imao neko poznato lice pred kojim nam neće biti neugodno – Ej, 'ajde kad si već došao da vidim jesi ispao iz forme... - ovo je bila šala, odnosno ponekad ispada da nam je zamoliti za pomoć lakše kroz šalu, a u vrckastom pogledu i osmijehu na njegovom licu vidio sam da takav pristup "pali".

- Jebo'te, nema "Dobro jutro Bojane", "Kako si, kako je bilo kući", "Baš si zgodan jutros" ili tako nešto... - govoreći nije skidao vedar osmijeh na licu i baš onako radoznalog mladenačkog pogleda pun zezancije i životnog veselja. Ponekad mi izgleda kao da sam ja "negdje putem" to izgubio...

- Ma to ću ja sve kasnije prijatelju, rekoh 'ajde sigurno će mu bit ugodnije za stolom i uz šalicu kave nego da ga sad odmah tu gnjavim – nastavio sam s šaljenjem i osmijehom na licu.

- Čovječe, koji je ovo mobing... - nekako brzo, glasno i baš energično klepnuo je rukama u znak da je spreman, ponovno se nasmijao i ustao. Sagnuo se i primio me ispod ramena, a ja sam ga tada zagrlio. Laganim pokretom, kao da mu to nije nimalo teško, podigao me u kolica. Odgurao me u kupaonu gdje me je najprije upitao što ću jutros obući na posao, a zatim mi stavio zubnu pastu na četkicu za zube i dao mi ju u ruke. Dok sam ja prao zube, on je otišao do ormara u sobu i izvadio robu koju sam mu prije rekao da ću obući, a onda se vratio u kupaonu i uzeo brijaći aparat. I dalje nasmiješen i uz riječi "Sad će tebi majstor pokazat kako se to radi", obrijao me. Kada smo završili i vratili se u sobu, pomogao mi je obući se. Pitao me kako sam se snašao za tuširanje i wc tih dana dok ga nije bilo na što sam mu odgovorio da

sam se za wc snalazio sam, ipak je moj wc prilagođen za osobu koja nema baš dobru ravnotežu i na školjci ima one šipke sa obje strane na koje se mogu nasloniti i brane da padnem na stranu, a da sam za tuširanje tražio pomoć od tate i kako mi jednostavnije poslije posla to obaviti kod njih jer je i kupaona u njihovoj kući prilagođena mojim potrebama. Na kraju sam mu zahvalio što pita i brine se oko toga jer, koliko god da su to intimne stvari i da je neugodno pričati o njima, lijep je osjećaj znati da imaš prijatelja koji te potpuno razumije i spreman je pomoći ti u svemu. Ma koliko god to možda nespretno zvuči, on misli na tebe... Kada smo završili sve prešli smo u kuhinju gdje nam je Romana skuhala kavu i pripremila doručak. Otišla je natrag u sobu i ona se obući za posao dok mi popijemo kavu. Tada sam ga pitao "Dobro, ajde ti meni sad ispričaj kako ti je kući? Kako ti sestra?" i prvi put od jutros, vidio kako se i njegovo lice uozbiljilo i pomalo rastužilo. Duboko je uzdahnuo i rekao ono "Ah, bilo je i boljih dana..." Nisam ga više ispitivao o tome, već sam odavno shvatio da u ovom životu ne treba forsirati neke stvari za koje nam jednostavno treba vremena. Ne znam je li u pitanju strah, previše nas boli, neugodno nam je pričati o tome ili jednostavno ne vidimo svrhu u ponovnom proživljavanju toga uzaludno im prepričavajući no kako i zašto god ta naša šutnja bila, prijatelji su ti koji bi nas trebali shvatiti i dati nam vremena. Reći će mi kad bude spreman... Ubrzo je u dvorište došao Roman. Nas troje spustili smo se liftom do garaže. Roman je izvezao auto, a ja sam se pozdravio s Bojanom uz riječi "Drži se, stari!", a on se onako utješno nasmijao, kao energično, i pozdravio s "Vidimo se sutra!". Nedugo kasnije i Romana se spustila i mi smo krenuli. Razmišljao sam kako bih volio da mi je više rekao, možda sam mu mogao pomoći. Šutnja

ponekad govori više od riječi no ponekad je šutnja nerazumljiva i ona sama krije istinu. Pogledao sam Romanu, ona je šutjela i zamišljeno gledala kroz prozor. Nekoliko trenutaka gledao sam je bez riječi, razmišljajući o našem razgovoru od jutros i nisam mogao prestati misliti na da mi nije odgovorila na ono pitanje. Upitao sam je "Ej, tko je ono jutros zvao?" Nezainteresirano je odgovorila "Ma pogrešan broj, bez veze..." Nastavila je jednako zamišljeno gledati kroz prozor i šutjeti. I ja sam ostatak puta prešutio mada šutnja ostavlja mnoga neodgovorena pitanja...

A što je sada s onim "Ne mogu nam sve pogreške biti oproštene, a sam oprost je nešto za što se moramo vraški potruditi i stvarno ga zaslužiti"? Mene muči taj osjećaj da je njena pogreška možda i razumljiva te da se stvarno trudi. Je li zaslužila da joj oprostim? Hoću li pogriješiti ako ne oprostim njenu pogrešku? ... Što mislite, igra li ponos veliku ulogu u tome jesmo li spremni oprostiti? On nam stalno brani da čujemo njihova objašnjenja, vidimo da im je iskreno žao i da razumijemo da smo, možda, i mi ponekad činili slične pogreške. "Ma ne, ona je kriva, to je njena pogreška i ja tu nisam ama baš ništa preponosan!"... Što je uopće taj naš ponos? Ego, odlučnost, hrabrost? Ili je to samo primitivni prkos koji nas tjera na inat, bez previše pitanja i razmišljanja? A što je s našim osjećajima, zar da dopustimo ponosu da bude jači od naših osjećaja? Dopustiti da svoje osjećaje "maknemo sa strane"... Živjeti bez osjećaja? Svejedno zašto; zbog ponosa, zbog straha, zbog nemoći. Ne čini li nas to kukavicama? He he, slijedi pitanje tipa "Tko su zapravo prave kukavice, oni koji uporno gutaju poniženja, ogorčenja i strahove zato što ne žele ispasti preponosni pa čak eto i kukavice koje

skrivaju svoje osjećaje ili oni koji se ohrabre i odvaže reći "Dosta!" i ponosno se razračunati sa svima oko sebe?" Ustvari, postoji li u ovom životu neka bitna razlika između onih koji su preponosni pa ne dopuštaju osjećajima niti mogućnost da ugroze taj njihov ponos i onih koji su preosjećajni pa ne dopuštaju ponosu da on bude prepreka izražavanju svojih osjećaja? Zapravo, koja je razlika između ponosa i kukavištva? Koja, osim da se i jedni i drugi boje pokazati svoje osjećaje? Kao i mnogo puta u životu, sasvim drugačiji motivi, drugačiji razlozi, želje, namjere i sasvim drugačiji strahovi, a uvijek iste pogreške... I evo mene opet na početku; početku ove knjige, početak svih mojih razmišljanja, početak ponovnog osjećaja potpune izgubljenosti u svim tim osjećajima koji nikad neće prestati boljeti. Bol što je jednako ne znam i kao da me život dosad nije naučio ništa – ništa osim bola. Izgleda kao da nisam pisao ništa, kao da nisam razmišljao ništa i kao da nisam osjećao ništa – sve ovo vrijeme, ništa. Ništa osim bola...

Danas je na poslu bio ležeran dan, baš onako kako uvodi zadnjem radnom danu prije odlaska na godišnji odmor. Lejlu sam poslao da s Romanom ode razdijeliti neke papire po gradu i ustanovama s kojim surađujemo. U međuvremenu imao sam slučaj koji dokazuje da postoje tako iskreni osjećaji među ljudima da više nije bitno jeste li iskreni kada ste spremni na sve samo da ih zašтите i da ih što manje boli. Dokazuju da postoji istinska ljubav, a ona ponekad istinski boli... Negdje oko 10.30h, dok sam išao u prijemni ured kod Maje dogovoriti se da sutra svi iz ureda zajednički ručamo povodom našeg zadnjeg radnog dana prije odlaska na kolektivni godišnji odmor, ušlo je dvoje mladih ljudi. Držali su se za ruke, to više kao da si daju hrabrosti i govore si

kako će biti jedno uz drugo "ma koliko god teško bilo" i imali preplašene tužne izraze na licima. Sramežljivo i sasvim tiho upitali su da li bi mogli s nekim porazgovarati. S laganim osmijehom na licu, onako više kao utješnim i opuštajućem, odgovorio sam da odu u moj ured, a ja ću doći za trenutak. Ponovno sramežljivo i tiho ona je odgovorila "Hvala" te su ušli u moj ured. Maja me pogledala ganutljivim pogledom i napravila takav izraz lica, podignuvši obrve na trenutak kao da pita "Što ovo dvoje hoće?". Nakon što sam je pogledao s malenim osmijehom i zbunjenim izrazom na licu, ne odgovarajući joj, upitala me kako to da sam ih samo tako primio bez prethodne najave i dogovora termina. Odgovorio sam s jednako utješnim izrazom na licu kao da me doista i ono prije pitala. Rekao sam "Ma, ionako imam slobodan termin, a vidiš da su djeca sva preplašena i trebaju popričati s nekim... Pretpostavljam da su se malo zaniјeli i sad ili su pokupili kakvu spolnu bolest ili je mala ostala trudna, a ne znaju šta bi napravili... Pretpostavljam!" i ušao sam u ured... Oni su sjedili na stolcima ispred radnog stola, vratima okrenuti leđima i jednako se držeći za ruke kao i kad su ulazili u priјemnu.

- Evo me, oprostite što ste čekali – rekao sam dok sam još prilazio stolu.

- Hvala vama da ste nas uopće primili, znam da smo trebali prije nazvati i ispričavamo se što nismo – dečko je odgovorio skrećući glavom prema meni dok sam kružio oko svog radnog stola.

- Ma ništa zato, hvala vama da ste došli meni i nadam se da ću vam biti od pomoći - nakon što sam se "uparkirao" na svoje mjesto, lagano sam se nasmiješio i pogledao ih oboje u oči – No, eto da se mi i službeno pozdravimo! Dobar dan, David Sever – pružio sam ruku.

- Danijel Tobaja – najprije mi je ruku pružio on, a zatim i ona – Irena Delale – te smo se rukovali.
- Najprije moram pitati, mlađi ste pa da li je problem ako vam govorim na "ti" ili biste radije na "vi" – upitao sam ih to dijelom iz profesionalnosti, a dijelom da im bude opuštenije razgovarati sa mnom. Po sebi dobro znam da je čovjeku puno lakše razgovarati kada se osjeća opuštenije, ugodnije, a upravo to je valjda i bio smisao mog rada – opušteno i iskreno razgovarati...
- Ma ne, slobodno nam govorite "ti" – ponovno je on odgovorio. Ona je samo šutjela, jednako preplašenog izraza lica i zamišljenog pogleda.
- "Ti", onda i vi meni govorite "ti" – on se na ovo moje nasmijao kao da mi odgovara "Okej", a ona je i dalje imala ozbiljno i gotovo "zaleđeno lice" bez emocija. Izgledala mi je kao preplašena, neugodno iznenađena, zaprepaštena...
- Irena... - rekao sam to kao da je lagano zovem iz odsustva njenih vlastitih misli – Ti mi izgledaš kao da me se užasno bojiš... Ne brini, možda izgledam ovako malo ozbiljno ali ja ti ne grizem... Ozbiljno – lagani osmijeh na mom licu bio je nekakav znak da se samo šalim.
- Ma nije to... - na trenutak je podignula glavu i pogledala me, a zatim opet gledala u oči svog dečka.
- Nešto se dogodilo? – upitao sam je slijedeći taj njezin sramežljivi pogled, a ona je potvrdno klimnula glavom – Hoćeš li mi reći što je bilo?
- Neugodno mi je govoriti o tome... - pogledala me u oči – Ne znam kako bih si to objasnila, ne znam ni kako objasniti drugima...
- niz lice joj je krenula suza, a ona ju je naizgled tako hrabro obrisala – Voljela bih znati zašto mi se ovo događa, možda bih si

onda mogla objasniti. Možda bih onda i znala što učiniti...

- Ljubavi, možda mi ovo i nije najbolji prijedlog... Ne moraš govoriti, znam da ti je teško... Oprosti, glup sam – zagrlio ju je i rukom joj prolazio po kosi utješno je dragajući.

- Tobi, ti si nešto najljepše što mi se dogodilo u životu i bez obzira kako su neke stvari glupo ispale, ti si najmanje kriv zbog njih i da te nemam kraj sebe ne znam kako bih ovo sve izdržala... Volim te Danijele – govorila mu je tako hrabra i pouzdana, spustivši glavu na njegova ramena govorila tihog, tugaljivog tona u njenom glasu.

- I ja tebe, bebice moja malena... - rekavši joj, poljubili su se i vjerojatno bi neko vrijeme još ostali tako zagrljeni i gledajući se u oči...

- Hm... - ispustio sam onaj zvuk kao kad netko kašlje ili ga nešto zagolica u grlu, a zapravo je to bio način da ih pristojno podsjetim da sam i ja tu u sobi – Čujte, iskreno, mene veseli čuti da se dvoje mladih ljudi vole i nije im problem to priznati pred nekim nepoznatim ali ja vam ne mogu pomoći ako mi prethodno ne kažete u čemu je vaš problem zbog kojeg ste i došli kod mene... - gledao sam ozbiljno ali ipak s malenim, utješnim osmijehom na licu kako im ne bi izgledao ljut.

- Oprostite... - oboje su istodobno odgovorili.

- Ma ne trebate se sad ispričavat... - sad je meni bilo pomalo neugodno i osjećao sam se kao neki negativac koji mrzovoljno sabotira dirljive izjave međusobne ljubavi dvoje mladih ljudi i tepanja sl.

- Razumijemo no ova situacija nam je svježja i dirnula nas je pa pokušavamo biti jedno uz drugo... - nastavio je onako hrabro odgovarati, držeći je za ruku i zaljubljeno je gledajući u oči.

- Situacija? 'Ajde mi malo govorite o tome... - htio sam konačno

doznati zašto su došli kod mene, možda je i Maja stvarno imala pravo pa je djevojka možda trudna.

- Jutros smo saznali neke jako bolne stvari koje... - krenuo je objašnjavati.

- To sam ja saznala i ticalo bi se samo mene no moj Tobi je uvijek kraj mene – govorila je meni, a gledala njega.

- Uvijek ljubavi, uvijek ću biti kraj tebe... - ponovno su se zagrlili i poljubili.

- 'Ajde više... - uozbiljio sam se i sad ih gledao pomalo ljutito. – Irena, jesi li trudna? – izgovorivši to, osjetio sam neopisiv sram sebe samog i izdanje onog svog obećanja da ću uvijek biti obazriv i nikad neću "osuđivati" nečije probleme, ponašanja i stanja koja će u povjerenju podijeliti sa mnom. Kada su me začuđeno pogledali i krenuli objašnjavati, htio sam "propasti u zemlju". Nevjerojatno je to kako čovjek ponekad ispadne baš pravi idiot...

Irena i Danijel su dvoje klasičnih maturanata koji se bore s neprihvatanjem i osudama njihove, vrlo jake i sigurne ljubavi. Irena je kćer jedinica iz vrlo bogate obitelji i njeni roditelji su za nju predvidjeli nešto drugačiju budućnost od one koja ju čeka uz mladića poput Danijela, četvrtog od šestoro djece prosječne radničke obitelji. Naravno, njenim roditeljima to što je ona slobodnog srca odabrala tako i da materijalno bogatstvo nisu garancija sreći u životu ako u njemu nema ljubavi, nije značilo mnogo i njihovo nezadovoljstvo je raslo. Kada je Irena svog dečka upoznala s bakom i djedom s kojima je ionako otprije imala vrlo blizak odnos i koji su prihvatili Danijela jer im je unukina sreća bila najbitnija i vrijedila mnogo više od upravo tog materijalnog bogatstva te se nakon 18-tog rođendana gotovo preselila kod njih, njeni roditelji su postali toliko ljubomorni i ljuti da su se posvađali i

prekinuli odnose. Otada je prošla gotovo godina dana... Prije tri mjeseca djed joj je završio u bolnici gdje su mu dijagnosticirali inoperativni tumor na mozgu i predvidjeli mu smrt za pola godine. Kad je došao doma pozvao je unuku i kao potpuno zreloj osobi iskreno joj rekao što mu je i kako je zamolio doktore da baki ne govore ništa jer se boji kako bi ona to podnijela i kako ne bi htio zadnje trenutke kraj nje provesti dok ona stalno ima u glavi kako su mu to upravo zadnji. Redao joj je da bi to bila prevelika bol za nju, a on jednostavno ne bi podnio nanijeti joj bol. Jutros joj je baka u suzama rekla da je saznala i da to zna od prvog dana ali kako je zamolila doktore da mu ne kažu da ona zna. Rekla joj je da bi mu bilo prebolno to znati, a ako već mora umrijeti, ne mora umrijeti s bolom u očima. Djedovo vrijeme ističe i smrt mu se bliži, a na njoj je hoće li umrijeti u neznanju... Kada mi je ispričala tu tužnu životnu priču, Irena me nije pitala "Što bih trebala učiniti?", a ja nisam trebao odgovoriti kako je "u neznanju spas". Možda bih bio dvoličan kada bih odgovorio tako jer stalno tvrdim kako je iskrenost najbitnija u životu i možda bi iskrenost tim ljudima, unatoč pritom neizrecivoj boli, omogućila dublju uspomenu na ljubav koja nikad neće umrijeti no vjerujem da bih ja prešutio. Jednostavno, čovjek je doista spreman na sve samo da ne nanese bol ljudima koje voli...

Ponekad tako, čini mi se, čak je i ljubav samo bol koja nam uvijek nanosi još, još i jedino još boli. Možda da, možda nam se ponekad tako i čini no je li ona uistinu takva? ... "Prava ljubav je poput boli, što je ljubav jača to te više boli, a što te više boli to se s vremenom navikavaš živjeti s njom..." Kad ljubav zaboli, čini se kao da to baš i nije samo neka bezvezna fraza koju je, eto,

netko jednom negdje usput rekao već kao potraga za odgovorom na, ponekad, utješno pitanje "Možda je ta ljubav samo navika?". Bez obzira kakav naš odgovor bio, navike nas često "nagovore" da činimo razne pogreške kako bi sve ostalo isto i ne bi ostali bez njih. Navika, ljubavi, pogrešaka, bola; svega pomalo... Čini mi se da se pritom navikavamo jedino na ljubav koja boli, a naviknuti se na ljubav koja boli znači stalno činiti pogreške, dok naviknuti se da stalno činimo pogreške jednako je stalno si nanositi novu, jaču i naivno uzaludniju bol. Na kraju, možda čak i olakotna okolnost, svaka bol pa čak i ona najmanja, mijenja čovjeka i on više nije isti. Naravno, svaka pogreška boli, a najviše bole one koje čine osobe koje jako volimo. Na to se je nemoguće ikad naviknuti. I onda ponovno slijede sva ona pitanja kao i na početku bola i uzalud nam sva ova razmišljanja. Ona ionako jednako samo bole...

Romana i Lejla vratile su se u ured oko podneva. Romana je otišla u svoj ured tako da je nisam ni vidio, a Lejla je ušla kod mene i pričala mi o dokumentima koje su odnijele u grad. Slušao sam je zamišljenog pogleda na licu dok u sebi nisam mogao prestati misliti na Romanino neodgovaranje od jutros i nisam se mogao oduprijeti dojmu da njeno ponašanje ima veze s time... Zazvonio je telefon, imajući zvono u dugotrajnom tonu što je značilo da je to unutarnja linija. Lejla je podigla slušalicu i javila se te mi je nakon kratkog "Aha, evo ga", prislonila na uho.

- Da? – javio sam se preuzimajući telefonsku slušalicu iz Lejline ruke, meni prislonjene na uho.

- Davide, zove te doktor Radolović. Na vanjskoj liniji je, da ti ga spojim? – upitala me Maja.

- Aha... - odgovorio sam pomalo uzbuđeno. Na trenutak se začuo

onaj zvuk kao kod pulsno biranja brojeva, to kao znak da prebacuje linije – Halo, doktore moj dobri... - krenuo sam govoriti čim sam čuo da je linija prebačena.

- Dobar dan, Davore – pozdravio me Radolovićev uvijek nasmiješeni glas.

- Kako ste mi? Šta ima kod vas? Čujem da ste bili na nekoj liječničkoj konferenciji u Ženevi... - krenuo sam jednako vedrim i nasmiješenim glasom kao i njegovim no onda sam se malo uozbiljio, zadržavajući ipak taj vedri ton u svojem glasu

- Ah, ja sam ti kao i sve u našem zdravlju, previše posla, velik napor i stalni umor, a bez da itko to priznaje i cijeni. Skromne financijske mogućnosti i stalno neka ograničenja, a tako bi rado pomogao svima koji to od tebe traže i naravno da nas pogodi kada ne možemo i nemamo mogućnosti činiti ono što se od nas kao doktora i ljudi očekuje... - odgovarao je potpuno ozbiljan, pomalo tužnog glasa – I onda se povremeno nađe neki tip koji napravi neku glupu pogrešku, uzme nekom lovu i neke takve gluposti zbog kojih javnost odmah svojim predrasudama generalizira sve doktore i ispadamo "svi isti" u negativnom kontekstu... - zastao je i duboko uzdahnuo – Razumijem ljude da su nezadovoljni ovom situacijom ali moraju shvatiti da nismo baš za sve mi krivi. I mi smo samo ljudi...

- Ah, doktore moj, zdravlje je vrlo emotivna sfera naših života i kad se čovjeku dogodi da ima problema s njime biva ranjiv i preosjetljiv, a često odbijamo prihvatiti surovu stvarnost kad imamo loše zdravlje i ne može nam se pomoći te nam je lakše optuživati nekog, kriviti ga i osuđivati – nastojao sam da mi glas zvuči kao da sam smrtno ozbiljan ali ipak ga pritom pokušavam utješiti ili mu barem pokazati kako ga razumijem – Nego, zar se

niste trebali vratiti tek za vikend? Tako mi je rekla vaša žena kad sam vas u ponedjeljak zvao...

- Ma jesam, konferencija traje do subote nego sam se vratio sinoć jer danas popodne imamo skupštinu u liječničkoj komori, znaš da su sad lokalni izbori pa kao trebamo raspraviti koji stranački program je najbolji za naše zdravstvo... - nastavio je.

- Ja sam trebao jedan vaš savjet i onako, da vidite ako se može šta učiniti... - prekinuo sam ga i ubacio se s ovim pitanjem jer nisam nikad volio slušati o politici i bilo mi je odmah mučno od pomisli na našu žalosnu stvarnost da uvijek u ovom životu postoji nekakav zatvoreni krug ljudi koji međusobno sastanče i olako odlučuju o našim sudbinama – Treba mi barem da znam kako stvari stoje i onda ću lakše znati gdje sam...

- Reci... Nešto ti ovi moji nisu dobro objasnili, terapija nije dobra, loše ti je, ili? – krenuo je ubrzano nabrajati pitanja.

- Ma ne, nije vezano uz mene.. – gotovo neprimjetno sam se nasmijao i odmah uozbiljio natrag – Radi se o jednoj mojoj dobroj prijateljici, ima dosta ozbiljne probleme sa srcem, valjda čak i životno opasne... Čuo sam nekakve priče o operativnom zahvatu koji bi joj bitno pomogao... - zastao sam na trenutak kako bi tišina dodatno pojačala senzibilitet ovog što sam mu govorio – Djevojka je iz Bosne, nema papira ni zdravstvenog osiguranja. Volio bih joj pomoći pa bih vas molio da je, vi ste kardiolog, pregledate i da onda više znamo...

- Okej, napraviti ćemo pregled pa ćemo vidjeti što dalje. Imam i ja neke veze, nešto ćemo srediti... - nakratko se nasmijao – Može u ponedjeljak odmah ujutro?

- Super! – uzbuđeno sam poviknuo.

- Neka dođe odmah rano ujutro pa ćemo je primiti, pregledati,

konzultirati se s kolegama kad dobijemo rezultate... - ponovno se nasmijao – Onda ćemo biti pametniji!

- Super, hvala doktore... - nastavio sam jednako uzbuđenim glasom.

- Ma ne trebaš se zahvaljivati, nije to ništa – on se nastavio smijati, a ja sam se ponovno zahvalio. Mislio sam kako će Hana biti sretna i vesela kad joj budem rekao, a s druge strane mislio sam kako je pokvareno od mene što stalno glumim nekakvo oličenje morala dok u isto vrijeme igram na prljave igrice veza i poznanstava kao jedini način da se u ovom jadnom društvu nešto postigne. Bilo kako bilo, ovo i je samo još jedan dokaz da je čovjek spreman na sve kako bi zaštitio i pomogao onima do kojih mu je stalo...

Malo posije ručka, mislim da je bilo oko 14.00h, taman dok mi je Maja otišla u sobicu sa kopirkom kako bi kopirala neke papire, zazvonio je telefon i ja sam se javio. Bila je to Ines, ona djevojka kod koje je Romana neku noć bila na djevojačkoj. Kada je čula moj gas, a znala me samo upravo telefonski po glasu, iznenadno me pitala kako sam i šta radim, iako sam loše. Po njenom kratkom i ne baš razumljivom odgovoru, brzim govorom, valjda je Romana rekla da sam ja loše i kao ranije krenula nazad u Rijeku. Pretvarao sam se da je sve u redu i nastavio bezbrižno razgovarati bez da je išta više pitam o tome. Prebacio sam je na Romaninu liniju... Par minuta kasnije, Romana je izišla iz svog ureda i rekla da ju jako boli glava i da ide kući leći. Ja sam, još onako tepajući, pozvao Romana da dođe po nju i odveze ju kući, "A ti mi lijepo lezi, probaj malo pajkiti i odmaraj tu svoju lijepu, pametnu glavicu". Cijeli dan mi je bila nekako zamišljena i kao da je zabrinuta, a nisam je htio gnjaviti da mi kaže što ju tako brine.

Odlazeći iz mog ureda, poljubila me i polako prstima prošla niz moje lice. Dok je izlazila, okrenula se i na trenutak me pogledala očima punih suza... Nisam htio ništa pitati. Kući ću, mislio sam... Kasnije tog popodneva cijelo sam vrijeme bio zaokupljen mislima i raznim pitanjima; zašto je Romana cijeli dan takva prema meni, što je to bilo onu večer kada je išla na djevojačku kod te Ines u Zagreb, zašto je ranije otišla lažući da ide k meni i gdje je zapravo otišla te jesam li je tijekom sinoćnje romantične večeri nenamjerno povrijedio i rekao nešto što nisam trebao. Onda sam se "prebacio" na onaj svoj osjećaj mane vrijednosti jer sam ja ipak "oštećena roba" u fizičkom i emotivnom smislu te kako joj doista nije lako živjeti sa mnom. Pokušavao sam kao i uvijek dosad, postaviti kao da sam ja nešto pogriješio i stvar je u meni. Onda sam se uporno pitao što.... U tom trenutku zazvonio je mobitel i na njegov zvuk, po ni sam ne znam koji put ponovno, naglo sam se trgnuo. Pogledao sam ga, vidio sam da je poziv sa "nepoznatog" broja. Uzeo sam mobitel u ruku i u trenutku pomislio na bezbroj loših mogućnosti kojima bi ovaj poziv mogao biti razlogom...

- Da? – prislonio sam mobitel na uho i javio se sasvim tihim, pomalo uplašenim glasom.

- Dobar dan... - odgovorio je nekako mi čudno hladan, pomalo vedar, a pomalo ozbiljan nepoznati glas mlađe ženske osobe.

- Dobar dan... - odgovorio sam u iščekivanju nastavka koji sam pretpostavio da slijedi.

- David Sever? – upitala je sad dosta veselijeg, izgledalo mi kao hrabrijim glasom.

- Da... Izvolite? – nastavio sam naglašavajući zbunjenost u svojem glasu.

- Ja sam Lucija, kidnapirala sam vašeg brata i pustit ću ga samo

ako nam u subotu popodne posudite svoj auto – govorila je i dalje se smiješeći, onako "zajebantski" ali tako ozbiljnog glasa,

- Molim? – odgovorio sam ponovno zbunjenog glasa, glasno i pomalo ljutito – Ti to mene zajebavaš ili?

- Zezam se ja malo... - sad se glasno nasmijala ali ponovno tako hladnog glasa bez emocija, a i sam taj osmijeh bio mi je tako umjetan – Ja sam Lucija, ja i Benjamin se malo zezamo i to pa smo mislili ako bi nam za subotu posudili svoj auto... - glas joj se sasvim malo stišao i postao "normalniji" no u njemu je i dalje bilo tog lažnog pretvaranja i glumljenja nekakve finoće – Nadam se da vas nisam naljutila ovo maloprije, samo smo se htjeli malo našaliti...

- Ma ne, nema problema... - odgovorio sam to više onako "samo iz pristojnosti", glumeći baš kao i ona sa mnom, a zapravo bih je najradije bio opsovao – A gdje bi vi to išli s mojim autom? Mislim, što fali njegovom Golfu, zašto vam treba novi Mercedes?

- Išli bi na svadbu jedne naše frendice pa samo misli da idemo malo u "stilu", da se malo pokazujemo u skupom auto malo pred društvom... Ako nije problem, naravno? – cijeli njen odgovor, odnosno ovo kao pitanje na kraju i taj njen tihi, kao tužni glasić, bili su mi užasno iritantni.

- Aj' mi molim te malo daj Benjaminu na telefon – rekao sam to onako smireno "flegma", a ona mu je na to samo dodala slušalicu. Gotovo da sam pred sobom vidio to njeno pritom ljutito lice i nasmijao se...

- Halo, buraz! – vedrog glasa javio se moj brat.

- Dobro Benjamine, jesi li ti normalan? – ozbiljan ali još pomalo u glasu pod dojmom smijeha od maloprije, upitao sam ga.

- Jebo'te, što je? – on je nastavio jednako vedrog glasa. Njemu je

uvijek sve zajebancija...

- Što će ti moj auto? Što, ta ženska neće izaći s tobom osim ako ne voziš skupi auto? – krenuo sam govoriti ozbiljan i pomalo ljut, a onda sam se ironično nasmijao – Jebo'te Benjamine, pa šta ti to treba?

- Ma dobro sad, nije to baš sad tako kako ti to odmah moraliziraš – uozbiljio se i pomalo rastužio – Samo smo htjeli ići na tu svadbu onako u fora autu i tako da malo ispadnemo face...

- Okej Benjamine, sve je to u redu ali stvarno ti ne treba furanje u nekom bezveznom komadu metala da bi bio faca pred nekim... - govorio sam polagano kao utješno i razumijevajući, a ne osuđujući ga – Uostalom, pa valjda si već shvatio sve one priče kako te nikakav auto, nekretnina ili ne znam koja lova na bankovnom računu, ne čini ništa boljim čovjekom...

- Ma dobro buraz, ja te pitam auto za jednu večer, a ti meni odmah rasipaš te svoje moralne teze o životu... - glas mu se uozbiljio i ponovno se rastužio – Hoćeš mi posuditi taj auto ili nećeš?

- Ma znaš da hoću... Ipak sam ja tvoj stariji braco, kakav bih ja to bio kad bih te odbio?! – nasmijao sam se i uživao u njegovom veselju. Možda ni ovo moje popuštanje nije najbolje za njega i možda se kosi s mojim životnim principima no svakako je još jedan dokaz da je čovjek doista spreman prijeći preko svega samo da bi svoje voljene vidio zadovoljne i nasmijane...

I još jedan osjećaj na koji se nikad nećemo naviknuti i on uvijek boli sve više, je razočarenje. Vjerujem da svaki čovjek sazrijevanjem i stjecanjem nekakvog životnog iskustva shvati da nitko nije savršen i da je naivno to očekivati, a pogotovo ne "samo" zato što mi tu osobu volimo i ona je u našim očima savršena. Na kraju, odnosno na početku, ljudi kažu da je lako

voljeti sve one dobre strane kod nekog, ono što tu osobu čini savršenom za nas no mnogo je teže biti spreman voljeti i sve njene mane. Što se savršenstva tiče, možda je bit upravo u tome da dok netko voli naše mane i mi se sami osjećamo savršenim. Logičan je onda i osjećaj da ako izgubimo nju, izgubit ćemo i svoje savršenstvo. No, ako smo mi tako savršeni i ako je volimo iz dubine svog srca, zašto nas je razočarala? Kako nas savršena osoba može tako jako razočarati? To boli, to neizrecivo mnogo boli. Nemaš više riječi, samo šutiš i gledaš je u tišini. Tisuće misli prolaze glavom, neodgovorena pitanja i sjećanja na trenutke koji se nikad više neće ponoviti. Ti si kao bez ijedne riječi, znaš da i one neizgovorene jednako bole... Neprestana su nam razočarenja u ovaj život, svoje osjećaje i ljude koji su oko nas. Stalna razočarenja umaraju čovjeka i on ponekad poklekne. Razočarenja polako ubijaju ljubav i čovjek jednog dana prestane voljeti. Zapravo, ne prestane osjećati ljubav, "samo" je prestane pokazivati. Drži ih u sebi, skrivenim od tuđih riječi, pogleda, reakcija. Zašto, zbog straha, zbog umora? Ne baš, nije to tako jednostavno. Više je to zbog one glupe nemoći, nemoći da pukneš od nepodnošljivog bijesa i brizneš u snažan plač zbog neutješnog očaja jer ti znaš da ćeš se ponovno razočarati i nećeš tu nikad moći ama baš ništa. I još "šlag na kraju" ako mi dopustite da budem krajnje ironičan, najgore je što ponekad iako se ja razočaram u nju, svjestan sam da se ona već prije razočarala u mene. Neka razočarenja su neizbježna, a vjerujte mi, ne treba mi netko da me stalno podsjeća...

Krenuo sam kući uvjeren da sam ja ponovno nešto pogriješio i sa namjerom kako ću joj se iskupiti. Na putu prema

stanu opet smo stali kraj one cvjećarnice u kojoj uvijek kupujem i kupio joj cvijeće. Ovaj put buketić je bio nešto smirenijih boja, htio sam da on naglašava iskrenost, povjerenje i prijateljstvo koje je temelj naše veze. Ujedno sam htio cvijeće koje će joj odmah reći "Žao mi je", iako zapravo ni sam nisam znao zašto mi je žao... Kad smo ulazili u dvorište, ispred zgrade sam vidio stariji bmw bosansko-hercegovačkih registarskih oznaka i za volanom nekog mlađeg tipa ali nisam to uzeo za nekakvu bitnu stvar, mada živim u elitnom dijelu grada s pomalo snobovskim susjedima koji se furaju na eleganciju i uglađenu finoću pa mi je bilo teško zamisliti da im netko od rodbine ili prijatelja vozi stariju, "nabrijanu Bembaru". Što je još čudnije, cijelo vrijeme od našeg ulaska i prolaska dvorištem do ulaska u podzemnu garažu ispod zgrade, pažljivo me gledao tako pronicljivim pogledom. Njegove oči kao da su bile posramljene. I ja pomalo snobovski, pomislio sam kako se dečko vjerojatno divi mom novom Mercedesu... Ušli smo u garažu ispod zgrade i kad mi je Roman pomogao da pređem van u svoja kolica, rekao sam da ću sam ići gore. On mi je stavio taj buket na koljena i odgurao do lifta. Pozvavši mi lift, kada je stigao i on me ugurao unutra, stisnuvši tipku s brojem za moj kat na metanoj ploči kraj vrata, pozdravio se i krenuo prema izlazu na dvorište gdje je bio parkiran njegov auto. Samo nekoliko trenutaka kasnije izlazio sam iz lifta na katu i gurao se prema vratima svog stana. Ne biste vjerovali, imao sam nekakav čudan osjećaj u sebi kao da sam sve ovo već prošao i sad se zapravo mislim je li to sjećanje ili san. Zastao sam pred stanom, uzdahnuo i otvorio vrata. Pritom sam imao maleni, elegantno i gotovo neprimjetan utješno-ohrabrujući osmijeh na licu... Ušao sam i krenuo hodnikom prema kuhinji. Svijetla su ponovno bila prigušena, odsjaj

je davalo samo jako svijetlo iz naše spavaće sobe. I dalje noseći onaj buket cvijeća na koljenima i lagano je zovnuvši "Romanice...", nježnim, tihim glasom da je ne bih probudio ako spava, ušao sam u sobu i vidio je kako sjedi na krevetu kraj spremnog putnog kofera. Pogledala me tako tužnog pogleda s očima punih suza...

- Romana... - nisam ni imao snage izgovoriti to pitanje, "Romana, što ovo znači?"

- Moram se malo maknuti, Davide... - izgovarala je to tako tihim glasom i nemajući me snage gledati u oči.

- Zašto Romana? Pa volio sam te više od svega i sve bih učinio za tebe... - počeo sam lagano, kao hrabro i dostojanstveno, a onda su mi krupne suze krenule niz lice.

- Nemoj... Molim te... - i ona je počela plakati.

- Onaj dolje, lik u autu... - ponovno sam krenuo onako hrabro, makar su mi licem tekle suze.

- Nemoj, molim te Davide... - jedva je to izgovarala kroz jecaje svojih suza.

- Samo mi jedno reci... - nastavio sam ne obazirući se na njezin plač – Što on ima, a da ja nisam bio spreman dati za tebe? – sad sam skroz stišao glas i gledao je kao da joj očima govorim da me užasno boli.

- Nemoj, molim te...

- Zapravo, ne moraš mi ni odgovoriti... Znam. – kroz svoj plač pokušao sam kao biti ironičan no previše me boljelo – Znam da nisam savršen Romana ali volio sam te... Nisam ovo zaslužio od tebe.

- Nemoj me kriviti Davide molim te, moraš me shvatiti... - nastavila je u jecajima i suzama.

- Da te shvatim? – ovo je bilo baš onako ironično, znak da se sav moj bol i ogorčenje, pretvarao u bijes – Kupi taj kofer i odlazi iz mog stana!
- Davide molim te, moraš me saslušati... - rastezala je te riječi kroz svoj plač.
- Ne želim te više ni slušati, ni gledati...
- Nisam htjela da ispadne ovako, molim te saslušaj me...
- Ma ne želim te više u svom životu... Gubi se! – proderao sam se... Nakon još kratkog prepucavanja, Romana je shvatila da sam previše povrijeđen i ljut na nju da bih mogao razgovarati. Izašla je, a ja sam krišom kroz prozor gledao kako sjeda u auto tog tipa i odlazi s njim. Užasno je taj osjećaj kada vam netko drugi odvodi nešto, a vi mu tu ne možete ništa..

Kada sam ostao sam, nakon nekoliko sati neumornog pregledavanja fotografija na kojima smo zajedno, prebacio sam se na krevet i legao. Na njenom jastuku ugledao sam bijelu kovertu. Otvorio sam je...

Voljeni moj Davide,

iz dubine svog srca koje te voli najviše na svijetu i za kojeg si ti najbolja osoba koju sam ikad upoznala, molim te da mi oprostiš. Vjeruj mi, ljubavi moja, da te nikad nisam htjela povrijedit i mrzim se što znam da s ovim hoću. Davide, nisam ovo planirala i moraš mi to vjerovati. Nikad te nisam osuđivala zbog tvoje bolesti, gledala kao manje vrijednijeg od mene koja nisam u tim usranim kolicima i nikad nisam pomislila da mi možeš dati

išta manje od nekog fizički zdravog. Jebi ga Davide, prepaleta sam se i kukavički se ponašam, ti za to nisi ni najmanje kriv. Molim te, oprost mi... Davide, ti si najdivnija osoba na ovom svijetu i trebaš voljeti osobu koja će znati bolje čuvati te. Uvijek sam se divila tvojoj hrabrosti, snalažljivosti i vječno optimističnom osmijehu na tvom licu. Obožavala sam tvoj pogled i emotivne oči koje se ne boje uvijek pokazati kako se osjećaš u svako trenutku. Obožavala sam kako me gledaš kao najljepšu djevojku na svijetu i voljela tvoje lice koje se slatko crveni svaki put kad ti netko daje komplimente. Ljubavi, kraj tebe sam provela dvije nezaboravne godine svojeg života i na tome ću ti uvijek biti zahvalna. Oprosti što to nisam znala bolje cijeniti i molim te, nemoj me mrziti... Davide, ti si predobra osoba za mene i ne zaslužuješ kraj sebe ovakvo sranje od osobe kao mene. Ja sam glupa, sebična, dvolična, proračunata i pokvarena gadura koja te ne zaslužuje. Ti si bolja osoba od mene, zapamti to... I molim te, nemoj me mrziti jer ja mrzim sebe zbog ovog.

Volim te zauvijek, Romana

Pročitao sam i odložio taj papir koji je još mirisao po njenom parfemu, na vrh bijelog jastuka na kojem je još do sinoć spavala. Spustio sam glavu na svoj jastuk i legao. Svjetlo noćne lampe iznad mog noćnog ormarića osvjetljavalo je cijelu sobu, a ja

sam osjećao užasno sjetnu tamu pored sebe. Soba je bila tako hladna, gotovo da se stvarao maglast oblak zraka svaki put kada bih izdahnuo na nos. Sve je bilo tako sablasno tiho, gotovo da su se čule samo suze koje su klizile niz moje lice. Otvorenih očiju i stalno zamišljajući njen lik pred sobom, neutješno sam plakao poput malenog djeteta... Bio sam napušten i ostavljen, sam.

Šesto poglavlje; Ukradeni trenuci

Hm, tamo na početku knjige govorio sam kako sve ima svoj početak i svoj kraj. Naravno, jednako kao što je teško počinjati, teško je i kad tome dođe kraj, ponekad i mnogo nam, mnogo teže... Što kada ne želimo da svemu bude kraj? Što kada shvatimo da nisu svi krajevi sretni? Tužno je to, ostaju nam samo sjećanja na lijepu trenutke nasmiješenih lica, sreće u očima i radosti u glasu, a za koje sad osjećamo da su nam ih oteli i bole nas... Jeste li ikad bili zaljubljeni? Jeste li ikad osjetili radost u njenom predivnom osmijehu koja, iako ju sramežljivo nastoji pokušati skriti, vidiš na njenom blijedom licu svaki puta kad sam u njenoj blizini? Ima tako čaroban sjaj u svojim dubokim očima svaki put dok me zaljubljeno gleda... Jeste li ikad osjetili radost zato što ste baš vi ti zbog kojih se raduje? Zato što možete izvući osmijeh na to anđeosko lice? Ona jedino vama dopušta da joj brišete suze. Vama vjeruje, u vas vjeruje... Jeste li se ikad voljeli samo zato što vas ona voli? Mislite si, "Pa kako mogu reći da ništa u mom životu ne vrijedi kad kraj sebe imam nju?", "Kako mogu pomisliti da nisam dovoljno dobra osoba kad me ona voli?", "Kako se samo usudim Bogu zamjerati suze na svom licu kad mi je podario osmijehe s njom u svom srcu?"... Sad kad sam ovako odbačen i ostavljen razmišljam o njoj i trenucima koje smo provodili zajedno, ne mogu se oduprijeti da je sve bilo uzaludno. Moja ljubav prema njoj je uzaludna, osmijesi koje mi je mamila na lice, vjera da konačno i ja vrijedim kao osoba. Uzaludno, ukradeno, nemilosrdno mi je ukrala sve trenutke koje sam je volio, koje sam se nadao da ona voli mene. Ukradeno i više mi nikad neće biti vraćeno. A ja zbog toga ne mogu prestati patiti. Da li mi je ova bol uzaludna? Da

li mi je ova bol ukradena? ... Znae ono kad vas netko samo pogleda i odmah zna sve? Riječi nam nisu potrebne, oni znaju kako se osjećamo, što mislimo i što trebamo u tom trenutku. S njima dijelimo sve lijepo u našem životu, sve što nas veseli, raduje. Kraj njih ne osjećamo strah, nema tuge, a kad život zaboli znamo da su oni uvijek tu kraj nas i nije nas sram zaplakati. Zagrlje nas i sva bol odmah nestane. Bitna je jedino ljubav... Zašto nam je tako bitno zaljubiti se? Zašto svi sanjamo o "onoj jednoj pravoj osobi za nas"? Što je to da nas tjera na takve osjećaje? Pa šta ne znamo da ljubav boli i što više voliš to jače boli? Vjerujte mi, znam sve one priče kako "što te više povrijede i nanesu ti bol to ćeš bolje znati voljeti druge i dati sve od sebe, nikada ne povrijediti ih" i "što duže nekoga tražiš to ćeš ga više voljeti i uživati u njemu kad ga pronađeš" no što ako pokraj svih tih povrjeđivanja i "čekanja onih pravih, jedinih za nas" postanemo ogorčeni i mrzovoljni ljudi koji stalno krive druge za svoje neuspjehe? Ja ne želim postati takav... Je li ljubav samo naš ideal? Volimo li doista tu osobu ili sebično volimo sebe kad smo kraj njih? Volimo li njih ili trenutke koje provodimo zajedno s njima? Znae, prava ljubav, ona koju ja istinski želim osjećati za nekog, nije voljeti ih samo dok su uz mene nego i dok odluče te trenutke pokloniti drugima. Pogotovo ako znam da je vjerojatno tako najbolje... Svejedno nam i dalje ostaje ta neopisivo sjetna bol prisjećanja svakog trenutka provedenog zaljubljeni u osobu koja nas je sada povrijedila na najokrutniji mogući joj način – ostavila nas je same s neutješnim osjećajem praznine u sebi. Bezbroj je naivnih pitanja na koji nas odgovor, makar i da ga jednom nađemo, neće činiti ništa manje bolnim za tom voljenom nam osobom koje više nema kraj nas I dok tražimo te uzaludne odgovore prisjećajući se svih sretnih

trenutaka provedenih nam zajedno, nema nam odgovora na ono pitanje; jesu li nam ti trenutci ukradeni dio života. Trenutci osmijeha, zagrljaja, mekih dodira i čarobnih pogleda oduševljenja osobom koju voliš, bole kada ih izgubiš i znaš da ih više nikad neće biti pa bez obzira jesu li ti oni ukradeni ili si joj ih poklonio.

Iza mene je tu večer bila poluprobdivjena noć s onim neugodnim osjećajem boli, straha da ona nikad neće ni prestati i još uvijek one naivne nevjerice je li se ovo uopće dogodilo ili sam to samo sanjao. Čudno je to kako se naši najljepši snovi ponekad pretvore u nalik našim najvećim noćnim morama, a pritom molimo Boga neka sada stvarnost bude doista samo noćna mora iz koje ću se ujutro probuditi i sve zaboraviti. Najbolnije je očekivati jutro jer se tako bojim ove mračne samoće, a svjestan sam da ovo nije noćna mora i da ću i ujutro biti jednako sam. Ponekad se jutrom ne budimo i naša noćna mora ne prestaje... Ta noć mi je bila beskrajno duga, bilo mi je tako hladno da sam povremeno osjećao čak i drhtave trnce po koži. Na neki čudan i pomalo neobjašnjiv način ponovno sam imao onaj privid kao da se ovo prije događalo ili sam to već sanjao, a pritom kao da sam bio izvan svog tijela i sve to promatrao s visoka. Možda je to zato jer sam imao taj užasni osjećaj da mi se neprestano događa da me ljudi iskoriste dok im to odgovara i onda hladnokrvno odbace, a ja na kraju ostanem povrijeđen, razočaran i sam sa osjećajem naivne budale. Na kraju, ne znam tko me više povrijedio i u koga sam više razočaran – nju ili samog sebe... Dugo nisam mogao zaspati i osjećao sam se tako bespomoćno nepomično ležeći, imajući zamišljeno-sjetan pogled u prazninu s neopisivom tugom u očima punih suza. Kada sam zaspao, budio sam se svakih pola sata,

vratio u krevetu i onda na kraju opet nepomično ležao i gledao u tišinu. Onako isprekidan bezbrojnim naglim buđenjima, prestrašen zbog načina na koji je završen, sanjao sam mnoge trenutke koje sam proveo uz nju. Svaki put kada bih se trgnuo iz sna i vidio prazno mjesto na krevetu, ponovno bih shvatio da ona uistinu više nije kraj mene i da me napustila i svaki put bih očajno pogledao u sve njene fotografije razbacane pored mene te sramežljivo puštao krupne suze iz umornih mi očiju. Tada bih se ponovno prisjećao svakog trenutka koji sam proveo uz nju i vjerovao da će ona zauvijek ostati kraj mene...

U tom svom probdijelom polusnu sanjao sam, kad bih se probudio i u mraku gledao prazninu oko sebe, prisjećao se i pred očima neprestano ponovno proživljavao onu večer prije jutra kada smo se Romana i ja uselili u naš stan i započeli zajednički život. Bilo je to prije nepune dvije godine, a svaki me trenutak, svaka riječ, svaki detalj i svaki njen osmijeh bolio kao da je bio jučer...

Bila je to hladna prosinačka večer, sredinom mjeseca koji najavljuje radosna raspoloženja i mnogo trenutaka snivanja blagdanskih snova i dobrih želja za vrijeme koje je pred nama. Parkirali smo auto u tek popločeno dvorište moderne, novoizgrađene trokatnice sa šest stanova, koja sutra očekuje useljavanje svojih stanara. Ušli smo u portun i pozvali lift. Popeli smo se na drugi kat i desno od njega krenuli hodnikom do ulaznih vrata stana kojeg smo kupili prije dva mjeseca i ovih dana ga uređujemo za naše useljenje. Polagano otvarajući ulazna vrata, pogledavši jedno u drugo i

duboko uzdahnuvši, ušli smo u stan nasmiješenih lica i oduševljenih pogleda oko sebe. Sjaj snježnobijelih zidova koji će od sutra biti ispunjeni toplinom našeg zajedničkog života, bio je nalik onom u njenim očima...

- Ljubavi, ovo je predivno... - uzbuđena, tako veselim glasom i jednako oduševljenim osmijehom na licu, sagnula se i pogledala me u oči – Sve je baš kako sam htjela, biti će nam super zajedno... Tako sam sretna!

- Ja sam sretan što sam te pronašao... - rekao sam to nasmiješenog lica i sjajnih očiju zamišljenog pogleda. Nastavio sam je tako oduševljeno gledati bez riječi...

- Što?! – nakon nekoliko trenutaka šutnje, ponovno onako oduševljenog osmijeha na svom licu i vrckastog pogleda, upitala me tako radosnim tonom glasa.

- Ništa, Romanice... - odgovorio sam pomalo uozbiljenog glasa – Gledam te i razmišljam da ćemo od sutra živjeti zajedno i prvo što ću svakog jutra vidjeti na jastuku pored sebe je tvoje prelijepo lice i sam te zaslužio imati kraj sebe?

- Davide, nikad nisam upoznala nekog poput tebe... Hrabar si, imaš takvu dobrotu u sebi, romantičan si i uvijek nježan prema meni... Ti vjeruješ u mene, ponašaš se kao da sam najljepša djevojka na svijetu i pokraj tebe se osjećam posebnom osobom koja ima pravo biti sretna i voljena... Ljubavi, ti me stalno

nasmijavaš i činiš da se kad si kraj mene mogu smijati i kad mi se plače... - nakon što je to izgovorila jednako uozbiljenog lica i tihog tona glasa, gledala me u oči s tako suznim sjajem u njemu, nekoliko trenutaka šuteći – Ljubavi, ponekad se ja pitam čime sam te zaslužila u svom životu...

- Romanice moja... - u tom trenutku jedva sam suzdržavao suze u svojim očima i pritom je lagano dodirnuo prstima svoje ruke po toploj koži na njenom obrazu – Tebe nije strah? Zajednički život nije mala stvar...

- Znam da nam to nije nešto usputno i beznačajno i svjesna sam da nam neće uvijek sve biti baš lako i jednostavno ali nije me ni najmanje strah – Pa živjeti ću s čovjekom kojeg volim više od života! – krenula je govoriti ozbiljnog, tišeg tona svog glasa, a na kraju se on pojačao i oduševljeno razveselio.

- Ma znam sve to Romana, ja tebe volim toliko da mi ni cijeli život kraj tebe ne bi bio dovoljan za pokazati ti koliko mnogo vjerujem da i ti voliš mene i da naša ljubav nikad neće prestati ali ne mogu se prepustiti ovom predivnom osjećaju svaki put kad sam kraj tebe i prestati se bojati... - govorio sam ponovno tužnog, tihog tona glasa i ozbiljnog izraza na licu. Cijelo vrijeme gledao sam je u oči htjevši da vidi strah u mom pogledu i tražeći njen, on bi me uvijek utješio i dao snage biti hrabar.

- Čega se bojiš? – izgovorila je to pitanje s nekakvim

skrivenim strahom u svom glasu, kao da se plaši kakav će moj odgovor biti

- Bojim se sebe Romana, bojim se da ćeš me previše zavoljeti... - kada sam to izgovorio, u tišini koja je uslijedila, počeo sam shvaćati kako bi ona ovo mogla shvatiti na nešto drugačiji način od smisla u kojem sam to rekao.

- Kako to sad misliš? – upitala je to nakratko uzdignuvši obrve i s pomalo zbuđenim izrazom na licu. Pogledala me onim "filmskim" pogledom, slatko-zbuđenog izraza na licu i usne preklopila jednu preko druge. Pritom je imala taj svoj čarobni osmijeh kojim mi je uvijek davala znak da će me u svemu moći razumjeti i ulijevala mi potrebu da s njom dijelim sve svoje misli, osjećaje i najdublje strahove.

- Bojim se da ti neću moći pružiti sve što bi trebao, sve što zaslužuješ... - zastao sam i gledao je u oči, potpuno ozbiljnog izraza lica.

- Davide, to ti opet pričaš o svojoj bolesti? – imala je ozbiljan izraz lica kad me to upitala no neprimjetnim kolutanjem očima kao da mi je rekla "opet melješ gluposti". Volio sam taj osjećaj da kraj sebe imam nekog tko me potpuno i stalno razumije...

- Ljubavi, stvarno, što ako ova moja bolest napreduje i moje se zdravstveno stanje pogorša? – upitao sam je "zaleđenog" lica i zamišljenog

Vjerujem da svi barem jednom u svom životu osjetimo

onaj veličanstveni trenutak u sebi kada shvatimo da je to "to" i da bolje ne može i nikad neće ni biti. Zapravo, ja to niti ne želim. Ovaj trenutak je najviše što sam u životu želio, o čemu sam odavno sanjao i maštao, za što sam se sve ove godine trudio i strpljivo čekao... Kraj je uvijek bila mogućnost u koju, iako lakovjerno ne vjeruješ i nikad joj se ne nadaš, koja živi u strahu svakog zaljubljenog. Svejedno je pritom bojiš li se za onu u koju smo zaljubljeni ili sebično sami za sebe, plašimo se i taj, nebitno romantično-emotivni ili sebično-opterećujući osjećaj, dio je takve ljubavi i mi to prihvaćamo. Jednostavno, "malo ljubomore je dobro u svakoj vezi i ona jamči da više cijeniš tu osobu i trudiš se da bude zadovoljna tim osjećajem da ti je ona jako posebna pa joj poklanjaš toliko pažnje", a ako kraj ikada i dođe, mislimo kako ćemo se lakše suočiti s time tek onda... No što kada je naša ljubav više od zaljubljenosti? Što kada tu osobu volimo? Što kada zavolimo sebe, svoj život i svaki onaj nasmiješeni trenutak radosti proveden zajedno, samo dok i uvijek dok sam s njom? Ja sam Romanu iskreno i duboko iz sveg svog srca volio, a ona me je svejedno hladnokrvno ostavila samog i otišla... Što kada je kraj? Što kada te netko jako povrijedi, a ti njega ne možeš prestati voljeti i samo želiš da je kraj svega pa čak i tebe, ionako bez nje više ništa nema smisla... Želiš samo da je gledaš u tišini...

... U tom trenutku sam se probudio sa suzama u očima i onim očajnim osjećajem bespomoćnog promatranja dok ti iz života odlazi onaj koga najviše voliš. Imao sam otvorene oči i mirno gledao mrak, ne paleći lampu kako svijetlo ne bi remetilo tišinu u kojoj sam se nadao čuti njen slatki glasić. Mirno sam ležao, naivno se plašeći kako bi je nagli pokret mogao probuditi jer ja sam tu noć

tako trebao da ona spava kraj mene. Nisam htio biti sam, barem tu večer ne, a ako mi je sanjati jedini način da budem uz nju onda želim ponovno zaspati i nikad se više ne probuditi. Jedino u snu ona je još voljela mene, a moj san je ionako voljeti ju do kraja svog života. Duboko sam uzdahnuo, ponovno sasvim polako i mirno zažmirio i nastavio biti dio našeg sna ...

Pogledao sam je i s laganim osmijehom na licu rekao joj da zažmiri i primi me za ruku. Onako začuđena, nasmiješenog lica i veselog glasa zovnula me imenom kao da me htjela pitati što li sad spremam. Upitao sam je da li mi vjeruje. Klimnula je glavom u znak potvrdnog odgovora i sklopila oči. Poveo sam je u sobu iza. Kada je stajala na prostrtoj deki rekao sam joj da sjedne ali neka još ne otvara oči. Nakon što je sjela, prišao sam drugom kraju deke, zakočio sam kolica i spustio se na pod. Otkočio sam kolica i odgurnuo ih rukom na stranu, a iza svojih leđa uz zid na koji sam se naslonio podbacio jastuk. Rukom sam primakao dvije plastične zdjele, čaše i bocu šampanjca koje sam nam pripremio kad sam ranije bio tu. Rekao sam joj da sada otvori oči, a dok ih je polako otvarala, vedrim glasom konobara poželio sam joj dobrodošlicu na prvu večeru u zajedničkom stanu najljepšeg para u gradu. Ona se nasmijala najljepšim osmijehom kojeg sam ikada vidio i bez zamaranja kako ću se poslije vratiti u kolica, poljubila me i rekla kako je naša sreća jedinstvena

te nam je nitko i ništa ne može oduzeti... Iz džepa
crnog kaputa na sebi izvadio sam bijeli papir i
krenuo čitati pjesmu koju sam noć napisao za nju...

Anđeo plavih očiju

*Nevino, kao tužan pogled u tišini,
bez riječi, bez suza i bez bola,
naspram tvog osmijeha samo za me ...*

*... ja zavoljeh te do boli,
odmah od prvog trenutka kada te ugledah,
zauvijek...*

*i svaka moja nada bješe za taj tvoj osmijeh.
Preljepa da bi bila stvarna,
prestvarna da bi bila san...
Tvoje plave oči boje mora,
sramežljivo gledaju u moje
i govore ono što ja se bojim reći tebi...*

*Ljubav je poput krhkog mjehurića pjene,
raste i lebdi, puhneš i nestane...*

*Kao rosa, vlažna i proladna,
kao osmjeh na dječjem licu, nevin i iskren,
kao šapat "volim te" s tvojih mekih usana,
kao treptaj plavog oka u pogledu mog anđela...*

Probudila si uplašenu ljubav u meni,

*najljepšom tišinom nježno otjerala strah
i podarila da vidim život u sebi kraj tebe.
Već prvim trenutkom kad te ugledah
i izgovorih tvoje ime na svojim usnama...*

*... vidjevši tvoje prelijepo, plave oči,
zahvaljujem Bogu što vidim...
... čuvši tvoj predivni glas,
zahvaljujem Bogu što čujem...
... pomirisavši tvoju prekrasnu kosu,
zahvaljujem Bogu što mirišem...
... nasmijavši se zajedno s tobom,
zahvaljujem Bogu na svim suzama
što ojačale su moj osmijeh...
Osjetivši tvoj najnježniji dodir,
zahvaljujem Bogu što me sam dodirnuo.*

... Dok sam laganim glasom čitao svoje stihove, pogledavao sam čas u bijeli papir, a čas u taj predivni pogled kojim me gledala. Ona je od tog trenutka postala smisao mog života, najvrjednija osoba koju imam kraj sebe. Bila je jedinim razlogom mog osmijeha i vjerovao sam da ćemo se zajedno smijati zauvijek. "Konačno sam našao onu koja razumije moj osmijeh"... Osmijeh na Romaninomu licu i taj njen zadivljeni pogled zaljubljene djevojke, trajali su mnogo duže od mojih stihova. Osjećaj koji sam ja imao dok sam gledao sjaj u njenim očima i taj osmijeh samo radi mene, neće nikad prestati.

... Taj moj san, ta večer i ta bol u meni trajat će do kraja mog života. Sada kada je došao kraj svim trenucima provedenim uz nju i kada nemam snage niti nadati se da će ih biti ikad više, barem ne bez bola i gorkog okusa kako mi ih je okrutno ukrala, jedino što mi je ostalo je nikad ne dopustiti da mi sjećanje izbljedi. Možda je ironično, možda i naivno stalno prisjećati se nečeg što boli no kad boli i samo srce nam je jako naivno. Iako bi mi ponekad tako bilo mnogo lakše, vjerujte mi, ja nemam nijednih drugih... Osjećao sam se najusamljenijem čovjekom na svijetu, a noćna tišina mi je glasnim zvukom oštrice hladnog noža parala srcem kao da je od papira. S neprimjetnim osmijehom kroz suze na svom licu kada bih pogledao kako se na nekoj fotografiji zagrljeni i nasmiješeni veselimo zajedničkom životu, imao bih taj tužni pogled u daljinu tišine koji govori više od boli i pritom je nebitno svako naše razočarenje, svejedno bilo njeno ili moje – ostao sam sam i to užasno mnogo boli. Ja ne želim biti sam, ja se bojim biti sam, ja ne zaslužujem biti sam... Kažu da se čovjek ujutro probudi ma koliko god strašnu noćnu moru imao te noći no ja se užasavam na pomisao da ću se ujutro probuditi, a nje neće biti kraj mene. Hoće li ova moja noćna mora ikada završiti?

Sedmo poglavlje; **Nepreboljene suze**

Kažu kako "bol privlači bol". Ja to malo ublažim pa kažem kako vjerujem da "što si više bola podnio u svom životu, to si bolja osoba." No je li to doista istina? Može li nas bol naučiti da doista budemo bolje osobe? ... Mene je majka od malena učila onome "ne čini drugome što ne bi htio da drugi čine tebi" i neprestano ću si to ponavljati. Valjda zato vjerujem ako budem nastojao nikog ne povrijediti, neće ni on htjeti povrijediti mene. Možda doista i neće htjeti ali će to svejedno učiniti. I što nam je najbolnije, oni to neće ni primijetiti. Ako hoće, ponašati će se upravo po onom "bol te čini boljom osobom"... Sada bi odgovor na ono moje pitanje s početka uči li nas naša bol da budemo bolje osobe, bio – to nam je samo utjeha. I doista je, bol je tako lakše podnijeti...

Probudio me zvuk nekog od automobila stanara koji je izlazio iz podzemne garaže i prolazio dvorištem do izlaza na cestu. Lagano sam otvarao oči kao da me strah ponovno vidjeti da je strana kreveta na kojem je ona spavala od jutros prazna. Možda sam si još jednom dopustio biti naivan i nadati se da ću, kao u nekoj romantičnoj drami sa "happy end-om", što laganije budem otvarao oči lakše shvatiti da je sve to bio samo ružan san. Trebam li reći da se to meni nije dogodilo ili bi to ipak bilo preironično? ... Kad smo već kod ironičnog, valjda kako sam se osjećao kao da sam se doista probudio iz sna za koji nisam ni bio svjestan da ga samo sanjam i sad trebam nastaviti bez živjeti bez njega, razmišljao sam što je moj najveći san. Svi mi imamo neke svoje snove i naivno je igrati se tuđim, makar samo si davati nekakvo pravo suditi o njihovoj bitnosti. Snovi nam se ponekad ne ostvare,

to s vremenom, razočarenjima i uzaludnim nadanjima, sami shvatimo. I pritom bivamo uvjereni kako smo, na našu veliku žalost, shvatili da svi neostvareni snovi bole. Znete ono, još od malenog djetinjstva duboko u sebi krijete mnoge snove za koje se jednog dana nadate ostvariti. S našim danima, valjda odrastajući, emotivno sazrijevajući i s novim prilikama koje nam život nosi, donosimo odluke kojima se odričemo mnogih naših snova. No to ne boli, ni najmanje. Kako, zašto? Nismo li si odricanjem onemogućili njihovo ostvarivanje? Jesmo no ostaju nam neki novi snovi i nada da oni neće ostati neostvareni. Moja ironija, kad smo već kod tog ironičnog otvaranja očiju u nadi da će sve biti samo san, nije u neostvarenom – moj je ostvaren i sada je nepovratno prekinut. Koliko god boljelo, vjerujem da bi mi bilo lakše da ga nikad nisam ni sanjao... Kako sam se probudio i još bezvoljno ležao u tamnoj sobi, čuo sam ključ u bravi i otvaranje ulaznih vrata. Ponovno naivno i baš onako lakovjerno nadajući se pomislio sam kako to ona ulazi u stan i kako će mi sada utrčati u sobu te mi uplakanog lica reći kako je pogriješila kad me ostavila radi tog "kretena" jer on ima samo jednu stvar koju ja nemam, a nema tisuće njih koje ja imam i klečeći na koljenima moliti me za oprost. U sobu je ušao Bojan, nasmiješenog lica i veselo viknuvši "Dobro jutro, radni narode!", a ja sam ga pogledao razočaranim pogledom i suznih očiju. Iskreno, ne znam jesu li mi suze ponovno uzavrele kada sam shvatio da je to on, ne ona ili kada sam shvatio kako sam upravo zaljubljenog glup, a svoje sam pacijente molio da nikad ne budu takvi i kako to bespomoćno boli. Najgore, znam sve one teorije da boli samo koliko sami dopustimo no sada mi je to potpuno nevažno – nema te boli koju sad ne bih podnio samo da je ona opet tu pokraj mene. Vjerujem, lakše bih je podnio nego

ovu sad. Na kraju, ako ne ništa više barem bi ona bila tu da me utješi...

- Stari... - jedva je izustio, zbunjeno pogledavši po sobi i zatim mene kako ležim na krevetu u istoj onoj robi koju mi je obukao jučer ujutro.

- Jutro, da... Baš je dobro, predivno... - promrmljao sam to onako tiho i bezvoljno kao neki pijanac jutro nakon što se napio i sada ga boli glava.

- Je li se nešto dogodilo? – ponovno zbunjenog pogleda vjerojatno i od ove moje nesuvisle izjave, upitao me.

- Aaa... - klimnuo sam glavom i ispustio mrmrlajući glas u znak negativnog odgovora – Znaš da sam ja jedno veliko nitko i ništa i u mom glupom životu je sve tako dosadno... Bljah... - napravio sam grimasu naglašavajući svoju zgroženost, a pritom sam imao smireno, ozbiljno lice i tih, ironičan glas.

- Daj, šta baljezgaš ti? – prišao mi je i sagnuo se pored mene. Pogledao me u oči – Jebo'te, kako su ti oči crvene... Jesi ti pio noćas? Koji si ti...

- Nisam ali mislim da bi mi bilo bolje da jesam... - odgovorio sam ponovno onako ironično, tiho.

- Što ste vas dvoje sinoć radili? – pogledao me onako podignuvši obrve i nakratko se nasmijavši - "By the way", gdje ti je Romana? – pogledao je praznu stranu kreveta na kojoj je ona obično spavala. U tom njegovom pogledu nije mi bilo sasvim vidljivo misli li on doista da je u kupaoni ili negdje tu ili je odmah čim je vidio složenu posteljinu shvatio da nije tu ni spavala...

- Ona se ševila s nekim tamo frajerom, a ja sam se nadao da ipak barem malo misli na mene... Jadno, šta ne? – glas mi je počeo ironično glasno no ovim pitanjem na kraju, stišao se ponovno

naglašavajući ironiju.

- Ti to mene... - pitao je to nadobudno, ipak zastavši i ne izgovorivši to "zezaš".

- Izgledam li ti ja kao netko tko se zajebava? – pogledao sam ga onako ne očekujući izrečen odgovor već samo izraz na licu kojim govori da zna odgovor – Ne frende, ne zezam se ja s tobom nego se život ponovno zajebava sa mnom...

- Pa kako, što se dogodilo? – dok je to pitao, prijateljski je stavio ruku na moje rame. Bila je to još jedna od onih spontanijih reakcija kad ti prijatelj ili draga osoba pate te ih želiš nekako utješiti i pokazati im da si uz njih, a zapravo ti je neugodno jer ne znaš što očekuju od tebe... "Što bih ja sada trebao učiniti?"

- Ne znam frende, stvarno ne znam što je bilo... - rekavši to, duboko sam uzdahnuo naglašavajući da sam razočaran i da me užasno boli.

- Jebi ga – i on je slegnuo ramenima. Kao da se nešto sasvim neprimjetno nasmijao, a na izrazu lica vidjelo se da mu je neugodno i da bi me rado htio razvedriti ali ne zna kako. Vjerojatno bi me htio još ponešto pitati no shvatio je da mi baš i nije sad do nekog ispitivanja o tome - Šteta, a bili ste mi stvarno savršeni par i vjeruj mi da sam se ponekad, vidjevši vas dvoje zajedno, znao pitati hoću li ja ikad naći nekog tko će me tako voljeti...

- Da, jebi ga... - ponovno utješno, ovaj put ne znam da li više kao utjeha samom sebi ili njemu, slegnuo sam ramenima i uzdahnuo. Pogledao sam ga onim pogledom "Ah šta ćeš, naići će druga" no i sama pomisao da bi to valjda trebala biti utjeha, bila mi je tako primitivno odvratna. I bolna ...

- Ne znam frende, pustite da prođe malo vremena i razbistrite

glave, dajte si priliku da sredite stvari... Možda se radi samo o velikom nesporazumu – dok je ovo izgovarao tihim glasom, imao je tako utješno-tužan izraz na licu i pogled koji je govorio da mu je iskreno žao. Smiješno, ponekad davati utjehu nekome nije pokušavati nasmijati ga nego upravo plakati s njim...

- Još vremena zajedno donijelo bi nam jedino još više boli i tisuće prilika ne bi mogle ništa promijeniti... Vjeruj mi, naš problem je da smo konačno shvatili da se ne radi o nekakvom nesporazumu... - ponovno sam se lagano nasmiješio, glumeći hrabrost i utjehu tom njegovom pogledu. Lažem, možda sam tim osmijehom htio bar pokušati utješiti samog sebe...

- Dobro, ajd' više nećemo razbijati svoje lijepe glave s tim nego se mi idemo spremati za posao, danas je "big day" i čeka te zabavica... - vedro se nasmijao i krenuo približavati kolica rubu kreveta. Nakon što me prebacio u kolica, odgurao me u kupaonu i pomogao istuširati se. Godio mi je mlaz hladne vode... Dok smo sjedili u kuhinji i doručkovali, uz ispijanje gorko bljutave kave koju je Bojan skuhao na štednjaku jer se ne zna koristiti aparatom za kavu, razgovarali smo kako će mi sada biti nezgodno svaki dan na poslu susretati se s Romanom. Razmišljao sam kako je dobro da nam je danas zadnji radni i sad smo tri tjedna na godišnjem odmoru pa će nam se valjda u tom vremenu smiriti neke misli i osjećaji. Ako i neće onda ćemo se možda lakše naučiti prihvatiti i živjeti s tim. Bilo kako bilo, trebam vremena i da ju ne gledam svaki dan... Zamolio sam Bojana da nazove Romana i kaže mu da će me on voziti da nešto obavimo pa će me usput odbaciti na posao, tako da on ne mora dolaziti. Roman je inače 'okej' dečko i vjerojatno još ne zna što je sinoć bilo no ipak je on Romanin brat i jednostavno se jutros nisam htio dovesti u priliku da moram

govoriti o njoj. Bojan mi je rekao da mu je zvučao nekako tužan i pomalo preplašen, kao da je ipak čuo za Romanu i mene i kao da sad predosjeća da ovo radim zato što ga ne želim vidjeti. Možda mu to emotivno ništa ni ne smeta i možda se samo boji da ne bi izgubio posao no bilo kako bilo znam ja da mi on nije ništa kriv i da nije fer od mene kriviti ga za išta... No eto ponekad si dopuštam biti 'nefer' kad nas boli. Jedini problem je što smo takvi često prema onima koji su uvijek bili fer i nikad nam namjerno nisu nanijeli bol...

Čovjek se umori od stalnih patnji, bolova i neumornih traganja za nekim tko bi mu pružio utjehu. Ma šta nije to primitivno, jedno? Zašto je to baš tako, zašto nam najjače boli uvijek nanesu upravo oni koji su nam do jučer bili najveća utjeha? ... Jeste li ikad povrijedili nekog? Nenamjerno, barem malčice? Ako ste takvi sretnici da nikad niste, onda su drugi povrijedili vas. Je li vam bilo žao? Njih, sebe, oboje vas, potpuno svejedno je – Jeste li pritom poželjeli nekog da vas utješi ili ste vi utješili njih? Kad je netko povrijeđen, svejedno bili to mi ili netko koga smo mi povrijedili i kad osjeća bol, svejedno bila ona nanesena namjerno ili slučajno, svi trebamo nekog da nas utješi i da bude tu kraj nas. Trebamo samo da nas pogleda i kaže da sve će biti u redu. Svejedno, makar to i ne bila uvijek istina... I znate što je najgore? Očekujemo da nas utješe oni koji su nam tu bol i nanijeli. Vjerujte mi, teško si je priznati da utjehe više nema, barem ne više od njih. Nikad više od njih...

Još kada sam dolazio pred zgradu gdje radim, priznajem da sam se negdje u sebi ipak nadao kako ću je vidjeti u uredu. Ne

bih ja to priznao, naravno no bio sam povrijeđen i ljut pa je valjda normalno da mi ego proradi. Čak sam Bojanu u autu rekao "Joj, samo da ona ne bude gore, ne želim je sad gledati" no prema ironično nasmiješenom licu vjerujem da je shvaćao kako mi je to više kao nekakva utješna nada. I stvarno, mada me užasno povrijedila, mada me razočarala kao nitko u životu i mada imam taj gorki osjećaj izdaje, nadao sam se da će ona biti gore. Nadao sam se da ću je vidjeti, da ću šuteći bez ijedne riječi gledati u njene prelijepe plave oči... Dok me Bojan gurao prema liftu u prizemlju zgrade pitao me ako želim da on dođe popodne po mene i vrati me kući. Odgovorio sam da ne treba, "Fer je da nazovem Romana i sredim to s njim. Moram mu se ispričati za ono jutros, nisam bio okej prema njemu, a nije u redu biti ljigav prema nekome samo zato što su drugi takvi prema tebi..." On me na to pogledao i nasmijan, potpuno ozbiljnog lica rekao: "Ej frende, ja tebe poznajem i znam da si dobra osoba ali fakat moraš prestati misliti jesi li dobar ili fer prema drugima, daj budi takav prema samom sebi. Ne ozbiljno, sve je to divno i krasno od tebe ali daj jednom misli samo na sebe..." Pogledao sam ga, ugodno iznenađen takvom izjavom koju nam može dati samo osoba koja nam je pravi prijatelj i iskreno mu zahvalio na svemu. Ušao sam u lift, a on je otišao. Izašavši iz lifta krenuo sam se gurati prema staklenim vratima koja vode u prijemni ured gdje Maja upućuje u Romanin i moj ured. Gurajući se tako praznim hodnikom, slušao sam taj škripavi zvuk guma na kotačima mojih kolica dok prijanjaju po podnim keramičkim pločicama i nisam se ponovno mogao oduprijeti tom neugodno sablasnom osjećaju da se ovo već dogodilo i opet se ponavlja. Nedostajao je još samo onaj Romanin osmijeh kad otvorim vrata. Kad sam došao do njih, duboko sam

uzdahnuo i otvorio ih... Maja je sjedila za svojim stolom, pored nje je stajala Lejla i čitala joj nekakve evidencijske brojeve s papira koje je držala u rukama. Obje su me pozdravile s "Dobro jutro, šefiću!", a Maja je nadodala "Vidiš kako smo ti nas dvije vrijedne djelatnice, radimo čak i zadnji dan prije teškim radom zasluženog godišnjeg odmora!" i nasmijala se. Ne htjevši biti mrzovoljan i neugodan, lagano sam se ironično nasmiješio i odgovorio "Ah, u radu je spas". Lejla mi se zatim približila i spustivši se, čučnuvši pored mene u rukama pokazala žuti omot s natpisom Tomić.

- Jutros smo Romana i ja u uredu slagali riješene predmete pa smo vidjeli da ovaj nije gotov – gledala me sva ozbiljna i govorila pomalo zabrinutim glasom – Što ćemo napraviti s njim, pustiti za kad se vratimo ili?

- Romana je tu? – nezainteresiran za to što je govorila, pogledao sam je šokirano.

- Da, došla je rano, prije mene...

- Je li ti što govorila? – sad sam pogledao prema vratima njenog ureda - ... O nama? – dopunio sam svoje pitanje kada sam vidio da me gleda zbunjena i kao da ne razumije što mislim pod tim pitanjem.

- Ne... Nismo dugo razgovarale, ubrzo je došao njen brat i htio nešto razgovarati s njom... - odgovarala je sa ustrašenim tonom kakav imamo kad se branimo dok nas netko optužuje.

- Ah, Roman... - uzdahnuo sam – Trebam ga nazvati i ispričati mu se ta jutros...

- On te čeka u tvom uredu, tražio je da hitno treba razgovarati s tobom – ponovno me gledala kao da je nešto pogriješila pa sad očekuje da bih se mogao naljutiti.

- Okej, onda idem unutra – rekao sam i odmah se okrenuo, krenuvši prema vratima mog ureda.
- Šefe, u podne imamo domjenak, naručila sam catering, a doći će i ove iz grada i ove iz centra – Maja je doviknula dok sam se gurao prema vratima.
- Može... - nakratko sam zastao, ne okrenuvši se, a zatim nastavio naprijed.
- Davide, a ovaj slučaj Tomić? – ponovno će Lejla, uspravivši se sad i gledajući iščekujući odgovor..
- Ah... - ponovno sam zastao i okrenuo se – 'Ajmo to pustit malo kasnije danas pa ćemo vidjet kako stoje stvari, samo da ovo sad riješim – klimnula je glavom kao znak "u redu" pa sam se okrenuo i otvorio vrata te ušao u svoj ured... Ulazeći u ured odmah sam primijetio dim cigarete u sobi. Roman je stajao kraj otvorenog prozora i pepeo istresao van. Čim sam ušao počeo ju je brzopleto gasiti od hrapavi zid s vanjske strane zgrade...
- Ne moraš je gasiti, nije dozvoljeno pušiti u uredu ali znaš da meni to ne smeta – gurao sam se do svog mjesta iza radnog stola, govoreći smireno i "pametujućim" tonom, ne gledajući u njega.
- Sorry... - zagasivši cigaretu, okrenuo se i pogledao prema meni.
- Nema beda stari, doživio sam ja i gore stvari, a ljudi se nisu ispričavali niti su to smatrali potrebnim – ovo sam rekao ironično, nasmijavši se na kraju nezainteresirano gledajući u neke papire koje sam pokupio sa stola ispred sebe.
- A jebi ga Davide... - prišao je stolu.
- Izvini ti Romane, sad sam ti onako malo... - zastao sam i pogledao ga u oči – Malo sam izgubljen među mislima. Ljut sam, razočaran i osjećam se baš k'o izigrani idiot pa valjda onda sve te svoje frustracije istresam na ljude koji mi nisu ništa krivi –

zastao sam i slegnuo ramenima – Sorry stvarno...

- Ma ništa... - uzdahnuo je kao da hoće još nešto reći ali ne zna baš kako bi počeo.

- Čuo si sve? – nastavio sam ga gledati u oči.

- Samo nešto malo. Jutros mi je bilo čudno da si me tako otpilio pa sam došao do Romane i ona mi je ispričala da ste se sinoć... - zastao je i sjeo na stolicu ispred stola.

- Ti si to znao, jel' da?

- Za to sinoć ne, majke mi – u glasu mu se primijetio bojažljiv, sramežljiv ton.

- A za drugo inače jesi? – gledao sam ga pomalo ispitivački hladnim pogledom – Možeš mi reći, ionako je sada gotovo i nije više bitno...

- Znao sam ali nisam mislio da je toliko ozbiljno...

- I nisi joj ništa rekao na to? – upitao sam ga to jednako smiren, bez neke ljutnje.

- K'o da ona mene ikad išta sluša – razočarano me pogledao i slegnuo ramenima.

- 'Ajde mi reci Romane, kako ti gledaš na sve ovo? Misliš li da sam ovo zaslužio? Misliš li da sam samo ovo i mogao očekivati?

- Jebem'u Davide, fakat si okej osoba i nisi ovo zaslužio al' sestra mi je... - uzdahnuo je i ponovno slegnuo ramenima.

- Da, sestra ti je... - zastao sam i uzdahnuo davši si malo vremena da tišina naglasi težinu situacije – Ti shvaćaš da sam ja sad bijesan, jel' da?

- Ma, znam prijatelju...

- Osjećam se tako poniženim, iskorištenim, izigranim... - prekinuo sam ga, govoreći tiho i smireno, a onda sam opet zastao na trenutak – Razumiješ me da se osjećam tako jedno...

- Razumijem te Davide, znam da ti nije lako...
- Onda znaš da mi je muka od svega što me podsjeća na nju... - ponovno sam zastao i gledao ga očekujući neku njegovu reakciju.
- Ma znam kako se osjećaš... Ali... - počeo je zamuckivati i na licu mu se vidjelo da mu je neugodno i da ne zna što bi mi odgovorio.
- Što bi ti sad uradio da si na mom mjestu, dragi moj Romane? - nastavio sam sa svojim ispitivačkim stavom iako mi ga je bilo žao – Frende, znam da nisam baš fer i znam da nisi zaslužio da se prema tebi ponašam kao da si ti kriv za nešto što mi je netko drugi učinio ali te molim da me pokušaš shvatiti...
- Ma nemaš problema Davide, ja znam da si ti stvarno dobra osoba i meni si s ovim poslom pomogao kad mi je to najviše trebalo i to ću ti cijeliti do kraja života – gledao me ravno u oči i onda zastao, duboko uzdahnuvši – Ovaj posao mi je super i sve to, shvaćam da ti je sad nezgodno biti uz nekog tko te podsjeća na moju sestru i makar ovo značilo da ću izgubiti posao, ne želim izgubiti tebe kao prijatelja...
- Hvala ti, frende – i ja sam uzdahnuo – Bit' će sve u redu i nećeš ti izgubiti ništa... Treba mi samo malo vremena da se sredim i bit' će sve okej – rekavši to naglašeno, čak sam se lagano i nasmijao. Dogovorio sam se s Romanom da će i on na godišnji ova tri tjedna, "to će mi valjda biti dovoljno vremena da sredim ovaj košmar u svojoj glavi, a onda ćemo sve po starom"...

Negdje oko 10.00h pokucala je i u ured ušla Lejla, u ruci držeći onaj isti žuti omot spisa Tomić od jutros. Prišla mi je i rekla kako treba pomoć da zaključim predmet jer je jutros stigao nalaz i mišljenje Centra za socijalnu skrb koji je obavio očevid socijalno-zdravstvenog stanja okolnosti tog predmeta, a valjda je taj Tomić bio kod nas prije par mjeseci na savjetovanju, samo ja taj dan

nisam bio u uredu pa nisam znao o čemu se radi. Lejla mi je počela objašnjavati kako se tu radi o supružnicima, valjda malo imućnijima, koji su cijeli život htjeli svoje biološko dijete mada su ih dvoje usvojili i od malena ih odgajaju kao svoje. Žena je uspjela zatrudnjeti tek u 46-toj godini. Bili su presretni i maštali kakvu sreću u životu imaju no onda im se rodio sin s teškim zdravstvenim problemima... Prekinuo sam je u objašnjavanju i pitao koliko je to hitno, valjda sam već bio sit sam svoje depresije i ogorčenosti pa nisam imao ni volje ni snage još za tuđe probleme. Lejla mi je odgovorila kako nije hitno, bar ne obvezujuće hitno no kako je vidjela tog čovjeka i kako joj izgleda izgubljeno, "on vapi za pomoći". Ironično sam odgovorio kako smo svi mi izgubljeni i svi vapimo za nekom pomoći te hladnokrvno rekao kako ćemo to ostaviti za kad se vratimo s godišnjeg. Ona me tužno pogledala, slegnula ramenima i tiho izustila "Dobro". Ustala je i izašla iz ureda... Pogledao sam na sat, 10.52h. Razmišljao sam o Romani i kako bih htio otići do nje u njen ured. Ako je došla tako rano, možda je shvatila da je napravila glupost. Možda joj je sada žao i htjela bi sve ispraviti ali ne zna kako bi mi sada prišla. Možda bih trebao otići do nje. Onda opet "Ma ne, dosta mi je ponižavanja!" Ponos je zajebana stvar, ljudi moji... Ponovno sam pogledao na sat, 11.46h. Uzeo sam mobitel u ruke i otipkao broj...

- Molim? – javila se svojim nježnim, tihim glasom.

- Hej, Hana... - odgovorio sam tihim, tužnim i dosta bezvoljnim glasom.

- Hej, Davide! – glas joj se odmah razvedrio.

- Čuj, sorry što te davim al' imaš malo vremena za mene? – malko sam se nasmiješio da mi glas ne bude tako depresivan – Treba mi prijateljski razgovor, makar preko telefona...

- 'Ajde, baš mi je drago da me smatraš prijateljicom – nasmiješila se glasom punim neke topline – I znaš kako kažu da su čovjeku samo posebno dragi prijatelji podobni za razgovore – nastavila je vedrim glasom – Hvala ti, baš mi je čast i osjećam se počašćenom.
- Daj, daj sad, vidjet ćeš kad te udavim svojim problemima, kasnije mi se više nećeš htjeti javiti na telefon – sad sam se baš iskreno nasmijao.
- Ma tebi ću uvijek... - najprije nasmiješena, sad je nakratko zastala i uozbiljila – A može taj razgovor uživo? Baš sam u čekaonici doktora Radolovića...
- E pa da, potpuno sam zaboravio da je to danas – uozbiljio sam se – Sorry...
- Ma nema beda, imat ću i ja tebi šta pričati o svojim problemima kad se vidimo – ponovno se veselo nasmijala.
- Ajde, baš će to bit zanimljivo problematizirati... - i ja sam se nasmiješio, na kraju duboko uzdahnuvši – Tko zna, kažu da su dvije glave pametnije od jedne!
- Hvala na komplimentu ali ja i pamet baš i nismo neki prijatelji – nastavila se zdušno smiješiti.
- Pa dobro, to "prijateljstvo s pameću" je ponekad malčice precijenjeno...
- Oho, da to shvatim kao protukompliment?! – taj njen veseli smijeh je odzvanjao takvom iskrenošću.
- Ma da, pa tako lijepoj, pametnoj i dragoj mladoj dami nitko ne bi imao srca protukomplimentirati! – i moj smijeh bio je jednako iskren i optimistično vedar.
- Joj, koji si ti džentlmen... Kad se nađemo?
- Kad god ti odgovara. Inače, ja bih što prije... - nasmijao sam se

nakratko ali sam govorio ozbiljnog tona glasa.

- Večeras? – ovo je upitala s laganim osmijehom i veselo, čak pomalo sramežljivim tonom u glasu.

- Može! Gdje i kad? – ponovno sam se nakratko nasmijao. Dogovorili smo se za navečer na plaži ispred jednog restorana. Nekoliko minuta nakon razgovora, Maja je ušla u moj ured i rekla da uskoro počinje naš domjenak i oboje smo krenuli prema dvorani u predvorju gdje će se održati...

Vežano uz ovo maloprije, da nam najjače boli uvijek nanesu oni koji su nam do jučer bili najveća utjeha – Što kada nam oni nisu bili samo utjeha, što kada su oni bili naša najveća radost? Najveći naš uspjeh, najviši naš ponos, najjača vrijednost u našem životu... Kad kraj sebe imaš osobu kraj koje se neprestano raduješ životu i ljudima u njemu, ako se zaneseš i pomisliš kako imaš pravo na tu radost i nitko ti je ne može oduzeti. Uostalom, pritom se baš i ne zabrinjavaš da te netko povrijedi jer znaš da kraj sebe imaš osobu koja će te uvijek tješiti i onda odjednom potpuno bez tvoje krivnje, okrutno ti oduzmu svu radost i nema te više tko tješiti... Čudno je to, gotovo ironično nevjerojatno, kako nešto što nas je toliko radovalo, činilo nas uspješnim i tako ponosnim, netko tko nam je toliko mnogo vrijedio u životu, može nanijeti toliko boli, toliko nas razočarati i tako nas poniziti. I pritom najgore, tako nemilosrdno nas ostaviti same... Tješim se, "Pa kao da bih joj oprostio čak i da je ostala". Bi li to bilo tako glupo kada možda i bi? Tako jaka ljubav jednako jako boli, a kada nas toliko boli sve su nam gluposti dopuštene... Zar nije tako?

Kad je domjenak završio i nakon ponovnih međusobnih

pozdrava sa željama za ugodnim provodom, ona i ja, svako iz drugog kuta prostorije, pogledali smo se istovremeno tako ljuto-hladnim i zabrinuto-zaljubljenim pogledima. Gotovo kao da nas je bilo sram, u trenutku kada smo se pogledali i shvatili da gledamo jedno u drugo, odmah smo skrenuli poglede kao da radimo nešto loše i "nabacili" lažne osmijehe u razgovoru s ljudima oko sebe. Ironično sam se nasmijao više onako zgrčio u sebi, nakon što mi je glavom prošlo kako je ovo baš glupo i neki idiotski osjećaj koji zaljubljeni imaju nakon što se posvađaju i razdvoje pa se onda nakon nekog vremena vide. Barem je to tako u nekim lijepim romantičnim filmovima. Tužno je to kad čovjek po tisućiti put ponovno svaki put sve tužnije i bolnije, shvati da život nije lijepi film, a romantika je ionako u nama. Uvijek, jedino i samo u nama... Na kraju, kada sam vjerovao da su svi otišli i nakon što sam i Maji rekao da ona može ići kući "gdje ju čeka netko tko ju voli", a da ću ja ostati još malo u uredu, ostao sam sam. Ponovno glupo, tako naivno, ostavši sam u toj sobi punoj uspomena gdje sam se kraj nje osjećao konačno uspješnim, voljenim i tako ponosnim, suze su mi lagano krenule niz lice, a ja ih nisam mogao zadržati u svojim očima. Zapravo, nisam ni pokušavao... U tišini tako prazne sobe i s neprimjetnim zvukom suza koje su klizile mojim licem, netko je lagano pokucao na vrata ureda, a taj zvuk u mojim ušima je prodorno odzvonio. Trgnuo sam se iz tog svojeg sjetnog razmišljanja i brzo obrisao suze s lica. Pogledao sam u vrata, "nabacio" blagi osmijeh i viknuo "Naprijed". Vrata su se polako otvorila i ušla je ona... Stajala je odmah kraj vrata, mirno i uspravno s malenim, elegantnim osmijehom na licu kojim je pokušala sakriti neugodnosti ili možda osjećaj krivnje i upitala me tihim glasom: Mogu li ući?

- Mislim da nemaš zašto.. - odgovorio sam hladnokrvno i uopće ne pogledavši u nju, praveći se da prelistavam neke papire koje sam uzeo sa stola. Glavom mi je projurila misao kako bih joj sarkastično mogao reći "Što je, Romana?! Počeo ti je godišnji, idi ga provedi sa svojim švalerima!" ali nisam htio ispasti sarkastični kreten. To, a i njena pojava bila mi je previše bolna...

- Molim te Davide, trebamo razgovarati... - pogledala me tako tužnim, gotovo suznim pogledom.

- Romana, ne znam ako će ti ovo zvučati kao neki prazni klišej ali ja stvarno mislim da smo si mi sinoć rekli sve što smo trebali – zastao sam i nekoliko trenutaka je šutjevši gledao. Tada sam lagano uzdahnuo – Ako i nismo, onaj tvoj pogled rekao mi je i više nego što sam htio čuti...

- Davide, molim te... - prišla je do stola, stala preko puta mene i gledala me u oči - Znam da si sada ljut na mene, znam da sada nemaš neko dobro mišljenje o meni i nije ti do razgovora sa mnom ali te molim da mi daš priliku da ti objasnim – pogled joj je ponovno suzno sjajio - Davide, nisam htjela da ispadne ovako...

- Romana, nije ti to baš tako jednostavno da se sad naljutim, okrenem leđa i to je to ili da kažem da si loša osoba kad si se mogla tako igrati s mojim osjećajima i da mi je ionako bolje bez nekog takvog ali jednostavno ne vidim koji je smisao da više razgovaramo o tome... - nastojao sam biti nalik bezvoljan govoreći i imajući smiren glas i zamišljeno-odsutan pogled u nju.

- Daj mi priliku da ti objasnim, molim te – sad je uz tužan izraz, na licu imala onu poniznu očajnost kad nekog jako moliš nešto do čega ti je stalo, a on hladnokrvno odbija barem saslušati te.

- Romanice... - ponovno sam zastao i s neugodnom "kneglom" u grlu jer sam se našao u emotivnom trenutku gdje mi je žao biti

tako okrutan i mogao bih joj reći nešto za što bi mi kasnije bilo krivo i ljutio bih se na samog sebe. Ne želim ispasti nekakav slabić... - Što je bilo bilo je, što je rečeno rečeno je... Nikakva objašnjenja nisu više potrebna niti nam mogu pomoći – smireno sam je gledao i nastojao "zaleđenim" licem ne pokazivati emocije koje su "vrištale" u meni.

- Molim te, Davide... - sad je gotovo i zaplakala, a taj neopisivo tužan izraz na njenom licu dirnuo me u srce i zabolio. Možda sam glup jer suosjećam s osobom koja me povrijedila no k' vragu sve kad ja ne znam i ne želim skrivati svoje osjećaje - Ako si me ikad volio, molim te da me saslušaj... Daj mi priliku.

- Nisi poštena Romana, ja sam tebe volio više i od sebe i davao sam ti tisuće prilika... - ponovno sam zastao i šutjevši je gledao – Jebo'te, pa bio sam spreman za tebe učiniti sve i progutati sva ta sranja koja si mi radila... A ti je nisi dala meni... - smireno sam govorio kao da nisam dopuštao da me emocije u meni nadjačaju i primijete se u mom glasu, a onda sam na kraju ponovno nakratko zastao – 'Ajde, pucaj. Kad sam već sve ovo podnio pa valjda mogu i to... -

- Davide, ja nisam savršena... - nastavila je govoriti tužnog glasa i izraza na licu.

- U mojim očima si bila... - odmah sam odgovorio. Hladnokrvno, instinktivno.

- ... i znam da imam milijun mana i neke svoje mušice – čula je ovaj moj odgovor od maloprije no nastavila je jednako tužnim tonom glasa, ne obazirući se.

- One su mi bile najljepša stvar kod tebe, volio sam te tako luckastu... - i ja sam nastavio jednako hladnokrvno, ponovno se nadovezavši na nju.

- ... i svjesna sam da sam griješila i da ti nije uvijek bilo lako biti uz nekog tko stalno nešto zezne – i dalje je nastavila izgovarati svoje misli ne obazirući se na ovo što sam ja komentirao. Barem ne da bih ja to mogao primijetiti, možda unutar sebe čak i je...

- Nikad ni jednog trenutka nisam zažalio i prestao voljeti biti uz tebe u svim tim trenucima. Bio sam tako sretan biti dio tvog života i ništa mi drugo nije bilo bitno... - i ja sam nastavio nadovezivati se, jednako smirenog glasa i nekako mi je to bilo normalno, uobičajeno.

- ... ali nisam te htjela povrijediti... - zastala je i sad me mirno gledala u oči kao da je očekivala nekakav odgovor.

- Da, kažu da te nitko ne može povrijediti ako mu to sam ne dopustiš... - rekao sam joj to imajući onaj pogled "Eto ti sad pa malo vidi kako se ja osjećam".

- Nemoj tako gledati na mene, molim te Davide. Nemoj tako gledati na nas... - dok je ovo govorila, jedna suza joj je krenula iz oka i lagano klizila licem. Bio je to znak da je potpuno iskrena i govori iz srca - Znam da sam napravila sranje s ovim sad ali voljeli smo se... Jako...

- Da... - odgovorio sam to ponovno onako hladnokrvno, bezznačajno - Možda da nije bilo tako, možda ne bi ovako jako boljelo...

- Davide, nisam te htjela povrijediti... - ponovno je zastala i nekoliko trenutaka me gledala šuteći. Nisam mogao u njenim očima prepoznati je li ta šutnja samo da bi smislila što dalje reći ili je ona imala neko ipak dublje značenje. Možda mi je samo htjela dati malo vremena, radi senzibiliteta i da lakše shvatim kako se osjeća - Moraš mi to vjerovati... -

- A zašto jesi? – upitao sam je još jednom onako iznenadno.

- Davide... - bio je to pogled nešto između tužnog i istovremeno užasnuto. Kao kad uzaludno moliš, a događa se nešto što ne bi htio...
- Pa htjela si mi kao objašnjavati... - ovo je bilo čak pomalo ironično - Daj onda, molim te, objasni mi zašto si mi to učinila?
- Oprosti mi, nisam... - izgovarala je kroz jecaje svog plača koji se pojačavao.
- Volio bih da mi objasniš kako nešto tako jebeno možeš učiniti nekome koga voliš? – malo sam povisio ton u svom glasu kako bih naglasio hladnokrvnost.
- Davide, molim te... - jedva je izgovarala kroz jecaje sada snažnog plača.
- A što me moliš, Romana? Što još mogu učiniti? Što? – i dalje sam zvučao hladno i pomalo okrutno, nisam htio dopustiti da pokleknem pred njenim suzama - Znaš da sam ja naivna budala koja je uvijek spremna na sve za ljude koje voli... - sad sam zastao i šuteći je gledao kako bih joj dao malo vremena da lakše shvati moje riječi, odnosno malo razmisli o njima - Ili koje je volio... I nadao se da i oni negdje duboko u sebi, barem malo, vole njega...
- Davide, ja sam loša osoba... - i dalje je jecala ali joj se plač ipak lagano stišavao.
- A ja sam budala... - prestao sam biti onako hladnokrvan i odgovorio sam zamišljenog lica i otužnog glasa.
- Ja bih radije bila takva budala... - obrisala je suze i uzdahnula.
- Ja bih radije bio takva loša osoba... . zamišljeno sam slegnuo ramenima - Nisi mi odgovorila.
- Što? – pogledala me pomalo zbunjena.
- Pitao sam te zašto? – nisam više bio hladan, htio sam joj

pokazati da bih samo htio znati razlog bez namjere da je krivim, da je osuđujem.

- Ne znam Davide, teško je to objasniti... - zastala je, ne ono kao kad ostaneš bez teksta pa smišljaš što dalje reći, nego kad točno znaš što trebaš reći ali smišljaš najprikladnije riječi. One koje će biti najmanje bolne - Ponekad ne mogu čak ni sama sebi, kako bih onda tebi...

- Pokušaj, samo reci što osjećaš – pogledao sam je onako kao što gledam svoje pacijente.

- Ne mogu... Molim te Davide... - iako me dosada gledala u oči, sada je sramežljivo pogledala u pod.

- Možeš... - nastavio sam s uvjerenjem.

- Ne mogu... - zvučala je kao nekakva mlada djevojka, srednjoškolka ili tako tih godina, kada je nagovaraš na nešto, a ona "kenjkavo" odugovlači.

- Ako si me mogla tako ostaviti, možeš mi reći zašto.. – izgovarajući, gledao sam je nekakvim pogledom istovremeno ponosnim i jakim, tako dubokim kao da je na streljanju ispred mene i smireno je gledam kroz nišan nekog pištolja ili puške, a onda istovremeno tako bijesan i bolan na nju, da bih vrištao i briznuo u snažan plač - Toliko mi duguješ. Ako si ti mene ikad voljela... - ... a onda bih je najradije ipak nježno zagrlio i ne bih je više nikad puštao.

- Nemoj Davide, molim te – ponovno me gledala onako tužnim, bespomoćnim pogledom neugode i osjećajem sažaljenja.

- 'Ajde daj, ja vjerujem da znam zašto ali želim to čuti iz tvojih usta – takav njen stav me istovremeno bolio ali i ljutio, a u provociranju i "nabijanju na nos" sam se valjda nadao naći bar malenu utjehu. Zapravo, možda i ne, možda je to samo moja reakcija kad se od

nekoj osjećam poniženim i omalovaženim...

- Davide, zašto inzistiráš na nečemu što nas može povrijediti? – gledala me priznajem, iskrenim pogledom kad shvatiš da si nekog povrijedio, a to nikako nisi htio i sad ti je zaista žao.

- Neizgovoreni osjećaji bole više nego oni koje jasno izgovorimo, vjeruj... - sada sam se smirio i tugaljivo je gledao. Više mi nije bilo do provokacije, sada sam htio samo vidjeti neku emotivnu reakciju na njenom licu. Tko zna, možda sam se nadao da će shvatiti da je pogriješila i vratiti mi se...

- Ali ja ti ne želim nanositi bol.. – onako tužnog lica ponovno su joj potekle suze.

- Već jesi Romana, već jesi... - rekao sam to duboko uzdahnuvši. Mislim da sam u tom trenutku počeo shvaćati da je s nama stvarno gotovo i da nam povratka više nema...

- To je nešto što ću zauvijek morati nositi na srcu i uvijek ću se gristi zbog toga – zastala je i samo me šuteći gledala. Tada mi je dodirнула ruku i primila za dlan - Davide, ti si najbolja osoba na ovom svijetu i nisi to zaslužio od nikog. Vjeruj da si to neću oprostiti do kraja svog života... - sada je zašutjela i ponovno me gledala dubokim pogledom u tišini.

- Romana, jesi ti mene ostavila zbog moje bolesti? – skupio sam hrabrosti i "bubnuo" to pitanje. Znam da je malo glupo ali morao sam - Zaslužujem barem da nakon svega budeš iskrena...

- Davide... - na licu joj se vidjela zatečenost mojim pitanjem i neugoda odgovora koji nije htjela izreći

- Ne trebaš više reći ništa, ta tvoja šutnja govori mi više od riječi...

- sada sam i ja zastao i gledao je. Nisam bio ljut, više razočaran. U sebe ili nju, svejedno.

- Ne želim te povri...

- Taj dio smo već prošli Romana... Je li to sad sve? – ni ovo nije bila ljutnja, više ono "dosta mi je ovog sranja!"
- Daj Davide, pa daj shvati me... Bojim se, nije to lako... Molim te, shvati me... - iz očiju su joj ponovno krenule suze niz lice.
- A tko će mene shvatiti, Romana? Nitko se ne pita da li se možda ja bojim, možda meni nije lako... - mislim da sam sad ponovno počeo s burnim reakcijama gnjeva i bijesa, ogorčenja u meni.
- Znam ali moraš shvatiti da ja ne...
- Bojim se da sam se ja malo previše trudio uvijek razumjeti tebe, a pritom sam zaboravio na samog sebe – prekinuo sam je i ironično govorio, čak ponekad se i pomalo nasmijavši kako bih naglasio ironiju svog odgovora - Valjda sam vjerovao da ti je stalo do mene dovoljno da ćeš i ti ponekad potruditi se shvatiti me...
- Nemoj mi nabijati grižnju savjesti, molim te Davide... - nježno je odgovorila baš kao da me moli, a zapravo mi je zvučalo kao da me želi upozoriti da nisam "fer" prema njoj. Možda sam joj nemilosrdan, grub?
- Čuj Romana, ako si ti došla jer tebe peče savjest, daj slobodno idi.. – nastavio sam hladno i bezvoljno odgovarati, više nisam imao snage burno reagirati - Ništa ti ja ne zamjeram, nisi ti kriva za ovo moje sranje i imaš pravo pobjeći od toga. Da mogu, vjeruj, i ja bih pobjegao...
- Ovo ispada jako malodušno od mene... - gledala me ozbiljnim, pomalo ljutim pogledom kao da mi zamjera što sam takav.
- Da Romana, idi živi svoj život s kim i kako hoćeš, imaš na to pravo, a mene pusti na miru i zaboravi me... - sad sam se ponovno naljutio i glasno, gotovo vičući.
- Davide... - ponovno je počela plakati, ovaj put mislim više od bijesa nego zato što ju je moja izjava rastužila.

- Nemamo si više što reći... - odgovorio sam jednako hladnokrvno, ne mareći za te njene suze - Vrijeme je da odeš.
- Žao mi je, nije trebalo ispasti ovako... - ponovno me je primila za dlan.
- Mnoge stvari ne ispadnu onakve kakve bi trebale, kako bi mi to htjeli... - povukao sam ruku. Htio sam da ovo završi, da ode i ostavi me na miru.
- Žao mi je Davide, vjeruj... - rekla mi je, pogledavši me u oči i zatim krenula prema vratima.
- Na žalost, ponekad vjerovati nije dovoljno... - pogledao sam taj tužan izraz njenog lica i gotovo u trenutku instiktivno osjetio se kao da ponašajući se tako okrutno prema njoj, nanosim bol samom sebi jer njena bol me dira u samo srce - Odi Romana, bit će sve okej sa mnom – najprije sam šutio, a onda sam joj to odgovorio kad je stala na izlazu kraj vrata. Okrenula se i pogledali smo se u oči, baš kao da nam je to zadnji put...

Nepreboljene suze. Na kraju svih misli čovjek ostane sam sa bolom u svom srcu i suzama na licu. Možda je bol upravo ta samoća. Možda razočarenje, možda ogorčenost, možda bijes zbog nemoći – sve osim mržnje. Moje previše bole da bih je mrzio. Tako bi me samo još više boljelo... Znete ono kad se jako zaljubite u nekog i gledate ga kao savršenog? On je iskreno takav u našim očima i uporno odbijamo svaki pogled koji bi govorio o njegovim nesavršenostima. Kad ih i pogledamo, onda si onako utješno kažemo "Nitko nije savršen" ili, još bolje, "Savršenstvo je jedino u dvoje ljudi zajedno" i ne dajemo im preveliku pozornost, barem ne toliku da bi ju radi nje prestali voljeti. Nadao sam se da i ona tako osjeća za moje nesavršenosti... Sad ide ono kako je

"svaka naša nesavršenost neki naš nedostatak, svaki naš nedostatak naša različitost, a svaka naša različitost je ono po čemu smo posebni". Ponovno sam se nadao da ona mene vidi kao posebnog... Na kraju, voljeti tuđe savršenosti, dobre strane, kvalitete je lako. Prava ljubav voli i tuđe nesavršenosti, nedostatke, mane. Ljubav čini osobu koju volimo posebnom, a ja sam vjerovao da me ona voli. Vjerovao sam da ona voli moju posebnost... Kada shvatimo da ne, ostaju nam samo suze i ta ogromna bol. Bol koju nikada nećemo isplakati...

Polako je padala večer i prvi mračak, a ja sam i dalje satima nepomično sjedio u praznom uredu i zamišljeno gledao u vrata, pogledom tražeći nju i tako primitivno nadajući da će ih svakog trenutka iznenadno otvoriti, nasmijati mi se i krenuti u zagrljaj. Svako malo trgnuo bih se iz takvih misli, ironično se nasmijavši samom sebi i kako sam ja nevjerojatno glupa i jadna osoba, a pritom bi mi niz lice krenulo nekoliko suza koje bih odmah zatim obrisao kao da ih se sramim toliko da ih želim skriti od samog sebe. Kao da ću tako manje primijetiti, kao da će tako manje boljeti... Kada sam kroz prozor vidio kako taksi ulazi u dvorište zgrade, ugasio sam kompjuter na svom stolu i nestala je njena slika s njegovog ekrana te se odgurao prema izlaznim vratima. Dok sam se okrenuo i zagasio svijetlo, još nekoliko trenutaka ostao sam nepomično gledati u mrak praznog ureda, a ta prokleta tišina u meni je očajno vrištala od boli. Zatvorio sam vrata s nekim sjetno-tužnim osjećajem u sebi kao da ih ne zatvaram samo na ova tri tjedna godišnjeg odmora... Spustio sam se liftom u prizemlje zgrade i izgurao van. Taksistu sam pozdravio samo s umjetnim osmijehom i "Dobar večer". Čovjek je po izgledu

mog lica shvatio da nisam raspoložen za priču i doista me nije gotovo ništa zapitkivao. Nakon što mi je pomogao preći na zadnje sjedalo auta i spremio moja kolica u prtljažnik, sjeo je za upravljač i pitao me "Uobičajeni put ili?" te sam odgovorio "Slatina, Opatija... Moram malo na zrak", bez nekih pitanja imam li kakvih problema ili što, lagano se suosjećajno nasmiješio i rekao "Svima nam ponekad treba malo zraka, prijatelju". Upalio je nekakvu laganu muziku na radiju kako ne bi bila neugodna tišina i krenuli smo.. Nakon 20-tak minuta iskrcao me odmah pored Slatine i nakon što sam mu platio, spustio sam se tik do bijele ograde uz obalu. Zamišljeno san gledao u more, a svjež večernji vjetar prolazio mi je kroz kosu...

- Hej... - prilazeći mi, Hana me pozdravila. Glas joj je bio tako lagan, tako elegantno umjeren, ne potpuno tužan ali ne ni veselo sretan.

- Hej... - odgovorio sam ne okrećući se, samo malo zabacivši glavu i pogledao je.

- Kako si? – pogledala me onako nježnim pogledom kakvim majka gleda svoje dijete kad predosjeća da ono pati.

- Tako... - vratio sam pogled na more ispred sebe, a glasom sam bio ozbiljan i tek malo bezvoljan, nisam htio zvučati tužno i depresivno.

- Je li ti hladno? – i dalje je zvučala onako majčinski toplo, dobronamjerno i zabrinuto.

- Ne baš... Paše mi da se malo ohladim, imam previše osjećaja u sebi pa se nadam da ću ih ovako zalediti... - nastavio sam odgovarati "hladno" i da zvučim kao tek bezvoljan, kao da sam se nadao da tako neće primijetiti da me strašno boli - Pušiš? – sada sam je pogledao cijeli se okrenuvši prema njoj.

- Ne... - pogledala me pomalo iznenađena mojim pitanjem.
- 'Ajde mi izvuci upaljač iz džepa... - upitao sam je to nakon što sam izvukao jednu cigaretu iz kutije na svojim koljenima i stavivši je u svoja usta.
- A to ti baš i nije zdravo. Pogotovo u našem stanju... - gledala me onako žalosnim, a istovremeno ljutim pogledom.
- Ma jebeš to naše stanje... - iako tužnog izraza na licu, pokušao sam se ironično nasmijati. Duboko sam uzdahnuo i uozbiljio se – Tebi je hladno?
- Ma ne, godi mi malo izaći na svježiji zrak... – iz tona njenog glasa nije nestajala ta dobronamjerna suosjećajnost i tako nježna zabrinutost.
- Gdje ti je mala? – nastavio sam jednako ozbiljnog glasa i izraza na licu.
- U stanu, igra se sa Lamijinom malom – odgovorila je ozbiljnog glasa, nježnog tona, a na licu je imala gotovo neprimjetan osmijeh. To je onaj predivni smiješak dragosti kad čovjek govori o nekome koga voli više od sebe i svjestan je da je sretan da je on dio njegovog života.
- Hana, znaš ti koliko si ti sretna? – pogledao sam je s nježnim osmijehom na licu, sretnim radi nje i pokazujući kako sam radostan jer ju ima, a istovremeno tužan jer sam ja sam i nemam nikog tko bi uvijek bio uz mene - Ti nikad nećeš ostati sama i ta mala će uvijek biti uz tebe, ma koliko vam ponekad teško bilo...
- Nemoj biti tužan... - rekla je to tako tihim glasom, spustivši ruku na moje rame i pogledavši me onim pogledom čovjeka koji se srami osjećaja svoje sreće...
- Nisam tužan, više sjetan... - okrenuo sam glavu naprijed i ponovno pogledao u more ispred nas - Znaš, ponekad kad se

ovako prisjećaš nečeg što te činilo tako sretnim, a iako je to bilo tako nedavno, čini ti se takao davnim... Tako nestvarnim... - gledao sam ispred sebe i govorio nježnim, smirenim glasom. Imao sam nekako "zaleđen" izraz na licu ne pokazujući nikakve emocije. Barem sam to htio... - Sad si mislim, da sam to znao nekako više cijiniti, jače čuvati, možda to ne bih izgubio... - pogledao sam je tužnim, razočaranim pogledom. Kao da sam tražio razumijevanje u njenim očima - Mirno sam je pustio da ode, Hana... Nisam psovao, nisam vikao, nisam bacao stvari, nisam plakao... Nisam je molio da me ne ostavlja samog...

- Joj moj Davide, vjeruj mi da jako dobro poznajem taj osjećaj kad te razočara onaj u koga si tako slijepo svim svojim srcem vjerovao... Ostavi te samog kao da mu nikad nisi značio ništa i uopće mu nije bitno kako ćeš se ti osjećati... - dok je govorila, ne toliko tužnog izraza na licu, imala je tako suzan sjaj u očima. Takav sjaj imaš samo kad govoriš o nečemu što ti je urezano u srce i ti to svakom izgovorenom riječju ponovno osjećaš.

- A najgore je, ne samo baš to što te ostavlja nego taj prokleti osjećaj da si se baš trudio i davao sve od sebe samo da zadovoljiš tu osobu i da te nikad ne poželi ostaviti, a ona je svejedno učinila baš to... - pogledao sam je u oči imajući tužan izraz na licu, kao kad govoriš neku istinitu misao, a tako bi htio da nije.

- Da, i onda jednostavno ne možeš, a da se ne pitaš što to imaju drugi da ja nemam i zašto su im oni bolji od nas – pogledala me kao da traži potvrdno klimanje glavom ili nešto čime bi joj potvrdio da je ta misao ispravna, da se i ja sada osjećam tako.

- ... Da, i makar znali da su oni ti koji su nas povrijedili, makar nas tako razočarali da ih ni mi ne bi više htjeli kraj sebe, svejedno užasno boli kad te ostave samog... - nastavio sam nadopunjavati

vezano uz njenu misao prije, imajući zamišljen pogled u daljinu mora ispred nas.

- Je, a svaka sitnica te stalno podsjeća i bol postaje samo jača... – i ona je zamišljeno gledala tamno plavetnilo mora ispred nas koje se negdje u daljini spajalo s mrakom tamne, rano-ljetne večeri.

- Da... Fotke, pjesme, odjeća, parfemi... Sve te podsjeća i koliko god da te boli, to je jedino što nam je ostalo... - nakratko sam skretao pogled prema njoj i povlačeći dim cigarete u ustima, govorio nekako nježno-sjetnog glasa.

- Davide, vi ste živjeli zajedno? – okrenula je glavu prema meni i upitala me iznenadno, kao trgnuto iz svojih razmišljanja - Ako ti je bed odgovarati, slobodno mi reci...

- Ma nije bed, moram razgovarati s nekim... Možda mi bude lakše ako to izbacim iz sebe... - i ja sam okrenuo glavu i pogledao u nju - Bili smo zajedno gotovo tri godine, a zajedno živimo malo više od godinu dana.

- Ti si nju jako volio? Jesi imao mnogo djevojaka?

- Jesam, volio sam je hiljadu puta više nego samog sebe... I bojim se da je nisam 'bio' volio nešto kao prošlo nego je i dalje volim – zastao sam i nekoliko je trenutaka šuteći gledao - Nisam baš, ona mi je bila jedina ozbiljna veza. Ovo sve prije je bila samo mladenačka zezancija i ono, velike srednjoškolske ljubavi...

- A ona tebe? – izgovorila je to pitanje tako nježno i polagano kao da je htjela da me ono ne boli...

- Vjerujem da je... Barem u početku – moj tužni izraz na licu pojačao se, mada sam želio barem mali osmijeh.

- Kad ste se upoznali, bili ste prijatelji?

- Da, jako dugo... Zašto? – to pitanje, priznajem, nije bilo baš totalno iskreno nego to više onako ironično-radoznavo.

- Zato što čvrste veze najprije proizlaze iz dobrog i jakog prijateljstva – ona kao da je iz izraza mog lica shvatila moje misli pa je odgovarajući mi imala posebno nježan glas. Nešto kao kad se čovjek boji da će reći nešto što bi moglo povrijediti nekog do koga mu je stalo i ne želi to pa je sad oprezan dok govori - Prijateljstvo je nekakav temelj. Moraš poznavati drugu osobu, naučiti se biti iskren prema njoj, vjerovati joj...

- Okej je sve to Hana no neke osobe upoznaš i u svoje srce ih staviš s određenim ulogama – zastao sam i nekoliko trenutaka je šuteći gledao, smišljajući kako bih joj to trebao reći da me najlaše shvati - Prijateljstvo je bitno u vezi, naravno no valjda ta osoba mora imati ono nešto u sebi...

- A ona je to imala? – naglo je to izgovorila, onako instinktivno, iznenadno.

- Znaš, ja sam ti tip koji vjeruje u ljubavne bajke i da postoji onaj trenutak kad nekog prvi put vidiš i odmah znaš da je za tebe... - ponovno sam zastao i nekoliko trenutaka je gledao bez ijedne izgovorene riječi. Nisam trebao vremena za smisliti što joj dalje reći nego je jednostavno to bio jedan od onih trenutaka kad je malo tišine potrebno - Taj trenutak sam osjetio čim sam je prvi put ugledao...

- Ne razumijem zašto te ženska ostavila... - pogledala me nekako sramežljivo i duboko uzdahnuvši.

- Neke stvari u ovom životu je lakše razumjeti nego prihvatiti ih... - rekao sam to zamišljenog pogleda u očima i ponovno okrenuvši glavu naprijed.

- Je li ti rekla zašto? – u glasu joj se ponovno čuo onaj strah da me svojim pitanjem ne povrijedi još više.

- Prestala me voljeti... - hladnokrvno sam odgovorio tihim glasom i

dalje gledajući ispred sebe. Nisam joj imao snage reći da se prepala moje invalidnosti...

- Samo tako? – upitala je kao iznenađena, jednako tihog, razočaranog glasa.

- Samo tako, Hana moja... - možda to što nisam imao snage reći joj zašto me ostavila, nije bilo istina da nemam snage, možda me doista bilo sram takvog razloga ili sam se tješio da možda to ipak nije istina.

- Davide, jel' da smo mi ljudi nevjerovatno glupi? – pogledala me kao da zapravo to nije pitanje nego samo utješna tvrdnja.

- Ne svi, samo oni koji se igraju s emocijama i ne boje se osjećati... - okrenuo sam glavu i pogledao je u oči.

- Misliš na neke tamo budale koje poklanjaju svoje srce, ono fakat, ko' na pladnju i ko' da kažu "Evo ti, povrijedi ga"... - to pitanje je nekakvo ironično olakšavanje misli, ponovno više nego je to uistinu pitanje na koje je odgovor potreban.

- Pa, neki ljudi kažu da nas mogu povrijediti samo ako im mi to dopustimo...

- Seru, vjeruj... - iako tužnog lica, nasmijala se - Daj mi sad onu cigaretu.

- Ah, pa šta nisi maloprije pametovala kako je štetno za zdravlje i kako je u našem stanju to zabranjeno? – postavio sam pitanje, a zapravo ne trebam odgovor. Nasmijao sam se, ironično, a istovremeno potrebno mi.

- Ah, "zabranjeno voće je najslađe"... - ponovno se dražesno nasmijala.

- Uh jebo'te, di nestade ona fina damica.. – s jednakim osmijehom na licu, izvadio sam cigaretu iz kutije i dodao joj.

- Dobar si ti... - uozbiljila se i uzimavši cigaretu iz mojih ruku - Bit

će sve okej, preživjet' ćeš ti ovo i onda ćemo se smijati ovome...

- Ajde, "nada umire posljednja"... - i ja sam se uozbiljio iako je ovo bila ironična izjava.

- Pa, ovisi čemu se nadaš – sad je ovo od nje bila nekakva ironija, a čak se lagano i nasmijala.

- Vidi je sad... - mrko sam je pogledao ali nasmijan. Shvatio sam zezanciju.

- Šala, šala! – vedro se nasmijala i pritom onako razigrano, prijateljski zagrlila - Ma šalim se, imaš baš lijep osmijeh pa bi bio grijeh ponekad ne nasmijati se...

- Samo ti mene zezaj... - uzvratilo sam jednakim osmijehom, a zatim se uozbiljio - Hvala ti što si tu, stvarno trebam nekoga i drago mi je da te imam u svom životu...

- Ja sam tebi zahvalna, na svemu... - sagnula se kraj mene, primila me za ruku i pogledala u oči tako nevjerojatno nježnim pogledom - Posebna si osoba i drago mi je da si mi dopustio da budem dio tvog života...

- Idemo sad unutra i popit ćemo koju u ime prijateljstva! – lagano sam se nasmijao. Lijep je osjećaj kada ti netko nov u tvom životu kaže da mu je stalo do tebe...

- Neku žestoku! – i ona se veselo nasmijala.

- Ajd' dogovoreno! Idemo... - okrenuli smo se i krenuli prema restoranu iznad plaže. Ona me gurala i nisam joj vidio lice ali sam osjećao osmijeh na njemu. Nisam odolio, okrenuo sam glavu natrag prema njoj i vidjevši kako se dražesno smiješi i ja sam se nasmijao njoj...

Osmo poglavlje; **Zauvijek zaborav**

Ej, da nije tako tužno, bilo bi smiješno kako ponekad nemamo pojma što osjećamo, a ipak u isti taj trenutak zapravo odbijamo išta osjećati. Zašto? Mislim, nije li to nekako priglupo? Zapravo ne znaš što osjećaš, je li to razočarenje, je li to bol ili je li to ljutnja, a svejedno odbijaš osjećati išta? Ah, tko zna možda nas je samo strah? ... Stvarno, jesu li naši osjećaji glupi? Čemu uopće to sve? Ponekad kao da je sva ta priča o našim osjećajima pomalo isforsirana pa ispada da je uzaludno nekog jednostavno upitati "Kako se osjećaš?" Ne znam ali meni je tako bahato i isprazno davati si pravo "pretpostavljati" kako bi se netko trebao osjećati u pojedinim trenucima i onda još suditi jer je netko osjetio nešto drugačije od nama očekivanog. Pitam se, ako je i nama samima nepoznato kako ćemo se uvijek osjećati, kako onda drugi imaju snage gledati nas u oči onda kada su nas toliko povrijedili da upravo više ne znamo što osjećati? Bojim se tog pogleda... Je li nas doista tako jako strah vlastitih osjećaja? Okej, razumijem ja da kad u neki odnos ulažeš svoje emocije, iskrenost, otvorenost i povjerenje, riskiraš biti povrijeđen i ponekad mi izgleda kao da pružam srce bez zaštite da ga taj netko povrijedi ali eto ako nekako uspije biti osoba koja neće dopustiti da ga drugi tako lako povrijede ulažući svoje emocije u njih – pitam se što je onda sa svim nadanjima, našim snovima, svim našim željama i svemu onom što nas raduje? Kako barem taj dio "odraditi" bez da tako jako boli? Moraju li emocije uvijek boljeti? Može li se osjećati, a da nikad ne boli? Možemo li kako odvojiti svoje emocije od osjećaja boli ako se on ikad pojavi? Ima li načina, garancije? Naravno, utjeha ili doista poticaj, "nada nikad ne umire"...

Probudio sam se naglo trгнуvši se iz sna i osjetivši snažan miris kave u zraku. Okrenuo sam glavu na stranu i na noćnom ormariću kraj kreveta ugledao šalicu. Bila je to moja omiljena smeđa šalica s širokim obrubom na rubu kako bih je lakše držao u ruci, šalica koju mi je Romana poklonila večer prije nego smo se uselili u naš stan. Bio je to naš prvi komad posuđa u našem zajedničkom životu i od tada uvijek ujutro pijem kavu jedino iz nje. Okrenuo sam se na bok, pogledao u poluotvorena vrata i nakratko vidio nekog kako korača u kuhinji. Gotovo instinktivno, poviknuo sam Romanino ime, imajući širok osmijeh na licu...

- Nije Romana prijatelju, džaba se veseliš... - nakon nekoliko trenutaka bezveznog nadanja "da možda ipak..." i tako naivno gledajući u ta vrata, otvorio ih je Bojan i gledao me ironično se "kezeći" – Jesi dobro? Sinoć si povraćao krv... - nakratko se uozbiljio.

- Ah... - razočarano sam uzdahnuo i vratio glavu na jastuk.

- Vidim kava te probudila. Vjeruj

- em da ti miris kofeina sada zvuči privlačno, ah?! – nastavio je s ironijom u glasu i s tim osmijehom na licu.

- Što ti radiš tu? – ponovno sam se vratio na bok i ispružio ruku prema onoj šalici kave na noćnom ormariću.

- Jedan moj blesavi frend, koji "by the way" glumi pametnjakovića i 'kobajagi' zna da mu je zdravlje u banani i da to fakat ne bi smio, naroljao se i onda je zvao u "help" – jednako ironično me gledao iako mu je nestao onaj podrugljivi osmijeh s lica – Da zvao, više frfljao... - dodao mi je šalicu u ruku i savio prste kada sam je primio.

- Jebo'te, osramotio sam se pred Hanom! – zastao sam s ispijanjem i dok mi je gutljaj kave još bio u grlu, začuđeno i

šokirano ga pogledao.

- Ma ne brini, nije ti ni ona bila baš u nekakvom anđeoskom izdanju nevinašca... I ona je bila dobrano natreskana! – na lice mu se ponovno vratio onaj ironični osmijeh.

- Jebo'te... - ponovno sam uzdahnuo i pružio ruku kako bih mu dao šalicu da je spusti na noćni ormarić. Nakon što ju je uzeo, okrenuo sam se nazad na leđa i ponovno spustio glavu na jastuk – Koje sranje... Ti si tu cijelu noć? Kad sam te zvao?

- Pa normalno, nisam te mogao ostaviti takvog... Ošamućenog – ponovno se nakratko nasmijao, poluironično. – Negdje oko 2.00h jutros.

– Jebi ga... - podigao sam glavu i pogledao ga – Sorry što sam te davio...

- Ma daj sad, nije nikakav bed to... - sjeo je na rub kreveta i gledao me.

- Jebo'te, ja stalno radim neke pizdarije... - ponovno sam lagano uzdahnuo i spustio glavu na jastuk, prekrivši si dlanovima oči i protrjavši se po licu.

- Frende, svi mi u životu radimo neke pizdarije i toliko sranja napravimo da toga često uopće nismo ni svjesni... Zašto bi ti bio poseban?! – govorio je sasvim ozbiljnog izraza lica, a zatim se nakratko nasmijao kako bi naglasio ironiju ove svoje zadnje izjave, odnosno pitanja, što god to na kraju bilo – Okej je to da svi ponekad radimo neke pizdarije ali najgore je kad ih uporno radimo, a znamo da nam uopće nisu potrebne – nastavio je ozbiljno govoriti i gledao me pogledom prijateljske iskrenosti – Prijatelju, stvarno si super osoba i vjeruj da se ponekad divim jačini tvog karaktera i hrabrosti da u životu postigneš sve što jesi... Nemoj sad sve to zajebati zbog jedne propale veze. Događa se...

- E moj Bojane, ful je teško priznati si da se cijeli život uporno trudiš biti "isti", imati iste prilike kao i drugi i biti vrijedan isto onoliko koliko bi bio mladić koji uz sva moja postignuća nema tu jebenu bolest, a onda ti jedna osoba u jednom trenutku pokaže da nisi "isti" u njenim očima i nećeš to nikada biti – dok sam mu govorio iz oka mi je krenula jedna krupna suza i lagano klizila niz lice, a onda sam nakratko zastao i uzdahnuo – Jednostavno je to Bojane, ja nemam zdravlje i bez obzira koliko se ja trudio, koliko postigao i što u životu imao, ja ću uvijek biti manje vrijedan zbog toga...

- Ma daj Davide, kad već želiš biti tako isti onda ti mogu reći da si isti kao i svi koje je djevojka koju su voljeli ostavila jer, iz tko bi ga znao kojeg razloga, nije zadovoljio njena očekivanja... Ljubav je zajebana stvar prijatelju, ona zna jako boljeti, a to ti je ama baš isto kod svih nas - govorio je smirenog i dosta tihog glasa no ovo na kraju je naglasio i zatim zastao na trenutak davši mi malo vremena da razmislim što je rekao – A što se zdravlja i nečije vrijednosti na osnovi toga je li i koliko je zdrav, tiče, moraš znati da je sve u ovom životu relativno i to kakvo je zdravlje kome bitnije i što je kome vrjednije, isto je i nepoznato svima nama – gledao me s onim samouvjerenim pogledom dokazivanja. Ja sam nakon par trenutaka rekao "Hvala, prijatelju" i lagano uzdahnuo, a on mi je odgovorio "Čemu služe prijatelji?!" i nasmijao se.

Bojan je ostao kod mene u stanu sve do poslije ručka. Dosta smo razgovarali, onako realno, otvoreno i iskreno prijateljski. Trudio se razumjeti me i biti podrška no ponekad postoje oni trenuci kad jednostavno želimo biti sami u tišini sa svojim bolom i mislima koje nam lutaju dalekim pogledima, a nikakav razgovor nam tada neće pomoći. Nisam ga htio povrijediti

i zamoliti ga da ode i pusti me na miru jer dobro poznajem to kad se zbog nekog trudite i želite mu pomoći, a taj vas bahato tjera i nikako da shvati da to sve činite samo zato što vam je iskreno stalo do njega. Za ručak smo naručili dostavu iz obližnje pizzerije no ja je gotovo nisam ni okusio jer hrana mi je bila zadnja u mislima tih trenutaka i od samog pogleda na tu pizzu postavljenu na stolu, bljuvalo mi se. Ipak, možda je to bilo samo reagiranje mog želuca zbog mamurluka i slabosti nakon sinočnjeg pijanstva. Inače, ja nisam popio ni kap alkohola već godinama, dijelom i zbog zdravstvenog stanja, dijelom i zato što mi to stvarno ne predstavlja nikakav užitek pa valjda se zato moj organizam nije navikao na takva stanja. Nakon ručka, otišao sam leći na kauč u dnevnom boravku. Bojan mi je pomogao prebaciti se iz kolica i kada je vidio kako mi se oči sklapaju, rekao da ide "skočiti" do grada nešto obaviti dok ja malo odspavam i da će navečer ponovno doći. Samo sam bezvoljno klimao glavom kao potvrdni znak da se slažem sa svime što je govorio i kad je pozdravljao izlazeći kroz vanjska vrata stana, viknuo mu "Hvala Bojane". Samo se nasmijao i nakratko me pogledao, zatim izašao iz stana i zatvorio vrata. Kada sam konačno ostao sam, spustio sam glavu na jastuk, sklopio oči i zaplakao... Kasnije popodne, kada sam se uspravio u sjedeći položaj na kauču i upalio televizor, zazvonio mi je mobitel. Čuvši mobitel kako zvoni, u meni se trenutno javio onaj naivni instinkt kao od jutros i uzbuđeno-brzopleto zgrabio sam mobitel i javio se, ne pogledavši broj pozivatelja na ekranu...

- Romana?! – javio sam se sav ushićen i tako jadno sretan, kao da molim za neku tako veliku sreću za koju ni sam ne vjerujem da mi se ona može dogoditi.

- Hana je, Davide... - odgovorila je jednako umornim i tihim g

lasom kakav sam ja imao cijeli dan.

- Hana... - rekao sam to ozbiljno i nalik razočaravajućem – Sori, mislio sam da si... - zastao sam na trenutak i uzdahnuo – Ma zapravo, ja sam jebeno glup i tvrdoglavo vjerujem i nadam se iako odmah znam da od toga nema ništa...

- Ma ništa, Davide – i ona je zastala na trenutak uzdahnuvši – A što se te tvoje procjene o gluposti tiče, ako je doista biti glup vjerovati da ljudi nisu baš tako pokvareni i nadati se da će shvatiti da su nas povrijedili, onda nas buraz ima još puno, puno glupljih...

- E, moja Hanice...

- Nego, kako si mi ti danas? – s ovim pitanjem kao da je htjela prekinuti depresiju u mom glasu, a onda je ponovno zastala i nešto lakše uzdahnula čime mi je bilo jasno na što misli s tim pitanjem.

- Aj', valjda tipično kako se svi ljudi osjećaju nakon noći pijanstva – lagano sam se nasmijao kako bih naglasio ironiju u svom odgovoru – Boli me glava, povraća mi se na svaki miris, pogled ili samo prizvuk hrane i plače mi se k'o maloj bebi... Ti?

- Slično tako, samo što ja to ne smijem pokazati pred Emom, a i Lamija bi me zadavila kad bi čula da se okolo opijam – njen glas je bio ozbiljan i tih no istovremeno tako vedar i blago nasmijan – A što se te tvoje sklonosti plakanju tiče, nije ti to od pijanstva dragi moj Davide, to ti je od slomljenog srca...

- Ajme, da nisi ti možda potajno studirala psihologiju?! – sad sam se vedro nasmijao.

- Samo ti mene zezaj, iznenadio bi se ti što mi žene sve znamo o slomljenim muškim srcima...

- Znaš li možda kako se ona i liječe? – još više sam naglašavao ironiju u svom osmijehu.

- To si me pitao i sinoć!
- Da, budući da ti se ja baš previše i ne sjećam sinoćnje večeri, kladim se da si ti odgovorila nešto tipa "trebaš si odmah naći drugu" – nastavio sam s vedrinom u glasu i osmjehom na licu.
- Nešto tako slično! Naravno, i ja sam ti se ponudila...
- Molim?! – ovo sam šokirano naglasio – Ti si se ponudila da mi budeš nova djevojka?
- Prijateljica budalo... – ponovno se vedro nasmijala, a zatim nakratko zastala i uozbiljila - Znam da ti je ovo teško, vjeruj mi jer ja sam sve ovo prošla i dobro znam da su nam iskreni prijatelji u tom trenutku najpotrebniji.
- I što sam ti ja na to rekao? – ovo sam pitao više ionako ironično da bih prikrio kako mi je neugodno zbog moje reakcije kod ovog njenog prethodnog odgovora.
- Pozvao si me da se Ema i ja preselimo kod tebe u stan. – rekla je to nježno i sasvim spontano, očekujući sad moju reakciju na to.
- Hana... Ovaj... Ja... - počeo sam zamuckivati i crveniti se jer tek sad mi je bilo neugodno.
- Ej Davide, smiri se čovječe, zezam te! – ponovno se nasmijala ali samo na trenutak, ubrzo zatim se ponovno uozbiljila – Bio si pijan čovječe, k'o da ću sad ozbiljno uzimati to što u tom takvom stanju govoriš.
- 'Ajme Hana, kako sam se usrao! – otpuhnuo sam kao u znak olakšanja.
- Što, tako ti strašno zvuči živjeti s nama dvjema? – sad mi je zvučala pomalo ljuto.
- Ma, ne to... Nego, ono... - ponovno sam počeo zamuckivati i crveniti se od neugodnosti.
- Ma zezam te, Davide! – ponovno se nakratko vedro nasmijala i

onda odmah uozbiljila – I oprosti uopće na mom ponašanju sinoć.

- Ma oprosti ti, nisam te imao pravo navlačiti da piješ sa mnom samo zato što sam ja trebao piće...

- Imala sam ja razlog, jako sam trebala i baš mi je godilo da ćemo se tu večer naći i zamišljala sam kako ćemo ić' popiti nešto žestoko, da proslavimo – imala je tako radostan, tako živahan i tako olakšavajući glas da ga je i samo slušati budilo neki tračak optimizma.

- Ma da... Koji razlog? Što se trebalo slaviti?

- Uspjelo je Davide, idući mjesec idem na operaciju i konačno će ova noćna mora završiti i konačno ću 'rahatna' moći planirati budućnost zajedno sa svojim milim djetetom! Puno si mi pomogao Davide i cijeli život ću ti biti zahvalna, a moje dijete će uvijek znati da si ti čovjek koji je više pomogao njenoj majci i njoj nego što je to njen otac ikada učinio... Davide, nema toga što mi ne bi učinile za tebe i molimo te da uvijek u svemu računaš na nas... - dok je govorila, uzbuđeno-radosnim glasom punim emocija, ponovno sam osjetio onaj najljepši osjećaj u ovom životu – dio si nečijeg života i ti si dijelom predivnog osmijeha na njihovim licima... Bilo mi je krivo kako sam sinoć mogao biti tako bahat i bezobziran da samo mislim na sebe i svoje probleme i ne upitam je kako je njoj prošlo kod doktora... Znao sam da je išla taj dan i da joj je to životno pitanje, a istovremeno mi je bilo žao nje jer nije htjela radovati se usprkos mom jadu i očaju. Hana je dobra osoba i zaslužila je svu pažnju prijatelja koji su uvijek spremni učiniti sve za prijatelja. Malo je takvih danas, a ja se smatram imati čast biti jednim od njih... Hana i ja sutra navečer večeramo u mom stanu.

Ponovno bih se sad trebao upitati "Što je to bol?" ili, još

bolje, "Što nas to boli?". Neki bi rekli da je bol samo bezvezni dio naših života za koji smo si često sami krivi, dok bi drugi rekli da je ona nekakva garancija odgovornosti prema samom sebi i, ponovno, onom što sami osjećamo. Sad bih se valjda trebao pitati "O kakvoj odgovornosti prema samima sebi oni pričaju, kad si sami nanosimo bol?" ali mene ne muči to "sami mi" nego više drugi, oni koje volimo i vjerujemo im. Da, sad mi i onaj dio o odgovornosti nanošenja boli samima sebi zvuči malo razumljivije – često si bol ne nanosimo sami no dopuštajući da nam je oni nanesu, zapravo si je nanosimo sami. Jesmo li mi zato glupi? ... Ako je bol jednaka bez obzira povrijedili nas slučajno ili namjerno, pitam se je li bol jednaka i kada smo svjesni da smo si za taj bol krivi jedino mi sami. Kako? Pa nismo se mi sami povrijedili, oni su i zato nas boli, zar ne? Možda bi to i bilo tako ako bih mogao zanemariti da im "pružamo srce na dlanu" i kao da ih molimo "Povrijedite nas, dopuštamo vam". Nismo li si onda krivi sami? Ako doista jesmo, je li nam ovo zaslužena kazna ili toga ima još?

I noćas je bila poluneprospavana noć. Ponovno sam povraćao krv i doista mi na trenutke nije bilo dobro. Smirio sam se tek negdje oko 3.00h ujutro i tek tada nekako zaspao. Ponovno sam se probudio oko 5.00h. Bojan je sjedio pokraj mene i u polusnu gledao televiziju. Morao sam ga uvjeravati da mi je dobro i gotovo ga tjerati da ode kući naspavati se... Iduće jutro, doduše ne baš tako rano ujutro već oko 10.30h, izležavao sam se na krevetu i gledao televiziju. Sinoć sam se s Bojanom dogovorio da će doći tek oko podne. Moja kolica ostavio je pokraj kreveta i na sjedištu plastičnu "gusku u koju mokrim, a na ormariću s druge strane kreveta nekakve dijetalne čokoladne kekse i mlijeko nasuto

u bočici od 0,5l i onda zatvoreno čepom, kako bih je lakše dohvatio i sigurnije prenio do sebe da se mlijeko ne prolije. Kad sam se probudio, još ranije jutros, malo pojeo i popio te upalio televiziju i izležavajući se tako gledao neki film. Imao sam daljinski od klime kraj sebe pa je soba bila dosta rashlađena, a i zamračena jer su tamnoplavi zastori bili navučeni preko prozora kako ih je to Bojan sinoć navukao. Reklo bi se da sam bezbrižno ljenčario i odmarao se no ljenčarenje je relativan pojam u stanju neke osobe s mojim fizičkim mogućnostima i pitanje je kakvo ljenčarenje je 'ljenčarenje' u pravom smislu te riječi, a i kad govorimo o odmaranju pravo je pitanje od čega se to čovjek želi odmoriti. Bilo kako bilo, nakon ovih nekoliko posljednjih danja nerviranja, ljutnje, neprestanog preispitivanja, ogorčenja i samosažaljevanja, odlučio sam "pustiti mozak na pašu"... U tom trenutku zazvonio mi je mobitel, a ja sam ga podigao, ne pogledavši tko zove i javio se bez onog uzaludnog nadanja da je to Romana.

- Molim? – javio sam se baš onako bezbrižnog i potpuno opuštenog glasa, htio sam odati dojam besposlenog čovjeka koji uživa u godišnjem i izležava se po cijele dane ne radeći ama baš ništa.

- Dobro jutro, šefe – javio se poluvedar glasić Lejle iz mog ureda.

- O, pa dobro jutro Lejla! – ja sam odgovorio potpuno vedrog i nasmiješenog tona glasa.

- Kako si? Uživaš li u godišnjem? – njen nježni glasić je bio uobičajeno vedar ali ne i previše sretan.

- Ah, što ćeš... Mora se ponekad i to! – nisam se htio obazirati na njen glas, rekoh si da je možda čula šta od Romane pa je sad onako blaga i pažljiva jer ona je ful dobra osoba i sad vjerovatno

- provjerava jesam li u bedu - Ti?
- Navikavam se na ljenčarenje...
  - Fino, zar ne?! – nasmijao sam se, naglašavajući svoje dobro raspoloženje.
  - Bogme je... - i ona se lagano nasmijala.
  - A daj mi reci otkud to da si se ti sjetila svog šefa? Neš' ti vraga da ti kao falim...
  - Pa ima i toga vjeruj – nakon početne vedrine u glasu naglo se uozbiljila - Nego Davide, bojim se da imam jednu tužnu informaciju...
  - Što je bilo? – sad sam se i ja uozbiljio.
  - Onaj slučaj Tomić što sam ti prekjučer pokazivala...
  - Onaj za koji sam ja rekao da ga ostavimo za poslije godišnjeg? – govorio sam potpuno ozbiljnog glasa.
  - Da...
  - To je ono, bebač je jako bolestan, nešto s plućima i mozgom pa se roditelji svađaju da li je za bebu bolje da bude trajno smještena u bolnici ili da ju dovedu kući uz adekvatnu medicinsku brigu i toplinu članova obitelji? – ta moja pitanja bila su više nalik na prisjećanje nego na neko klasično ispitivanje.
  - Da...
  - Mislim da je za tako malo dijete bolje da bude unutar topline svog doma, obitelji i ljudi koji ga vole, ako je to ikako moguće ali znaš da u ovom životu ništa nikad nije tako jednostavno i lako pa ipak treba malo bolje pogledati sve okolnosti prije nego se ikog savjetuje ili osuđuje... - zastao sam na trenutak i duboko uzdahnuo - Ja trenutno imam nekih svojih osobnih problema pa dok si to ne sredim, stvarno se ne mogu baviti tuđim...
  - E moj Davide, više se nećemo ni morati... - sad joj se glas jako

rastužio i jednako je duboko uzdahnula.

- Zašto? – upitao sam pomalo iznenađen njenim odgovorom, pogotovo tužnim tonom glasa.

- Beba je jutros umrla. Ugušila se u snu...

- Ajme, jadni ljudi... - rekao sam to jednako tužnog glasa kao i njenog i nakratko zastao - Misliš da smo zajebali?

- Sin im je umro u kući ali doktori kažu da se ništa bitno ne bi promijenilo ni da je bio u bolnici... - zastala je, valjda ne znajući kako nastaviti dalje. Teško je to i izgovarati - Beba je bila teško bolesna i to je uvijek bilo moguće, radi se samo o odgađanjima...

- Svaki dan nečijeg života je bitan i nitko nema pravo reći da nije...

- Znam Davide ali ponekad mi ne možemo utjecati na to, koliko god se trudili...

- Svejedno, trebali smo učiniti više... - ponovno sam zastao i uzdahnuo – Jesi li zvala roditelje i izrazila sućut?

- Jesam, javio mi se otac – najprije je zastala i lagano uzdahnula, a onda nastavila nježnim i tužnim glasom - Ljut je, tužan, ogorčen... Kaže da je ovo društvo jako okrutno i nehumano selektira ljude prema nekakvim svojim kresanjem svih onih koji ih ne zadovoljavaju, bez pitanja zašto ili tko je kriv? Osudi i nemilosrdno odbaci! Nema nekog razumijevanja, solidarnosti, prihvaćanja, pomoći – sam si, ostavljen i odbačen ljut i razočaran. ismo mi krivi, ja bih tako rado pomogla njegovom sinčiću samo da sam to ikako mogla... Ali nisam mogla Davide, nisam...

- Ne krivi on nas Lejla, on krivi život... - nisam znao kako reagirati pa sam se sasvim lagano nasmiješio – Toj obitelji je sada teško i treba im vremena da se pomire i nauče živjeti sa svojom boli...

- Davide, naša bol neće biti manja ako i netko drugi pati, a oni

sada žele povrijediti druge... Nije objektivan, ljut je i razočaran – ponovno je lagano uzdahnula i zastala, baš kao da više ne zna što reći. Ili zna, samo nema snage?

- Zvučiš kao da ga kriviš? – bila je to više kao nekakva razočaravajuća izjava nego doista pitanje – Mislim da ga je za shvatiti, nije baš ugodno kad se osjećaš izgubljenim, a nitko ti ne želi pružiti ruku...

- Ma znam... Mislila sam to samo kako nitko nema pravo kriviti druge za svoj život u stvarima u kojima ni on nije kriv, a nekako mi smeta kad ljudi budu dijelom nekog ponašanja, a onda odjednom su protiv ljudi koji se tako ponašaju tek kad takvo ponašanje zasmeta njima - odgovorila je glasom kao da je korim ili krivim.

- Razumijem te Lejla ali moraš shvatiti da se nesvjesno ponašao tako uzimajući stvari "zdravo za gotovo" i ako je nekog povrijedio, bilo mu je to nenamjerno i često neprimjetno... - zastao sam na trenutak i šutio.

- Davide, nemoj me molim te krivo shvatiti i misliti da sam ja sad neka rospija koja nema srca ni duše...

- Lejla, znaš da sa mnom možeš uvijek otvoreno razgovarati o svemu bez straha da ću se uvrijediti ili naljutiti ako mi kažeš nešto što ja ne mislim tako. A što se tebe kao osobe tiče, tvog srca i duše, vjeruj mi da bi ovaj svijet bio mnogo bolje mjesto za život da su svi spremni na razumijevanje i pomoć kao ti... - prekinuo sam je, a ona je zašutjela i slušala me.

- Zašto ga onda nisam mogla razumjeti i pomoći toj obitelji? Možda bi i ta beba danas još bila živa... Zašto Davide, zašto? – počela je plakati.

- Lejla, mi nismo Bogovi... Odgovore na sva naša pitanja zna samo On... - odgovarao sam s utješnim tonom u glasu – I nitko ne

zna i ne može sam niti itko to očekuje od nas. Možemo samo dati sve od sebe i pokušati...

- A kada ne uspijemo?

- Nadati se da će nam netko pomoći da to jednom prihvatimo... - zašutjeli smo i oboje u isti trenutak duboko uzdahnuli.

Nakon našeg razgovora, ležeći na krevetu i čekajući Bojana da dođe, imao sam vremena razmišljati. Nisam mogao prestati misliti na tu obitelj i kako doista u ovom životu ponekad pomisliš kako imaš sve, kako si se za to pošteno trudio i zaslužio si, a onda u trenutku sve se raspadne. Onda sva ta pitanja, sva razmišljanja i sve suze, a možda je odgovor jedino da mi nikad nećemo razumjeti sve odgovore i obrisati suze. Teško je, a ponekad i teže jer sami dopuštamo da bude teško. Opet, možda tako i mora biti. Teško nam je to shvatiti i nitko nam ne bi trebao zamjeriti ako ne uspijemo i ako se ne snađemo baš u tim trenucima. Uostalom, onaj tko nam ima dvoličnosti zamjeriti i umišljenosti misliti da smo pogriješili i da bi on učinio bolje, treba samo prepustiti njegovoj savjesti i imati mu hrabrosti oprostiti. Jedino je bitno, da naše srce zna da je iskreno dalo sve od sebe i da nam je duša "čista" pa makar nas boljelo i zbog toga patili. Vjerujte, sve je lakše od grižnje savjesti... Onda sam razmišljao kako sam i sam sebičan kad si uzimam za pravo misliti da su moji problemi bitniji od tuđih. Čovjeku je teško smoći snage pokušati razmisliti da invalidnost nije najveći, a definitivno nije i jedini problem u životu. Premda trpimo doista mnoge nefer situacije pa čak i najmanje sitnice, postoje trenuci koje je mnogo teže podnijeti. Tko je što zaslužio, koliko je toga tko pretrpio i čega se sve netko od nas morao odreći, ne čini nas ništa drugačijim. Svi imamo svoje probleme i po tome smo svi isti. Trud, bol, nadanja,

strahovi i odricanja, svima su nam isti i jednom riječju ih nazivamo životom... Uspravio sam se u sjedeći položaj i "mic po mic" na rukama približio rubu kreveta. Privukao sam kolica i rukom spustio "gusku" sa sjedišta na pod. Ponovio sam hrabro i samopouzdanost na glas "Ajde Davide, ti to možeš!" napeo se na rukama i krenuo prebacivati u kolica. Prebacio sam dupe na rub jastuka sjedišta i krenuo prebaciti ruku na gumenu dio stranice kako bih se povukao no ruka mi se sklznula i, kako sam vidio da mi dupe propada, polako se samo spustio na pod. "Jebi ga!", nasmijao sam se i pogledao na sat koliko još imam čekati do Bojanovog dolaska. "Ništa strašno, 20-tak minuta..."

Sjećate se onog dijela kada sam govorio da u životu često nema krivca za sve naše patnje i kako kriviti nekog baš nam i neće previše pomoći – što kada točno znamo da je baš ta jedna osoba kriva za sve, a mi je opet ne možemo kriviti? Htjeli bi i vjerujemo kako bi nam možda bilo lakše kada bi i mi njoj nanijeli barem malo boli ali mi to jednostavno ne možemo... Ponovno se pitam jesmo li zato baš glupi? Slabići, kukavice, jadnici? Ili se pak, "vadimo" na onaj dio o našoj moralnosti, savjesti i poštenju? Sve je to okej i sve ja to razumijem, pa već mnogo puta sam sve to prošao no s druge strane ne mogu se oduprijeti tome da se radi o hrabrosti i dostojanstvu čovjeka ili barem pokušaju da bude takav i da nastoji ne kriviti drugog za ono što osjeća, pa makar i zbog njega. S druge strane, kažu da je čovjek onoliko velik koliko velik bol je podnio. U tom smislu, na neki pomalo apsurdno ironičan način ispada da bi još trebali biti zahvalni onome tko nas je povrijedio jer eto, učinio nas je boljim ljudima. Ako se uozbiljimo, možda postajemo odgovorniji sami prema sebi i u tom trenutku

vjerujemo da više nikad nećemo dopustiti da se netko poigra s našim osjećajima i tako nas bezosjećajno povrijedi. Takav trenutak prođe, naravno, dolaze novi ljudi i "svatko zaslužuje priliku" no onaj osjećaj bolnog razočarenja ostaje zauvijek duboko u nama i ono se uvijek vidi u tišini naših očiju, treba samo dovoljno dobro ih pogledati. Na kraju, bilo kako bilo, gotovo uvijek ostanemo sami sa tom svojom boli, dok oni koji su nam je nanijeli sada kao da nam se smiju i ponose se što patimo zbog njih... Možemo li im se nekako osvetiti za svu tu bol i nepravdu koju su nam nanijeli? Ako možemo, bi li ona išta promijenila? A kad i ne bi mogla, ne bi li nam tako ipak bilo lakše, barem malo? Na kraju krajeva, ne bi li to bilo fer? Ne? Biti kao i oni, povrijediti ih kao i oni nas, samo bi još više boljelo. Oboje, vjerujte mi...

Bojan je oko 17.30h na stol postavio tanjure i čaše za Haninu i moju večeru i pričekao dostavu ćevapa koje sam naručio te pozdravivši me, izišao iz stana. Hana je došla oko 17.50h, možda 10-tak minuta prije nego smo se dogovorili no ja sam se već par minuta prije spremio i očekivao je, gledajući u ulazna vrata stana. Kada je pozvonila i ja poviknuo "Naprijed", sramežljivo je ušla rekavši; "Ja malo uranila, nadam se da nije problem?". Nasmijao sam se. "Ma naravno da nije... Jesi lako pronašla adresu?". Prošla je hodnikom i stala kraj mene u blagovaoni pored stola. Gledala je čas u mene, čas u postavljeni stol s tako slatkim, oduševljeno-iznenađenim osmijehom na licu...

- 'Ajde, nadam se da voliš ćevape... - nasmijao sam se i prednjim kotačima kolica pogurao rub stolice na koju će ona sjesti, htjevši je pogurati van da izgleda kao da joj gentlemenski izvlačim stolicu - Inače, dostava ti je moja omiljena hrana... Dobro 'ajde, zapravo je

jedina, najbrža hrana ako ja moram nabaviti! – najprije sam napravio namrgođeno lice i nakratko zakolutao očima, a onda se odmah još oduševljenije nasmijao.

- Ma u redu je... Znaš kako se kaže "Poklonjenom konju se ne gleda u zube!" – njen osmijeh bio je tako iskren, vedar osmijeh šale bez straha da će onaj drugi to shvatiti išta drugačije i bez ikakvog pretvaranja.

- Ma vidi damice... Znači ja sam krezavi konj?! – jednako vedro sam se smijao i dalje s onim ugodnim osjećajem da ispred sebe imaš osobu kraj koje se možeš tako šaliti i opušteno razgovarati da zaboraviš na sve probleme koje u životu imaš i oni ti se odmah čine manji i mnogo lakši.

- Pa moram se malo damski praviti... Ne, ja ti obožavam ćevape, gušila bih se u njima! – nije "skidala" taj čaroban osmijeh vedrine sa svog lica - Uostalom, meni su ti maleni konjići baš super... - gledala me baš onako vrckastim pogledom i zagonetnim osmijehom.

- Ma! – ponovno sam se nakratko namrštio, uz širok osmijeh na licu - Ti to mene malo zezaš, ha?

- Samo malo, malčice... - širokim osmijehom na licu, gledala me "umiljatim pogledom malog nevinašca" - Znaš, baš si sladak dok se ljutiš...

- Ej daj, mene si našla! – ponovio sam onako vedar osmijeh mada mi je zbog ovog zadnjeg već pomalo neugodno, bar na neki slatunjav način, kako to često rade sramežljivi dečkići - Daj nam radije otvori tu bocu Spritea na stolu i natoči nam, praviti ćemo se da je to neki alkohol i nazdraviti...

- Može... - ustala je i otvorila zelenu bocu tog soka koja je stajala na sredini stola.

- Kad ideš?
- Na operaciju? – sipala nam je sok u čaše ispred i nakratko me pogledala.
- Aha... - potvrdno sam klimnuo glavom.
- Radolović je rekao da mu treba manje od mjesec dana da sredi papire i s parama...
- Ti nećeš morati ništa plaćati od sebe, jel' da?
- Rekao je da postoje neki humanitarni fondovi za medicinske svrhe i da vjeruje da će uspjeti od njih dobiti cijeli iznos...- lagano se uozbiljila dok je to odgovarala i primaknula mi natočenu čašu.
- Ma hoće, ne brini... - pogledao sam je sigurnim i ohrabrujućim pogledom - Dobar je on liječnik i dobar čovjek, sredit će on to...
- Rekao je da ti je obećao i da ne bi podnio da ti iznevjeri dano obećanje – pogledala me, sad odjednom tužnim pogledom - A ja obećajem tebi da ću ti cijeli život biti zahvalna...
- Ma daj Hana, nisam baš sad toliko učinio, okrenuo sam nekoliko telefonskih brojeva i to je sve... - i ja sam postao emotivan i sav se raznježio, a onda se ponovno malo razvedrio i nasmejao - Daj mi donesi iz prve gornje ladice kuhinjskog elementa jednu slamku.
- Pomogao si Davide, to je mnogo više nego što bi mnogi učinili za nekog tko nema novaca i nigdje nikoga... - ustala je i otišla po slamku pa joj okrenutih leđa nisam vidio lice ali glas joj se ponovno raznježio i zvučala je kao da će svakog trenutka zaplakati.
- Ma novac ti je ionako precijenjen i žalosno je da se ljudi tako lako izgube u svojoj pohlepi za njime, tako lako zaboravljajući da se ne može sve kupiti i da neke stvari jednostavno nemaju cijenu... - nastojao sam zvučati vedro i ne previše ozbiljan no na kraju sam ipak duboko uzdahnuo. - A to da nemaš nigdje nikog nemoj više

nikad reći jer dok sam ja živ uvijek ćeš imati prijatelja koji je spreman učiniti sve za tebe... - sada sam je jako ozbiljnog lica pogledao u oči.

- Hvala, Davide... Ti si najbolja osoba koju sam u životu srela i ne mogu ti opisati koliko sam sretna što te imam kraj sebe... - vratila se do stola i sjedajući na stolicu, stavljajući mi slamku u čašu, počela lagano brisati oči pune suza.

- Zauvijek prijatelj? – još vedrije nego prije, nasmijao sam se i pružio joj ruku.

- Braco i seka... - primila je moj dlan u svoj i nasmijala se.

- Za tebe, za uspješnu operaciju i da se konačno posvetiš sebi i maloj – uzeo sam čašu u ruke i pogledao je, pogledom joj govoreći da ona mora kucnuti sa mnom jer ja ću sve proliti ako pokušam prinijeti svoju čašu do njene.

- I tebi, mom bratu, njenom ujaku – prinijela je svoju čašu i nakon što smo kucnuli čašu o čašu, nazdravili smo. Doduše, nazdravljali smo sokom i ja sam pio sa slamkom ali neka nam netko kaže da to nije bila prava zdravica. Bila je, bila je najbolja koju smo mogli i jedino nam je bilo bitno da smo mi uživali u njoj pa kakva god ona bila...

„ Kada smo pojeli, prešli smo u dnevni boravak. Rekao sam Hani da stane iza mene i pridržava kolica, a ja sam podigao svoje noge,

jednu pa drugu, na kauč i zatim se na rukama prebacio na kauč...

- I, kako ti se sviđa moj stan? – rukama sam spustio svoje noge s kauča na pod.

- Baš je lijep, prostran i osvjetljen, pravo otmjeni, gospodski stan – odmakla je moja kolica na stranu i sjela pored mene. Približila nam je stolić s onom bocom Spritea i dvije čaše na njemu, koje

je prenijela kad smo dolazili iz blagovaone.

- Kakav je tvoj stan gdje sad živiš? – upitao sam uzimajući daljinski od televizora u ruke.

- Ema i ja imamo sobu u stanu od sestre Lejle s kojom ti radiš, odnosno koja radi kod tebe – odgovorila je glasom kao da pretpostavlja da mi je to Lejla već prije govorila.

- Da znam, nešto mi je pričala da je ova trudna s trećim djetetom pa da tražiš stan – pogledao sam nešto kao potvrdnim odgovorom.

- Ako Bog da, sad kad prođe ova operacija, Ema i ja konačno se posvećujemo sebi – glas joj je bio dubok, pomalo tužan i istovremeno olakšavajući, a na licu joj se ocrtao maleni, gotovo utješan osmjeh.

- Vratit ćete se u Bosnu? – pitao sam to razočaranog izraza na licu.

- Ma ne, teško je tamo kad se nemaš kome vratiti i nemaš ama baš ništa tamo – govorila je to tužnog, istodobno sjetnog i jednako razočaranog izraza na svom licu.

- A Emin otac? On je tamo, zar ne? – upitao sam sa izrazom lica kojim sam htio pokazati da to ne pitam zato što je osuđujem.

- Da ali on ti živi svoj život s novom ženom i ima dvoje djece s njom, a za Emu uopće ne želi čuti – glas dok je odgovarala, uz tugu i sjetu koje je tiho nosio u sebi, bio je uistinu nalik na instinktivnu obranu.

- Znači, ostaješ ovdje... - rekao sam to više potvrdno i nalikom razumijevajući kako bih odbio taj neugodni osjećaj da je možda osuđujem ili krivim - Imaš što u planu?

- Ne znam, naći ću nam nekakav manji stančić i pronaći si nekakav poslić – govorila je opuštajući se, valjda uvjeravajući

samu sebe da je ne osuđujem, a onda je zastala i nasmiješenog lica upitala me - A zašto me sve ovo pitaš?

- Hana, ja bi te htio pitati da dođete živjeti u moj stan? – odgovorio sam to dosta brzo, lagano i bez nekog premissljanja kako je pitati - Bili bismo nešto kao cimeri, imale bi svoju sobu...

- Davide, jel' ti to mene sad pitaš zbog onog neku noć? – sumnjičavo me pogledala i dalje vedro se smiješeći - Pa bio si pijan i nisi imao pojma što govoriš, ne moraš se ponašati kao da ti je to obveza...

- Ma nije u tome stvar Hana, malo sam od jučer razmišljao i nije to baš bez veze poziv... Meni treba stalno neke sitnice pomagati, ne volim biti sam i imam veliki stan, a vi ste mi super drage cure koje me razumiju i nije im bed pomagati mi, a traže stan... - zastao sam i gledao je ozbiljan ali s malenim, vedrim osmjehom na licu – Bas bi bilo fora živjeti s nekim tko ti je tako drag i s kim uživaš u svakom trenutku... Što kažeš?

- Ne znam Davide, što bi nam rekli ljudi... - potpuno se uozbiljila i gledala me pomalo šokirano.

- Ma Hana, boli te briga šta drugi imaju za reći, ovo je naš život i imamo ga pravo živjeti kako god mi to želimo... - izgovorivši to netko je pozvonio na vratima. Hana je otišla otvoriti i nakon nekoliko trenutaka vratila se. Iza nje je ušla Romana i pogledala me u oči. - "Davide, možemo li malo nasamo razgovarati?"

Bez odgovora pogledao sam Hanu, a ona se naglo okrenula prema satu na zidu - "Ajme, moram po Emu!". Izlazeći iz stana okrenula se i pogledala me, "Čujemo se još... Oprosti", pozdravila i zatvorila vrata... Romana i ja ostali smo sami. Sjela je na kauč i neko vrijeme šutjela, a onda jako tihim, razočaranim glasom rekla; "Trudna sam, Davide". Gledao sam je ozbiljnog, hladnog lica bez

emocija. "Ne znam čije je...", rekla je i briznula u snažan plač. Ne govoreći ništa, zagrlio sam je...

Zaborav. Jedna malena riječ, tako lagana za izgovoriti, a toliko emocija veže uz sebe da me je ponekad čisto jeza staviti je na svoje usne. Nebitno je li s osmijehom ili suzama na licu, svaka misao koju bih zaboravio naglašava uzaludnost naših života. Čemu nam onda naša prošlost? Čemu uspomene? Ako ih možemo samo tako lako zaboraviti. U životu postoje takvi trenuci koji svakim prisjećanjem na njih izazivaju ponovnu bol i najradije b ih potpuno zaboravili ali u ovom našem životu to uvijek ne ide tako. Prolaskom vremena uspomene blijede i bol postaje manja ili se barem privikavamo živjeti s njom no nikada je nećemo moći potpuno zaboraviti... Ljubav, prijateljstvo, svaki emocionalni odnos s drugim čovjekom u kojeg uložimo sebe, svoju iskrenost i povjerenje, razumije i prašta sve naše pogreške, ali ih nikada ne zaboravlja. Tajna i je u tome, oprostiti i nezaboraviti. Ne mogu to svi, ponovno mi vjerujte... Oni koji možda mogu, uvijek će pronaći nekakav razlog zašto. Možda zato što im je srce reklo tako?

Tu večer završio sam na hitnoj pomoći. Kada je Romana otišla, ja sam tako potpuno sam u praznom stanu s prigušenim zvukom televizije i izgubljen u tišini misli koje su vrištale od bola i bijesa zatvorenog u meni, sa dubokim pogledom u prazninu tužne sjete i tako blijedim izrazom lica bez emocija, nepomičan ostao satima sjediti na tom kauču u dnevnom boravku i jedino se pitati; "Dragi moj Bože, čemu sve ovo? Imaš li Ti plan? Molim Te, daj samo da sve ovo ima neki razlog. Nemoj da bude slučajno, molim Te..." Oдавno sam prestao pitati se "Zašto?" i nadati se da ću

saznati "tko je kriv". Možda i postoji "neki razlog" no ja sam se pomirio da ga nikad neću saznati. Da i postoji, da ga i saznam, ne znam bi li ga uspio razumjeti. Počeo sam plakati. Polako, sasvim lagano, suze su mi jedna za drugom klizile niz lice. Nemojte me pitati zašto, jednostavno suze su krenule ne pitajući zašto, a mislim ni ne tražeći odgovore. Znam da je pomalo naivno, primitivno je plakati po milijunti put zbog nečeg za što ste potpuno svjesni da vam ni sve suze ovog svijeta neće pomoći no kad nas život zaboli nadamo se da nam je oprošteno ponašati se tako priglužno. Ili sam ja doista takav – naivan, primitivan i glup? Jesam li ja jadan, je li me život na kraju ipak uspio učiniti jadnim? ... Prolazili su tako sati i već se bližila ponoć, a ja sam potpuno nesvjestan ničega oko sebe, zaboravio i na jelo, na wc, a kamoli na dogovor s Bojanom da ću ga oko 23.00h nazvati i potvrditi da sam uspio sam ući u kolica, jesti i leći u krevet. Mobitel je bio kraj mene ali toliko sam bio u tom "svom filmu" da ga nisam čuo kako zvoni niti sam ga uzimao u ruke da bih vidio sms poruke i propuštene pozive. Nisam ni čuo da netko otključava bravu na ulaznim vratima koja se automatski zaključava svaki put kad se vrata stana zatvore niti sam bio svjestan da hoda po stanu nego sam se naglo trgnuo iz tog polusvjesnog stanja tek kad me počeo zazivati i tresti. Pogledao sam ga tek probuđenim, mutnim i bezvoljnim pogledom, izgovorivši njegovo ime, onako više iznenađeno "otkud on tu", a on je sav probljedio i paničnog izraza na licu počeo govoriti "Tebi nije dobro... Srce ti lupa ko' ludo... Jesi jeo?" Ja sam smireno odgovorio; "Nije mi ništa...", lagano se nasmijao i osjećao da gubim zrak i da ne mogu udahnuti, ma koliko god se naprezao...Polako sam sklapao oči. Čuo sam ga kao kroz daljinu, kako me sve jače zaziva i kao kroz maglu vidio

kako otvara prozor i pali svijetlo. Zadnje čega se sjećam je kako mi daje piti vode...

Probudio sam se naglo otvorivši oči i začuđeno gledajući oko sebe. Bio sam na onom neudobnom, željeznom krevetu u skućenoj bolničkoj sobi. Na velikom prozoru s lijeve strane sobe pružao se široki pogled na gradsku luku i ranojutarnje, netom izašlo ljetno sunce. S desne strane na drvnoj stolici pokraj kreveta sjedio je moj brat. Imao je podbočene ruke i sklopljene oči, zaspao je tako u sjedećem položaju. Izgledao je tako umorno, blijedog lica i tako stisnuto na toj stolici. Nisam htio ništa mu govoriti da ga ne probudim. Shvatio sam da sam u bolnici i nalik na prisjećanja, glavom su mi počeli bljeskati prizori od sinoć. Ono kako je Bojan preplašeno zazivao moje ime, kako me tresao, otvarao prozor, davao mi vode, ali sam potpuno miran i izgledom nesvjestan ipak bio svjestan svega što se događa no imao sam osjećaj kao da lebdim iznad svog nemoćnog tijela i negdje iz nekog ugla prostorije to promatram. Nestao je onaj zbunjeni, začuđeni pogled "Gdje sam to?! Što mi se dogodilo?" koji sam imao maloprije kad sam se probudio. Ponovno sam okrenuo glavu na lijevo prema prozoru i gledao na sav taj život izvan te sobe, izvan mene i daleko izvan sve boli, nepravde i ovih zamišljenih pogleda u tišini...

- Davide... - nakon možda 10-tak minuta kako sam tako okrenute glave prema prozoru šuteći gledao na van, začuo sam tiho zazivanje svog imena.

- Dobro jutro, braco – okrenuo sam glavu prema njemu i s laganim osmijehom na licu mu odgovorio.

- Jesi dobro? – primaknuo je stolicu prema krevetu, nagnuo se naprijed i dodirnuo mi ruku.

- Manje-više... Ti? – odgovarao sam nastojeći imati neki umjetno-blagi osmjeh na umornom, iscrpljenom licu, tihog i slabog tona glasa.
- Boli li te što, hoćeš da pozovem sestru? – nastavio je, pomalo panično i preplašeno zapitkivati kao da uopće ne reagira na moje odgovore i trud da izgledam što je vedrije moguće i čak se smiješim.
- Ma daj, čovječe... Smiri se, sve je u redu – viknuo sam glasnije kao ljut, a zatim se odmah nasmiješio - Kako si ti? Mama? Tata? – nastojao sam promijeniti temu kako bih pokušao izbrisati taj preplašeni izraz na njegovom užasno blijedom licu.
- Daj, šta se zajebavaš, k'o da nije ništa bilo i ti se sad kao čudiš šta te davim s tim pitanjima... Pa mi mijenjaš temu! – izgledao je ljut no istodobno zbunjen i jednako preplašen – Jebo'te, kako si ti nas prepao... - sad se ponovno nagnuo natrag.
- Vjerujem... - pogledao sam ga s onim pogledom "Ah, jebi ga..." – Sorry stari...
- Zašto nam ništa nisi rekao? Pa bili bi uz tebe... – ponovno se nagnuo prema meni i s onim "razumijevajućim" izrazom na licu me pogledao.
- Nisam rekao što? – i ja sam se naglo uozbiljio i pogledao ga, pretpostavljajući na što misli.
- Pa za onu kravu... Ne trebaš se bedirati zbog nje, ona je glupa što je samo tako otišla, to tako ne funkcionira među normalnim ljudima... - bio je ozbiljan i govorio je polako, kao da bi naglasio da je ona tu negativac i da ju krivi zbog mog dolaska na hitnu noćas.
- Tko vam je to rekao? Bojan? – kada sam ga upitao, a on me gotovo sa sramom pogledao, odmah sam znao da je Bojan to rekao - Seronja...

- Ma daj jebote, vidiš da ti je on frend i čovjeku je bed gledati da se uništavaš zbog nekog tko ti nije vrijedan toga – branio ga je s onim "pametnjakovićevim" izrazom na licu - Nemoj ga sad nešto napadati, da si ga samo vidio kako se prepao...
- Ali ipak vam nije to trebao govoriti, malo me i sram jer toliko sam se svađao s mamom i tatom kad su me odgovalali od preseljenja u stan, a nisam vas ni htio brinuti s nečim što mi ne možete pomoći... - govorio sam ozbiljnog izraza lica i gledajući ga u oči, nastojeći da doista shvati zašto sam tako postupio.
- I Bojan nam je još nešto rekao – izraz lica mu se rastužio, glas utihnuo, a pogled kao da mu je nesvjesno, zbog bola i težine tuge u sebi, nekoncentrirano lutao po sobi.
- Što sad...? – upitao sam to s nekim strahopoštovanjem u glasu, možda i sramom.
- Da si lagao o nalazima srca... - ponovno me gledao istodobno tako tužan i ozbiljan, "jedući me" dubinom svog razočaranog pogleda - Mama i tata će te sad zadavit...
- Jebo'te, koji je to idiot, pa gdje im je išao to govoriti... - izgovorio sam to ljutito iako sam znao da je mnogo veći dio te ljutnje sam na sebe.
- Ma ti si idiot, gdje ćeš nešto tako bitno ić' skrivat?! – ponovno me gledao tim pomalo razočaranim pogledom. U glasu mu nije bilo osuđujućeg tona, samo razumijevanja no možda bi mi bilo lakše da je...
- Pa nisam sad htio stvarati paniku da stalno imaju strah i drže me k'o pod staklenim zvonom – nekako obrambeno sam krenuo, a onda se rastužio u znak potrebe mi za razumijevanjem- Što će bit', bit' će pa kako god se mi postavili... - dok sam govorio imao sam onaj neugodni osjećaj da "perem ruke" i uvjeravam ga u nešto u

što ni sam nisam vjerovao. Glumio sam da sam pritom mislio na njih i što je bolje radi njih, a ustvari sam sebično mislio samo na sebe...

- Okej Davide, dijelom te i razumijem ali zašto nisi rekao meni? Pa ti si jedini brat kojeg imam i nije fer da me tako lako isključuješ iz svog života... - zastao je i nepomično me gledao u oči. Oboje smo istovremeno duboko uzdahnuli. Zagrlio me i ja sam zaplakao... Život je tako okrutan i tako često nepravedan prema nama no najteže je kad nismo fer prema onima koje najviše volimo i tako ih povrijedimo. Ta bol je najteža...

- Benjamine, trebaš li još moj auto? – upitao sam ga, brišući suze s lica.

- Zašto me to pitaš? – pogledao me sav iznenađenog izraza na licu.

- Tako... Jel' ti treba moj auto ili ne?

- Pa treba, naravno... Ono, znaš da meni auto uvijek treba, a ova moja Fiestica baš i nije nešto... - najprije se nasmijao, a onda se naglo uozbiljio i pogledao me – A zašto ti to mene sad pitaš?

- Žao mi je još od onog dana kad si pitao da sam te onako odbio...

- pogledao sam ga pomalo tužnog lica.

- Ma daj čovječe pa da ispada da iskorištavam to što si sad u bolnici i što si tako mekan sad! - nasmijao se i odmahnuo rukom.

- 'Ajde. 'ajde, ništa ti ne iskorištavaš, braća smo i moramo si pomagat... Uostalom, svaki tvoj gušt raduje i mene i normalno da se super osjećam kad ti u tome mogu pomoći . - govorio sam istodobno ozbiljnog izraza na licu i laganog osmjeha, a zatim se naglo uozbiljio i pogledao ga pomalo ljutog izraza na licu te duboko uzdahnuvši – Jel' tebi treba taj auto ili ne?

- Pa ono... U subotu bi išao na koncert u Beč, a idući tjedan bi s

ovom malom u Makarsku do njenih pa da vide starci komad auta... - govorio je pomalo sramežljivo, na kraju se lagano nasmijavši.

- Okej, auto ti je kod mene u garaži i tvoj je cijela dva tjedna dok ne počnem raditi...

- I mogu ić' gdje god hoću?! – uzbuđeno je upitao.

- Možeš gdje god te volja... - nasmijao sam se i pogledao ga odobravajućim izrazom lica.

- I na kupanje?

- I na kupanje! Izlasci, tulum, putovanja, prijevoz tvojih prijatelja, autostoperice... Ti si šef iduća dva tjedna! – ja sam se i dalje smijao, a on me oduševljeno gledao onim izrazom lica kao kad čuješ nešto previše dobro da bi bilo istinito pa si pomalo skeptičan.

- A šta ako ga zaprljam, negdje ogrebem ili lupim? Voliš taj auto više od samog sebe, čovječe! - ispočetka ozbiljan, možda čak i tužno-razočaranog glasa, a onda se ironično nasmijao.

- Možda od sebe više i da ali ne više od tebe!

Deveto poglavlje; Zarobljeno srce

Ponekad se naše srce ponaša kao da je ostalo zarobljeno u nekom prošlom vremenu te nam sve misli, sva sjećanja i svi osjećaji uvijek završavaju pored te osobe kod koje je naše srce ostalo zarobljeno. Kako to samo užasno boli i čini nas tako nevjerovatno jadnim no svejedno. Valjda nam ništa više ionako nije bitno, naše srce ostalo je zarobljeno kod nje... Ponovno sva bol, sva razočarenja i ta prokleta samoća, svaki put kada bih na telefonskoj sekretarici čuo njen glas kao pozdravnu poruku ili pogledao njenu fotografiju, jednu od onih na kojoj se smiješi predivnim osmijehom punim života i kao da pritom nježno šapuće da me voli. Znete ono "Što dalje od očiju, to dalje od srca"? Meni se čini, što je dalje od srca, ne mogu prestati misliti i vidjeti je pred sobom čim sklopim oči, a bol mog srca pritom je neizdrživa. Ljudi, zašto smo mi takvi da volimo patiti? Zašto si nanosimo patnju? Zašto je nanosimo drugima? Čemu sve to? Koji je razlog? Ne bih podnio da je sve to bez razloga. Mora postojati neki razlog zašto nam drugi nanose bol, a mi im nismo baš ništa loše napravili. Samo smo ih voljeli cijelim svojim srcem... Ne misliti na nju, ne tražiti je u svakom izgubljenom pogledu, nikad više ne čuti taj slatki osmiješčić, ne osjećati prazninu duboko u sebi, ne osjećati bol i ne nadati se da će se svakog trenutka pojaviti na vratima stana i potrčati mi u zagrljaj, uzaludno je kao i pitat "Kako sam mogao tako voljeti osobu koja me mogla toliko povrijediti?". Ili, ovo još više uzaludnije i nadasve uvijek bolno, "Volim li je još?". Odgovora, naravno, u nama nema...

Drugo jutro nakon što sam završio na "hitnoj" i nakon

poluprospavane noći u bolnici, omamljen od svih tableta i sedativa te iscrpljen i izmoren silnim bockanjima i pregledima, otpušten sam iz bolnice na svoj zahtjev i svoju odgovornost. Doktor Turina, kardiolog koji me i inače liječi, održao mi je lekciju o tome kako se ne ponašam previše zrelo i odgovorno prema sebi, prema svojoj obitelji i prema ljudima koji me vole i žele mi dobro. Rekao je kako se previše iscrpljen, fizički i emocionalno, a to u "kompletu" s mojom bolešću i ionako oslabljenim organizmom previše umara srce. Rekao je kako, iako se on divi mom životnom optimizmu, moje srce više ne može podnositi toliki napor. Kada je došao Radolović, sjeo je pored kreveta i s onako toplim, prijateljskim pogledom u očima rekao da mi on već godinama govori kako previše sebe dajem u sve što radim i sve koji se nađu pored mene, a ipak dio svog srca moram ostaviti samo za sebe i svoju obitelj. U jednom trenutku pogledao me dubokog i zamišljenog, pomalo razočarano-tužnog pogleda i rekao mi; "Davide, ovaj naš život nam neprestano nanosi neke svoje udarce, sve jače i bolnije. Stalni udarci i najčvršći kamen pucaju, kako ne bi i slabašno ljudsko srce... Čovjek nikad ne može postati potpuno imun na takve udarce ma koliko god se mi trudili i nadali. Zato ih moraš izbjegavati, to ti je najbolji način da se od njih obraniš...". Kasnije kada je izašao iz sobe, razmišljao sam o značenju tih njegovih riječi i koliko su one doista istina. Život je ipak puno kompleksniji od crno-bijele definicije udaraca i obrane, nalik recimo boksu gdje postoje fer pravila i gdje bi padanje na pod značilo kraj dobivanja još udaraca te u životu ne postoje gotovo nikakva pravila i on nam često nanosi najteže udarce tek onda kad padnemo na pod. A obrana? Ma vjerujte mi da tu nema ama baš nikakve obrane, čak niti prilike za pokušaj obrane jer odmah jasno znamo da je život

mного jači i veći protivnik od nas. Da bude bolje, još ima i one mekane, sjajne rukavice kako bi nas ti udarci duže boljeli bez da krvare. Kad prokrvarimo padamo na pod no kako nema pravila, nema ni prekida napada i slijedi nam još udaraca. Možda mislite da ako se odmah bacimo na pod, barem nećemo izmrcvareni krvariti prije nego padnemo pa ćemo onda valjda lakše podnijeti te udarce koji slijede? Ne, ne – vjerujte mi, on uživa kad mu se odmah pokorite bez ikakve obrane i onda vas udara malo po malo i uživa tako mrcvareći vas sve do iznemoglosti. Misлите, zašto onda ne pobjeći odmah iz ringa? Ne, ne – ne postoji za njega ring, odnosno za njega je ring gdje god se vi skrili, a pobjeći od njega ne možete jer on je mnogo, mnogo brži od vas. Sve u svemu, "najebali ste!" I po prvi put u životu, drago mi je da nisam kao vi. Naime, ja ionako ne mogu pobjeći, ja ionako ne mogu uzvratiti udarac, ja se ionako ne mogu braniti – ali mu ne dam gušta, nasmijem se i kažem; "Ajde seronjo, šta je to najbolje što možeš?!" Pritom udarac boli ali vjerujte mi, dobar je osjećaj. I to je moja istina, možda je kriva i pogrešna ali je iskrena. Istina je ono što govoriš iskreno, u što svim srcem vjeruješ i ono što znaš, nadaš se i bojiš se da će ti se dogoditi ili se ono već je. Sve ostalo su neka naša uvjerenja u koje nam je dopušteno iskreno vjerovati i smatrati ih svojom istinom. Na kraju krajeva, a tko nam onda ima pravo reći da nije...

Idućih tjedan dana proveo sam u kućnoj njezi svojih. Bio sam u kući, u svojoj staroj sobi koju moji nisu htjeli dirati kad sam se odselio pa je ostala ista kao i prije nešto više od godinu dana otkako živim u svom stanu. Moji roditelji su se jako zabrinuli, mislim da bi se htjeli ljutiti što sam lagao o pregledu i što sam se toliko isforsirao oko ovog s Romanom, a za što im nisam ni bio

rekao ali vidjeli su da sam u "banani", pa je osjećaj ljubavi i brige za svoje dijete u trenutku prevladao sav ponos, inat i bol koju im nanosim. Nenamjerno i misleći da ih štitim ali ipak nanoseći im bol i nepravdu. I nije bitno je li to doista pravedno ili mi barem pokušavamo da bude, bitno je jedino da ih mi tako povrijedimo, a nebitno htjeli mi to ili ne, nepravedno je ljudima koji nas najviše vole nanositi bol. Nepravedno je samo mirno gledati da trpe bol, pogotovo ako je radi nas, a najgore je da im mi to ne želimo iako ne možemo ništa osim mirno to promatrati... Koliko bola roditeljsko srce može podnijeti? Ne vrijedi li i za njih ono "Od stalnih udaraca i najsnažniji kamen puca pa kako ne bi i slabašno ljudsko srce", a njihova im djeca cijeli život nanose nekakve udarce i oni to uvijek spremno podnose. Pa ljudi, roditelj zaplače od sreće kad mu se dijete rodi, dijete zaplače od tuge kad mu roditelj umre – zašto onda dopuštamo suzama da nas prate i kroz cijeli život? Roditelje trebamo voljeti, poštovati ih i cijeliti sad dok su kraj nas, ne jednog dana kad bude prekasno... Jednu večer dok su mama i tata zalijevali cvijetnjak iza kuće, ležao sam na kauču u dnevnom boravku i gledao TV. Prikazivao se nekakav dokumentaran film o životu ljudi koji su u braku 30-tak, 40-tak i više godina te kako su uspjeli zajedno proći kroz teška razdoblja siromaštva i neimaštine, razmirica i svađa, strahova i propalih snova te neprestanog rada, truda i vjere u svoje "bolje sutra". Jedan dio me posebno ganuo i zamislio; ta starija žena koja je bila u središtu tog dokumentarca i povremeno je komentirala neke od prikazivanih dijelova filma te odgovarala na pitanja koja joj je novinarka iz pozadine postavljala. Na pitanje što joj je najviše pomoglo kroz sve godine, odgovorila je vjera u Boga, zahvalnost na ljubavi, zajedništvu i znanju da je On uvijek tu uz nas. u našim

suzama i patnjama i u osmijesima i veselju naše djece te snazi kojom nas je obdario da prihvatimo sve životne nedostatke. A cijenimo i budemo Mu zahvalni na svim našim prednostima i kvalitetama". Tada ju je novinarka upitala kako to, budući da kad su oni sklapali brak nisu imali novaca za organizaciju obje građansku i vjersku svadbu, osjeća, uzdaje se i vjeruje u Božje prisutstvo u svom braku, kad on nije sklopljen pred Njim i On ga nije blagoslovio. Tako nasmiješena i tako ponosnog izraza na licu, s tako nevjerovatno iskrenim sjajem u očima, odgovorila je kako Bog nije u nekoj crkvi, džamiji ili sinagogi, "Bog je jedino u našim srcima. Odras Njegove ljubavi nije u riječima nekog drugog čovjeka, ja iskreno vjerujem zauvijek, kao jedno od Njegove djece, zahvalna sam da je uvijek uz mog supruga i mene u svakom našem zajedničkom trenutku. A dokaz Njegove ljubavi je upravo to što je uvijek uz nas ma koliko nam god teško bilo". Moji roditelji također nisu imali vjersku svadbu, nisu si to tada mogli priuštiti, a kasnije kad su mogli vjerovali su da Mu je dovoljan dokaz njihove ljubavi prema Njemu, ljubav prema njihovoj djeci. Od svojih roditelja naučio sam da novcem ne možemo kupiti svoju ljubav Bogu niti nadomjestiti Njegovo prisutstvo – naša molitva se ne može platiti, a još manje se može ostvariti...

Zašto su ljudi takvi? Što je to u nama da ponekad uživamo u tuđoj boli ili barem, ako je to već tako nenamjerno, kada netko pati mi to tako olako gledamo i smatramo nečim manje bitnim? Nije li to oholo od nas? Zločesto? Najgore je kada znamo da smo mi krivi za tuđu patnju, a jednostavno nam ni to nije previše bitno... Ili ako to nisu htjeli, ponekad osjećaji koje ne pokazujemo jednako vrijeđaju, a neizgovorene riječi uvijek bole više. Na kraju,

dokrajče nas njihovi pogledi u tišini... Zar "ako smo nenamjerno takvi" nešto mijenja? Pa povrijedili smo nekog tko to nije zaslužio od nas... Koliki je to grijeh i hoćemo li moći zavrijediti njegov oprost, ovisi hoćemo li to ikad shvatiti i zatražiti ga. Kazne nema – povrijedili smo oboje kada to shvatimo. Ništa drugo nije bitno.

Nakon nekoliko dana provedenih izležavajući se po kući i gledajući hrpe filmova na DVD-ima koje mi je Benjamin nabavljao od nekih svojih prijatelja, začula se kratka dojava vibriranjem mog mobitela i na ekranu se prikazala dolazna poruka. Poruka je bila Hanina. "Hej! Pa gdje si ti?! Ništa se ne javljaš... Šta ima?". Kako se ovih zadnjih par dana nismo čuli i kako joj nisam rekao da sam onu večer završio na "hitnoj" nego sam čekao da se ona prva javi meni i kaže nešto u vezi one večeri kad smo razgovarali da se ona i mala usele u moj stan, da mi objasni zašto je onako otišla iz stana ne rekavši mi svoj odgovor i koji je uopće njen odgovor? A sad mi se nakon nekoliko dana šutnje i ignoriranja javlja tako ležerno kao da se ništa nije dogodilo... Duboko sam uzdahnuo i nasmijao se, pomislivši "Ajde kretenu, nemoj se sad ponašati k'o neki idiot i tu se duriti!". Uzeo sam mobitel u ruke i otipkavši njen broj, prislonio ga uhu. Nazvao sam je i dogovorio da se nađemo na kavi danas predvečer na Korzu...

Poslije navečer dok je sunce polagano zalazilo i u zraku se osjećao lagani povjetarc s ugodnim prijanjanjem na toplu kožu, Bojan me dovezao do grada i dogurao do terase na kojoj smo se dogovorili naći. Hana i malena već su bile tu, sjedile su za jednim od stolova i veselo se smijale. Hana je ustala i pomakla stolicu pokraj njene kako bi svojim kolicima ušao na mjesto gdje je ta stolica ranije stajala, a Bojan me "parkirao" na to mjesto. Rekao mi

je da ga nazovem kada budem htio kući, pozdravio se s njima dvjema i otišao...

- Hej... - pogledao sam ih s umjerenim osmijehom na licu i lagano uzdahnuvši onako više kao znak "uh, šta se sve kod mene izdogađalo..."

- Helo – Hana je odgovorila s jednakim, sramežljivim i pomalo umjetnim osmijehom kao kad ti je neugodni osmijeh pokriće za neki očekivani razgovor koji se boji započeti, a on se jednostavno osjeća u zraku - Kako je? Šta ima kod tebe? Već par dana mi se ništa ne javljaš...

- Dobro sam... Sve po starom, ide nekako... - krenuo sam odgovarati ozbiljnog i "hladnog" izraza na licu bez emocija no onda me njen tužni pogled "smekšao" te sam nakratko zastao i šuteći je gledao - Ma imao sam neke svoje stvari za obaviti pa me to malo zaokupiralo...

- Što je bilo? – upitala je to s tako pojačanim tonom glasa, izrazom lica kao da joj je iskreno stalo.

- Ma bez veze, ništa bitno... - ponovno sam krenuo s laganim osmijehom na licu, dijelom kako bih odmaknuo tu ozbiljnost i zabrinutost u njenom glasu, a dijelom kako bih prikrrio svoju neugodnost u takvoj emotivnoj situaciji, uvijek kada shvatim da je nekom stalo do mene. Hana je iz mog odgovora shvatila da ne bih htio objašnjavati i nije me više ispitivala o tome. Meni je tada kroz glavu prošlo ono "ako nas netko ne voli baš onako kako bi mi to htjeli, ne znači da nas voli išta manje" i "ponekad najbolji razgovori su nam oni kada se samo pogledamo u oči i bez ijedne izgovorene riječi "koju smo htjeli reći" te da me malena nije prekinula iz tih misli pitanjem "Ideš ti na more?", odlutao bih mislima nesvjestan vremena koje prolazi i šutnje naših pogleda.

Nasmijao sam se, odgovorio; "Ne, ja ti se bojim vode!" i upitao je: "Ideš ti na more?" Ona je veselo klimnula glavicom, a ja sam onda upitao: "A znaš ti plivati?" Ona je ponovno ponosno klimnula glavicom i upitala me: "A znaš ti plivati?" Kada sam odmahnuo glavom i rekao da me nitko nije naučio kad sam bio mali, veselim i razigranim dječjim glasićem rekla mi je: "Ja ću te naučiti!" Baš kao neki ozbiljni poslovni ljudi, rukovali smo se i potvrdili naš dogovor...

- Znači, ne odmaraš se baš... - Hana me pogledala onako malko ljutim pogledom kao znak da se ne ponašam baš najbolje i da sam u krivu ali ipak je imala maleni osmijeh na licu koji mi je otkrivao da se šali.

- Tako-tako, znaš da je meni dosadno dugo besposleno "piljiti u zid" pa si uvijek nešto nađem... - rekavši to, slegnuo sam ramenima u znak "Ah, što ću kad sam takav!"

- Zašto me nisi zvao ako sam mogla kako pomoći? Znaš da sam uvijek tu za tebe – sad me gledala potpuno ozbiljnog izraza na licu.

- Hvala – ozbiljan sam odgovorio, a zatim se ironično nasmijao - Ponekad se bojim da meni više nitko ne može pomoći...

- Ljutiš li se ti to nešto na mene? –upitala je i dalje jednako ozbiljna, sad pomalo i tužna.

- Ne... Zašto? – i ja sam se potpuno uozbiljio, a moje pitanje bila je više emotivna reakcija u znak "Nemam se ja zašto ljutiti na tebe, Hana", više nego što je značilo da ne znam iz kojih me razloga to pita.

- Ne znam, nekako mi se čini da me izbjegavaš, kao da ti više nije stalo... - odgovarala je tihog i tužnog glasa, a onda me pogledala sa suznim sjajem u očima - Jesi se ti razočarao u meni?

- Ma nisam, pa zašto bih? – nastojao sam ostati ozbiljan i "hladnog lica bez emocija" iako bih najradije emotivno reagirao i dopustio osjećajima da čak i zaplaču.

- Zbog one večeri kada si me pitao da se Ema i ja doselimo k tebi... - nastavila je govoriti s jednakom tugom u glasu i suznim sjajem u očima.

- Hana, nemam razloga ljutiti se na tebe što nisi pristala, dijelom te razumijem i ne mogu te za ništa kriviti jer možda da sam na tvom mjestu ni ja ne bih htio imati posla s nekim poput sebe – sad sam zastao i, priznajem, stegnuo sam suze u očima kada sam je pogledao.

- To je emotivna ucjena? – pogledala me najtužnijim pogledom koji sam ikada vidio.

- Razočaran možda malo i jesam ali ne toliko u tebe koliko u ponovnu svijest od okrutne istine da je većini ljudi bitnije što drugi govore nego što oni misle – nastavio sam htjevši kroz nastavak toga što sam govorio, odgovoriti na ovo njeno pitanje od maloprije ili ga barem malo ublažiti.

- A tebi kao ni najmanje nije bitno što govore ljudi oko tebe, ha? Potpuno se ne obazireš što ćeš reći, učiniti i uopće ti nije važno kako će to shvatiti ljudi oko tebe? – i dalje je govorila s neopisivo emotivnom tugom u glasu i tim suznim sjajem u svojim prelijepim očima.

- Ma nije to baš tako Hana, ne govorim ja sad o nekakvoj bahatosti ili sebičnom ponašanju, naravno da svaka naša riječ i svaki naš postupak može razveseliti ili povrijediti ljude oko nas, jednako kao i nas njihovi no onda čovjek shvati da su bitni jedino ljudi koje voli, do kojih mu je stalo, oni su naš život i jedino nam oni trebaju biti bitni – cijelo vrijeme dok sam govorio, gledao sam

je u oči i imao malen osmijeh na ozbiljnom licu - Ja sam se već od rane mladosti naučio da te najviše razveseliti i ujedno najviše povrijediti mogu samo oni do kojih ti je najviše stalo, u koje najviše vjeruješ i uz čiju ljubav se osjećaš tako zaštićeno i sigurno.

- Tebe nije strah? – duboko je uzdahnula i kao da se sasvim lagano nasmiješila.

- Čega? – upitao sam je sa zbunjenim izrazom na licu i nakratko skupivši obrve.

- Toga da se Ema i ja doselimo kod tebe? Eto, ne mislim na to što će drugi reći nego samo na tebe... Kako misliš da bi nam to funkcioniralo? – njen pogled, glas, izraz lica bio mi je istovremeno vedar, ozbiljan i tužan. Možda je tako samo skrivala svoj strah, a možda je doista htjela samo moj iskreni odgovor...

- Jednostavno, vi bi imale svoju sobu, ja svoju, a sve ostalo bi se nekako putem dogovorili – ja sam odgovorio bezbrižnog glasa i vedro se nasmijavši.

- Misliš da će nam biti tako jednostavno, da ćemo tako lako uspjeti? – i ona se vedro nasmijala. Izgledala je kao da se užasno boji i predomišlja, a moja vedrina ju oduševljava, opušta i umiruje. Vjerujte, znam da nam je često sve lakše kad se život pojednostavni.

- To jednostavno-komplicirano ti je malo zeznuto i dosta je različito od čovjeka do čovjeka ali ja sam ti više tip koji je zadovoljan jednostavnim, nekomplificiranim. Uostalom vjeruj, nijedan uspjeh u životu nije baš lagan ali svaki značajan nam uspjeh vrijedan je svog uloženog truda. Obitelj je definitivno naš najveći uspjeh... – na kraju sam pojačao vedri osmijeh na svom licu. Ja sam tip osobe koja voli životni optimizam i imam ogroman entuzijazam podijeliti ga s ljudima do kojih mi je stalo...

- Pristajem Davide, Ema i ja doselit ćemo se kod tebe u stan! – sad je njen vedar i širok osmijeh konačno bio iskren odraz bezbrižnog veselja i zadovoljstva.

- Super! – ja sam se nasmijao veseljem i vedrinom onog malog, razigranog djeteta u nama koje zaživi svaki put kad nam se život nasmije – Ajme bit' će nam fenomenalno, vidjet' ćeš!

Ponovno nove prilike i novi počeci, a vi i dalje ne možete "isprati" onaj "neugodan okus" naše prošlosti. Nikako da smognemo dovoljno snage i hrabrosti zaustaviti sve te neugodne trenutke svoje prošlosti i dati šansu tim novim prilikama u našim životima. Tako uskraćujemo šansu samima sebi, a zapravo i onima koji nam tu šansu žele pružiti. Kao da tako olako zaboravljamo da nam oni nisu ništa krivi... Eto, je li i to samo još jedan segment naše nepoštenosti prema drugima, ljudima koji to od nas ni najmanje nisu zaslužili? Ne stvarno, nije li sebično od nas da radi grešaka koje su nam drugi prije činili sada tjeramo njih da ispaštaju radi toga? Znam ja ono "tko se jednom opeče puše i na hladno" i znam da je nevjerojatno teško povratiti povjerenje nakon što se netko tako poigrao s našim osjećajima i izdao nas na tako okrutan način no nije nam nikakav izgovor biti nefer prema njima samo zato što su nekad prije drugi bili takvi prema nama. Na žalost, pritom kao da potpuno nesvjesno olako zaboravimo da će to jednako boljeti i njih. Na kraju, ispadne da naša sebičnost nanese nepravdu koja ih povrijedi još više... A eto još, to da radi svoje slabosti da zaboravimo strah da se ne ponovi loše iskustvo koje nosimo kao terete iz svoje prošlosti te si zato uskraćujemo svaku priliku za novim, možda nekim ljepšim, sretnijim početkom, ponovno nam dokazuje da biti sebičan jednako je nanositi bol

nekome. Što je najgore, tako je nanosimo sami sebi...

Idućeg jutra negdje oko 9.30h, Bojan me odvezao u grad kako bih se nešto dogovorio sa svojim odvjetnikom te sam ga kasnije zamolio da me pola sata ostavi kod mog ureda. Taj posao je dio mene, dosta sam se trudio za njega i u njega uložio mnogo sebe, svoje energije i nade u optimizam i vjeru u samopouzdanje dok radim te sam istinski oduševljen time što radim i smatram se iznimno sretnim što uopće mogu raditi pa je onda i shvatljivo da mi nakon par dana potrebnog odmora, užasno nedostaje. Bojan me ostavio pred liftom i otišao nešto obaviti u gradu pa će se vratiti po mene, a ja sam otišao do svog ureda malo pogledati uokolo i zadovoljiti svoju nostalgiju. Ušao sam u predsoblje kod Majinog radnog stola i nakon par sjetnih pogleda uokolo, s laganim osmijehom na licu krenuo prema svom uredu. Otvorio sam vrata i ugledao je kako sjedi za mojim stolom...

- Dobar dan, Davide – pomalo uzbuđena, kao da je ulovljena kako radi nešto što ne bi smjela, zaprepašteno je gledala u mene ali onda se ipak lagano nasmijala.

- Hej Lejla, što ti radiš tu? – pogledao sam je jednako iznenađeno što je vidim tu.

- Malo nešto gledam jedan spis... - odgovorila je i pritom nakratko pogledala u pod, onako sramežljivo, vidjevši joj se na licu da joj je neugodno.

- Lejla draga, pa jesi ti normalna žena?! Mlada žena... Preljepa žena – zastao sam i nasmijao se, dijelom i da odbijem njen osjećaj kao da mi je učinila nešto za što bih se mogao ljutiti, a dijelom i da naglasim svoje komplimente upućene joj - Uglavnom, šta ti radiš tu? A plaža? Kupanje, sunčanje? Zabave s društvom? – nastavio

sam se smijati i gledati je vedrim pogledom govoreći da ovo zapravo nisu pitanja na koja bi trebala odgovoriti nego više tvrdnje

- A momci, ha?

- Ne volim previše to "izležavanje pržeći se po suncu i brćkanje u vodi u kojoj se svi pišaju", više sam onako miran tip za udoban kauč i u hladnom stanu čitanje kakvog ljubica ili neke drame. Društva baš i nemam, pogotovo ne tog koji ide na zabave opijati se i izvoditi majmune od sebe, a momke baš i ne zanimam jer sam im predosadna i staromodna... - odgovarala je tihog glasa i ozbiljnog izraza na licu, pomalo razočaravajućeg pogleda očiju koje kao da traže neku utjehu.

- Sad bih ja rekao da si savršena ali ne znam kako bi to shvatila – ponovno sam se nasmijao, opet kako bih rastjerao tu tugaljivost u njenom glasu, a dijelom kako bih ublažio sramežljivost u svom.

- Shvatit' ću to kao kompliment – sad se i ona lagano nasmijala.

- Ne znam, Lejla već nekoliko mjeseci radiš kod mene ali moram priznati da prije nisam primjećivao kako predivan osmjech imaš – nastavio sam se lagano smijati i imati oduševljeni pogled u nju.

- Hvala- odgovorila je, ponovno sramežljivo se smiješeći.

- E Lejla, Lejla... - i ja nasmiješen, uzdahnuo sam očaran njenim osmjehom - Stvarno, zašto si tu? Zašto se onda doma ne odmaraš i čitaš neku dobru knjigu?

- Ma samo sam prolazila usput pa sam navratila nešto pogledati...

- ponovno ta tužna ozbiljnost na njenom licu i taj daleki pogled u njenim očima.

- Ma daj pa na godišnjem si, što bi to bilo tako važno da ne bi moglo pričekati dok se ne vratimo... - ja sam i dalje uporno htio osmjesima i vedrinom u glasu razvedriti je i ponovno joj na lice bar pokušati iznjedrati taj njen predivni osmjech.

- To smo rekli i za ono prije... - ostala je jednako ozbiljna, sada gledajući u pod. Ne znam je li joj bilo toliko neugodno ili nije htjela da joj vidim oči...

- Ono dijete? – i ja sam se sad uozbiljio.

- Kao "ma hajde, nije ništa tako važno i može to pričekat dok se vratim" i samo sam lagano odmahнула rukom... – nastavila je govoriti, jednako gledajući u pod i tek povremeno nakratko podignuvši pogled i sramežljivo pogledavši me u oči te imajući tužan, postepeno sve tužniji i tiši, ton u svojem glasu.

- Zašto se mučiš time? Mi tu nismo mogli ništa bitno promijeniti... - pružio sam svoju ruku preko stola i dotaknuo njenu. Podigla je glavu i pogledala me u oči.

- Ja to nikako ne mogu zaboraviti. Sad svaki dan dođem tu i pregledavam da nemamo još kakav sličan predmet. Žao mi je malog, Davide – gledala me tako uplašenog pogleda razočaranog u sebe, pritom tražeći razumijevanje u mojim očima - Strah me, bojim se da smo ipak mogli učiniti više i osjećam se krivom...

- Nisi ti kriva Lejla, nitko nije kriv... Bog je tako htio i nitko od nas tu nije mogao ništa – držeći je za ruku i gledajući je u oči, pokušavao sam imati što viši utješni i razumijevajući ton u svom glasu.

- Zašto, Davide? Zašto se događaju takve stvari, zašto je On tako nepravedan prema nama? – upitala je to pomalo ljuta i agresivna ali s tako razočaranim glasom i tužnog lica.

- Eh Lejla moja, "zašto?" je pitanje koje si i ja ponekad postavljam i volio bih znati odgovor, vjerujem da bi mi onda bilo malo lakše jer bi više razumio no opet, tko mi garantira da bih ga smatrao pravednim... - nastojao sam odgovarati ozbiljnog i smirenog lica, bez tuge u glas no htio sam joj svojim odgovorima pokazati da

razumijem kakav je to osjećaj - Ono što nam je pravedno dosta se razlikuje svakomu od nas i tko nam garantira da će ono što je jednome pravedno biti pravedno i drugom ili da nam je ono što je jučer bilo pravedno pravedno i danas... Teško je razumjeti Božju pravdu, a još teže uzeti si za pravo dijeliti je... - zastao sam i gledao je šuteći. I ona je gledala u moje oči. Ništa nije govorila, bio je to jedan od onih trenutaka kad nam riječi doista nisu potrebne...

- Oprosti... - nakon što je to izgovorila, ponovno je sramežljivo pogledala u pod.

- Ma ne trebaš se ispričavati Lejla, znam da je ponekad nemoguće neemotivno reagirati kad se život "poigrava" s nama... - lagano sam se ironično nasmijao s pomalo zamišljenim pogledom i sasvim tiho, utješno uzdahnuvši u sebi - Osjećajnost nam je u životu jako potrebna i ja volim dopustiti si izraziti osjećaje i nipošto ih se ne sramiti. Kad nam je potreban otvoren razgovor, trebamo nekog da bude uz nas, a kad ti se plače u redu je i plakati...

- Malo je ljudi danas, iskrenih prijatelja koji će biti uz tebe kad trebaš takav iskren razgovor i koji će ti pružiti rame za plakanje... - opet me pogledala sva tužna i razočarana, nemirnog i ponovno sramežljivog pogleda.

- A zašto svi trebaju to "rame", zašto ne neki narodnjak pa da zajedno sjednemo i plačemo? – ja sam se opet vedro nasmijao, htio sam joj maknuti svu tu tugu i ozbiljnost s lica.

- Sad bi ti neki koji ne slušaju narodnjake ovo malo ironično shvatili – i ona se je lagano nasmijala. Možda ironično ali nasmijala se...

- Ti ne slušaš narodnjake? – kao začuđen, upitao sam je, nakratko podignuvši obrve i zatim se nasmijavši.

- Ne baš... - opet pomalo tiho i tužno ali s laganim osmijehom.

- Niti one romantične? –upitao sam je jednako nasmijan ali sad kao još više iznenađen.
- Hehe, pa vidiš nisam ni znala da narodnjaci idu uz romantiku – nastavila je prelijepim smiješkom na licu i nekako se počela primjećivati opuštajuća vedrina u njenom glasu.
- Idu idu, vjeruj mi – ovo sam rekao oduševljeno i zamišljeno, bez ikakve ironije u glasu i pomislivši u sebi "Ah, ne znaš ti šta propuštaš!"
- Pa nije da ti ne vjerujem ali nekako sam skeptična... - nastavila je s ironično-vedrim osmijehom na licu.
- A da?! Hajde u subotu navečer sa mnom na "cajke" pa ćeš vidjeti! – to sam rekao dosta naglo i brzo, onda se nasmijao, a pritom u sebi si govorio "Budalo jedna, sad ćeš se osramotiti kad te mala odbije..."
- Ti to ozbiljno da idemo van? – pogledala me pomalo iznenađena, oduševljenog osmijeha.
- Jep! – mada sam bio pomalo zbunjen njenom tako oduševljenom reakcijom, "zaledio" sam ležeran osmijeh na licu i ne pokazujući joj to odmah odgovorio.
- Na "cajke"? – ona nije micala oduševljen ali i dalje ironičan osmijeh s lica.
- Ma ne, znam ja da si ti jedna profinjena, elegantna dama... - sad sam se uozbiljio ali i dalje zadržavajući sasvim mali osmijeh na licu
- Cuga, kino i šetnja gradom?
- A Romana? Hoće i ona ić' s nama? – sad se i ona uozbiljila i gledala kao da me hoće pitati što bi ona rekla da zna da nas dvoje dogovaramo izlazak.
- Romana je... Ona je na putu i neće ić' s nama – nisam htio reći da Romana i ja nismo više zajedno, a ignorirao sam ovu njenu

pretpostavljenu pomisao, odnosno, pitanje.

- A neće joj smetati da nas dvoje idemo sami?
- Ma neće... Ona meni vjeruje – samo sam se ironično nasmijao.
- Okej onda – tako veselo me pogledala i sad se široko nasmijala
- 'Ajde, bit' će mi baš drago.

Dogovorili smo se naći u petak navečer, "pokupit" ću je kad budem prolazio autom na autobusnoj stanici ispod njene zgrade. Lejla nije znala o prekidu Romane i mene, ali vjerujem da je možda nešto čula od Hane ili je to mogla primijetiti po našem ponašanju zadnjeg dana na poslu. Lejla nije ništa pitala baš o tome, a meni se nekako danas baš i nije dalo ponovno "blamirati" s tom temom pa sam rekao u sebi kako je bolje da joj to kažem u petak navečer. Uostalom, danas je Lejla bila tužna kada sam došao, razmišljajući o smrti onog djeteta čiji slučaj smo pustili riješiti nakon povratka s godišnjeg pa sam je htio razvedriti s temama lakšim od mojih životno-ljubavnih problema. Na kraju, narodnjaci su nas uspjeli nasmijati...

Ponekad se osjećam kao doista pokvarena, dvolična osoba. Tvrdim da imam neka svoja uvjerenja u životu i uvijek ih vjerno slijedim bez obzira na sve, na pameti stalno imam ono "nemoj biti prema drugima onakav kakav ne bi htio da oni budu prema tebi", a onda se počnem ponašati kao kreten koji je "slijep pored potpuno zdravih očiju" i ponekad "ne vidim ono što ne želim". Jeste li i vi takvi? Je li to normalno, je li to "ljudski"? Ja ne volim da sam takav, ja to ne bih htio... Sada vjerujem slijedi ono slijeganje ramenima i tvrdnja "Na žalost, život nije uvijek onakav kakav bi mi to htjeli", a vjerojatno će netko pametno zaključiti kako treba prihvatiti ono što ne možemo promijeniti. U redu, znam sve

te priče kako život baš i nije "krojen" prema našim željama i da "nisu svi snovi za ostvariti se" te treba mnogo hrabrosti da shvatimo da je neke stvari u ovom životu nemoguće promijeniti i treba ih prihvatiti. Ipak, iskreno se pitam, ne odustajemo li možda prelako čak i od pokušaja da to promijenimo? Koristimo li možda prihvaćanje kao izgovor za odustajanje? Ako da, ima li nas tko srca kriviti?

U petak navečer naglo su se nebom nadvili crni oblaci i počelo je puhati kao u tmurnim, kasnojesenjim večerima. Ubrzo je počela padati kiša krupnih i hladnih kapi. Vani se spremalo ljetno nevrijeme, a kako je Benjamin popodne otišao u Austriju na taj koncert i još se nije javio, mama se počela brinuti... Nas troje, mama, tata i ja sjeli smo za stol u blagovaoni večerati...

- Pa dajte ljudi, nemojte se toliko sad brinuti – pogledao sam ih s dosta širokim osmijehom i bezbrižno slegnuvši ramenima. Nisam htio ispasti uobražen ili beščutno ignorirati njihova zabrinuta, pogotovo majčino probljedjelo lice, već sam htio svojim vedrim i bezbrižnim nastupom smanjiti tu njihovu brigu i reći im da se nepotrebno sekiraju i sve je u redu te da se nemaju razloga brinuti

- Pa niti mu je prvi put da vozi auto, niti mu je baš prvi put da vozi po kiši...

- Drugo je kad vozi svoj auto, on je slab auto i s njim ne može izvoditi gluposti, a ovo tvoje je jako – mama je to govorila tako zamišljenog izraza lica i tako tihog, laganog i sasvim usporenog glasa - Joj, zašto sam mu dopustila da ide s tvojim autom...

- Ma daj mama, pa auto je auto i ako će mu se šta dogoditi, bi' će mu svejedno u kojem autu je – rekao sam to dosta ubrzano u namjeri da je kao utješim i smirim no čim sam to izgovorio odmah

- mi je glavom prošlo kako to okrutno zvuči i kako će je ta moja ipak nespretna izjava samo još više zabrinuti i otežati joj.
- Joj dragi Bože, ne daj da mu se išta dogodi... I ovako imamo dovoljno problema, ne dao Bog... - glas joj se rastužio, a oči natopile suzama.
  - Ma neće mu bit' ništa, mama – bilo mi je tako krivo i osjećao sam se tako izgubljen da nisam znao trebam li se rastužiti ili nasmijati kako bi joj bilo lakše - Sigurno se lijepo provodi i vidjela si da je full sretan šta sam mu dao auto i vjerojatno je malo zaboravio nazvati i to je sve – dok sam nastavio govoriti tražio sam pogledom tatu, očima pokazujući mu da bi on sad trebao nešto reći.
  - Nije mu to baš u redu ... - tata je to rekao dosta ljuto i zamjerajući mu, a zatim je ustao i otišao po papirnatu maramicu koje su bile na kuhinjskoj ploči - Makar se ona sad nepotrebno brinula i vjerujem da je sve u redu ali svejedno, trebao bi se potruditi da je nazove i da se ne brine... - vratio se i izvadio jednu iz prozirnog paketića i dodao joj.
  - Ma nije sad baš da mu je svejedno, vjerojatno je samo zaboravio, slučajno... - opet sam pokušao "izvući ga" malenim osmijehom na licu.
  - Kako bi bilo da je mama vas ikad dok ste bili mali, slučajno zaboravila nahraniti?! – ovo mi je rekao jačeg glasa i pritom ironično se nasmijavši.
  - Ma joj, tata... - pogledao sam kao malo dijete kad umiljato pogleda roditelja dok viče na njega - Mi nismo više ta mala djeca, pogotovo on koji je, hvala Bogu zdrav, morate i vi pokušati shvatiti – nastojao sam i dalje onako umiljato ga gledati, imajući tužno-razočaran izraz na licu.
  - Sine, veliki ili mali, zdravi ili bolesni, vi ste naša djeca i mi ćemo

se uvijek brinuti o vama – isprva se utješno nasmiješio, a zatim se potpuno uozbiljio - Jedna je majka, sine. Izadi na ulicu i cijeli dan zovi "mama", nitko osim tvoje mame neće se okrenuti... - zastao je i smirenog lica, potpuno mirnih očiju i zamišljenog pogleda, duboko uzdahnuo. Otkočio sam svoja kolica i približivši se mami, zagrlio je...

Nakon što smo večerali, otišao sam u sobu. Ušao sam za stol i upalio laptop. Pustio sam laganu muziku kako kroz otvorena vrata sobe ne bi čuli da ga zovem i uzeo mobitel u ruke. Nakon što sam otvorio svoj preklopni mobitel i otipkao njegov broj prislonio sam ga na uho...

- Hej, Davide! – javio se vedrog i opuštenog glasa, a u pozadini se čula glasna muzika.

- Gdje si? – hladnokrvno, sasvim ozbiljnog i pomalo ljutog glasa, upitao sam ga.

- Na slovensko-austrijskoj granici, stojim u koloni – nije ni pokušao smanjiti muziku u autu nego je odgovorio jačeg tona u glasu, nalik na deranje i pritom se bezbrižno nasmijao kako bi mi naglasio da mu je zabavno i lijepo se provodi.

- Znači, možeš pričati? – nastavio sam jednako ozbiljnog glasa no i ja sam morao pomalo vikati kako bi me pokraj te glasne muzike mogao čuti.

- Mogu. Što je bilo? – sjetio se ipak malo smanjiti muziku i glas mu se malo uozbiljio.

- Bilo je to da si ti veliki kreten! – ja sam se ovo jednako glasnije proderao, iako je on sad smanjio tu muziku i jasno me čuo.

- Ma što je sad? Što sam sad napravio? – sad se još više uozbiljio i pomalo ljutito me upitao. Zapravo, više mi je to zvučalo kao da se odmah brani.

- Nije problem u onom šta jesi napravio nego u onom šta nisi – malo sam stišao svoj glas ali sam i dalje zvučao ljuto i zamjerajući mu.

- Ha? – sad je zvučao potpuno zbunjen i ovo mi je imalo prizvuk onog; "Ti baš nisi sav čitav, jel' da?!" i onda još s ironičnim osmijehom na kraju.

- Zašto se nisi javio mami? Jebo'te, pa znaš da se ona brine, a sad još ovaj prolom oblaka – nastavio sam ozbiljan i dalje s ljutnjom u glasu ali sad normalnog tona.

- Ma ona se uvijek brine Davide, nisam ja više mali pa da mi netko stalno visi nad glavom – to mi je zvučalo dosta "zajebantski" od njega i još se opušteno nasmijao kako bi naglasio tu priglupu ironiju u svom odviše primitivnom odgovoru.

- Halo, idiote! Nije ti ona "netko", "visi" ti nad glavom zato što joj je stalo, budalo! – nastojao sam govoriti mu ozbiljan i smirenog tona

- Misliš da meni ne smeta sva ta njena briga i da mi ponekad to ne ide na živce? Pa zamisli onda kako je tek njoj, vjerujem da je i njoj ponekad dosta stalno brinuti se i strahovati za nekog tko to ne cijeni... - zastao sam i uzdahnuo, nadajući se kako će mu malo šutnje dati vremena da malo promisli o ovome što mu govorim.

- A daj Davide, pa ne možeš me toliko kriviti jer sam smetnuo to da joj se javim – sad mi je zvučao kao maleno dijete koje se razočara kad shvati da je učinio nešto loše i onda očekuje da ga tješiš - Govoriš kao da je ja ne volim, pa ona je moja mama...

- Ma ne sumnjam ja da je voliš Benjamine ali moraš znati da za obitelj nije jedino ljubav dovoljna; članovi obitelji uvijek moraju misliti jedni na druge i tu nema mjesta sebičnom ponašanju da itko misli samo na sebe - ponovno sam zastao – 'Ajde sad lijepo prekini i nazovi je...

I ponovno, na kraju dana, iscrpljeni od emotivnog napora silnog nastojanja da si dopustimo neku novu priliku, sebi i njima, ostanemo sami sa dubokim pogledom u tišini koja vrišti od bola u nama i tim prokletim osjećajem da je naše srce zarobljeno kod te osobe. "A ne, e bogme nećeš!"... Ja se ne želim osjećati tako, ne želim biti naivan, ne želim biti primitivac! Jednostavno, ja ne želim da se netko igra mojim osjećajima dok ja mirno gledam, to je beskrajno apatičan osjećaj i ja si ga neću dopustiti. No jesmo li mi doista «gospodari svojih osjećaja»? Ako ste sigurni u sebe potvrdno klimnuli glavom, molim vas recite mi onda zašto tako lako predajemo svoje srce i zašto kad nam ga odbace, ono ostane zarobljeno kod njih? A što je najgore, čini mi se, ma koliko god se ja trudio ono će zauvijek tamo i ostati...

Prekjučer popodne dok sam s Hanom i Emom pio kavu na terasi jednog kafića, vidio sam Romanu kako Korzom šeće držeći se pod ruku s onim tipom od neku večer. Izgledala je veselo, zaljubljeno i bezbrižno. Gledala ga je očarana njime, onim pogledom kakav samo zaljubljena osoba može imati prema onome koga, zadivljena njime, svim srcem voli. Hana me pogledala, vidjevši ih prije i sad kao da tužnog pogleda, gotovo istodobno razumijevajući i govoreći da mi je dopušteno rastužiti se, očekuje izraz emocija na mom licu. Ne znam je li očekivala istinsku tugu i razočarenje, ljutnju i bijes ili da ignoriram i pravim se da ih nisam ni vidio. Osjetio sam nekakav čudan osjećaj u sebi, istovremeno zadovoljan jer joj se na licu vidjelo da je sretna, a tužan jer ja nisam bio taj koji je čini sretnom. Nisam bio ljut, barem ne na nju. Nasmijao sam se kako Hana ne bi primijetila da imam

tugaljiv izraz na licu i sjetni sjaj u očima koje imam svaki put kad dopustim mislima "da me ponesu". Moje misli tada ne moraju biti odveć tužne i prošle, nešto nepovratno, a tako mi nedostaju ali uz njih uvijek imam osjećaj mira, tišine i smirenosti u sebi. Ponekad tada slegnem ramenima i duboko uzdahnem, "pomirio sam se da me boli"... Kada smo večerali, otišao sam u svoju sobu, upalio laptop na stolu, zatvorio vrata sobe kako me nitko ne bi vidio i prepustio se "čarima" svojih neumornih razmišljanja. Ponovno sam pred očima vidio prizor od danas, njega i Romane kako šecu držeći se za ruke. Tada mi je kroz glavu prošlo kako smo Romana i ja znali prolaziti Korzom, mi se nismo mogli držati za ruke nego bi ona spustila ruke na moja ramena i tako me gurala. Bio je to naš izraz privrženosti, bliskosti. Izraz naše ljubavi. Nikad nisam razmišljao kako to drugi vide, nisam mario da li drugi misle da je to normalno, dovoljno. Danas sam ja bio taj koji ih je gledao i pomislio kako su lijep par. I taman kad zamislim emotivni trenutak kako je u suzama pitam "Zašto je on bolji od mene? Šta on to ima, a nemam ja?", sjetim se da ja dobro znam koji bi njen odgovor bio. Kako onda da imam snage uopće pitati je zašto je on bolji od mene samo zato što se on šeta uspravno stojeći kraj nje, a mene mora gurati kraj sebe? Nije li izražavanje ljubavi jednako bitno? Zašto samo ljubav nije dovoljna? Pa nismo li u ljubavi svi isti ili i tu ima onih koji su u prednosti? ... Primaknuo sam se laptopu i počeo tipkati.

Molitva koja me boli
/za nju koju najviše volim /
Ovo je tako tužno...
Tišina prazne sobe, tama.

*Nema daha za vratom, kose na licu,
nema smješka u živahnom pogledu.
Nema veselog glasića "Dobro jutro, ljubavi!"
Prazno je, sve je prazno...
Okrećem glavu na drugu stranu kreveta.
Njen jastuk je netaknut, nije večeras tu spavala.
Pružam ruku prema njoj, nema je.
Ona je doista otišla...*

*Hladna kuja...
Kriva si što te volim više od sebe.
Da te ne volim, mrzio bih te...
Da se mogu ljutiti na tebe, zamjerao bih ti...
Da nisam ja kriv, ne bih ti oprostio...
Da mogu ponovno željeti, želio bih jedino tebe...
Umrijet ću bez tebe.
Volim te do boli...*

*Razočaran.
Ostavljen i sam.
Ponekad kao zaboravljen...
Čuje li me tko?
Mari li tko?
Može li mi itko pomoći?
Itko osim nje...*

*U tužnim pogledima onih koji se raduju,
uplašen i bolan, očajan,
u tamnoj svijetlosti proljetnog jutra*

*i bistre rose po našoj travi...
Krupnih suza na blijedom mi licu,
u nevjeri da sam otišao,
bez trunka nade u prozirnim očima,
s nježnom molitvom na hladnim usnama...*

*Ja tražim tvoj osmijeh.
Tvoje oči, tvoj pogled...
Da netko ponovno vjeruje u mene.
Da sam opet vjerujem u sebe...
Kraj nje, jedino kraj nje.*

*Volim te, ljepoto moja mala,
pa i umro bih za tebe,
a svejedno dragog Boga molim
da te više nikad ne nađem...
Ljubavi moja,
ti trebaš voljeti, ti zaslužuješ imati
boljeg čovjeka od mene.
Molim te do boli...*

Kada sam napisao pjesmu i ponovno čitao njene stihove, svi osjećaji u meni kao da su se "zaledili" i nisam osjećao ništa. Hladno, bez izljeva ikakvih emocija, sasvim miran i tih – kao da sam se uvjerio u istinitost ovih stihova i prihvatio ih. "To je tako i ne mogu to promijeniti". Ja tu doista ne mogu više ništa..."

U životu imaš toliko želja, snova, mjesta na kojima želiš biti, osoba s kojima tada želiš biti, stvari koje zajedno želite učiniti... I trudiš se, trudiš, daješ sve od sebe i budeš baš onako

jako, jako tvrdoglavo uporan. Moraš milijun problema riješiti, stalno neki nedostaci, neke nepravde, neka trpljenja boli, razočarenja, strahovi... Ali ti ideš. Baš te briga, imaš svoj cilj. No što ako imaš toliko puno ciljeva i većina ih se, hvala Bogu, ostvari ali eto ti si baš zapeo na onom jednom koji nije i rado bi mijenjao sve njih koji jesu za taj jedan koji nije? Jer čini se kao da bez njega jednog, ni oni svi ne vrijede mnogo? Ma koliko god se ti trudio, bio uporan i tvrdoglavo to želio, to se neće dogoditi. Da se kojim slučajem i dogodi, to jednostavno neće biti onakvo kakvo smo htjeli. I na kraju pitanje, "Što ako uspijemo da nam se dogodi i sve bude baš onakvim kakvim smo oduvijek zamišljali no od tolikog umora i iscrpljenosti, više kao da nam nije niti bitno?"...

Deseto poglavlje; Osmijeh utjehe

Strah. Kad razmišljam o ovom našem životu, svim njegovim vrijednostima, našim postignućima, snovima koje potajno snivamo, znam se zamisliti što nam je to njegova najveća prepreka i "koči" nas. Moj odgovor je – strah... Što je strah? Je li nam dobro ponekad bojati se ili trebamo biti "odvažni i dovoljno hrabri" uvijek biti bez ikakvog straha? Uostalom, što je naš najveći strah? Odgovor – naš najveći strah je da nas netko ne povrijedi... Moje pitanje je "A što ako dopustimo strahu od povrijeđivanja da nas upravo on povrijedi?", "Što ako se sami povrijedimo?", "Boli li nas jednako ako smo si bol nanijeli sami?" Moj odgovor je "Nije isto, boli još više"...

Moram priznati da sam cijeli današnji dan proveo spremajući se za svoj večerašnji izlazak s Lejlom. Izlazak s djevojkom čija ljepota ostavlja čovjeka bez riječi i s kojom te razgovor emotivno i duhovno ispuni, osjećaj je koji mi iznad neke sebične zadovoljštine da ljude oko sebe pokušavamo koristiti za bildiranje svog ega i narcisoidnog udvaranja sebi, znači da kao osoba imam za ponuditi nešto više od svoje bolesti i da ima još onih ljudi koji su me spremni gledati kao osobu bez tog "tereta". Kad se ovako kao danas zamislim, jedino što od ljudi molim je da mi daju priliku da budem jedan od jednakih njima, a ne uvijek "onaj tamo" i svaki put kad me užasno boli jer mi nepravedno stavljaju takve okvire koje me sputavaju da budem jedino ja, bojim se postati iskompleksirani ogorčenjak. Iskreno, tko bi mi imao snage zamjeriti? Tužno ali istinito – u nama je da na ogorčenje reagiramo ogorčenjem. Ja eto, kad osjetim da mi je netko drugi spreman dati

priliku, spreman sam si je dati i sam. Ionako kažu da je cijeli naš život samo jedan dugi niz prilika nam. Bez obzira koliko on traje, bitnije je jesmo li i mi sami sebi spremni dati priliku. Okej, ako nismo sami sebi onda bar sebi zajedno s nekim... Dogovorio sam se s Benjaminom da me on vozi i putem smo pričekali Lejlu na parkiralištu ispred zgrade u kojoj je stanovala. Kad je ušla u auto, na sebi je imala svijetlo-narandžastu ljetnu haljinu sa zlatnim naramenicama i duge crne kose, ravne poput mirne morske površine duboko u noćnoj tami. Svjetlost u prelijepom plavetnilu njenih širom otvorenih očiju, poput sjaj punog mjeseca na visokom nebeskom modrilu u toj mirnoj ljetnoj večeri, ostavila me bez riječi i bez daha. Samo sam je očarano gledao s divljenjem u očima, a ona mi je nasmiješeno rekla da imam prelijepi "šefovski" auto. Ja sam je pogledao i očaran tim prelijepim osmijehom i pogledom odgovorio; "Pokraj tvoje ljepote ama baš sve je prelijepo, vjeruj mi na riječ..." Ja sam je nastavio gledati najnježnijim pogledom oduševljenja osobe koju gledaš ispred sebe i tog čarobnog trenutka kojeg dijeliš s njom, a za mene je i samo njen duboki pogled i sramežljivi osmijeh bio dovoljan trenutak da se zaljubim u nju. Pa, ionako kažu da je zaljubljenom vječnost kao trenutak... Poslije nakon što smo u kinu pogledali film, neki "hororac", sjeli smo u jedan od obližnjih kafića i naručili si piće.

- Sigurno si se sad malo pokajao što si meni prepustio da biram film... A šta ćeš, to ti je cijena kavalirstva – smijala se i veselog izraza na licu uzela bocu soka koju je konobar maloprije spustio ispred mene, nalila mi čašu i stavila žutu slamku u nju.

- Ma ne, pa meni horor baš odgovara – bilo mi je draženo to kako se brine da mi nalije sok u čašu čak i bez da je prije pitam, i iako je vidjela u uredu kako "baratam" s time, godilo mi je njeno tako

slobodno pomaganje jer to je značilo da prihvaća moje fizičke mogućnosti slabih pokreta i da joj oni nisu problem ili smetnja.

- Ma nemoj ti meni sad, znam ja da ti voliš one sladunjave filmiće uz koje se rasplačeš – sjela je nazad na stolicu i dalje se veselo smiješeći.

- Pa rasplačem se ja i uz hororce – i ja sam se jednako veselo smijao i to pritom pokušavajući imati nekakvo plašljivo dječje lice.

- 'Ajme meni, pa ti si plačko?! – dodirnula mi je ruku pruživši svoju preko stola ali to u znak te naše šale, a ne nježnog dodira - Ma ne brini se ti meni, tebe će teta držati za rukicu pa mi nećeš pakati... - tepala mi je uz one izraze na licu kad razgovaramo s malim djetetom.

- Čuj ti, ako će me tako lijepa teta tješiti, ja ću odmah početi plakati – ja nisam tepao ali sam imao iste izraze na licu kao i ona. Doduše, možda ipak s malo jačim osmijehom na licu.

- Ajme, koji si ti vragolan! – prestala mi je tepati i sad se još oduševljenije nasmijala.

- Ja bi to ipak malčice preformulirao – imao sam širok, ironičan osmijeh na licu.

- A kako, molim te? – smijala se pa sam znao da nije baš ozbiljna, a imala je onaj "pametnjakovički" izraz na licu.

- Šarmer... - rekao sam to nalik ozbiljno i pokušavajući zadržati osmijeh.

- Opa – sad se tako široko i oduševljeno nasmijala, ponovno s onim "pametnjakovičkim" izrazom lica.

- Tako ljepše zvuči – nasmijao sam se i pokušao "složiti" onaj filmski izraz nevinašca.

- Pa da, naravno – jednako široko se nasmijala bez ironije u osmijehu - Sad je meni jasno zašto te Romana onako ljubomorno

čuva samo za sebe... Ipak si ti pravi šarmer pa treba pripaziti na tebe – malo je smanjila onaj široki osmijeh no on je i dalje bio vedar i opušten.

- Otkud sad to? – pogledao sam je iznenađenog izraza na licu, šokiran.

- Koje? – njen osmijeh polako je nestajao s lica joj i na kraju se uozbiljila.

- To o Romani? To me... - htio sam pitati "To me zajebavaš?" ali mislim da je mojim izrazom lica shvatila što je želim pitati i da bih pritom bio prost.

- Ne razumijem... Oprosti ako sam nešto krivo rekla... - sad je i ona iz ozbiljnog izraza lica prelazila u iznenađeno, šokirano.

- Lejla, ti znaš da smo Romana i ja prekinuli? – bio sam ozbiljan ali s pomalo ironičnim izrazom lica, a pritom se uopće nisam bio ni najmanje nasmijao.

- Ne... - rastužila se i glas joj se odmah stišao - A joj, oprosti...

Nisam imala pojma, nisam htjela ništa... - zastala je i uzdahnula.

- Ma ne, nema problema... - odmah me pogodilo to da je rastužujem - Mislim, prešao sam preko te emotivne faze patnje i bijesa, nije mi bed govoriti o tome... - dok sam odgovarao glas mi je polako utihnjavao jer mi je bilo dosta neugodno.

- Nisam znala, stvarno... - jednako ozbiljna, ne više tužnog ali tišeg glasa.

- Ja sam mislio da ti je Hana rekla ili možda iz ureda znaš... Pa mi je ispalo kao da me zajebavaš... - nastavio sam ozbiljnog izraza na licu i tišeg tona glasa kojim sam joj htio pokazati da mi je žao što sam onako burno reagirao.

- Nisam znala, stvarno. Nije mi Hana ništa rekla, pa ona ti je bolja s mojom sestrom nego sa mnom,, a ne bi ona meni ni govorila

nešto što je od tebe čula u povjerenju... - nestala joj je ona neugodna zaprepaštenost i strah iz glasa no i dalje je bila ozbiljna i govorila gledajući me ravno u oči - A oprosti molim te, stvarno nisam htjela zabadati nos gdje mi nije mjesto...

- Ma ne, izvini ti... Napao sam te bez razloga i tu se ponašao kao zadnji kreten – ponovno sam rastužio glas i govorio joj htjevši pokazati da mi je iskreno žao.

- Ma ne, nisi ti kriv, svatko bi tako reagirao... - sad se čak lagano, utješno nasmijala.

- A milijun puta sam si dosad obećao da se nikad neću ponašati jednako nepravedno niti nanositi bol i vrijeđati druge kao što stalno bude meni, a onda te valjda stalna razočaranja natjeraju na strah koji ponekad izrazimo kao neke negativne emocije i to uvijek prema ljudima do kojih nam je najviše stalo – govorio sam ozbiljnog glasa gledajući je u oči i povremeno duboko uzdahnivši naglašavajući težinu svojih riječi - Oprosti mi Lejla, malo sam preburno reagirao i žao mi je ako sam te povrijedio...

- Ne trebaš se ispričavati... Davide, ti si jako emotivan čovjek i meni se sviđa kod tebe što se nikad ne sramiš onog što osjećaš – ponovno se lagano nasmiješila u znak utjehe te da me razumije i ne krivi.

- Nikad ti je snažna riječ, mislim da je ona presnažna da bi bila istinita u ovom našem životu – ja sam se ponovno rastužio - Kad me Romana ostavila, sramio sam se što je i dalje volim i što me sve to toliko boli...

- E moj Davide, a tko od nas nije patio u ljubavi? – sasvim lagano, zamišljeno gledajući me, ironično se nasmijala.

- Zapravo, sramio sam se što se ponašala kao da joj nisam dovoljno dobar i sramio sam se što sam vjerovao da mogu biti

dovoljno vrijedan da me netko voli – nastavio sam odmah nakon njenog pitanja koje zapravo nije ni bilo pitanje koje bi trebalo odgovor već njena utješna izjava meni u znak da nisam jedini koji u ljubavi pati, a to pogotovo ne jedino zato što su neke prilike u mom životu i ono što ja mogu pružiti, nešto drugačije.

- Davide, tko se od nas nije osjećao nedovoljno dobar da ga netko voli? Misliš da ja nikad nisam bila razočarana? Da se ja nikad nisam pitala što ona druga ima da ja nemam i zašto je odlučio da je ona bolja od mene? – taj svjetlucavi sjaj u njenim suznim očima naglašavao je istinitost njenih riječi - Davide, nema ti velike ljubavi bez velike boli...

Nakon što je to rekla, oboje smo zašutjeli i potpuno nepomičnog lica gledali jedno drugom u oči. Tišina oko nas i taj pogled prolazili su pokraj nas ne mareći za vrijeme, sekunda kao sat i trenutak kao vječnost, a neizgovorivši niti jednu riječ više, sjedeći tako za stolom, imao sam osjećaj takve opuštenosti i ispunjenja kao da sam vodio najduži, najiskreniji i najutješniji razgovor u svom životu... Kad smo se trgnuli iz tog svog zamišljenog trenutka vječnosti, gotovo istovremeno smo se nasmijali i ponosno si rekli da više nikome nećemo dati da se igra s našim osjećajima jer "mi smo bolji od njih!" Otišli smo vani u šetnju Korzom i tamo dogovorili novi zajednički izlazak u iduću subotu navečer...

U životu postoji više strahova, jedne osjećamo sami za sebe, a druge za one koje volimo. Koji su nam strahovi jači uvijek ovisi o tome koliko ih jako volimo. Pa mislim, kako nemati strah za sebe kad smo bitan dio života onih za koje najviše strahujemo? Kako ne povrijediti njih kad povrijedimo sebe? Kako da nas

njihova bol ne boli? ... Možda odgovora ponovno ni nema, a možda ga i ima ali ga mi baš i ne možemo shvatiti. Bilo kako bilo, ono nas jednako boli.

U nedjelju popodne svo četvoro sjedili smo za vrtnim stolom u hladu iza kuće. Bilo je vruće, sparno. Benjamin se izvalio u stolici i od crnih naočala koje je imao na sebi nisam mu vidio oči. Po mirnom izgledu njegovog lica i obzirom da je već neko vrijeme šutio, rekao bih da je zadrijemao. Moji su pili kavu i nešto komentirali o ružama u cvijetnjaku iza i uzduž kamenih zidova dvorišta kuće. Ja sam imao mobitel u rukama čitajući i odgovarajući na poruke, a pritom ga prislanjajući što bliže licu i rukom iznad njega stvarajući sjenu na ekranu i odbijajući jake sunčeve zrake od čije svjetlosti sam jedva vidio slova. S kim sam se dopisivao i radi koga sam se toliko trudio vidjeti što piše, neću reći. Reći ću samo da sam pritom imao maleni osmijeh na licu i vedri sjaj radosti u očima...

- A šta li se ti tako smješkaš? Bit' će da ti to opet neka curica piše... - tata se nasmijao i pogledao nakratko uzdignuvši obrve iznad očiju i zategnuvši kožu na čelu - Koju li samo sad zavodiš...

- Dajte vas dvoje... - mama se nakratko namrgodila kao izraz ljutnje, kroz umjeren osmijeh na licu.

- Pa šta, neku malu... - tata je nakratko pogledao nju, a zatim mene, nastavivši se jednako smijati - Kad mu je čaća uspio zavest' ovakvu ljepoticu...

- Joj, ako ti ljepotica dođe... - mama ga je pogledala onako naizgled ljuto s elegantnim osmijehom na svom licu.

- Kolegica s posla... - odgovorio sam ležerno i opušteno, nalik usputno dok sam i dalje jednako tipkao i gledao u mobitel pognute

glave i pritom s malenim osmijehom na svom licu.

- Davide, pripazi sad malo... - pogledala me očekujući da i ja tad podignem glavu i pogledam je - Vidiš do čega si se doveo i eto, sad kad se malo oporavljaš od svega, nemoj si opet otežavati...

- Ne mogu se ja sad izolirati od života, mama – podigao sam glavu i gledao je u oči pogledom kojim kao da tražim razumijevanje ovog što govorim.

- Ne govorimo ti mi da se izoliraš nego da ipak malo usporiš s naporima... - tata se nadovezao u znak potpore mami u "roditeljskim lekcijama".

- Posao, obveze, stan, izlasci, prijatelji, djevojke... Bojim se da ti je to ipak malo previše i neprestano se umaraš – mama je govorila gledajući me u oči pogledom kojim mi je odavala da joj nije lako sve ovo mi govoriti i to ne čini zato da bi me kritizirala ili napadala.

- A sve je to dio života mama i koliko god on bio naporan, ja to želim i moraš shvatiti da sam ja ispunjen dok si još mogu priuštiti dovoljno energije da to podnesem... - najprije sam započeo govoriti s laganim, ironičnim osmijehom na licu, a zatim sam se potpuno uozbiljio i stišao ton - Ponekad se osjećam kao da mi je netko stavio onaj pješčani sat iznad glave i ja sad mirno trebam gledati kako taj pijesak curi i sve ga više nestaje...

- Znam Davide ali se bojim da će on još brže nestati ako nastaviš tako... - jednako me gledala u oči, a njene su se sve više natopljavale suzama i tim iskrenim sjajem majčinske ljubavi za svoje dijete.

- Da mama, a ja razmišljam kako će on svejedno jednog dana nestati i ja se stvarno trudim da mi onda ne bude krivo na samog sebe što si nisam priuštio neke stvari dok sam mogao... - nastojao sam ostati ozbiljnog lica no i moj pogled se natopio suzama.

- E, moj sine... - tata se najprije ubacio nešto kao da nas spasi od namjere da oboje zaplaćemo, a onda je zastao i duboko uzdahnuo
- Mama i ja te samo molimo da ne forsiraš svoje granice i da razumiješ da ti nisi obavezan davati toliko od sebe – zastao je kao da mi daje vremena razmisliti koliko je istinitosti u tome što mi govori - Boli te briga što će netko drugi reći i misliti, ti si sam svoj čovjek i imaš pravo na svoje "ja"! – na ovo zadnje je pojačao svoj glas i vedro me pogledao s ponosom u očima.
- I nemoj trošiti toliko svoje energije na ljude koji to ne zaslužuju – mama je nastavila nježnog glasa i onda je zastala, šuteći me gledajući i dopustivši da mi njen pogled u tišini kaže sve što riječi nisu mogle - Sine, ljudi su zli, ti to odbijaš odmah vidjeti i onda im dopustiš da te povrijede, a oni ti uživaju kad povrijede nekog...
- Mama, nije fer ako se netko ponaša ružno prema nama da se i mi tako ponašamo prema njima – gledao sam je tužnog izraza na licu i izgubljenog pogleda.
- Ne moraš ti biti nefer i ponašati se ružno, samo budi više oprezan... - tata je nastavio, ponovno kao znak te roditeljske potpore njega i mame.
- Ah, mama... Kad ti ja ful vjerujem ljudima i odmah im se otvorim – pogledao sam je jednako tužnog izraza na licu i izgubljenog pogleda koji u njenim očima traži utjehu i razumijevanje - Nemam nikakvog osjećaja opreza. To mi zvuči kao nekakva sumnjičavost, kao da ga unaprijed krivim za nešto što nije učinio...
- Nije još ali vjerojatno hoće... - duboko je uzdahnula i prislonila šalicu kave na usta. Ruka joj je drhtala, a to je znak da joj glavom prolaze istinite misli u sjećanja na trenutke iz prošlosti koji potvrđuju te njene riječi kako nas ljudi doista prečesto znaju razočarati i povrijediti.

Navečer tijekom večere dok smo svo četvoro sjedili za stolom u blagovaoni, rekao sam kako je danas osmi dan kako sam izašao iz bolnice i kako sam kod njih te kako bih se sutra popodne htio vratiti u svoj stan. Kad su me počeli pitati kako ću sad živjeti sam u stanu, rekao sam im da sam se dogovorio s Hanom i malenom živjeti po principu cimera i kako su se one jučer smjestile u stanu. Mama se isprva ljutila što sam tako nešto planirao bez ikakvog dogovora s njima, mada sam joj objašnjavao da je to najbolje rješenje koje će olakšati život i njima dvjema i meni samom, a onda i zabrinuto jer se bojala da sam zaljubljen u nju i da ću se, kako bih je nastojao impresionirati, previše izmučiti trudeći se biti što samostalnjiji pa makar trpeći nekomociju u svom stanu. Kako poznajem svoju majku i znam da se iza svih "krinki" krije jedino ljubav i briga za mene, uvjeravao sam je kako u odnosu Hane i mene postoji iskrena bratsko-sestrinska ljubav koja me oduševljava kao nešto radosno, potpuno novo i tako baš oduševljavajuće pa sve priče o iskorištavanju, nepoznavanju i impresioniranju onog drugog, odmah postaju mnogo manje bitne. Rekao sam mami da je to nešto u što ulazim iz dubine svog srca, a ona me cijeli život učila da treba znati slušati svoje srce...

Ponovno vas pitam; Što je naš najveći strah? Odgovor; strah od samoće. Jednostavno je, strah od samoće trebao bi nas poticati da budemo odgovorni prema ljudima oko nas i uvijek im pokazujemo koliko ih volimo, koliko ih cijenimo i koliko ih trebamo uz sebe. Nikad ne smijemo dopustiti si da zbog straha od samoće ostanemo sami...

U ponedjeljak popodne Benjamin me odvezao u moj stan.

Bio sam sretan i uzbuđen kao da ću prvi put vidjeti svoj stan i imao sam onaj ugodni osjećaj ispunjenja u sebi i ponosa u očima dok sam radosnim izrazom lica i zadovoljnim osmijehom, u glavi vrtim sve lijepe uspomene ovih zadnjih godinu i pol dana koje sam, prolazno poput jednog trenutka radosti i sreće za koji i ne primjećujemo da nam neprimjetljivo nestaje u našoj neponovljivosti, proveo u njemu. Samostalan život u tom stanu bili su moji najveći uspjesi u životu i uz moju obitelj i prijatelje uz mene, bili su uvijek taj tračak optimizma koji me neprestano ohrabrivao da mi nitko nema pravo govoriti da nemam pravo na svoje snove i davati sve od sebe da ih ostvarim, a pogotovo ne uvjeravati me da oni išta manje vrijede. Kad čovjek živi život s ovakvim fizičkim ograničenjima, tijekom vremena to prihvati i postane svjestan istinske radosti i najmanjih, svakodnevnih nam sitnica. Život je upravo u tim običnim, svakodnevnim nam radnjama i našoj radosti da ih samostalno možemo napraviti. Ako smo mi toga svjesni i ako pritom volimo, cijenimo one koji su svaki dan uz nas i ne bojimo se biti zahvalni Bogu, doista smo privilegirani. Ako nam pritom zatreba pomoć i imamo kraj sebe nekog tko to čini iz dubine svog srca, onda smo doista blagoslovljeni... Skupljao sam neke svoje stvarčice po koje sam poslao Banjamina u svoj stan da mi ih donese prošli petak kada sam izašao iz bolnice. Mama i tata gledali su me tužnih i razočaranih izraza na licu i s dalekim pogledom suznih očiju, čini mi se još bolnijim rastankom nego kad sam prvi put odlazio iz kuće, a mama je naposljetku zaplakala. Rekao sam im da se ne brinu i zagrlio ih. Mama je u jecajima rekla da ih zovem ako mi išta zatreba u bilo koje doba dana ili noći, a tata mi je suznim glasom rekao kako sam se mnogo trudio da postignem ono što sad imam i sad je vrijeme da se prepustim uživanju u tome, pazeći na sebe i

svoje zdravlje. Pogledao sam ih i nasmiješeno im rekao; "Pa dajte, nemojte sad biti tužni i gledati me kao da se vidimo zadnji put u životu... Nasmijte se radi mene i veselite se svakom našem zajedničkom trenutku. Makar jedan trenutak dovoljan je da vam ponovim da vas volim i da ste uvijek u mom srcu". Poljubio sam ih i kroz njihova tužna lica polivena suzama, vidio maleni osmijeh. Roditelju je lijep osjećaj kad mu njegovo dijete kaže da ga voli, a djetetu je lijep osjećaj kad svom roditelju uspije iznjedriti osmijeh na lice... Nazvao sam Hanu iz auta i rekao joj da sam na putu u stan. Kada smo stigli u dvorište zgrade, ona i malena su već bile dolje. Benjamin se upoznao s Hanom i dao joj putnu torbu s mojim stvarima da ih odnese gore u stan. On mi je pomogao preći u kolica i odgurao me liftom do stana. Putem sam mu rekao da si uzme auto još ovaj tjedan pa da ga doveze u nedjelju navečer. Kada smo ušli u stan i ja oduševljeno razgledavao uokolo kao da sam prvi put u njemu, osjetio sam miris čevapa posluženih na stolu u blagovaoni. Hana i malena mirno su stajale pokraj stola i smješkale se. Benjamin je nasmiješen rekao; "Opa, koji doček!". Lijep je osjećaj kad dođeš kući i netko te dočeka. Lijep je osjećaj kad uđeš i vidiš da je netko kući mislio na tebe...

Idućih tjedan dana proveo sam upoznavajući nove prilike iskrenog prijateljstva i gotovo rodbinske ljubavi koje sam osjećao uz Hanu i Emu. Kad nas netko tako jako povrijedi kao što je Romana mene i kad nas navede da bivamo razočarani u sebe i u vrijednost svojih osjećaja prema ljudima koje se tada bojimo voljeti i biti im prijatelj, potrebno nam je mnogo hrabrosti priznati si da možda ipak ima onih "kojima ćemo biti dovoljni" i možemo ih polagano primati u svoje srce, sve dok ne postanu njegov dio. Hana i malena "pale" su mi kao nekakva utjeha te sam ih isprva

gledao kao nekakvu zamjenu onog što gubim Romaninim odlaskom no onda sam razmislio kako je sebično smatrati drugog nekom svojom utjehom i igrati se njihovim osjećajima primajući ih kako to i kada nam odgovara. Onda sam vidio da su njih dvije moja nada i da jedino ljudi koji su sada oko nas, mogu nam pomoći da zaboravimo sve loše što je bilo jučer i zajedno vjerujemo u svoje bolje sutra. Na kraju, ipak su nam najvrjedniji oni osmijesi koji su nam namijenjeni od onih kojima je stalo do nas i oni koje mi uspijemo iznjedrati na njihova lica... Tih dana ja sam se prepustio biti slobodan i ono što znači potpunu iskrenost prema onima kod kojih ne postoji neugodnost i srama biti što jesi. Moj strah da neću biti prihvaćen ili ću biti osuđivan njihovim pogledima u tišini, to pogotovo obzirom na ovu moju bolest i taj neprestani trud da uzaludno pokušavam skriti slabe ili potpuno nemoguće mi pokrete pa makar se uvijek fizički i emotivno iscrpljivao pokušavajući nemoguće, potpuno su beztragom nestali. Naime, oduvijek mi je jedan od najvećih emotivnih strahova, obzirom da mi se život od djetinjstva tako postavljao i da su se mnogi ljudi, makar neprimjetno, ponašali prema meni kao manje vrijednom, je to da će se drugi razočarati u meni i ja ću to vidjeti u njihovim očima. To je jedan od najužasnijih osjećaja u nama, najbolnijih i najokrutnijih te najnepravednijih trenutaka koji vječno žive u osobi s nečim što ga čini slabijim. Tisuću puta sam si dosad rekao da neću mariti što drugi misle i govore, a pogotovo ako se razočaraju u mene. No eto i sad kad se događalo ovo s Romanom, lagao bih kada bih rekao da me nije boljelo njeno razočarenje u mene. Sada sam si obećao ne dopustiti si biti ponovno glup i dopuštati si da budem povrijeđen, biti ću krajnje i odlučno iskren prema Hani i malenoj, bez imalo neugode zatražiti ih pomoć ili netruditi se da

mogu napraviti nešto što jednostavno ne mogu sam pa ako bi to značilo da će se razočarati u meni, možda je bolje da to učine odmah nego kasnije kad se još više vežem uz njih... Hana i Ema su svih tih dana na licima zadržale onako vedar osmijeh kao onog trenutka kada sam ušao u stan i kad su me dočekali s ćevapima. Hana mi je pomagala ujutro prijeći s kreveta u kolica, iz ormara vadila odjeću dok sam joj govorio što bih htio obući, brijala me, obuvala obuću, kada bi posluživala jelo uvijek bi mi izrezala meso na tanjuru, a malena mi je uvijek donosila sok i slamku u čaši, dodavala mi daljinske, mobitele ili kad nešto ne bih mogao dohvatiti i uvijek bi me gurala po stanu kada bih išao u drugu prostoriju ili na balkon... Na licima sam im mogao vidjeti da su sretni i da me istinski vole, a kad nekog voliš pomagati mu nije ti teško. Baš naprotiv, lijep je osjećaj znati da oni koji te vole računaju na tebe i ti si taj kojeg trebaju uz sebe da bi bili sretni. Baš tako jednako svi želimo da ljudi koje volimo budu sretni i nema toga što nas usređuje više od kad mi pomognemo učiniti ih takvima...

Osmijeh utjehe... Postoje trenuci u ovom životu kada ne znamo da li se smijati ili plakati. Radost ili patnja, kao da možemo birati ili nadomjestiti ih. Moje pitanje; lako za trenutak, što kad je cijeli život takav? ... Možda je odgovor u utješnom osmijehu onih koji nas vole. Utješni zato jer ne plaču da nam u srcu ne bude teže, osmijeh na licu da ne vidimo bol u njihovom srcu. Ako to nije dokaz njihove hrabrosti i da su spremni podnijeti radi nas onda pokazuje kako smo mi ljudi obične kukavice koje se boje plakati kad nas srce boli. Meni je svejedno što je, bitno mi je da me vole i nije ih strah moje ljubavi. Na kraju, zbog njih i ja vječno imam taj

snažni osmijeh na svom licu jer znam da će me njihova ljubav utješiti, ma koliko god mi ponekad teško bilo...

Kao i prije tjedan dana kada sam navečer prvi put izašao s Lejlom van, od jutra sam smišljao gdje ćemo otići i onako zamišljenog pogleda pritom pred očima vidio njeno lice i predivni smješka na licu dok smo razgovarali. Jako me se dojmio taj njen istinski pogled dok je u tišini gledala u moje oči i to kako s njom mogu tako opušteno razgovarati o bilo kojoj temi koja mi prođe glavom, istinskim nagonom da budem potpuno iskren bez trunke straha da me neće shvatiti ili osuđivati. Rekli bi da sam danas trebao biti opušten jer nemam tu nervozu koja prethodi prvom izlasku te ovo što sam osjećao i nije bila točno nervoza već više onaj ugodni osjećaj nestrpljivog iščekivanja nečeg lijepog. Odlučio sam je večeras izvesti u grad, piće na Korzu i šetnju gradskim lukobranom... Dogovorio sam se s Bojanom da nas večeras on odveze. Čekala nas je na onoj istoj autobusnoj stanici ispred njene zgrade. Večeras je na sebi imala kratke svijetloplave hlačice i bijeli top s naramenicama te kosu zanosno podignutu u punđu. Ponovno je bila prelijepa, nisam mogao vjerovati kako ona svaki put kada je ponovno vidim izgleda tako lijepo da uvijek iznova ostanem bez teksta i kada sam joj to rekao pogledala me tako radosnim sjajem u očima i elegantnim osmijehom na licu. Kada nas je Bojan ostavio u gradu, sunce još nije bilo zašlo te su njegove svijetle zrake nadjačavale ionako slab vjetrić koji nije uspijevaao otjerati ljetnu sparinu. Sjeli smo u jednu od mnogobrojnih terasa kafića na Korzu i popili piće. Malo kasnije kad je sunce polako počelo zalaziti, krenuli smo proći Korzom i kupiti si hamburger pa ćemo na lukobran pojesti ih i prošetati se...

Dok smo tako išli Korzom sreli smo jednog mog prijatelja iz studentskih dana kojeg nisam vidio već više od godinu dana. Nakon što smo se pozdravili i ispitali ukratko, upoznao sam ga s Lejlom. Predstavio sam je imenom bez daljnjeg opisivanja našeg odnosa, a on je pomalo šokirano upitao "Vi hodate?" i gledao nas začuđenog pogleda s osmijehom na licu. Lejla se samo nasmiješila, a ja sam mu vedro odgovorio "Pa jebo'te, vidiš da ja ne mogu hodati!" i ironično se nasmijao...

Kad smo došli na lukobran najprije smo sjeli, zapravo ona je sjela na jednu od metalnih klupa, a ja sam se "parkirao" pokraj nje i pojeli smo hamburgere koje smo si maloprije kupili. Kad sam pojeo bijelom papirnatom maramicom koju je izvadila iz prozirnog paketića kojeg je imala u džepu hlača, obrisala mi je usta te rukom počistila mrvice s majice na meni. Neki bi vjerojatno smatrali da je to sramota i da nije baš muževno da ti cura koju zavodiš pomaže kao kakvoj bebi no meni su upravo takvi trenuci dragi, u njima vidim jedino iskrenost, prijateljstvo i ljubav jer takav "tretman" dobit ćete samo od osobe kojoj je stalo do vas i smatra vas posebnim. Lejla kaže da je svaka naša različitost ono što nas čini drugačijim. Što smo više drugačiji, to smo više posebni, a na kraju svi u ovom životu želimo nekome biti posebni. Treba "samo" pronaći one koji će znati voljeti naše posebnost. Znam ja da to nije lako ali ni ne kaže se uzalud da voljeti nekog nije lako...

- Prekosutra se vraćamo na posao... - rekla je to zamišljeno gledajući u površinu plavog mora velike luke ispred nas.

- Aha... - odgovorio sam jednako zamišljeno gledajući betonske stupiće ispred sebe i prednje kotačiće mojih kolica koji poskakuju na crtama gdje se spajaju s sljedećom.

- Brzo je prošao naš godišnji... - stala je i okrenula se, okrećući se

uokolo i razgledavajući noćni vidik grada s upaljenom uličnom rasvjetom - Ajme kako sve brzo prolazi, cijeli nam život prođe tako brzo...

- Znaš ti ono, "bitna je kvaliteta, a ne kvantiteta"?! – polagano sam se ironično nasmijao.

- A da?! Ja sam to isto čula ali za neke druge stvari – njen osmijeh pritom bio je mnogo vedriji i živahniji.

- Opa... - nasmijao sam se i odmah pritom uzdahnuo.

- Znači, od prekосуtra sve po starom? – ponovno je stala iza mene i krenula me gurati naprijed.

- Ne, mislim da ću promijeniti zastore na prozorima... Staviti' ću svijetloplave, dosta mi je tame u onom uredu... - opušteno sam odgovarao mada sam pretpostavio da želi pitati hoće li Romana raditi s nama.

- Samo to i ništa više? – sumnjičavim glasom je to upitala pomalo razočaranog izraza na licu.

- Šta bi još nešto trebalo? – pretvarao sam se da ne razumijem što me zapravo želi pitati, htio sam da sama postavi to pitanje.

- Ma nije da bi trebalo nego ono... - odgovarala je sramežljivo zamuckujući i pri kraju potpuno stišavši ton glasa i zastavši.

- Ajde Lejla slobodno ti mene pitaj – nasmijao sam se, najprije s ironijom u glasu, a kasnije uozbiljivši se.

- Kako misliš raditi sa Romanom? – pogledala me znatiželjnog pogleda s prizvukom srama u svom glasu - Mislim, hoćeš li moći surađivati s nekim tko te...

- Razočarao? Povrijedio? – nastavio sam nakon što je zastala i gledao je nasmiješen.

- Ja više ni ne bih htjela biti kraj takve osobe... - rekla je to pomalo ljutog izraza na licu.

- Nemoj tako, Lejla. Boli to kad te drugi odmah osuđuju... - imao sam smiren, suosjećajan izraz na licu.

- Ti nju žališ nakon svega što ti je učinila? – ovo je rekla šokiranog, a istodobno tužnog glasa.

- Ma ne žalim ja nikog nego samo ne želim nanositi bol nikome – gledao sam je ponovno s onim suosjećajnim izrazom na licu - I nije mi ona ništa učinila, ja sam kriv jer sam joj dopustio da mi to učini – sad sam je gledao tražeći utjehu u njenom pogledu - Znaš, kako vrijeme prolazi i postajem sve objektivniji počinjem shvaćati da nije ona kriva...

- Ma kako misliš da nije kriva? Sebična je, pokvarena, ohola... - u njenim očima istodobno se ocrtavala tuga i ljutnja.

- Ma ona je samo slaba osoba koja je odustala od ljubavi čim je postalo teško – nastavio sam onako istodobno tužno i utješno – Lejla, ne možeš kriviti nekog samo zato što je slab... - sad sam se potpuno uozbiljio.

- Da ali nikakva slabost te ne opravdava da budeš zao – uz ozbiljan izraz na licu ovo je izgovorila usporeno, sasvim tiho i gotovo plačno tužno.

- Ali Lejla, ona meni nije učinilo ni najmanje zla koliko sam njenim odlaskom iz mojeg života dobio... - govorio sam joj to zamišljeno gledajući u široko prostranstvo ispred i imajući iskreni sjaj razumijevanja i oprosta u očima - Ovako sam upoznao tebe... - rekavši joj to, usporeno i sasvim polagano, sklopivši oči i sagnuvši se, prislonila je svoje nježne usne uz moje i poljubila me...

Dok smo se vraćali natrag do Korza, izvadio sam mobitel iz džepa hlača na sebi i krenuo otipkati Bojanov broj da mu javim da krene po nas kad je on zazvonio i na svijetloplavom ekranu je kao ime pozivatelja pisalo Benjaminovo ime.

- Halo, stari – javio sam se opuštenog glasa i s laganim osmijehom na licu.
- 'Alo buraz, problemi... - to je rekao nekako ubrzano i panično.
- Šta je bilo? – odmah sam shvatio da nešto nije u redu i uozbiljio se.
- Sranje buraz, napravio sam sranje – rekao je to je jednako ubrzano i panično.
- Ma daj jebo'te, reci šta si napravio – bio sam se najprije lagano ironično nasmijao, a onda sam se ipak uozbiljio jer ipak je bio prisutan maleni osjećaj straha šta je ovaj sada napravio.
- Sjebao sam ti auto... - rekao je to tužnog i stišanog glasa kao da očekuje neku moju burnu reakciju.
- Jesi ti dobro? – ovo sam odmah instinktivno upitao.
- Jesam ja... Ali auto je dosta skršen... - odgovarao je to jednako tužnog i tihog glasa – Ušao sam malo brže u zavoj tu na magistrali i on je samo proklizio u stranu u neke grote i onda se polukružno okrenuo i zabio od naprijed... Izgreban je cijelom lijevom stranom i ima udubljen lim oko lijevog prednjeg kotača, prednji branik mu je otpao ali su farovi ostali i rade, samo je lijevo staklo puklo i hauba je malo smotana...
- Hm... - promrmlijao sam to i onda zastao.
- Izvini, buraz...
- 'Ajde, budi sretan da sam u društvu jedne predivne ljepotice pa sam dobre volje i neću psovat' – nasmijao sam se i pogledao je. Gledala me nepomičnog pogleda i s ozbiljnim izrazom na licu te ipak malenog, gotovo neprimjetnog osmijeha.
- A sori stvarno, znam da voliš taj auto i da si mi ga dao iz dobre volje i sad ja ovako...
- Ma okej je, glavno da tebi nije ništa, a lim će se već nekako

napraviti"... - duboko sam uzdahnuo i iskreno u sebi zahvalio Bogu da je tako – Sad ću ti dat' broj od njihovog servisa pa ih zovi neka ti srede vučnu službu...

Na kraju svih naših razmišljanja o životu, na kraju svih naših strahova i na kraju svih pretrpljenih patnji, nije me strah smrti. Umrijeti je lako, vjerujem. Tako lako, bezbrižno dopustiti si zauvijek ostaviti svu bol, oprostiti svu krivnju i zaboraviti svu životnu nepravdu. Želim samo mirno sklopiti oči i znati da će sve biti dobro... Strah me jedino za moje voljene. Strah me ostaviti ih same, strah me povrijediti ih. U ovom životu bilo im je i previše patnje zbog svake nepravde koju mi je moj život nanio, trpjeli su kao i ja i još su mi stoički poklanjali utješne osmjehe kako ne bih vidio tu patnju u njihovim očima i kako bih znao da će uvijek biti uz mene. Ne želim im sada i ja nanijeti još boli... Strah me kako ću im sada umrijeti, kako ću ih ostaviti same. Strah me tog mog osjećaja – nemam krila da poletim, a želim visoko nebo da dotaknem. Zar mi je to doista baš tako velik, tako neoprostiv grijeh? Koja mi je kazna?

Jutros je moj prvi radni dan nakon godišnjeg odmora. "Dugo je to trajalo. Malo odmora čovjeku godi ali nakon nekog vremena ta samoća, mir i opuštenost, postane depresivna, dosadna. Što ću, valjda sam takav tip koji voli nekakva kretanja, događanja... Volim život, makar se on ponekad okrutno bahati prema nama. Ironično?" Uostalom, volim nove početke. To čovjeku daje neku snagu, neku energiju da krene ispočetka i ovaj put napravi to bolje nego prije pa bar se nadaš, a ionako kažu da "nada umire posljednja". Misliš kako ćeš imati još jednu priliku

"popraviti stvari" i pritom je dobar taj osjećaj straha "Što ako zabrljam i ovaj put, ponovno?" jer on nas tjera na veću odgovornost i stalnu svijest da svaki naš postupak ima svoje posljedice. Na žalost, one su nam često tako trajne i tako nepopravljive...

Probudio sam se dosta prije alarma koji sam sinoć namjestio na mobitelu, a ionako noćas nisam baš nešto ni mogao zaspati. Ležao sam tako na krevetu i gledao televiziju. Nešto kasnije se i Hana probudila, čuo sam je kako u kuhinji pravi kavu i dozvao je da mi pomogne prebaciti se u kolica. Otišao sam u kupaonu rekavši joj prije koju robu ću obući da mi ju izvadi iz ormara i stavi na krevet, a ona se vratila u kuhinju te nastavila kuhati kavu i spremati nam doručak... Roman je došao po mene sa svojim autom, sivom Škodom Octaviom, parkiravši ju ispred zgrade. Popeo se do stana i uzrujano mi rekao da je jutros bio u servisu za moj auto i da su mu rekli da su nešto pogriješili s lakiranjem i da sad moraju ponovno pa da će auto biti gotov tek krajem tjedna. Ja sam na to hladnokrvno odmahnuo rukom, "Ma nema veze, k'o ih ..." Spustili smo se u dvorište i ušli u auto. Krenuli smo ali smo se dogovorili da prije nego me odveze na posao, odemo kupiti buketić cvijeća za moju mamu i odnesemo joj ga. Jadnica se sinoć toliko zabrinula za mene i kako ću ja danas na posao, da sam gotovo cijelu noć probudio razmišljajući što je to sve jedna majka spremna podnijeti za svoje dijete... Iz tih misli, gotovo kao iz sna, trgnulo me zvono mobitela. Pogledao sam u njega, na ekranu mu je pisalo Lejlino ime.

- Hej ljepotice, dobro jutro! – javio sam se vedrog i nasmijanog glasa. Razveselio me njen poziv i oduševljeno sam se javio.

- Dobro jutro, Davide – nasmiješila se i govorila tako nježnog

glasa. Zamišljao sam pritom maleni, elegantni osmijeh na njenom licu – Imam iznenađenje za tebe!

- Hm, koje...? – upitao sam istodobno nasmiješivši se i lagano uzdahnuvši.

- Vidjet ćeš kad dođeš... - nasmijala se tako dražesno kao kad netko zagonetno skriva nešto što će razveseliti onog do koga mu je stalo i radi njega to i čini.

- A daj pliz, reci mi... Sad ću se pojest od razmišljanja što je. Reci mi... - raznježio sam glas i to govorio "kenjkavo", ali pritom neprestano se smiješeći.

- Ne, ne... - nastavila je taj svoj dražesni, očaravajući osmijeh u glasu – Reći ću ti samo da ti je ured modar, pun svjetlosti...

- Ajme... - odmah sam pred očima vidio nove, plave zastore na prozoru i kako snažne sunčeve zrake njihovim plavetnilom obasjavaju cijeli ured – Lejla, ti ne samo da si tako lijepa, nego si i tako dobra... - zastao sam s osmjehom u glasu.

- 'Ajde, kad sam već tako dobra i lijepa, hoćemo li danas ručati zajedno? – nasmijala se tim svojim nježnim, a tako luckastim glasom punim vedrine, veselja i energičnog optimizma kojim je zračila. Poput nekakvog malenog, nevinog i posve lakovjerno-naivnog dječaćića, bez ikakve sumnje u njenu iskrenost ili pak još jednu mogućnost da ponovno budem povrijeđen, odlučio sam si dati još jednu priliku i ponovno se zaljubiti. "Jedva čekam da je vidim i to joj kažem..."

U trenutku kada sam spuštao mobitel pored sebe na sjedalo, osjetio sam nevjerojatno snažan udar u stražnji dio automobila. Uz jak zvuk struganja kočnica vozila iza nas, drobljenje lima i plastike, čuo sam zvuk pucanja zadnjeg stakla i osjetio komadiće kako mi padaju po glavi i leđima. Začula se

prodorna kamionska truba. Tada je s lijeve strane auta uslijedio još snažniji udar od čega se auto odbacio od poda, nekoliko puta prevrtao, završio na krovu, strugao po asfaltu klizeći prema naprijed i na kraju se zabio u zaštitnu ogradu, probivši i prednje vjetrobransko staklo i zaustavio se. Kako je Roman htio ubrzati put i izbjeći uobičajenu jutarnju gužvu kroz centar grada, nakon što smo kupili cvijeće popeo se na ulaz na autoput kako bi prije prešao tih 10-tak kilometara do drugog dijela grada na kojem žive moji roditelji. Na ulazu, Roman je naglo stao na znak "Stop", valjda je mislio da će uspjeti ući bez zaustavljanja i neki kombi, valjda očekujući da ovaj neće ni stati, prekasno je počeo kočiti kad nam se već previše približio i zabio se u nas. Od siline tog udarca, odgurao je naš auto 10-tak metara i direktno s bočne stražnje strane našeg auta koja je bila na desnoj prometnoj traci, punom snagom i bez kočenja udario nas je šleper koji je dolazio prema nama... Čuo sam Romanov glas kako me u šoku zove i gotovo jecajući pita jesam li dobro. Plakao je i gotovo vrišteći molio da mu odgovorim. Nisam mogao progovoriti. Oči sam jedva otvorio samo na pola. Osjećao sam takvu toplinu u potiljku glave i puna usta krvi od koje nisam mogao udahnuti. Gubio sam zrak. Lagano, sasvim neprimjetno sam se nasmijao i pomislio "... jebo'te, kako je ovaj život ironičan, ne znaš da li bi plakao ili se smijao – kao spremaš se i pripremaš jedno, sve isplaniraš i samouvjerenost se držiš toga, a onda ti život samo tako kaže "Nećemo tako, brale moj!" i ponovno ti pokaže svoju nepredvidivost i vječnu nadmoć"... Sklopio sam oči.

Jedanaesto poglavlje; Princeza iz bajke

Čudno je to. Možda naivno, možda čak i jadno ali život se "puf!" dogodi i mi odjednom ostanemo zatečeni nečim što smo bili svjesni da je njegov dio, da nam se svakom može dogoditi. "Može ali neće valjda baš nama" nije okrutna misao nekakvog bahatog bezveznjaka koji je preumišljen priznati si svoje nemogućnosti i slabosti već tužna ali nažalost realna istina da je život prekratak i prestrašan da bi se bojali još i toga. Ono čega se plašimo čini nas tužnim, a kad shvatimo da nekim tugama ne možemo ništa, postanemo ogorčeni. Ogorčen čovjek kojeg njegov strah čini tužnim postane jadan, a nitko ne želi biti jadan... U najmanju "ruku" čudno je to kako se često događa da nam život ostane nezavršen. Nakon sveg vremena, nakon toliko mogućnosti pripremanja, svejedno je "puf!" odjednom i ostajemo zatečeni. Sve neke nedorečene situacije, neizražene emocije, nezavršeni planovi, neostvareni snovi, neispunjene želje, mjesta koja nismo posjetili, riječi koje nismo izgovorili, ljudi koje nismo zagrlili, poljubili, rekli im da ih volimo...

Ne, nisam umro. Nakon prometne nesreće dogodio mi se nešto nalik onom trenutku o kojem svi govore kad pokušavaju opisati smrt, trenutak kada kao duša lebdiš iznad svog nepomičnog tijela, okružen doktorima koji se užurbano došaptavaju što učiniti dalje i ti kao donosiš odluku hoćeš li se prepustiti smrti ili se boriti za život, prisjećajući se pritom svih sretnih, svih lijepih trenutaka zbog kojih je vrijedilo živjeti. Znaite koji su se trenutci meni tada vrtjeli po glavi? Čovjek ponekad tako olako ide kroz svoj život, uzimajući mnoge njegove radosti

"zdravim za gotovim" i stalno si nepotrebno komplicirajući razočarenjima, krivnjama i naivnim ljubavima i prijateljstvima ljudi koji nisu toga vrijedni. Onako u tom trenutku, ležeći na zelenom krevetu operacijske sale i dijelom tijela prekriven bijelim plahtama natopljenim crvenim mrljama moje krvi, u polusvjesnom stanju ometanom mrmljanjem glasova kirurga i sestara, a pritom kao "isključivši se" od sve buke i u sablasnoj tišini vidjevši samo njeno lice, osjetio sam Romanin nježni dodir na svom hladnom licu i kako mi laganim pokretima briše suze, sasvim tiho i tako smireno mi ponavljajući "Sve će biti u redu, ja sam tu". Koliko god pritom bio svjestan da me odbacila, koliko god ju krivio za dvoličnost i sebičnost, osjećao poniznost prema njoj i bešćutnost od nje, koliko god me razočarala i izdala, nazivao je ja hladnom kučkom i htio je mrziti, prezirati je... njeno prisustvo pored mene svejedno mi je bilo jedino što sam htio. Tako sam je trebao pored sebe i samo da je vidim jedan trenutak, odmah bih joj oprostio sve i bio spreman radi nje sve ponoviti... Čovjek je nevjerovatno naivan kad ga onaj koga on voli ne voli, a još je naivnije htjeti ne voljeti samo zato što te ona ne voli. Tada razum preuzme srce, a voljeti bez srca je nemoguće. Barem meni je ... Kada je hitna pomoć stigla bio sam bez svijesti, slabo sam disao i gotovo da nisam imao puls. Imao sam rupturu lijevog plućnog krila i odmah po dolasku u bolnicu su me operirali no onda sam poradi aritmije imao i zastoj srca pa su mi ugradili premosnicu. Kako "zdravstveni problemi nikad nisu jednostavni i lako izlječivi", ili još bolje rečeno "zlo nikad ne dolazi samo", regulacija mog dijabetesa dovela je do hiperglikemijske kome. U koma sam bio pet dana...

Poput laganog buđenja iz nekog tako predivnog sna da se iz njega ne želiš probuditi i onda ti bude žao kada te drugi probude

da gotovo plačeš, polako sam otvarao oči "mic po mic" prilagođavajući se blještavilu toplih sunčevih zraka koje su kroz prozor dopirale u sobu i prostirale se po bijelim zidovima unutra. Hana je sjedila na trošnoj metalnoj stolici pokraj kreveta i s podbočenim dlanom ispod brade, tako dalekim, zamišljenim pogledom u bespomoćni osjećaj izgubljenosti i nepravde "On ovo nije zaslužio od života... Sranje!", gledala bolnički park pored zgrade. Soba je bila sablasno tiha, a unatoč sparini visokih ljetnih temperatura i blještavila sunca vani, zrakom je prodirala nekakva mračna hladnoća...

- Hej... - nakon što sam je neko vrijeme šuteći gledao, tiho sam izgovorio nešto nalik "Što će ti ta tuga na licu, vidiš da je sve ok i ne trebaš se brinuti za mene..." i zatim se lagano nasmiješio. Znam, odmah sam si pomislio kakav sam idiot i da je takav filmski pristup otrcano naivan i glup no htio sam je nešto kao utješiti tim ležernim pozdravom "Sad je sve u redu".

- Davide – naglo se trgnula i okrenula prema meni, a zatim jednako tiho izgovorivši moje ime i lagano se nasmijavši. Ustala je sa stolice i prišla krevetu. Stavši mi kraj moje glave, sagnula se i dodirnula me za dlan lijeve ruke – Davide... Ajme, kako si me prepao, ne bih podnijela da... - zastala je i gledala me sa suzama u očima. Primakla mi se, poljubila me u obraz i čvrsto zagrlila - Kako se osjećaš? Da odem po doktora? Da nazovem tvoje doma? Ajme, kako su oni bili prestrašeni... Kad im javim da si se probudio biti će presretni! Sinoć sam ih jedva nagovorila da se konačno odu kući malo odmoriti, a da puste da ja ostanem kraj tebe. Ovih dana nisu se odvajali od tebe...

- Hana, što se dogodilo? – upitao sam to još pomalo nesvjestan, valjda spontano zbunjen svim što mi je tako ushićena na brzinu

izgovorila. Nije da nisam bio svjestan da sam u bolnici, da se nisam sjećao da sam imao prometnu ili da se nisam sjećao tko je ona, tko su to moji, nego sam osjećao tu nekakvu prazninu, kao da mi nešto fali da bih si sve "posložio" u glavi...

- Roman i ti ste imali prometnu nesreću prošli tjedan kad te vozio na posao... Šta se ne sjećaš? – izgovorivši to, gledala me tako tužnim izrazom na svojem licu.

- Nekako u magli... - slegnuo sam ramenima i pogledao je u oči kao da je molim da odgovor na pitanje koje ću joj postaviti ne bude onaj kojeg ne bih htio čuti – Ona je dobro?

- Da, njemu nije ništa. Ti si dva puta operiran i bio si u komi pet dana... - gledala me istodobno vedrog i tužnog izraza na licu, kao da je dirnuta time što pitam za njega.

- Ona, ona? Kako je ona, sigurno je slomljena... - nisam htio grubo reći da ne pitam za njega nego za nju pa sam ponovnim pitanjem nagovještivao odgovor koji sam htio čuti. Ona me gledala iznenađenog izraza lica, ne znajući što odgovoriti.

- Tko ona, na koga misliš Davide? – gledala me s takvim suznim sjajom u očima, istodobno sa strahom da ne mislim doista na nju, a istodobno s nadom da mislim na Lejlu.

- Pa Romana Hana, za koga bih ja drugo pitao... - nije to bilo pitanje, barem ne neko koje bi trebalo odgovor. Na kraju sam se čak lagano i nasmijao.

- Davide... - pogledala me je neopisivo tužnog izraza na licu i očiju punih suza. Zastala je na trenutak i kao da je smišljala kako mi reći ono što mi ne želi reći – Ti se stvarno ne sjećaš?

- Ne... Čega bih se trebao sjećati? – gotovo odmah u trenutku kada sam to izgovorio glavom su mi projurile slike sjećanja kojih sam se trudio zaboraviti i nadao da to ipak nije istina.

- Davide, Romana je...

- Gdje je moja princeza?! – ovo ponovno više nije bilo pitanje nego očajan krik neutješnog čovjeka razočaranog u onu koju je do jučer zvao svojim suncem, svojom srećom i najljepšim što ima u životu. Bez trunke srama krupne suze su mi krenule niz lice. Hana me ponovno zagrlila, prolazeći mi rukom po kosi i tiho mi ponavljajući da će sve biti u redu...

Nešto malo kasnije, nakon nekoliko trenutaka tako zagrljenih i plakajući u tišini sobe, bez izgovaranja riječi i snažnim emocijama koje smo tim suzama htjeli osloboditi iz sebe, Hana se uspravila natrag na stolici, uzela mobitel u ruku i nazvala moje da sam se probudio iz kome i da odmah dođu u bolnicu do mene. Zatim je otišla reći sestri da pozove doktora da me pregleda. Nakon pregledavanja, pipkanja i nestvarno naivnih pitanja "kako se osjećam, boli li me što" i "ako se u potpunosti ne sjećam svega, to je samo od šoka i mamurnosti od lijekova te će se sve vratiti na svoje mjesto nakon malo razgovora s obitelji i prijateljima. Rekao je da još nisam spreman za posjete i da samo uži krug obitelji i prijatelja mogu do mene. Ravnatelj Radulović me popodne premjestio u jednokrevetnu sobu u kojoj sam uz intimu nesmetanog razgovora s roditeljima, bratom i Hanom te luksuz televizora u sobi, imao na raspolaganju ugodnu tišinu koja me okruživala kad su navečer svi otišli. Nakon svih emocija presretnih reakcija ljudi oko mene, suza radosnica na njihovim do jučer zabrinutim licima i toplom osjećaju vrijednom strahopoštovanja usred tolike emotivne bliskosti ljudi kojima sam dio života i iskreno im je stalo do mene, navečer me došao posjetiti Roman. Doktori su mu dozvolili samo pet minuta no njemu je to bilo ionako samo nekakvo olakšanje savjesti jer se osjećao odgovornim za nesreću.

Nastojao sam ga umiriti riječima da se to moglo dogoditi svakome da ga ja ni najmanje ne smatram krivim, a ionako je sad sve dobro i ne treba se gristi ili brinuti radi toga. On je otišao smireniji i ma da nismo uopće niti riječi progovorili o njegovoj sestri, mene je sve podsjetilo i ponovno sam osjetio onaj naivni osjećaj kako bi bilo lijepo da je barem upitala za mene. Uzeo sam svoj mobitel kojeg su mi ostavili na drvenom noćnom ormariću s baš onako spontanom namjerom da je nazovem, da joj čujem glas. Svega nakon nekoliko trenutak držeći tako mobitel na usnama i "vrteći" sjećanja u svojoj glavi, gorko i pomalo ironično nasmijao sam se sebi kako sam jadan i glup... Vratio sam mobitel nazad na ormarić i spustio ga na ravnu, drvenu ploču.

Je li svaki naš odustanak znak slabosti i kukavičjeg bijega od onog što nas boli ili je možda samo "kupovanje" vremena u nadi da ćemo ponovno dobiti neku još jednu priliku da kažemo sve ono što tada nismo, a nadamo se da ćemo s vremenom steći dovoljno hrabrosti. Zaboravljamo pritom na bol, ona jednako boli što god mi učinili i od nje nam nema bijega. Ah, kako bi to bilo lijepo odustati od boli... Samo trebamo malo vremena za same sebe da u miru sredimo svoje misli i osjećaje. Ne želim misliti da je to nekakav sramotni odustanak. Prije nam je to sasvim normalna potreba i oni kojima je istinski stalo do nas i kraj nas su da nam pomognu, oni će to razumjeti. Za one ostale nam ionako nije ni bitno...

Ležeći tako sam na krevetu u bolničkoj sobi, imao sam tih nekoliko dana vremena razmišljati o ljudima i odnosima među nama. Zajedništva, naše male radosti i vjerovanje da i prijateljstvo

znači ljubav, nada da duboko u nama ne postoji takova sebičnost kojoj sasvim okrutno dopustimo da čini bezvrijedne budale od onih u čiju smo se ljubav do jučer kleli, naspram svih razočarenja i stalnih nanošenja boli, dovede nas do trenutka kad se posvetimo sebi i svojim mislima. Mislimo tada o svemu ne smislivši gotovo ništa što bi nas umirilo i pomoglo nam bar znati kako se osjećamo, a najgore je što nemati misliti na nikoga, boli najjače... Ima jedna bajka koju sam čuo još početkom srednje škole, od jedne doktorice koja je radila nekakva tematska druženja mladih ljudi kroz razgovore s grupama upravo o problemima mladih... Druga razmišljanja, čuti i možda prihvatiti, makar tolerirati tuđe poglede na život svakako je dragocjeno iskustvo za svakog mladog čovjeka, a naročito kada se pokušavate suočiti, pomiriti i hrabro izboriti za svoje mjesto. Invaliditet određuje, naravno i naročito mlade ljude koji tek izgrađuje ta svoja razmišljanja i poglede na život no nikako nije dobro niti je potrebno drugom nanositi bol određujući ga kao invalida, jadnika ili manje vrijednog. Mladenačke ljubavi svima nama nanose bol dok one iskrene i zrele bole mnogo, mnogo više, a određivanja "invalid – ne invalid" tu nije bitno. Zapravo, zdravlje kao spremnost čovjeka da voli i da ga ljubav boli, nije bitna. Slijedi bajka;

Je li samo ljubav dovoljna?

Jednom davno kad se vrijeme još nije brojalo i godine nisu neprimjetno prolazile, u dalekoj zemlji gdje je sve trajalo zauvijek i ljudi nisu znali za početak ni kraj, živio jedan vječni mladić. Imao je dobro srce i vjerovao je u ljude. Bio je siromašan,

jako ali nije bio pohlepan za bogatstvom. Kao siročić, dijete bez roditelja, navikao se na materijalnu skromnost i naučio da su iskrena ljubav i prijateljstvo jedini osjećaji u životu koji mogu čovjeka ispuniti srećom i zadovoljstvom sobom. Mladić je bio bolestan od jedne neizlječive bolesti i od rođenja je vidio samo sjene ljudi oko sebe, nikad detaljne crte njihovih lica, no on se nije osjećao jadnim zbog toga i nikad nije krivio Boga za to. Svojim odrastanjem počeo je sve više shvaćati da ga ljudi gledaju kao jadnog, manje zato što je gotovo slijep, a mnogo više zato što je siromašan i nema nigdje nikoga. Mada je on to smatrao primitivnim i preokrutnim, dogodilo se da stalna odricanja od svega onog što drugi imaju, prihvaćanja da ne može ono što svi drugi mogu i navikavanje na sve te licemjerne poglede sažaljenja, izazovu duboko u njemu onaj bijes i očaj pitanja "Bože, zašto baš ja?"... Kako u toj zemlji vrijeme nije prolazilo i nitko se nije bojao da će ikada ostariti, postojala je jedino smrt kao kraj, a kako ljudi nisu starili, jedina smrt bila je od bolesti ili kakve nesreće. Mladić se kao jedan od vrtlara dobre kraljevske obitelji koja je kao pomoćno osoblje iz humanih razloga na rad često primala siromašne ljude, jednog dana u njihovom ogromnom vrtu upoznao s mladom princezom koja je izašla napraviti krug po vrtu na svom poniju. Iako je vidio samo obrise i ljude je kao u sjenama prepoznao

po glasu, taj prizor dok je na bijelom konju jahala prema njemu bio je najljepše što je ikad vidio, a njen nježni glas dok ga je vedro pozdravila dok je prolazila pokraj njega, najljepše što je igdje čuo. Samo taj jedan trenutak u svom tom beskrajnom vremenu koje nikad ne prolazi, bio je dovoljan da se mladić po prvi put u svom životu zaljubi u nju. Svakim njihovim ponovnim susretima, kasnije razgovorima, šetnjama uz rijeku i tako opuštenim osmijesima na licu i u glasu joj, mladić se sve više vezivao uz nju i zatvarao je u svoje srce. Iako pomalo razmažena bogatašica koja je vjerovala u romantične bajke o princu na bijelom konju i princeza se svakim ponovnim susretom s njim oduševljavala prijateljstvom koje je malo po malo prerastalo u zaljubljenost. Nije ona pritom marila za njegovim siromaštvom, a na njegov slab vid nije ni primijetila kada bi joj rekao da za vidjeti njenu ljepotu nisu potrebne oči i da mu ni zlato ne sja jače od njenih svjetlucavih očiju. Zakleo joj se da mu ne treba vid jer bi njenu ljubav pronašao i u najcrnjem mraku, a pritom je ipak počeo moliti Boga da mu podari vid... Jednog lijepog, sunčanog dana dok su mladić i princeza šetali kraj bistre rijeke, ona držeći svog voljenog ponija za uzde i hodajući pored njega, na puteljak ispred njih iskoči velika, otrovna zmija. Princeza se prepadne i pustivši svog ponija iz ruke, snažno zagrlila mladića i drhtavim glasom mu šapne da je čuva i ne pušta iz svog naručja. Kako

njen prekrasni bijeli ponij sada ostade sam, jednako prepadnut ljigavom zmijom, trgnuo se i skoči te u hitrom jurišu poleti na drugu stranu rijeke. Kako voda nije bila duboka ponij je vjerovao da će je lako prijeći no nasred rijeke naleti na podzemni otvor koji ga počne povlačiti ispod površine vode. Ponij počne snažno rikati i dok mu je griva bespomoćno sve više tonula pod vodu, krajičkom svog oka po posljednji put pogledao je princezu koja se od rođenja brinula za njega i voljela ga kao da mu je majka. Prelijepa princeza brizne u plač i tužnog pogleda, najočajnijeg glasa povika "Ne on, molim te Bože! On mi je najbolji prijatelj..." Mladić, iako ni sam nije znao plivati, odmah skoči u rijeku i korakom priđe do tog podzemnog otvora u koji je životinja propadala. Kako mu je glava još dijelom bila iznad vode i uzde mu još plutale po površini, mladić ih uzme u ruke i primakne se drugom kraju rijeke koja je bila mnogo bliže te ih čvrsto zaveza za jedno drvo. Dva-tri puta snažni "ho-ruk" i ponij bijaše spašen. Gledavši ga tako pored te predivne životinje veličanstvene bijele boje, princeza je u mladiću vidjela svog princa uz kojeg će se uvijek osjećati sigurna i voljena te znati da je on uvijek spreman učiniti sve za nju bez ijednog trenutka promišljanja, a mladić je uz ponijevo prijateljstvo dobio i princezinu ljubav... Kad je princezin otac kralj, od svojih podanika čuo da se njegova jedina kćer druži i zaljubljuje u uboga siromaha, pritom bolesna,

pozvao je kćer da porazgovara. Kralj nije bio previše okrutan i bahat čovjek, a nadasve je jako volio dvoje jedino dijete te je, želeći jedino da uvijek bude sretna i da ima sve što poželi, vjerovao da uvijek čini samo ono što je najbolje za nju. Kralj ju je htio udati za mladog, lijepog i dobrog princa iz susjednog kraljevstva, bogatog i zdravog mladića uz kojeg bi imala sigurnost da joj život nikada ne bude težak, nikad ne mora nešto trpjeti i da joj nikad ništa neće nedostajati. Uz to, kralj je vrlo dobro znao da mu je kćer prkosna i tvrdoglava djevojka koja je spremna baš u inat učiniti ono što joj se brani pa kako je ona vrlo pametna i zrela djevojka, odlučio je tu ljubav spriječiti na jedan malo drugačiji način za koji je bio uvjeren da će uspjeti. Naime, kralj ju je pozvao kod sebe i dugo, dugo razgovarao s njom te nakon njegovog iznošenja svoje bojazni da joj bolestan i siromašan mladić neće moći pružati sve ono što ona zaslužuje i njezinog, kako je on voli svim svojim srcem, da će je voljeti do kraja svog života i kako je njena ljubav jedino što mu treba da bi bio sretan, njih su dvoje sklopili opkladu; Kralj će nekog od svojih podanika poslati do mladića da se predstavi kao božji poslanik i upita ga za jednu želju, može poželjati što god bi htio i bog će mu to ostvariti kao nagradu za dobro djelo koje je učinio kad je od smrti spasio princezinog ponija. Ako mladić kaže da je njegova jedina želja ljubav prelijepe princeze kralj će se složiti da se princeza

uda za njega, a ako on kaže bilo koju drugu želju princeza će se udati za tog princa kojeg joj je kralj odabrao. Otac i kći, oboje sigurni u dobivanje opklade, zakleli su se u spomen na pokojnu kraljicu, princezinu majku koja je umrla na porodu i nije je nikad vidjela, da će poštivati ishod te njihove opklade... Kada je debeo, patuljast čovječuljak u tamnocrvenom ogrtaču s kapuljačom na glavi, ušao u mladićevu trošnu kolibicu i predstavio se kao Božji poslanik zadužen za humanost i dobročinstvo, rekao mu je kako je bog oduševljen njegovom hrabrošću da spremno pomogne drugom živom biću u nevolji i kako ga je ovlastio da mu ispuni jednu najveću želju koju ima. Upitao ga je "Hajde reci mi što je to što tebi najviše treba, što je tvoja najveća želja?" Mladić je odmah pomislio odgovoriti "princezina ljubav", no onda zastade i stade razmišljati u sebi. "Njena ljubav mi je najbitnija u ovom životu i najveća mi je želja da me ona voli. Svejedno, nije mi fer da to želim ja, ja bih radije želio da to i ona želi. Uostalom, njenu ljubav već imam i ja vjerujem u nju svim svojim srcem. Bolje mi je da želim nešto što bi ona željela, nešto što bi joj pomoglo da me voli još više. Možda da sam bogat? Ma ne, to bi možda htio njen otac jer bilo bi mu lakše da njegova kćer voli nekog tko ima mnogo materijalnog bogatstva no to bi on želio, ne i ona. Njoj je jedino bogatstvo da kraj sebe ima nekog tko ja voli, a ja ću je voljeti do trenutka kad ne umrem i

sklopim oči... Znam, zaželjet ću da sam zdrav i da vidim. Ne zbog sebe, ja sam navikao na ovaj život i jedine oči koje trebam da bih vidio su one njene, no želim vidjeti taj preslatki osmijeh na licu kad bih je pogledao i rekao da je najljepše što sam ikad vidio i ne želim je nikad više prestati gledati..." Mladić ga je pogledao, nasmijao se i odgovorio "Želim biti zdrav, želim vidjeti!" Patuljasti čovječuljak se ironično podsmjehnuo, naglo okrenuo i odjurio iz mladićeve kuće. Mladić je sad ostao sam, zbunjen i u iščekivanju tog božjeg čuda koje si je poželio... Kad se probudio i otvorio oči, vidio je sve jasno i bez ikakvih sjena. Uzbuđen, odmah se obukao i umio lice bez da se pogledao u ogledalo te krenuo prema kraljevom dvorcu da vidi svoju princezu. Putem je držao oči zatvorene i išao putem kako je zapamtio jer nije htio vidjeti nikog prije nje. Već pri ulasku u kraljev dvorac zaustavi ga glas patuljastog čovječuljka od sinoć "Zašto su ti oči sklopljene, mladiću?" Mladić ga je odmah prepoznao, nasmijao se i odgovorio "Čuvam svoj prvi pogled za nekog!" Čovječuljkov glas pomalo se rastuži i lagano uzdahne "E moj mladiću, nema tvoje princeze. Jutros se je zaručila za princa iz susjednog kraljevstva..." Mladić se skameni i još držeći oči zatvorene, gotovo jecajućeg glasa povika "Pa kako? Zašto? Vjerovao sam u njenu ljubav..." Čovječuljak ga potapša po ramenu "Sada vidiš sinko, zdrav si... Lako ćeš sad naći drugu djevojku koja će te voljeti!"

Mladić otvori oči i po prvi put u svom životu suze mu krenuše niz lice "... ali ja ne želim biti voljen samo zato što vidim. Želim da me netko voli jednako kao što sam ja nju iako je nikad nisam vidio..." Mladić se okrenuo i počeo vraćati natrag, kad se okrenuo i raširivši ruke još jače zaplakao te doviknuo "Što mi vrijedi i sve zdravlje ovog svijeta kad me više ne voli jedina djevojka koju sam u životu volio..." Mladić se okrenu i ode. Više ga nikada nitko nije vidio niti čuo išta o njemu. Samo je nestao...

Upravo to, biti više ili manje zdrav nije ono što čovjeku treba da bi volio, a pogotovo ne da bi patio zbog toga što ga ne vole. Čuvši ovu bajku po prvi put mnogo sam razmišljao što bi bila njena poruka no mislim da se moj odgovor svakog puta mijenjao ovisno koliko sam tada zaljubljen i koliko me ta ljubav u tom trenutku boli. Moj odgovor sada bio bi; nestati bez riječi, ostavši sve zauvijek iza sebe i nikad više ne pogledati unatrag...

Dvanaesto poglavlje; Vrijeme između

Jeste li ikad čuli nekog kako govori da "poslije kiše dolazi sunce"? Pritom se osjećate totalno izgubljenim i imate taj neki strah u sebi da vam pronaći se, ma koliko god se trudili i htjeli to, nikada neće biti moguće? Nešto je to nalik onome "što te ne ubije, to te ojača", samo što ovdje slijedi to vrijeme između prolazne "kiše" i "sunca" kojemu se nadamo i očekujemo ga. Pritom se osjećamo tako bespomoćnim i ponekad čak neutješno naivnim. To vrijeme između je najgore... Ponekad si u glavama zamislimo svoj život kao koncept u kojem bivaju ostvarene sve naše želje i svi naši snovi, nešto kao vrhovni cilj ili smisao svog življenja. Tako nam je onda lakše podnositi sav taj strah, uvijek davati maksimalni trud, prevladavati sve zapreke, prihvaćati sve nemogućnosti i odricanja te stalno iznova nastojati što hrabrije podnijeti bol i patnju koju nam život nosi. I onda, taman kada se naučimo da se neke želje nikad neće ispuniti, da se neki snovi nikada neće ostvariti i da nas to nikada u potpunosti neće prestati boljeti, odjednom nam se dogodi da ostanemo bez svog cilja i ništa više nema smisla. Osjećamo kao da više nikada neće ni imati... Ostaje nam jedino ono vrijeme između, vrijeme između te "kiše" tužnih i bespomoćnih osjećaja izgubljenosti i tog "sunca" u pomalo naivnom nadanju osjećaja da ću valjda zaboraviti, preboljeti i krenuti dalje. Čovjek tada doista mnogo razmišlja, propituje se i prisjeća se, valjda u nekakvoj nadi da će shvatiti gdje je "falio" i da će moći to ispraviti no sve to vrijeme ne umiruje taj osjećaj izgubljenosti i da smo "zapeli negdje između"...

Te večeri sanjao sam kako sam umro i sada negdje

odozgo, valjda sa modrog plavog neba, promatram svoj pogreb. Baš poput nekog malenog oblačića, potpuno bezopasan i tako nevažno-neprijetanje u očima onih koji me uzdignute glave gledaju odozdo, mogao sam lebdjeti između ljudi koji su došli na moj posljednji ispraćaj. Koliko ih je, kako se ponašaju, kako su odjeveni. Mogao sam čuti što govore, vidjeti suze na njihovim licima. Jedino ni tako nisam mogao saznati što osjećaju... Jednom mi je jedan moj prijatelj rekao da nam je najveće iskušenje života u iskrenosti suza onih koji plaču radi nas, vjerovati im ili ne. Na nama je tada izbor i divim se ljudima koji razumski gledaju tuđe suze. Hrabro je to, uopće nije kukavički znati da emocije bole i da se odluke ne donose samim srcem. Vjerojatno je tako lakše koliko god to sad okrutno zvučalo, manje je to patnje za svih. No postoje naivčine, ovako poput mene. Ljudi koji se uvijek povodimo srcem, a onda kad nas ono razočara i donese neizdrživu bol, nadamo se razumjeti kao da će nas manje boljeti ako ne pokažemo koliko nas boli. E ljudi moji, ponekad je i samo jedan pogled u tišini i bez jedne izgovorene riječi, dovoljno da čovjeku srce pukne. Od ljubavi ili od bola, potpuno je svejedno. Što god mi izabrali od toga, vjerujte mi, može nam donijeti tako jaku bol za koju nikada nećemo imati dovoljno snažne riječi za opisati kako samo jako bole... Ja sam cijelo to vrijeme samo brzo lutao od lica do lica tražeći ono Romanino. I onda, nakon duge potrage i nakon što sam razočaranog lica umalo si rekao da ona nije ni došla, ugledah je kako stoji u mračnom kutu i plače. Lice joj je bilo tako blijedo, tako krhko i tako nježno, tako očajnog i izgubljenog pogleda u daljinu. Bistre su joj suze lagano klizile licem i natapljale malene lokvice na njenoj bradi koje sam volio. Njene suze bile su tako iskrene, tako neutješne i u istom trenutku sam im povjervovao.

Odmah sam joj prišao i nasmijanog lica povikao joj "Živ sam ljubavi, ne plači". Nije me vidjela ni čula. Nakon tišine u njegovom pogledu, podigla je glavu prema nebu i tihog glasa rekla "Dragi Bože, evo u suzama Ti predajem svog anđela. Molim Te, čuvaj mi ga barem Ti kad ja to nisam znala. Čovjek ne zna voljeti dok to ne izgubi. Ja sam ga uvijek voljela i uvijek ću ga voljeti..." Nepomično stojeći, istovremeno s tužnim i sretnim osmijehom na licu slušajući njene riječi, zagrlio sam je. Nije me primijetila, a ja sam onda počeo snažno plakati čim mi je glavom prošla sama misao koliko sam ovih zadnjih dana puta poželio umrijeti, a sada kad konačno jesam, htio bih da sam ponovno živ. Naravno, radi nje... Pomalo zastrašujući san, tako stvaran. Naglo sam se trgnuo iz sna, sav znojan. Bila je noć, Bojan je sjedeći drijemao na stolici pokraj mog kreveta. Probudio sam ga zovnuvši ga da otvori prozor, bilo mi je vruće i trebalo mi je malo svježeg zraka. Ustao je i otvorio prozor, a onda se vratio natrag i približio stolicu kraj uzglavlja kreveta. Sjeo je i nakon onih standardnih pitanja "kako sam" i "trebam li što", počeli smo opušteno razgovarati i pomalo se zezati. Ovaj svoj san nisam spominjao...

Idućih dana polako sam dolazio potpuno sebi, imajući mnogo mira i vremena razmišljati duboko u sebi i razgovarati s ljudima koji me vole i stalo do mene. Mislim da mi je nakon svega baš to jako trebalo i, ma koliko god to sebično bilo, pasalo mi je "isključiti" se od vanjskog svijeta, tuđih očekivanja i mojih razočarenja te se u potpunosti posvetiti ljudima koje volim i stalo mi je do njih. Oni to zaslužuju time što su ovdje uz mene... Svakog dana iznova sve više sam se oporavljao, jednako tjelesno u smislu ozljeda nakon prometne i istovremeno mentalno u smislu mog duha koji je pokleknuo pod utjecajem sveg "emotivnog

bombardiranja" kroz koje sam u ovo zadnje vrijeme prošao. Ispočetka su mi posjete bile zabranjene i do mene je mogao samo uži krug bliskih mi ljudi, dok su mi idući tjedan dozvolili posjete ali su me, zbog problema sa srcem i operacije ugrađivanja premosnice, upozorili da se ne smijem umarati niti uznemirivati. Pogledom u lica svih tih ljudi koji su ovih dana strepili uz mene i davali sve od sebe da mi pokažu da nisam sam i da su uvijek tu uz mene, osjetio sam strahopoštovanje koje me podsjećalo da trebam biti odgovoran u ljubavi prema njima. Njihova ljubav prema meni mnogo je jača od moje sebičnosti i brani mi da mislim samo na sebe, a moja ljubav prema njima u njihovim je očima jednako jaka koliko mislim na sebe. Mnogo puta su mi rekli da me trebaju i da ne bi mogli bez mene no valjda je i meni trebalo vremena da shvatim da to ne govore radi sebe nego radi mene samog. Zapravo je svejedno radi koga, njih ili mene – mi smo ionako jedno i takvi ćemo zajedno zauvijek i ostati... Rekao sam si da moram prestati misliti na Romanu, ako ne radi sebe samog onda radi njih. Razmišljanje o njoj, pitanja kad je krenulo po krivom i što sam možda mogao učiniti više da ne bude ovako te ta neobjašnjiva potreba da je nazovem i sasvim nerealna nada da će sad taj jedan poziv nešto bitno promijeniti, neće nikome donijeti ništa dobro i najbolje je sve to zaboraviti. Uzeo sam svoj mobitel u ruke i ne provjeravajući propuštene pozive i ne čitajući primljene sms poruke, zagasio ga kako se ne bi doveo u iskušenje da ju nazovem i spremio ga u ladicu noćnog ormarića. Mnoge posjete je mama elegantno odbila, zamolivši ih da mi ipak trebam mira bez galame i naprezanja te da će mi prenijeti njihove pozdrave i reći mi da su bili, a ja ću ih nazvati kad izađem na kućnu njegu i onda će me doći posjetiti. Na kraju bi se majčinski nasmijala i zahvalila

im što su došli da me vide. Ipak je ta njihova posjeta znak da im je barem malo stalo do mene...

Dragi moj Bože, ponekad bih volio zaplakati iz sve duše kao kada sam bio dijete i, bez da me itko pita objašnjenje zašto plačem i da to smatraju pomalo nebitnim, znati da će nakon što se dobro isplačem sve ponovno biti u redu. Ako i neće biti sve u redu, srcu će biti lakše... Zašto nam je u svemu potreban razlog? Zar nas srce ne može boljeti bez nekog posebnog razloga? Što ako on doista i postoji, a mi ga ne možemo objasniti? Milijun je pitanja, bol je sve veća, a suze više ne vrijede ama baš ništa. Odustanak, bijeg ili jednostavno pomirenje? Potpuno je nebitno, naša bol nikada neće nestati i nikada se nećemo moći potpuno pomiriti s njom. Možda čak i ostanemo bez suza na licu ali srce nam nikad neće postati otporno na bol – ono će uvijek plakati kad nas netko povrijedi, makar on to učinio bez ikakvog razloga...

Jedno poslijepodne malo poslije ručka, u sobi sam s Hanom gledao jednu meksičku sapunicu na televiziji i ironično komentirao kako sam se pretvorio u staru bakicu koja u životu nema ništa pametnije za raditi osim gledati te suvremene bajke koje baš i nemaju previše realnosti. Ona je svako malo nervozno pogledavala na sat. Kada sam je upitao koga to čeka kad stalno pogledava u sat, rekla je da ne čeka nikog nego da gleda na sat jer mora ići na telefon obaviti jedan razgovor u dogovoreno vrijeme. Nedugo kasnije ustala je i rekla da mora skočiti do kioska kupiti si bon jer nema novaca na kartici u mobitelu. Upitala me ako mi treba nešto usput kupiti i rekavši mi da će se brzo vratiti, izašla van. Nekoliko minuta kasnije netko je pokucao i otvorio vrata...

- Kuc-kuc... - pomalo sramežljivo, nasmiješenog lica, kroz rub nakoso otvorenih vrata provirila je Lejla - Dobar dan kolega, hoćete primiti iednu kratku posjeticu djevojke koja vas je dugo strpljivo čekala vidjeti? – upitala je sve više pojačavajući vedri osmijeh na svojem licu, a imajući tako nježan, elegantan ton glasa.

- Znaš ti kako se ono kaže, bolje ikad nego nikad... - bio sam iznenađen što je vidim pa teško da sam mogao ostaviti dojam "mrtav-hladan" ali sam se trudio biti dosta smiren i ležeran.

- Prije, tko čeka taj i dočeka... - nastavila se malo umjerenije smješkat, na kraju ipak lagano uzdahnuvši.

- Da, bolje možda tko čeka taj ne dočeka... Uđi, sjedni – pogledao sam u stolicu kao da joj očima pokazujem gdje je. To je onako kao kad neki džentlmen izvlači dami stolicu da sjedne pa ja to valjda mislim ovako nadomjestiti - Zašto kratku? Lejla, ako ti se negdje drugdje žuri, nisi ti obvezna meni dolaziti... - pogledao sam je ozbiljnog izraza na licu i podignuvši obrve kao znak da sam ozbiljan.

- Ti si nešto ljut na mene? – nakon što je primakla stolicu kraj kreveta i sijela, uozbiljila se, naglo maknuvši osmijeh s lica.

- Ma ne, uopće... Znam da dolaziti' nekom tamo jadniku u ovu glupu bolnicu baš i nije najugodniji način da tako lijepa djevojka provodi svoje slobodno vrijeme pa... – govorio sam to onako nalik s oduševljenjem, povremeno se ironično smiješeći.

- To si sad ironičan... - zastala je i gledala me tužnog pogleda, razočaravajućim sjajem u suznim očima - Nisi fer, na kraju se ljutiš...

- A što bih trebao? Zahvaljivati ti jer se damica sjetila doći u bolnicu svom... - najprije sam malo povisio ton u svom glasu da

ispadne ironično-ljut, a onda sam nakratko zastao - Prijatelju... - nakon što sam je par trenutaka šuteći gledao u razočaran izraz na njenom licu, odgovorio to sasvim tihog glasa.

- Pa sve sam ti objasnila porukama... - nastavila me je gledati tako tužna i s takvim razočarenjem u svom tihom glasu, kao kad jedva skupljaš hrabrosti govoriti da bi se obranio od napada koje nisi očekivao i nisi ih zaslužio - Misliš da je meni bilo lako što mi brani vidjeti te ali nisam se htjela svađati s tvojom mamom...

- Ma kome si ti šta objašnjavala i kakve, molim te lijepo, veze sad ima moja mama? – pogledao sam je začuđenog izraza lica i podignuvši kožu na čelu u znak da nemam pojma o čemu priča.

- Poslala sam ti roman poruka da sam bila odmah ono popodne kad je bila prometna ali tvoja mama se tako izderala na mene i potjerala me... - imala je tako nježan izraz lica koji kao da je vrištao "Shvaćaš li me sad, budalo jedna?!" Glas joj je bio tako smiren, tako nenapadački - Kada sam par dana poslije ponovno došla, nadajući se da se smirila od sveg šoka i straha, sjela je i mirno ali istovremeno sva ljuta, rekla mi da sad ne trebaš još jednu Romanu i zamolila me da te pustim na miru... - imala je takav tužan pogled koji je molio razumijevanje i činio da bi bio neoprostiv grijeh ne shvatiti ju - Bila je iskreno, majčinski zabrinuta za tebe i htjela te zaštititi. Nisam joj imala srca ni srama proturječiti i uvjeravati je da nije u pravu. Ustala sam i bez riječi izašla van, a ispred bolnice sam tako zaplakala... - ušutjela je i gledala me suznih očiju.

- Nisam pročitao tvoje poruke, mislio sam da... – još dok sam to izgovarao osjećao sam se ko' neki kreten, a trebalo je samo jednostavno "oprosti".

- ... i onda kada sam te zvala da ti barem čujem glas, ti si mi

zagasio mobitel... - nekako spontano, kao da je nastavila govoriti i istovremeno "kao da je stavila točku na i". bila je tako tužna, šuteći me gledala u oči.

- Oprosti, molim te... Zagasio sam mobitel i spremio ga u ladicu jer nisam htio... - zastao pomislivši zašto sam doista zagasio mobitel ali bilo bi previše oholo da joj to tek tako kažem - Oprosti, molim te... Nisam znao, mislio sam... Oprosti, glup sam... - pomalo sam se već zapetljao u tom pokušaju da se ispričam bez da budem iskren do kraja. Ali iskreno mi je bilo žao što je ispalo tako...

- Nemoj se ispričavati, nisi ti kriv – ovo je rekla s takvim tonom glasa kao da ona razumije mene i ne želi da se osjećam optuženo. Osjećao sam se tako pokvareno.

- Nemoj kriviti moju mamu, samo je htjela dobro za mene... Htjela me zaštititi – gledao sam je razočaranim pogledom i izrazom na licu kao da je molim da me pokuša razumjeti i da me ne osuđuje.

- Ne krivim je, razumijem je... - pogledala me pomalo vedro, kao da je iskreno razumije i čak se na kraju lagano nasmijala - Ali svejedno joj nemoj reći da sam bila, ne želim da Hana ima problema što me pustila do tebe – ponovno se lagano, onako vrcasto kao što ju znam, nasmijala.

- U redu... Moja mama je samo ponekad prezaštitnički nastrojena ali to joj ne mogu zamjeriti. Ne bi se ljutila kad bih joj to smireno objasnio ali okej ako ti to tako želiš... - ponovno sam nakratko uzdigao obrve i malo zadignuo kožom na svom čelu.

- Kako si mi ti? – dodirнула mi je dlan lijeve ruke i sad s širokim osmijehom na licu, upitala.

- Bolje sam, ide nekako... - odgovorio sam to jednako vedro i s manjim osmijehom na licu ali ipak s laganim uzdahom.

- Ja sam stalno Hanu pitala za tebe i od nje sam uvijek znala sve što se događa... - nastavila je vedro govoriti, gledajući me sva radosna s jednakim osmijehom na licu.
- Pa zašto mi nije ništa rekla? – pogledao sam je kao da je to zaista pravo pitanje i sad očekujem neki odgovor koji bi mi to objasnio, a zapravo sam ga sam pretpostavljao.
- Ja sam je molila da ti ništa ne govori, nisam te htjela daviti još s time... - gledala me onako nježnim pogledom koji traži riječi kako je ispričati i da je razumijem.
- A meni je kao bilo krivo što ne dolaziš do mene barem vidjeti kako sam... Koji sam ja primitivac! – rekao sam tužnim tonom u znak da se ljutim sam na sebe i sad sam je ja gledao baš takvim pogledom.
- Ma pusti sad to, glavno da si ti bolje i oporavljaš se... - ponovno se dražesno nasmijala, a zatim opet naglo rastužila - Ne znam što bih da ti se nešto dogodilo...
- Oprosti Lejla... - zastao sam i primio njen dlan - Glupo je što je tebi toliko stalo do mene, a ja sam se sve ovo vrijeme glupo durio na tebe, sebično misleći samo na sebe...
- Sad bih ti ja trebala reći nema veze, ti si vrijedan toga? – iako su joj oči bile natopljene suzama, na licu joj se izrodio maleni osmijeh. Kao utjeha ili doista znak da se šalimo, svejedno...
- Pa, malo da mi ego naraste... - i ja sam se jednako nasmijao. Ni ja isto ne znam je li to bilo u znak utjehe ili da se samo šalimo...
- Veliki je on, vjeruj mi. Ne treba ti veći...- ona se je nastavila jednako dražesno smijati. Bilo ju je lijepo vidjeti veselu, imala je tako predivan osmijeh - Ali baš zato mi se sviđaš.
- Lejla, oprosti... - naglo sam to rekao i onda zastao, gledajući je u oči bez da sam znao što bih rekao-

- Ma zaboravi to – prekinula je tu neugodnu tišinu i vedro nastavila s drugim pitanjem da promjeni temu, u nadi da ćemo lakše zaboraviti to što je moja tišina govorila - Nego, kako su prošle operacije? Te boli?
- Okej je, manje-više... Malo me zateže ovaj rez ispod srca i ponekad se malo zadišem iz čista mira, a srce mi počne ubrzano lupati... - zastao sam na kratko i lagano sam uzdahnuo - Ali kažu da je to normalno, da je to očekivana reakcija i da se ne trebam zabrinjavati time. Valjda su u pravu... - ponovno sam je pogledao uzdignutih obrva i na kratko zategnuvši kožu na čelu.
- Sad se moraš samo odmarati, to ti sad treba i jedino je to bitno...
- ona se, nesmetano mojim uzdasima i izrazima na licu, nastavila vedro smiješiti. Ponovno, htjela me utješiti.
- Ah, ono kad besposleno ležiš i kao se pokušavaš odmarati, misli ti lete na tisuće strana i toliko je tih stvari koje te onda još više zamara... - gledao sam je razočaranog lica i tražeći u njenim očima neki znak da razumije što joj govorim. Na kraju sam ponovno duboko uzdahnuo kako bih naglasio svoje riječi.
- Ma kakve misli?! Koje te stvari sad spopale?! – povisila je ton kao da se ljuti, no to je bio emotivni nastup brige za mene - Sad se trebaš odmarati i misliti jedino na sebe da se oporaviš što prije, a sve ove druge stvari nastoji zaboraviti i ne misliti na njih... - završivši rečenicu mirno me gledala šuteći kao da daje vremenu da naglasi dobronamjernost njenih riječi.
- Kad je tako mnogo tih neriješenih situacija koje me stalno proganjaju... - pri kraju rečenice sam sve više stišavao svoj glas i završivši sam još jednom duboko uzdahnuo.
- Misliš nedovršenih situacija, nedorečenih? – pogledala me u oči, na brzinu me instinktivno to pitajući.

- I jedno i drugo pomalo... - i ja sam ovo odgovorio baš onako instinktivno, otvoreno i na brzinu, no onda sam pomislio na kako će ona to shvatiti. Nije mi namjera skrivati joj išta i ne biti iskren, no ne želim je povrijediti - Oprosti Lejla, nisam mislio na nas. Mi smo... - ponovno sam ostao bez riječi, šuteći i gledajući je u oči.
- Prijatelj. Znam... - pogledala me istovremeno tužnog, a istovremeno pogleda s razumijevanjem i bez trunke krivnje u njemu.
- Oprosti... - nisam doista znao što bih joj drugo rekao. Bilo mi ju je žao gledati tako tužnu, a tako me bilo strah da ako išta kažem ću je povrijediti,. Ja joj stvarno ne želim lagati, a kad istina ponekad tako prokleta boli...
- Barem si iskren... - rekla je to tako tužno, a tako utješno. Samo ne znam kome to, sebi ili meni...
- Lejla, pa nemoj sad... - bilo mi je tako žao da se tako ponašam prema njoj da sam htio nešto reći kako bi joj bilo lakše ali nisam znao što joj reći.
- Nemoj sad objašnjavati Davide, nisam ti došla radi toga. Ti se sad trebaš odmarati, kasnije ćemo o tome... - rekla je to utješno i smireno, skrivajući taj tužni osjećaj da te netko ne želi.
- Lejla, ti si pametna, lijepa i draga mlada djevojka koja zaslužuje bolje od tipa koji ne može prestati misliti na svoju bivšu... - zastao sam i gledao je, jednako držeći svoj dlan na njenom.
- Ti još misliš na nju... Voliš je još? – nakon što me to pitala, mirno je stala i gledala me, pokazujući da zapravo zna odgovor.
- Nisam nikad ni prestao... Mislim da ću je voljeti do kraja svog – života... - rekao sam to i zastao na par trenutaka dajući vremena i njoj i sebi - Oprosti Lejla, žao mi je, nije trebalo ispasti ovako...
- Davide moj, meni je ionako jedino stalo da budeš sretan. Drag si

mi... - rekavši to, oči su joj se natopile suzama.

- Dođi... - zagrlio sam je dirnut njenim riječima - Žao mi je što je ispalo ovako... - lagano sam je dlanom dragao po kosi.

- Meni nije, bar sam te imala priliku bolje upoznati... - rekla je to sasvim polagano, tihog glasa, a u tom sam trenutku osjetio jednu njenu suzu kako klizi niz njeno lice. Nježno sam prislonio svoj dlan i obrisao, tiho ponavljajući "Sve će biti u redu"...

Osjećaj "što bi bilo kad bih barem pokušao" najgori je. Kad se čovjek suoči sa strahom koji izvire iz njegovih želja shvati da se zapravo boji upravo pokušati, manje onog što će biti ako pokuša. No ako se čovjek toliko i ne boji pogriješiti, čega se onda boji pokušati? Možda upravo uspjeha... Tko nam garantira da su naši uspjesi oni pravi? Što ako se naše želje ispune, snovi ostvare i tek kad pomislimo da smo uspjeli, shvatimo da ništa od toga nije trajno? Pitam vas, je li onda sve to vrijedno truda? Tako je teško pomiriti se s neuspjehom, pogotovo kad znaš da nisi ni pokušao. Jednako je, možda teže, znati da si bio tako nadomak uspjehu, a sada nemaš ništa. Bojao se ti biti povrijeđen, bio obična kukavica ili prkosna budala, bio ti odgovoran prema sebi ili samo ne želio nikog povrijediti, potpuno je svejedno. Nisi ni pokušao ili si pokušao, dao sve od sebe i uspio – a svejedno sada nemaš ništa i sve bi to trebao ponovno. Imaš li snage?

Nekih 10-tak minuta kasnije Lejla je otišla, na odlasku poljubivši me u obraz i tiho mi, nekako utješno i umirujuće šapnuvši da mi je uvijek biti iskren prema ljudima do kojih mi je stalo i prema samom sebi najbolji dio mene. Da nikad to ne izgubim te da budem jak i hrabar i uvijek iskren bez obzira koliko

me to boljelo. Lakše je kad je netko iskren prema tebi... Ostavši sam u toj sobi koja mi se odjednom činila smrzavajuće hladnom, imao sam na licu nekakav zaleđeni izraz s dubokim, zamišljenim pogledom u prazno. Nisam znao osjećam li olakšanje... Najradije bih pustio maleni, vedri osmijeh na lice jer znam da sam je poštudio boli i razočarenja jednog dana, a ona bi bila mnogo veća od ovoga danas. Istovremeno bih zaplakao na pomisao njenog tužnog lica i suza u očima. Htio sam puknuti od muke, "Jebem mu, zašto je sve moralo ispast' ovako... Ona to nije zaslužila, barem od mene nije." Lagao bih kad bih rekao da nisam vidio suze u njenim očima, bio bih dvoličan kada bih rekao da me nije boljelo što sam je povrijedio i bio bih ohol kad bih rekao da mi njena bol nije bitna. Bio bih neiskren kad bih rekao: "ovako je bolje radi nje!" To mi je dovoljno dobra utjeha... Jedan kucanj prekinuo je ta moja razmišljanja u tišini i vrata sobe su se otvorila.

- Ću sad biti bjena? – Hana je provirila samo svojom glavom, ono kao da provjerava "je li sigurno ući i vedro se nasmijala."

- Ma ne, možda samo malo jezikove juhe – nasmijao sam se i ja. Baš onako iskreno, "iz duše" ...

- De nemoj brate, ne volim ja čorbu – nastavila je imati taj bezbrižni, tako ugodni osmijeh.

- Ma nemoj... A čevape? – prihvatio sam zezanciju i nasmiješen, pogledao je kao da sam je iznenadio pitanjem.

- Ah, pa znaš da bih ja ubila za dobre čevape! – uspjela se još vredrije nasmijati i na trenutak raširiti oči, uzbuđeno me pogledavši.

- Okej, onda smo se dogovorili. Častiš čevapima da mi se iskupiš za ovo! – pogledao sam je slegnuvši ramenima i na licu imajući ponosno-pobjedonosni izraz, kao onda kad si nekom uspio nešto dokazati, a on se pravio "pametan".

- Ma... - opet onaj šokantni pogled i široki osmijeh na licu - Ajde dobro, čim izađeš odavde vodim te kod Fadile!
- Kod koga? – upitao sam je znatiželjno uzdignuvši obrve.
- Fadile, moje omiljene ćevapdžince. Njeni ćevapi su ti fenomenalni da pojedješ i papir... - imala je onako veseli izgled lica i zamišljeni pogled sjajnih očiju, sa slatkim, gotovo dječjim, osmjehom. Pritom je tiho ispustila onaj "mmm..." zvuk u znak "njam njam, ukusno!"
- Znaš, ovako smotanom tipu kao šta sam ti ja, baš i ne bih bio prvi put da uz neku hranu pojedje i komadić papira – veselo sam je pogledao i pomalo ironično se nasmijao - I to ne baš zato što mu je hrana tako fina nego više jer se sav spetlja i umljecka!
- Budalo... - još se jače nasmijala, a onda se nalik malo uozbiljila ali osmijeh s lica nije mogla potpuno skriti - Ti se samo zajebaješ, ili se oporavljaš i bolje ti je ili te ova ranije posjeta nešto jako razveselila? – ponovno se široko nasmijala i pogledala onim pogledom kojim govori "Prokužila sam te!"
- Daj, dišem ko' riba na škrge, a na plućima mi je pritisak kao da mi je netko stavio tonu težine... - malo sam se kao uozbiljio, imajući pritom lagani osmijeh nalik ironiji.
- Pa jesi to rekao doktoru? Da ga odem pronaći... - ona me sad pogledala jako ozbiljna.
- Nemoj... Rekao sam ja to ali oni govore kako tako treba biti poslije ove operacije i da se ne brinem... - opuštenim izrazom na licu i ležernim govorom s malenim osmijehom licu, htio sam ublažiti zabrinutost u njenom pogledu nakon ovog što sam joj prije rekao.
- Pa jesi to rekao onom tvom ravnatelju? On ti je prijatelj i pobrinut' će se da se ovi brinu za tebe ipak malo bolje... - nastavila me

pitati jednako uzbuđeno i nervozno.

- Ma ne želim ga sad daviti za sve što mi treba. Dosta nam je već pomogao – htio sam i dalje biti opušten i ležeran, da vidi da nisam zabrinut i smijem se. Nisam htio da se nepotrebno brine i bilo mi je krivo na samog sebe kako sam mogao biti tako neobziran.

- Ajme Davide, ti fakat nisi normalan... Za mene si ga davio, tako kažeš, da pomogneš nekoj ženskoj koju ni ne poznaješ, a sad kad tebi može pomoći, kao, ne želiš ga daviti... - govorila je tiho, smireno i gledala me s tako nježnim pogledom.

- Hana, možda sam ja samo sebičnjak koji glumi nekog frajerčinu i ne želim ispasti slabić... - nasmijao sam se i na trenutak podigao obrvama kako bih naglasio da se šalim i želim je oraspoložiti.

- Davide, stvarno moraš misliti na sebe i shvatiti da ovo nije obična zezancija, ipak je ovo jako ozbiljno... - iz početne zabrinuto-ljute boje glasa, prešao je u zabrinuto-nježni, a pogled joj je govorio "molim te".

- ... A baš mi ni ova posjeta nije pomogla – ironično sam se nasmijao u znak "težine ove situacije."

- Zašto? – sad se na njenom licu ocrtavala zbnunjenost.

- Osjećam se jadan i tako pokvaren, baš sam seronja... - pogledao sam je tugaljivo i razočarano, valjda sam htio sebično skriti potrebu da mi sad tepa "Nisi, ma nisi..."

- Zašto sad to? Mislila sam da ti se mala sviđa... Baš je draga djevojka – pogledala me smrknuto, tužna i s izrazom koji govori "Ništa te ne razumijem".

- Sviđa mi se, nije to problem – pogledao sam je tužno-razočaranog izgleda na licu i lagano slegnuvši ramenima.

- Nego? – ljut izgled njenog lica je nestao, bez uzbuđenja i tihog, smirenog glasa upitala me kao znakom zatečenosti nečim što te

rastužuje.

- ... Znam da je draga, zato se i osjećam pokvarenim – gledao sam je s razočaranjem u svojim i nadajući se nekakvom znaku razumijevanja u njenim očima.

- Ne razumijem... Stalo joj je do tebe, iskreno joj se sviđaš... - imala je tako iskren, pogled koji ne osuđuje nego samo govori da mu ništa nije jasno i to ga čini tužnim.

- Zato i govorim da sam sebičan i pokvaren, nije mi u redu tako se igrati s njenim osjećajima – govorio sam tiho i bezvoljno, na kraju lagano slegnuvši ramenima.

- Zašto bi to bila igra? Djevojka ti se sviđa i ti se sviđaš njoj, nema u tome nikakve zle igre – gledala me jednako tužnog izraza lica.

- Nije to tako jednostavno Hana, ona zaslužuje nekog boljeg od mene... - zastao sam, gledao je u oči tražeći nekakav znak utjehe ili razumijevanja. Duboko sam uzdahnuo.

- Zašto to govoriš? Ti znaš Davide da to baš i nije tako,, Ona samo želi nekog tko će ju voljeti... - gledala me sva razočarana, a glas joj je bio tužan i istovremeno pomalo ljut.

- Zato ti i kažem da ništa u ovom našem životu nije baš tako jednostavno... Bojim se da već trebam shvatiti da samo voljeti ponekad nije dovoljno i da ja jednostavno nisam dovoljno dobar da me netko voli – promrmljao sam i ponovno uzdahnuo.

- Daj Davide molim te... - pogledala me je razočaranim pogledom koji kao da je u nevjerici ponavljao "Nemoj to govoriti" - Voli se srcem, a tko od nas može znati što je to srcu potrebno da nekog zavoli...

- To ti vrijedi samo u romanima, u nekim romantičnim filmovima... U stvarnom životu je sve to nekako... - nastavio sam govoriti s razočaranjem u očima i zamišljenim pogledom, a onda sam

zastao i još je tužnije pogledao - Drugačije.

- Daj brate, ne budi dramatičan i takav pesimist. Daj si priliku... - čak se malo i nasmijala, vedro ali ipak s prividom tuge koju nije mogla potpuno skriti. Trudila se razvedriti me, nekako "otjerati" tugu na mom licu - Imaš jako dobro i veliko srce, to ti je najpotrebnije da te netko voli...

- Nije ti ni moje srce više baš tako jako... - zastao sam i nekoliko je trenutaka šuteći gledao u oči - Znaš da sam prošli tjedan bio kod odvjetnika napisat oporuku i u stanu u sobi sam kamerom snimio jednu poruku, to ako mi srce stane da me smrt ne iznenadi. Da odem spreman... - gledao sam je "zaleđenog" lica bez emocija na njemu.

- Ti si Davide tako dobar i zreo, ponekad si sav hrabar, optimističan i pametan, a ponekad se ponašaš ko' malo dijete... - zastala je i nestalo je ironično, ali opet tužnog osmijeha na licu. Gledala me takvim pogledom kojim kao da je htjela pokazati da nije ljuta i ne vrijeđa me, nego to govori u dobroj namjeri s nadom da će mi tako lakše doprijeti to što govori - Ne možeš sve u životu isplanirati, ne možeš uvijek sve očekivati i da to bude baš tako... Ne možeš nikad biti spreman na smrt toliko da te ona ne iznenadi u trenutku kada si to najmanje htio i nadati se da si sve spremio tako da će one koji te vole tvoja smrt manje boljeti...

- Ja ne želim da i Lejla bude samo još jedna kojoj sam nanio bol...

- iako smirenog, djelom tužnog lica, govorio sam kao da je uvjeravam u nešto što i sam tek sad shvaćam da je istina i boli me što je tako, iako to ne želim pokazati - Meni su ih dovoljno nanosili drugi i ja je ne želim nanijeti nikome više...Vjerujem da joj je bolje ovako, bar neće proživljavati što i ja kad ostane sama...

- Davide... - pogledala me, namrštila se i ironično se nasmiješila -

Je ovo ima veze s Romanom?

- Ne... - začuđen sam odgovorio - Di si sad našla nju... - gledao sam je takvim tužnim i povrijeđenim pogledom kojim sam joj htio izazvati grižnju savjesti, no nisam mogao potpuno sakriti osmijeh na svom licu odmah čim me "skužila".

- Ajde me pogledaj... Davide... - nastavila se smijuljkati i vrckasto me gledati, imajući pogled i izraz na licu koji je govorio "Sad sam te ulovila!" - Ti sve ovo govoriš radi nje...

- Nije to nego... Mislim je i to malo ali... - sramežljivo sam se krenuo zapetljivati.

- Još osjećaš nešto za nju? – upitala me ozbiljnog glasa i izraza lica ali i dalje nasmiješena.

- Više stvarno ne znam što osjećam... - pogledao sam je zbunjeno slegnuvši ramenima - Nedostaje mi, htio bih da je tu... Glupo, šta ne?

- Nije glupo Davide, razumijem da treba vremena da shvatiš svoje osjećaje... Drago mi je da si ipak bio iskren prema njoj. Voljela bih da je moj bivši više bio iskren što osjeća, manje bi boljelo... - imala je tako smiren izraz na svojem licu, a njen glas je bio tako umirujući...

- Da, kažu da čovjek ne može birati koga će voljeti ali uvijek može biti iskren sa svojim osjećajima... - rekao sam si to utješno i duboko uzdahnuo.

- Kažu kako nam je najveći grijeh reći nekome da ga voliš, a ne voliš ga... - i ona je to rekla nekako baš utješno, s zamišljenim pogledom.

- Ili ne govoriti mu ništa, a voljeti ga... - rekao sam to jednako zamišljen kao ona, ponovno duboko uzdahnuvši.

Kasnije popodne u posjetama su mi bili moji i brat s

curom. Hana je otišla po malenu u vrtić pa ju je nakratko dovela da ju vidim. Malo kasnije je došao i Bojan, Mama i tata su na povratku povezli Hanu i Emu do mog stana. Instinktivno, na odlasku sam ih sve poljubio i rekao im da ih volim. Možda pekmezasto-sladunjavo i možda zbog ovih razgovora od prije imao sam neku neobjašnjivu potrebu biti emotivan i to im reći. Brata sam zagrlio i poluglasno mu rekao da bude džentlmenki fin prema curi i da se čuva. Oni su se nasmijali, a on je pomalo sramežljivo odgovorio da hoće. Ostavši sami, Bojana sam "ko' iz vedra neba" pitao da li sad ima neku djevojku u planu, znajući da je nedavno prekinuo dugu vezu i da vjerojatno nema jer on baš i nije neki nezreli tip kojemu je to zajebanciju. Pomislio sam na Lejlu, znam da je on ful okej dečko i mogu je probati "spojiti s njim". Lejla je predivna djevojka i užasan je osjećaj "namještati" je nekom drugom ali znam da joj on može pružiti mnogo više nego što mogu ja... A ona to zaslužuje.

Neke riječi manje bole ako se ne izgovore ili nam je lakše vjerovati da ni ne postoje ako ih nikad ne izgovorimo? To je ono kad slijep čovjek kaže da se očima vidi, srcem se gleda, a kad netko ne želi vidjeti ni najzdravije oči mu tu neće pomoći. Zašto nam je tako teško "vidjeti"? Bojim se da smo u krivu ako vjerujemo da nešto nije istina samo ako mi to nismo vidjeli. Ili se barem trudimo da to prividno ispadne tako... Vjerojatno se opet ponavljam i kad kažem da ako nekom nikad nisi rekao da ga voliš, to ne znači da ne umireš od ljubavi za njega. No možda to baš i nije neki osjećaj ljubavi, više je to onaj oduševljavajući osjećaj s nekim počinjati ponovno, zaboravivši strahove iz prošlosti, ispraviti sve pogreške koje smo učinili i nadoknaditi sve što smo propustili,

bez razočarenja u same sebe i na kraju s živahnom nadom da će ovaj put sve ispasti u redu. Možda su nam stalni počeci naporni i crpe mnogo emotivne energije iz nas ali oni su nam uvijek nada. Ponekad čak i jedina... Louis Garcia Marquez kaže "Onaj zbog koga sada plačeš nije vrijedan tvojih suza. Onaj koji je, neće te nikada rasplakati." Sada bi valjda jedino logično bilo pitati se "A zašto ja onda svejedno plačem?" Možda je odgovor u suzama, dok u sablasnoj tišini mračne sobe, lagano i nježno poput usporenog filma, klize niz hladnog mi, prozirno-blijedog lica, imajući duboki, tako zamišljeni pogled. Ne znam zašto plačem, suze su tu same od sebe...

Nekoliko dana kasnije, doktori su govorili da se oporavljam dobro i da mogu početi brojati posljednje dane koje provodim u bolnici. Ohrabren time i navođen snažnom željom da što prije odem kući, uvjeravao sam se da su ova zatezanja srca i teško disanje samo nešto što sam si zamislio u glavi, moram prestati misliti i govoriti o tome pa će valjda i to prestati. Polako sam počeo razmišljati o povratku u "normalan život" i svemu što sam trebao, a nisam i sada ih hoću učiniti... Jednu večer, taman dok sam na svom mobitelu gledao Romaninu fotografiju i premišljao se hoću li je nazvati i što joj reći, na vratima je pokucala posjeta koju nisam očekivao. Iskreno, nadao sam joj se i želio je ali je nisam očekivao...

- Bok Davide – ležernog osmijeha, otvorila je vrata i stala na ulazu.

- Bok Romana – baš u skladu s tim njenim opuštenim, kao "ja sam svaki dan tu i ovo sad nije ništa posebno" stavom, ležerno sam odgovorio.

- Mogu ući? Malo je kasno, čekala sam navečer da sve posjete odu i budeš sam, a sestru sam podmitila velikom čokoladom s rižom – lagano se nasmijala.
- Možeš, naravno... - odgovorio sam jednako ležerno i opušteno. Pretvarao sam se što više zvučati nezainteresirano, izgledati kao da mi taj njen posjet ne predstavlja ništa posebno i nisam nimalo uzbuđeno-iznenađen radi toga..
- Kako si? Te boli... - ušla je u sobu i zatvorila vrata. Približila se stolici pored uzglavlja kreveta i sjela.
- Ide nekako – lagano sam uzdahnuo - Ma nije problem, navikao sam ti ja na bol... - pomalo ironično sam se nasmijao.
- Oprosti Davide, ne znaš kako mi je sad žao zbog svega... - dotakla mi je ruku i tako raznježila glas.
- Joj oprosti ti Romana, nisam htio da to zvuči tako... Mislio sam na ovo s prometnom, ozljede i to... Nisam htio... - jednako raznježenog glasa, ozbiljnog lica, odmah dok sam joj se ispričavao kroz glavu mi je prolazilo kako je taj pokušaj isprike smiješan i nepotreban.
- Tako bih htjela vratiti vrijeme... - i dalje držeći moj dlan na svom, gledala me očiju punih suza - Pogriješila sam Davide, nisam te htjela povrijediti...
- Romana, kad te netko povrijedi najviše kriviš samog sebe jer si mu to dopustio... - pogledao sam je smirenim izrazom lica i očima htjevši joj pokazati da ovo ne govorim iz nekog prigovarivanja ili zamjermanja joj nego to govorim upravo pomiren s prihvaćanjem da sam možda i ja dijelom kriv - Ali pustimo to, bilo je što je bilo i valjda smo iz svega nešto naučili...
- Ja sam loša osoba i tako pokvarena, glupa sam i jedino mene trebaš kriviti... - rekla je to tako iskreno, nježno i tužno, pognuvši

glavu prema podu.

- Ma nisi ti loša osoba Romana, nema ništa pokvareno u tome kad čovjek sluša svoje srce i ja te doista ništa ne krivim - probudila se ta emotivna strana mene koja se u meni rađa svakog puta kad vidim da je netko tužan, a njena patnja i ovo kajanje bili su mnogo jači od tog mog osjećaja razočarenja i ogorčenja. Kao da su u trenutke nestale sve te njene oholosti i boli koje mi je nanijela. Nisam se više mogao pretvarati da mi nije drago što je došla i, iako ozbiljnog lica, smiješkom sam htio pokazati nekakvo utješno razumijevanje.

- Davide... - pogledala me jednako oduševljena sa mnom, baš kao nekada prije. - Ja sam se zaljubila u tebe privučena snagom tvojih riječi i emotivnom energijom koja pršti iz njih. Oduvijek sam kod tebe najviše voljela kako uvijek imaš snage razumjeti i ne zamjerati... - sad je stala i šuteći me gledala u oči, tužnog izraza na licu.

- I sad bih ja trebao reći da je, na žalost, zaljubljenost prolazna, a ljubav ponekad jednostavno nije dovoljna? – pogledao sam je jednako tužnog pogleda, nježnog izraza razočarenja na licu i tiho uzdahnuvši na kraju.

- I možda da je presebično od nas slijediti samo svoje srce i gledati samo što ono želi, niti ne pomišljajući na one koji nas vole... - rekoh pogledavši je u oči koje su bile natopljene suzama i bilo mi je sasvim jasno da joj je iskreno žao.

- Onima koji nas vole ionako je jedino bitno da budemo sretni, a znaju da ćemo to moći biti samo ako slušamo svoje srce... - na trenutak sam zastao i šuteći je gledao u oči - Nije bitno kraj koga i gdje, ljudi koji nas vole žele samo da budemo voljeni i sretni...

- O Davide moj... - duboko je uzdahnula i baš s onim izrazom na

licu kad skupljaš hrabrosti reći nešto zbog cega umireš od želje, a ne znas kako - Trudna sam i nosim tvoje dijete... – izgovorila je to brzo i onda zastala, gledajući me i očekujući moju reakciju - Joj oprostí stvarno, glupa sam i znam da ti sad ne treba ništa što bi te uzbuđivalo i bilo ti stresno... Oprostí, nisam ti htjela sad reći, ima vremena ali ti si me povukao svojim romantičnim riječima... Joj, uvijek si znao činiti da se rastopim na tvoje riječi i onda više ne mogu sabrano ni razmišljati i onda blanem što nisam htjela reći... Oprostí... - nervozno je govorila sve brže i brže te je na kraju počela zamuckivati i zapetljivati se.

- Prestani se ispričavat, molim te... - lagano, potpuno smiren i kao razumijevajući-nježnim tonom glasa sam joj rekao..

- Oprostí... - odgovorila je, čak se brzinski i nasmijavši ali sad s nekakvim skrivenim čuđenjem zašto sam tako smiren - Ne moraš ništa sad reći, znam da ti je ovo sad onako bum odjednom i da ti treba vremena da središ misli... - sad je zastala ali joj se na licu vidjela zbuñjenost i kao da prepadnuta traži riječi - Mislim, nemoj ti sad misliti da ja sad vrtim u glavi da će sve ovo nestati samo zato što sam sad trudna i da ćeš ti zbog toga lako zaboraviti sve što sam učinila. Znam da ti sad imaš puno objašnjavanja sebi, svojim i znam da ti za sve treba vremena ali želim samo da znaš da ja ne očekujem ništa, nemaš obvezu i neću te na ništa prisiljavati... – sad kad je stala i šuteći me gledala, na licu je imala tako prepadnut izraz i pogledom koji kao da me moli "Daj reci nešto!"

- Otkako sam se zaljubio u tebe ja sam sanjao i Boga molio dan kada ćeš mi doći i veselog lica reći da si trudna, a ja ću te zagrliti i romantično ti reći da si me učinila najsretnijim čovjekom na svijetu – prepustio sam se tom emotivnom trenutku i raznježio, ne mareći

kako ovo naivno zvuči i hoću li ispasti budala.

- Žao mi je Davide... - u njenom glasu se primijetio da su ju moje riječi "dimnule" - Ovo je moglo biti tako... Vjeruj mi Davide, žao mi je što sam ti uništila životni san... - niz lice su joj krenule nekoliko kapi suza.

- Ne Romanice, ti jesi moj životni san... - na trenutak sam zastao i pogledao je shvativši što sam krenuo govoriti - ... ali eto život se ponovno malo poigrao sa mnom i pokaza da se neki snovi ostvare na neki malo drugačiji način od kako smo mi to sanjali... - govorio sam to iskreno, osjećajući sve to razočarenje i ogorčenje na ljubav od onog trenutka kad me odbacila, a istovremeno sam se kidao u sebi jer je s takvim riječima hoću povrijediti da bi meni bilo lakše.

- Žao mi je Davide... - suze su joj i dalje klizile niz lice čiji je izraz iskreno govorio da se kaje.

- Romana, jesi ti sigurna u to? – unatoč emocijama u sebi, nastojao sam se smiriti i shvatiti da govori o nečem mnogo bitnijem od prolazne zaljubljenosti ili da je netko u toj ljubavi bio povrijeđen ili je povrijedio drugog.

- Da ne očekujem ništa i da te ne želim tjerati na ništa? Meni si bitan jedino ti, da ti to želiš i da ti to radiš iz srca, ne iz obveze... - govorila je to nježnog glasa kao da razumije moju nesigurnost i kao da me želi ohrabriti za ono što misli da se bojim.

- Dijete. Jesi sigurna da je moje? Da nije od... Znaš – nisam htio zvučati grubo ali sam malo uozbiljio glas.

- Tvoje je Davide, sigurno je. On je sterilan – zastala je i pogledala me, papirnatom maramicom u ruci si obrisavši suze - Prvo mu dugo nisam htjela ništa reći, najprije sam rekla tebi, a kad sam njemu ispričala, rekao mi je da je on u pubertetu imao vodene kozice i da je od nekih komplikacija, lijekova ili šta ja znam šta,

ostao sterilan. Plakao mi je zbog toga što nikad neće moći imati svoje i molio me da mu dopustim da tvoje prihvati kao svoje... - na kraju me smirenog pogleda i prestavši plakati pustila toj tišini naših pogleda da iskreno kaže što riječi nisu mogle.

- A jebi ga, to mu je samo dokaz da svi mi u ovom životu imamo neostvarene želje i nedosanjane snove... - rekao sam pomalo s ironičnim smiješkom, a s druge strane to je iskrena životna realnost.

Nakon što je Romana otišla, ostao sam bez misli, šuteći i dugo nepomično gledajući u zamišljenu daljinu ispred sebe. "Zaleđenog lica" bez emocija na sebi, bez nekih suza ili bar laganog osmjeha, osjećao sam se prazno i kao da više nemam osjećaja... Više ne znam što bih osjećao. Nije valjda da se bojim osjećati?!

Kažu da je ljudski griješiti, a božanski praštati. Ponavljam se po ne znam koji put ponovno ali čini li nas jedna pogreška odmah lošim i jesmo li jednom našom dobrom odmah izbrisali sve one loše stvari koje smo učinili? Čudno je to, žalosno i s tako tužnim osjećajem sjetne praznine u nama, osjećajem kako nam nešto fali i više to nikad nećemo moći vratiti, kako nas život mijenja u očima ljudi koje volimo i koji vole nas. Često nam riječi nisu potrebne kad smo s njima, dovoljan je samo jedan pogled... Milijun puta ponovno sam razmišljao koliko je nevjerovatno mnogo patnje naše srce spremno podnijeti. Svaka pogreška ljudi koje volimo i stalo nam je do njih zaboli, a kad ih doista volimo odmah znamo da se ne možemo dugo ljutiti na njih i da ćemo im s vremenom sve oprostiti. Potrebno je mnogo truda, trpljenja i odricanja, bol ponekad postane užasna ali smo upravo zato što ih

volimo spremni preći preko svega. Neki ljudi kažu da je ljudsko srce jako poput kamena, no stalni udarci pucaju i najčvršći kamen. Ja se pitam koliko je tih bolnih udaraca moje srce spremno još izdržati. Razočarenja su najgora. Trenutak kad vas netko pogleda i u njegovim očima više ne vidite ono oduševljenje nama za koje smo htjeli i trudili da nas voljene osobe uvijek tako gledaju, najveća je bol koju čovjek može osjetiti. Razočarani oni u vas, vi u njih ili vi sami u sebe, najteže je to što nemate koga kriviti i kome to oprostiti... Jedan trenutak u tišini, duboki uzdah na nijemim usnama bez izgovorenih riječi i lagani pogled ravno u oči, kao da je pogledom rekla "Volim te" i na kraju mi se tako nježno nasmiješila. Tko se ne bi hiljadu puta ponovno zaljubio u taj pogled??? Tko bi imao srca ne oprostiti joj? Znači li da ako želim oprostiti, da prihvaćam da sam bio samo nečija pogreška? Što ako želim oprostiti, a tako se bojim ponovno biti samo nečija pogreška? Tako bih volio zaboraviti sve i biti malo na miru, sam bez kajanja za snovima koji se nisu ostvarili kako sam si htio i bez žaljenja za snovima koje nisam ostvario... A zato, prijatelji moji, treba znati oprostiti – sebi i onima do kojih nam je stalo.

Kasnije te večeri kad je Romana otišla, u odlasku me lagano poljubivši u obraz kao nekakav znak da mi daje vremena da na miru razmislim o svemu i donesem svoju odluku koja bi onda trebala utjecati na nas oboje, ostao sam sam u sobi. Ležao sam na krevetu i nezainteresirano gledajući u ekran televizije na kojoj se prikazivao nekakav film. Bez imalo utjecaja zvuka filma s televizije koja je bila lagano pojačana, u glavi sam tako jasno čuo njen veseli osmijeh i onaj nježni "Volim te", svakog puta kada bih bio tužan i ona bi me zagrlila. Njene tihe riječi "Sve će biti u redu,

ja sam tu kraj tebe" budile su ono najbolje u meni. Vjerovao sam da imam sve u životu i da mi to nitko ne može oduzeti. Doista sam je volio i volio sebe uz nju... Nikad neću moći zaboraviti onu večer kad me ostavljala i dok sam je gledao kako odlazi s drugim. Kao kakvu zamišljenu kulu od karata, srušila je sve moje snove u tek jednom trenutku, a srce mi je tako stvarno pucalo na malene komadiće. Teško je sad preći preko toga i tko garantira koliko će ti komadići biti jaki taman da ih ponovno i uspije skupiti? Sve i da uspije, ostaje taj neugodni strah kojeg ćeš uvijek osjećati i nikada ga nećeš moći zaboraviti. Čak i da mogu, pogled u njene oči bez ijedne izgovorene riječi bi me uvijek mogao podsjetiti da je jednom izabrala nekog drugog od mene. To boli, vjerujte...Ovaj život je tako kompliciran. Nitko nije savršen, nitko nije bezgrešan. Svi mi imamo neke svoje strahove, neostvarene snove i neispunjene želje, svi se nekad moramo nečeg odreći, propustiti nešto, kajati se zbog toga, žaliti za tim i na kraju naučiti živjeti sa svime time što nikada nećemo moći promijeniti. S nekim kraj sebe, mnogo lakše. Nisi više ti jedini kojem nešto fali, koji ima mane, koji nešto ne može. Udvoje je lakše, u dvoje tvoje loše strane nisu joj bitne jer ona je vidjela sve tvoje kvalitete, sve tvoje vrline. Dvoje se jednostavno nadopunjuju, jedno kraj drugog ih čini da budu bolji ljudi i zato vole jedan drugog. I ja želim takvu ljubav, djevojku kojoj moje mane neće smetati da voli moje vrline i kraj koje ću htjeti biti bolji čovjek. Ne želim ništa manje od toga, ne želim nekakvu djevojku iz snova, ne želim neku savršenu niti neku bezgrešnu – želim neku koja će me samo voljeti, ovakvog kakav jesam, bez da od mene očekuje da budem netko bolji, netko tko joj može dati više. Ne očekujem da ona voli moje mane, ono što mi nedostaje, želim samo da voli moje kvalitete i da joj to bude dovoljno. Ono što

meni fali ionako se nikad neće promijeniti ... Dijete. Ej, dijete čovječe! Romana je trudna i nosi moje dijete! Pustimo sad to hoću li joj oprostiti i prijeći lako preko svega kao da se uopće nije ni dogodilo, pustimo kako se ona ili kako se ja osjećam sada kada znam da je dijete moje i pustimo uopće nas dvoje. Ona je trudna, rodit će dijete i to maleno stvorenje je jedino bitno. Nema veze kakva je ta ljubav sad ili kakva će ona biti danas-sutra, jedino je bitno da je to dijete plod ljubavi. Planirano i željeno ili slučajno napravljeno u zanosu emocija jednog prema drugom, nije važno sve dok je tu ljubav, a ja sam nju doista volio i moj jedini plan bio je voljeti je do kraj svog života te jedina želja da i ona voli mene. Vjerovao sam u njenu ljubav i možda je ovo još jedan dokaz da treba samo snažno vjerovati i čuda su moguća. Možda bi mnogi cinično rekli da napraviti dijete baš i nije neko čudo ali kad znate da ćete nekog tako podizati iz početka, pružati mu svu ljubav, brigu i sigurnost, ostvarivati mu želje i graditi mu karakter i osobnost dovoljno čvrstu i hrabru da dostojanstveno korača životom, i vi dobijete neku novu priliku koja vam je sada možda i draža nego one ikad prije. Da li dijete mijenja šta u našoj ljubavi, možda ona gleda drugačije i možda je njeno mišljenje različito ali u meni je to opravdalo ono od prvi put kada sam je ugledao i zaljubivši se odmah znao da će mi ta djevojka promijeniti život. Na bolje, siguran sam... Nekad prije, doduše ne baš tako davno prije, mučilo me da li sam ja ovakav dovoljno dobar da budem otac i hoće li prema tome nevinom i nedužnom malenom djetetu biti okrutno da za roditelja ima nekog tko je fizički ovako ograničen i slab. Logički razmišljaš da ga nećeš moći kupati, hraniti, nosati ga, mijenjati mu pelene, igrati se s njim. Bojiš se da će tom djetetu nešto faliti u životu i to je jednostavno tako. Onda sam jednom

prilikom na nekom poslovnom putu u Zagrebu slučajno upoznao jednog mlađeg tipa, možda godinu-dvije mlađi od mene, koji isto boluje od distrofije mišića i kreće se u invalidskim kolicima. Tip ima još malo veću progresiju nego ja pa su mu pokreti još otežaniji i usporeniji, a on je zastupnik jedne strane farmaceutske kompanije pa smo bili na nekom zdravstvenom simpoziju. Navečer smo se dogovorili da prijateljski odemo u jednu pizzeriju, a on će pozvati ženu i sina da se upoznamo. Imao je zdravu, visoku, zgodnu ženu duge crne kose i preslatkog debeljuškastog dečkića od tri godine. Tijekom te večeri ostala su mi u sjećanju dva prizora koja kad god se sjećam imam osmjeh na licu i istovremeno gotovo suze u očima. Prvo mu je mali sjeo na krilo i ona ih je oboje hranila pizzom, najprije jedan komadić jednome pa onda drugom. Oni su se tako smijali, zezali su se "Jedan zalogaj za tatu, jedan za mamu... Moraš puno papati pa ćeš narast pametan i vejiki kao tata". Drugi je kad je ona malog pitala "Tko te hrani?", a on odgovara "Mama". "Tko te kupu?", "Mama". "Tko te oblači*", "Mama". A na njeno pitanje "A koga najviše voliš?", mali s tako slatkim osmijehom na licu veselo odgovara "Tatu!" Ja sam to gledao sa strane i bilo mi je to jako simpatično. Maleni odrasta s ocem koji je u invalidskim kolicima i ima jako slabe pokrete ali on shvaća da ga otac voli i možda ga upravo zato i voli više – iako maleno dijete, on shvaća da mu otac ne može dati fizičku brigu ali mu ljubaviju to nadoknađuje. Kad sam njegovog oca pitao kako mu uspijeva biti ocem da nadomjesti sve one stvari koje bi u nekom idealnom svijetu trebao davati svom djetetu, rekao mi je kako je djetetu u idealnom svijetu jedino potrebno da ga netko bezgranično i bezuvjetno voli, a kako njemu toga ionako ne nedostaje i to mu nitko ne treba nadomjestiti – on ionako voli svog

sina više od sebe i nikad ga neće prestati voljeti... Dok sam tako ležao razmišljao, prisjećajući se i zamišljajući kako će to predivno biti, povremeno bih zaplakao, a onda se tako veselo nasmijao-. Na kraju bih duboko uzdahnuo. Sve me više stezalo oko srca i bilo mi je sve teže disati...

Kao u nekoj emotivnoj drami, na kraju dana svi odu nekim svojim putem i glavni lik ostane sam. San u mračnoj sobi, okružen tišinom i sjećanjima koja projure pred očima, bez riječi na usnama i s dubokim pogledom zaleđenog izraza na mirnom licu, nepomičan razmišljajući o svom životu, svemu što u njemu ima, svemu što bi jednom htio imati i svemu što nikada neće. Možda razmišljajući što je sve propustio, možda bojeći se da sve ne izgubi, možda želeći nedopustivi da mu i to tako neprimjetno samo prođe pored njega, jedini znak emocija koje pucaju u njemu su nekoliko krupnih suza koje polagano klize niz njegovo lice i pokoji bolan uzdah koji para srce. I onda se slika polako zatamnjuje dok potpuno ne postane crna, pojavi se natpis "kraj filma" i slijedi nekakva lagana, emotivna glazba za odjavu. Pale se svjetla u dvorani i gledatelji izlaze van... Samo sam sklopio oči i srce mi je prestalo kucati.

Trinaesto poglavlje; Pogled u tišini

Kraj. Kao i početak, tako i svemu jednog dana slijedi kraj. Sretni, lijepi, radosni, svi počeci su nam uvijek prilika za činiti dobro. Dobro prema sebi samima, ljudima koje smo voljeli pa čak i onima koje baš i nismo voljeli.... Tužni, žalosni, bolni, svaki je naš kraj završetak naših prilika. Ponovno, prilika za sebe same, ljude koje s mo voljeli pa čak i one koje baš i nismo... Ponekad mi se čini da nam je život poput nekog romana. Sve ima svoj početak i sve ima svoj kraj. Doduše, često završetak nije onakav kakvim smo ga zamišljali ili barem nije u onom trenutku kada smo to htjeli no onda se "oslonimo" na to da nisu bitni početci i završetci nego ono tijekom njih, ono između – ono što se zove život. Onda, eto, kad bi život bio roman kojeg bismo sami pisali, "knjiga se ne sudi po koricama" i bitan je jedino sadržaj, ne i broj stranica. Ne bi li to bilo baš lijepo? Ne bi li onda i moj roman bio puno, puno ljepši? Savršen roman... Volio bih kad bih polako mogao sve pisati, svaki trenutak, svaku osobu, riječ, pogled i osmijeh. Radosne trenutke, zajednička veselja i sve lijepe uspomene... Pisao bih o bolnim trenucima, naravno. Samo suze ne bih pisao. Dosta mi je suzaa, ne želim više govoriti o njima. Umjesto svih naših riječi, tišina bi bila sasvim dovoljna. Ponekad nikakve riječi nam više nisu potrebne. Čak ni suze nisu potrebne, one ionako ništa više ne mogu promijeniti... Ostaje nam samo tišina, samo ta sablasna tišina i zamišljen pogled u prazninu, u daljinu.

Umrijeti je bilo lako, možda i najlakše što sam ikad učinio. Ostaviti sve iza sebe, sve patnje, strahove i sve strepnje koje je život nemilosrdno i neprestano "gurao pred mene" te konačno biti potpuno slobodan. Konačno bez nemogućnosti, nedostataka i "oštećenja". Sve je tako lako, jedino je ostaviti tužne poglede na suznim licima tvojih voljenih koji su te bolnim jecajima i okrutnom tišinom došli ispratiti na "posljednji počinak", neizrecivo teško. Najteže je podnijeti da više nikad nećete iznjedriti osmijeh na njihovim licima. Naravno, dijeliti ćete ga s njima onoliko dugo koliko uspomene na nas žive u njihovim srcima. U osmijesima onih koji su nas iskreno voljeli, zauvijek... Imao sam skroman pogreb u krugu najuže obitelji i onih koje sam volio. Poštovali su moju posljednju želju, na pogrebu nije prisustvovalo mnogo mojih prijatelja i nije bilo previše tužno. Bio je to miran pogreb bez bolnih riječi, dostojanstven ispraćaj čovjeka koji se cijeli svoj život uporno trudio i uvijek davao sve od sebe da svoje voljene čini sretnima i štiti ih od patnje. Molio sam ih da ne tuguju za mnom... Ako već imaju potrebu neka puste samo jednu suzu, a onda želim ponovno vidjeti onaj najdraži osmijeh na njihovim milim licima. Za njih bih, da ga ponovno imam, dao cijeli život svoj...

Nekoliko dana nakon pogreba došao je trenutak da netko uđe u moju sobu i krene spremati stvari koje sam koristio. Težak je to trenutak za one koji ostanu iza nas i razumljivo je da oni to odgađaju, uzaludno "kupujući" vrijeme i naivno se nadajući da će njegovim prolaskom bol postajati manja. Na kraju shvate da bol nikada ne postaje išta manja, samo se s vremenom navikavaju na

nju... Odmah drugo jutro nakon moje smrti, Hana je razgovarala s mojim roditeljima o mom bivšem stanu. Zapravo, sama riječ "bivšem" bila je rečena u kontekstu o kojem im je svima bilo teško razgovarati ali razumljiva je neugodna situacija u kojoj ona nije htjela biti. Mom tati je još uvijek bilo teško prihvatiti da njegovog voljenog sina više nema, a razgovor u kontekstu tog "bivšeg" samo je pojačavao taj osjećaj praznine u njemu. On jednostavno nije mogao biti dijelom razgovora koji ga boli možda upravo zato što odbija prihvatiti. Zaplakao je, pogledao u mamu kao da joj govori "Žao mi je" i izašao van. Možda malo nefer prema njoj, i nju boli ali svakako znak slabosti. No opet, kada biti slab ako ne onda kad te nepodnošljivo boli? Uostalom, svaki bol je nefer... Mama je uvijek znala što ja želim i predosjećala je što bi njen sin i sada htio. Znam, ponekad sam uporno i tvrdoglavo slijepo slijedio neka svoja uvjerenja, ostvarivao svoje želje i životne snove, a ona makar da je predpostavljala da griješim i govorila mi kako ću na kraju povrijediti i sebe i ljude oko sebe, ipak je vjerno stajala uz mene i trudila se da njeno dijete bude sretno. Tako i ovdje, vjerujem da je ona i sada znala što bih ja htio.. Ipak, mami je sve ovo bilo prebolno i jednostavno više nije imala snage. Hana je to shvaćala, a i njoj je bilo teško. Hana je vidjela moju dobrotu prema njoj pomogavši joj za operaciju, ponudivši joj da se preseli u moj stan i našavši joj posao. Sve je to ona cijenila ali nikakve materijalne stvari i pomoć da sredi svoj i malenin život, ne mogu nadomjestiti povezanost koju smo osjećali jedno za drugo. Voljeli smo jedno drugo, iskreno i iz dubine svog srca, a ljubav koju smo

mi osjećali teško je pronaći. Još teže ju je izgubiti, vjerujte mi. Hana mi je govorila da sam joj kao brat kojeg nikad nije imala, a meni su to uvijek bile dovoljno snažne riječi da se osjećam voljenim. Ionako u životu sam jedino htio bliskost i biti prihvaćen ovakav kakav sam bio... Nakon moje smrti i onog osjećaja da ti netko užasno fali, a neke stvari, prostori i uspomene samo pojačavaju prazninu u nama, Hana je odlučila iznajmiti stan za sebe i malenu. Bijeg nije rješenje u životu, pogotovo ne od praznine ali ponekad pokleknemo za najjednostavnijim rješenjem. Trenutno najjednostavnijim, naravno. Nakon nekog vremena praznina se samo pojačava i shvatiš da ne možeš bježati od sebe, a ta praznina je u nama samima... Hana je rekla mami da će ona i malena živjeti u mom stanu dok si ne iznajme neki drugi i da će se preseliti ali da neće ulaziti u moju sobu sama. Ponudila se mami da će biti uz nju onog dana kad bude imala snage ući u nju. Na kraju, u sobu su ušle sve tri - moja mama, Hana i Romana. Ponovno, majčinski osjećaj da ona uvijek treba činiti što bi njeno dijete htjelo i užasno bolno znanje da joj je ovo zadnja prilika za znati što bih ja sad želio. Mama je znala koliko sam volio Romanu, koliko sam vjerovao u njenu ljubav prema meni i koliko sam bio spreman učiniti sve što bi od mene tražila. Znala je i što mi je učinila, koliko me povrijedila i koliko me razočarala. Možda ne potpuno u sebe, više u mene samog i život koji sam imao... Mama je sve to znala, znala je da joj nikad nisam oprostio i da je nikad nisam prestao voljeti. Znala je da bih volio da i ona bude tu – ona je bila jedna od tri najvažnije žene u mom životu.

Ne znam koliko sam si samo puta ponovio "sve je ovo još samo jedno životno iskušenje ali ti si dovoljno jaka osoba i sve ćeš to izdržati". I ja sam stvarno vjerovao u to. Cijelim svojim srcem vjerovao sam "da poslije kiše dolazi sunce" i strpljivo čekao svoje. Ne mogu reći da ga nisam dočekaao, jesam i mislim da sam ga osjećao sasvim dovoljno. Dovoljno, možda čak i više nego što sam trebao, možda više nego što sam mogao podnijeti... U ovom životu ljudi često žele ono što im nedostaje i pritom zaborave koliko im je vrijedno ono što imaju, a drugi to žele. Moramo li to doista izgubiti da bi to počeli cijeniti? Ma ne, sasvim nam je dovoljno da postanemo svjesni mogućnosti da ostanemo bez toga... Neke naše nemogućnosti ostaju takve zauvijek i vjerojatno se nikad nećemo naviknuti na njih dovoljno da ne patimo zbog njih i ponekad pomislimo "kako bi nam sve bilo drugačije samo kad bi neke naše nemogućnosti bile moguće". Krivnja je tu najteža i prihvatiti da jednostavno nema krivca te "da je tako moralo biti", nešto je što svatko mora najprije prihvatiti, a na posljertku se pomiriti s tim... Nadanja, očekivanja, uspjesi, želje, snovi? Najbitnije je osjetiti da jedino svojim trudom, realnošću i znanjem možemo dati sve od sebe, a to je najveći uspjeh, postignuće i ostvarenje u očima onih koji nas vole i mi smo njihova nada... Jedino stvarno, ono što najviše vrijedi, ono najbolje što u životu imamo i ono zbog čega "je život lijep" jesu ljudi koji nas iskreno vole baš ovakve kakvi jesmo. Oni od nas ne traže da budemo savršeni, mi uz njih takvi i jesmo... Ja sam tu najmoćniji, tu se osjećam savršenim i nikakva smrt mi to neće oduzeti.

Nakon dubokog uzdaha, naglašavajući bol koju nose u sebi, lagano i tako elegantno, otvorile su vrata moje sobe preklopivši svoje dlanove na bravi. Ugodan je taj osjećaj kad se ljudi unatoč svim svojim razlikama i suprotnostima, ujedine kad ih život boli. Ušle su u sobu, tiho kao da spavam pa da me ne probude slučajno, a sve tri na licu su imale onaj nježni, sjetan, tužan pogled. Istovremeno su pogledale na crni, plastični stalak kraj televizora i video kazetu na žutom naljepnicom na kojoj je pisalo "Za moje voljene". Podignule su je i umetnule u otvor za kazete na video snimaču ispod televizora te sjele na rub kreveta. Tako sledivši jedna pored druge, s nestrpljenjem gledajući u veliki zaslon ispred njih...

Slika se upalila nakon kratkotrajnog snijega na ekranu. Kamera je bila postavljena na metalnom stalku u kutu moje sobe, a ja na drugoj strani kraj širom otvorenog prozora. Imao sam svijetloplavu košulju na sebi i oduševljeno se smiješio, a ugodni vjetar mi je prolazio crnom kosom. Gledao sam u kameru mirno i široko otvorenih očiju, a u njima sam imao tako radostan sjaj. Sklopio sam ruke, elegantno se zakašljao kao pripremu i krenuo govoriti smirenim glasom...

- Hej ljepotice... Joj, kako ste mi prelijepi... – zamišljeno sam gledao u kameru, pogledom kao kad vidiš nešto oduševljavajuće i nakratko ostaneš bez teksta – Kada sam vam zadnji put rekao da vas

volim? – ponovno sam zastao na trenutak, dodirujući gornjom usnicom donju – A nemojte sad plakati, molim vas... Smrt je jednostavno dio života i ona znači oslobođenje od svih nepravdi koje stalno trpiš i sve boli koju stoički podnosiš. Budite sretne radi mene, ja sam se konačno toga riješio. Slobodan sam... - zastao sam, imajući maleni osmijeh na licu - Evo da vam najprije objasnim, vidim da me gledate šokirano i vjerojatno imate par pitanja za mene... - iako sam na licu imao jednak osmijeh kojim sam započeo ovu snimku, htio sam zvučati ozbiljno i smireno – Ovako, na pitanje što je ovo, mogu vam odgovoriti da sam prije mislio da su ovakve snimke zgodne samo za nekakve filmske drame i romane, ali otkad sam saznao da mi se bliži kraj, da ne znam kad će se taj moj kraj točno dogoditi i ne znam hoću li se imati prilike pozdraviti s vama, a ne želim otići bez pozdrava, shvatio sam kako je ovo doista jedina prilika za to. Nadam se samo da ovo neće ispasti sablasno ili nešto jezivo, već da će vas barem malo razveseliti... Na pitanje kako znam da baš vas tri gledate snimku, mogu vam odgovoriti da sam uvijek vjerovao u vas i da sam htio da to znate, a znao sam da će vas upravo vaša vjera u mene ujediniti i da ćete me se zajedno sjećati... - ponovno sam zastao i potpuno ozbiljnog izraza na licu, maknuvši onaj osmijeh, nepomičnim i pomalo tužnim pogledom gledao u kameru – Mama, majko moja, mila moja majčice. Znam da briga, pomaganje i potpora majke

njenom djetetu traje sve dok je ona živa, a djetetova zahvalnost i ljubav prema njoj sve dok je ono živo. Moj život je kratko trajao, a ja ću te voljeti zauvijek. Molim te, poljubi tatu i bracu i reci im da ja nikad neću prestati biti njihov sin i brat. Ako sam u životu imao išta savršeno, onda ste to vi – moja obitelj. Volim vas... - ponovno sam zastao, nasmiješio se i dlanom obrisao krupne suze koje su mi krenule niz lice dok sam govorio – Moja Hana. Ti si mi bila kao sestra koju ja nikad nisam imao i ja ću tebi uvijek biti zahvalan na svim trenucima u kojima si bila uz mene, na svim zagrljajima i iskrenim pogledima koji su mi u potpunoj tišini govorile mnogo, mnogo više nego ikoje riječi. Ti i malena predivne ste osobe koje su mi pomogle da vidim kako imam predivan život i mnogo toga na čemu vječno trebam zahvaljivati Bogu. Emica je maleni dar s neba, čuvaj je i pazi na nju. Hvala vam i mnogo vas volim... - i opet sam nakratko zastao, duboko uzdahnuvši i ponovno se lagano nasmiješio, onako više kao znak mirnoće i utjehe – Romana. Romanice moja mala, ljepotice moja jedina. Uvijek sam te volio, jel' da to znaš? I nikad nisam prestao. Nisam htio, nisam mogao... - zastao sam ponovno, još jednom duboko uzdahnuo – Nikad se nisam pokajao što te volim. Voljeti ću te zauvijek... - pogledao sam ozbiljno, onda se nasmiješio i dlanom im poslao poljubac. Još koji trenutak ostao sam zadivljeno gledajući ih i lagano smješeći se, a onda vedro rekavši "Zbogom!"

... Snimka je završila nakon 10-tak minuta. One su još malo ostale nepomično gledati u snijeg koji se na zaslonu prikazivao nakon završetka. Nepomičnog pogleda i u potpunoj tišini, ne trepćući i ne izgovarajući niti jednu riječ. Ponovno istovremeno, na licima im se pokazao maleni, sjetan osmijeh, a oči im se natopile suzama...

... Trenuci bola, patnje, nemoći, agonije. Sve bih pisao, sve je to bilo dio mog života. Na kraju, vjerujem da su nam takvi trenuci u životu iskušenje, nešto tipa "Što te ne ubije, to te ojača" i ako izdržiš, to si više osjetio život. E sad, nije svaki osjećaj baš ugodan ali ako čovjek odluči emotivno nastupati u svom životu, onda mora "računati" na osjećaje koji vraški znaju zaboljeti. Ponovno, sve je to dio života. Ja sam bio emotivan čovjek, volio sam to, vjerujem da mi je to donijelo mnoge predivne osjećaje zbog kojih je sva bol vrijedila i nikad se, bez obzira na svu tu bol, nisam pokajao. Zapravo, da imam priliku ponoviti sve, opet bih imao emotivan život ispunjen osjećajima. Nisu li nam osjećaji najbitniji u životu i zapravo su nam oni jedini potrebni da bi bili ispunjeni i sretni...

Otprilike mjesec i pol dana nakon moje smrti, na njihove adrese stigao je poziv mog odvjetnika na otvaranje moje oporuke. Kako sam predosjećao da neće htjeti doći na tu bolnu formalnost, dogovorio sam sa odvjetnikom da ih prije održavanja čitanja oporuke, nakon što budu primili te pisane pozive, telefonski

nazove i zamoli ih da dođu. Rekao sam mu da im kaže da ih ja to molim i da bih volio da budu tu... Znao sam da mi je jedini način nagovoriti ih da dođu, učiniti tako. Možda isto nije baš fer, možda malo "prljava" igra emocionalne ucjene no kad ste svjesni da vam ponestaje snage i vremena za učiniti sve kako bi poslije nas bilo lakše onima koje volimo, nadamo se da će nam sve pogreške koje pritom učinimo, biti oprostene. Nakon svladavanja ponovno uzburkanih osjećaja boi i praznine koji im je moj "odlazak" nanio, a svaka i najmanja situacija koja podsjeća na upravo moj "odlazak" ih užasno pojačava, pristale su doći i, bez obzira na bol koje su pritom osjećale, nisu dopustili da ponovna prilika da mi udovolje, prođe pokraj. Njih tri, možda više nikad neće tom prilikom vidjeti radostan osmijeh na mom licu no on će zato uvijek živjeti u njihovim srcima... Ušle su u odvjetnikov ured i sjele na tri stolice preko puta njegovog stola. Nakon suosjećajnog pozdrava, bez previše odugovlačenja, odvjetnik je otvorio plavu kovertu i izvadio bijeli papir iz nje. Potpuno smiren, elegsntnog i pomalo ležernog lica bez previše "dramatiziranja" i bez da i pogledava u oči već stalno pognutog pogleda, polagano je počeo čitati...

Dragi moji,

evo, na kraju je došao i taj trenutak, da nakon rečenog vam mog posljednjeg zbogom, riješimo i ostatke stvari koje ostaju nakon tog posljednjeg zbogom. Naravno, materijalne stvari su ono čega je lako riješiti se, dok je reći zbogom mnogo, mnogo

teže. Pogotovo kad imaš onaj osjećaj da si se cijeli život trudio i mučio da dođeš do njih, a sada kad ih konačno imaš, više ih nećeš moći zvati svojim. To je više od samih tih materijalnih stvari, to je osjećaj koji je živio u meni. Zato ću navesti samo nekoliko bitnih materijalnih mi stvari koje ne rješavam i ne govorim im zbogom, jer osjećam da one kod vas nikad neće imati kraj. Mami ostavljam skromnu svotu novca na bankovnom računu i molim je da organizira vjersku svadbu koju ona i tata nikad nisu imali. Ja neću biti s vama ali će živjeti radost u mom osmijehu da sam vam mogao priuštiti taj komadić sreće, trenutkom kojim ste se u borbi i patnji za svoju djecu kroz cijeli život, odrekli... Svoj automobil ostavljam braci, a možda najbitniju vrijednost, iako ne materijalnu – svoju diplomu i uspomene na ushićenje ponosnog oca, kojemu je sin uspio ostvariti njegov san, ostavljam tati... Svoj stan, zajedno sa svim sretnim uspomenama ponosa koju sam radi samostalnosti u njemu osjećao, ostavljam svojoj dragoj Hani. Molim je da se ona i mala Ema radosno smiju u njemu... Svoju tvrtku, zajedno sa svim radosnim uspomenama poslovnog uspjeha i sposobnosti u radu, ostavljam svojoj jedinjoj Romani. Ta tvrtka naš je zajednički san... Još jednom, ostavljam vam svoju vječnu ljubav i zahvalnost. Zauvijek ste u mom srcu...

Voli vas vaš David

Na kraju, pročitao je svoj i potpis dvaju svjedoka te ovjeren datum zadnje izmjene oporuke. Zadnju izmjenu izvršio sam tek tjedan dana prije svoje smrti. Objašnjenje – čovjek predosjeća kada će doći njegov "zadnji trenutak", a ja sam oduvijek bio tip osobe koja nije voljela ostavljati nedovršene situacije iza sebe... Odvjetnik im je na stol ispred svake od njih stavio papire na potpis, objasnivši im pravnom terminologijom pravne posljedice njihovog potpisa i ostale formalnosti.

Eh da, da je život roman i da ga mogu pisati kako želim, pisao bih sve potpuno iskreno, samo suze ne. Njih nikad ne bih pisao. Samo bih ponekad sam zaplakao... Umjesto svih misli, riječi i svih tih osjećaja, dovoljna je tišina. Umirujuća, nadahnjujuća i pomalo jeziva, sablasna tišina. Bez ikakvog bola, bijesa, suza... Samo pogled na blijedom licu. Mirnom, "zaleđenom". Na kraju, jedino nam ostaje samo taj pogled u tišini ...

Na moj rođendan, dva mjeseca od moje smrti, njih tri zajedno su došle na groblje. Približile su se mom grobu i jedna po jedna položile po cvijet u vazu ispred mramorne ploče s natpisom mogeg imena. Nisu progovorile niti jednu riječ. Nisu plakale. Lica su im bila tako smirena, spokojna i naizgled pomirena s pogledima u tišini koja su imala na sebi... Nakon groblja, otišle su na ćevape u pečenjaru koju sam obožavao. Htjele su proslaviti moj rođendan i pokušati natjerati maleni, makar kratki, osmijeh na svoja lica. Nakon što su tanjuri s vrućim ćevapima posluženi pred njih,

ponovno istovremeno i zajedno pomislile su kako bez mene ni ćevapi ne mirišu isto. Utješno su se pogledale i pustile da im suze krenu niz lica. Nisu više izustile niti riječ, samo su se šuteći tako gledale. Pritom, na njihovim "zaleđenim" licima ocrtavala se praznina koja užasno boli, a njihova tišina je "vrištala" od te neizrečene boli... Na kraju, pogledi u tišini bili su najbolje što im je ostalo. Ako je to samo utješna laž i to baš i nije najbolje što im je ostalo, onda je to, najiskrenije, jedino što im je sada ostalo. Od sada pa zauvijek, jedino pogled u tišini...

- Trudna sam, nosim Davidovo dijete – sasvim smirenim, tihim i polaganim glasom, Romana je rekinula tišinu.

PONEKAD JE TIŠINA SVE ŠTO NAM OSTANE
ŠUTNJA KAŽE VIŠE NEGO NAŠE RIJEČI
A ONE NEIZGOVORENE JEDNAKO BOLE
PONEKAD JE SAMO POGLED DOVOLJAN

LJUBAV PRAŠTA, NIKAD NE ZABORAVLJA
ONA NE UMIRE, POLAKO PRESTANE BOLJETI